

HAAPAJÄRVEN INVENTOINTI 2010–2011

Niko Latvakoski

1. ARKISTOTIEDOT

HAAPAJÄRVI (kuntatunnus 69)
Haapajärven inventointi 2010
Niko Latvakoski (HuK), Helsingin yliopisto

<i>Perus-/maastokartat:</i>	234306 Levonperä 234308 Muuras 234309 Kumiseva 234312 Pitkäkangas 234404 Kalkkuperä 234407 Haapajärvi 234408 Parkkila 234410 Kuona 234411 Jokelankylä 332103 Pitkäkangas 332106 Väätinperä 332201 Kuona 332202 Jokelankylä 332204 Kuonanjärvi 332205 Ruhaperä
Inventointiajankohdat:	1.5.–6.6., 20.7–13.8., 25.–29.10, 17.–19.10.2010; 1.5.–3.6.2011
Inventoinnin rahoittajat:	Helsingin yliopisto (humanististen ja yhteiskuntatieteiden rahasto) Haapajärvi-Seura
Löydöt:	KM 38818 – KM 38829
Aiemmat inventoinnit:	Markku Mäki vuoti 1992

2. JOHDANTO

Haapajärven kaupungin muinaisjäännösinventointi toteutettiin vuosina 2010–2011 apurahatutkimuksena, jossa yhteistyötahona toimi Haapajärven kotiseutuyhdistys Haapajärvi-Seura.

Inventointiin johtaneita syitä oli useita. Niistä pääällimmäisin oli vuoden 1992 kuntainventointia 1992 kohdanneet ongelmat. Sateisen syksyn johdosta monet pellot olivat tuolloin kyntämättä, ja eikä irtolöytöpaikkoja voitu kunnolla tarkastaa. Täydennysinventoinnille oli näin ollen jäänyt tarvetta. Vuosien 2010–2011 inventoinnissa pyrittiin tarkastamaan irtolöytöpaikat uudelleen koko kunnan alueelta.

Arkeologisesti mielenkiintoisen Haapajärvestä tekevät runsas irtolöytöjen määrä sekä mesoliittisella kivikaudella kaupungin läpi virrannut Muinais-Päijänteen lasku-uoma. Lasku-uomaa lähialueiden irtolöytöjä selittävänä tekijänä on esitetty aiemminkin (ks. Koivisto 2005: 4–5). Yksi inventoinnin perimmäisistä tavoitteista olikin uusien kohteiden etsiminen erityisesti muinaisen uoman varrelta nykyisen Kalajoen yläjuoksulta.

Inventoinnin alkuvaiheessa suurin osa Haapajärven kohteista puuttui muinaisjäännösrekisteristä, mistä johtuen kohteiden perustietojen saavutettavuus oli huono. Tutkimuksen tavoitteena oli siksi myös kohdetietojen tarkastaminen ja päivittäminen muinaisjäännösrekisteriin.

Käytännössä inventoinnin mahdollisti allekirjoittaneen paikallistuntemus sekä erityisesti Haapajärvi-Seuran ja Helsingin yliopiston humanistisen ja valtiotieteellisen rahaston keväällä 2010 myöntämät apurahat. Inventoinnin esi-, kenttä- ja jälkityöt teki allekirjoittanut.

Savukoskella, 25.6.2011

Niko Latvakoski, HuK

3. ALUEEN LUONNE JA TUTKIMUSHISTORIA

Haapajärven kaupunki sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Sen väkiluku vuonna 2011 oli 7617 ja pinta-ala 789,08 km². Naapurikuntia ovat Sievi, Nivala, Haapavesi, Kärämäki, Pyhäjärvi, Pihtipudas ja Reisjärvi. Kaupunki kuuluu Kalajokilaaksoon ja suurin osa sen alasta on Pohjanlahteen laskevan Kalajoen valuma-alueella. Haapajärven eteläosassa, Pihtiputaan rajalla kulkee Suomenselän vedenjakaja sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntien raja. Haapajärven katsotaan kuuluvan kulttuuriseen Keski-Pohjanmaahan.

Haapajärvi kuuluu Pohjois-Suomen lounaiseen rannikkoseutuun (Huurre 1983: 59) ja Länsi-Suomen maankohoamisrannikon geologiseen maisema-alueeseen. Se on tasaiseksi kulunutta muinaista vuoristoaluetta, jota jääkautta vanhemmat joet leikkaavat (Kejonen & Johansson 2004: 211-222). Geomorfologisesti alue kuuluu Keski-Pohjanmaan–Järvi-Suomen moreenikorkokuvaan, jolle on ominaista harjujen ja järvien vähäisyys sekä maaston tasaisuudesta johtuva soisuus. (Seppälä & Fogelberg 1986: 17).

Haapajärveltä tai sen lähialueilta ei ole tehty tarkkaa rannansiirtymiskäyrää. Mannerjäätikön vetäytyessä Haapajärvi on ollut täysin Yoldiameren peittämä (Kukkonen 1979a; 1979b). N. 7500 eaa (8300 b.p., kalibroimaton) Ancylusjärven pinta on ollut kaupungin eteläosissa noin 120 metrin korkeuskäyrän tuntumassa (Tolvanen 1922; Aario 1965). Voimakkaan ancylusregression johdosta rannansiirtyminen oli nopeaa aina 5800 eaa. saakka, jolloin Itämeren Litorina-vaihe alkoi ja rannansiirtyminen hidastui. Litorinameren korkein ranta oli Haapajärvellä

90–95 metrin korkeuskäyrän tuntumassa (Kukkonen 1979b). Noin 4900 eaa. merenranta oli vetäytynyt 80–82 metrin korkeuskäyrälle eli aivan kaupungin länsiosiin Autionrannalle (Aario 1965). Muinaisia rantavaiheita on edelleen havaittavissa muun muassa korkeuskäyrien myötäisinä rantakaartoina ja dyyneinä Haapajärven keskustan ja Parkkilan välisellä alueella.

Muinais-Päijänteen lasku-uoma, muinainen Hinkuanjoki syntyi altaan kuroutuessa Ancylusjärvestä noin 7500 eaa. (8300 b.p.) (Ristaniemi 1987). Kynnys muodostui Haapajärven, Pyhäjärven ja Pihtiputaan rajalle kohtaan, jossa Suomonselkä on matalimmillaan. Kyseessä oli valtava uoma, jonka virtaama oli enimmillään jopa 650 m³/s (Aario 1965). Muinais-Päijänteen muovaama laakso on edelleen nähtävissä Haapajärven eteläosissa Iso-Kotajärveltä kaupungin keskustaan ulottuvalla alueella. Heinolanharjun puhjetessa ja Muinais-Päijänteen alettua laskea Kymijokeen n. 4900 eaa. (6000 b.p., kalibroimaton) muinainen Hinkuanjoki kuivui täysin (Ristaniemi 1987). Uoman yläjuoksulle jäi jäänteeksi soistunut laakso, mutta alajuoksulle muodostuivat nykyiset Mustolanjärvi, Haapajärvi ja Kortejärvi, joiden korkeat törmät muistuttavat edelleen Muinais-Päijänteen ajasta.

Elinkeinotoiminta on muovannut maastoa ja maisemaa suuresti Haapajärvellä. Maanviljely ja pysyvä asutus vakiintuivat Haapajärvelle vanhimpien kirjallisten lähteiden mukaan 1500-luvulla. Väestö oli peräisin Etelä-Savosta, ja elinkeinonaan se harjoitti kaskiviljelyä. Maankäyttö voimistui 1700–1800-luvuilla, jolloin Haapajärvellä alkoivat niittyalan kasvattamiseen tähtäävät järvien kuivatukset (Anttila 1985). 1800-luvulla alueelle saapui etelä- ja keskipohjalaisia uudisraivaajia, jotka toivat mukanaan suuria ojituksia ja kanavoitetta edellyttävän suoviljelyn. Kalajoen ja sen sivujokien soiset ja saviset laaksot raivattiin nopeasti pelloiksi ja niityiksi (Laitinen 1985: 45), ja asutus keskittyi Kalajoen ja sen sivujokien ja järvien rantamille. Erityisen suuria muutoksia vesistössä aiheuttivat jokien perkaukset (Maijala 1985: 216–218) ja erityisesti 1970-luvulla toimeenpantu Kalajoen vesistöaloussuunnitelma, jolloin mm. Hautaperän tekojärvi ja siihen johtavat kanavat rakennettiin (Savolainen & Leiviskä 2008). Kaikilla edellä mainituilla elinkeinotoiminnan muodoilla on ollut ratkaiseva merkitys arkeologisen aineiston karttumisessa Haapajärvellä. Suurin osa kaupungin alueen esinelöydöistä on peräisin pelloilta tai koskista (mm. Huurre 1983: 116; Mäki vuoti 1992; 106, 110).

Lähteet

- Aario, R. 1965. Development of Ancient Lake Päijänne and the History of the Surrounding Forests. *Annales Academiae Scientiarum Fennicae A III* 81. (1–191)
- Anttila, V. 1985. Haapajärven järviseurat. Teoksessa Vihola, Teppo (toim.): *Haapajärven kirja. JYY:n kotiseutusarjan julkaisuja*, N:o 22. Haapajärvi. (189–196)
- Huurre, Matti 1983. Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin historia. 1, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin esihistoria. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton ja Lapin maakuntaliiton yhteinen historiatoimikunta. Oulu.
- Kejonen, A., Johansson, P. 2004. Geologiset maisema-alueet. Teoksessa Koivisto, Marjatta (toim.): *Jääkaudet*. Marjatta Koivisto. Helsinki. (211–225)
- Koivisto, S. 2005. Nivalan inventointi 2005. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.
- Kukkonen, E. 1979a. Maaperäkartan 234407 selitys. Geologian tutkimuskeskus.
- Kukkonen, E. 1979b. Maaperäkartan 234408 selitys. Geologian tutkimuskeskus.
- Laitinen, E. 1985. Haapajärven asutus ja vaiheet 1860-luvulle asti. Teoksessa Vihola, Teppo (toim.), *Haapajärven kirja. JYY:n kotiseutusarjan julkaisuja*, N:o 22. Haapajärvi. (35–76)
- Latvakoski, N. 2009. Muinaisen Hinkuanjoen vaikutus kivikautisen ihmistoiminnan kuvaan Haapajärvellä. Proseminarityö. Helsingin yliopisto, arkeologian oppiaine.
- Maijala, J. 1985. Metsätalous. Teoksessa Vihola, Teppo (toim.), *Haapajärven kirja. JYY:n kotiseutusarjan julkaisuja*, N:o 22. Haapajärvi. (197–221)
- Mäki vuoti, M. 1993. Haapajärven inventointi 1992. Pohjois-Pohjanmaan museo. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.
- Ristaniemi, O. 1987. *Itämeren korkein ranta ja ancylusraja sekä Muinais-Päijänne Keski-Suomessa*. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja C, Scripta lingua Fennica edita, N:o 59. Turku.

- Savolainen, M., Leviskä, P. 2008. Kalajoen vesistön tulvantorjunnan toimintasuunnitelma. *Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen raportteja 2/2008*. (1–83)
- Seppälä, M., Fogelberg, P. 1986. Geomorfologia. *Suomen kartasto, Vihko 122*. Helsinki.
- Tolvanen, Viljo 1922. Der Alt-Päijänne. *Fennia* 43, N:o 5. s. (1–49)
- Vihola, T. 1985. Elinkeinot ja talouselämä. Teoksessa Vihola, Teppo (toim.): *Haapajärven kirja. JYY:n kotitieteusarjan julkaisuja*, N:o 22. Haapajärvi. (141–187)

ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET

Haapajärven arkeologinen tutkimus ulottuu 1800-luvun loppupuolelle. Ensimmäisenä Haapajärvellä tutkivat J. W. Castrén 1880-luvulla ja Aarne Europaeus vuosina 1908 ja 1909. Matkat johtivat silloisen Haapajärven kihlakunnan esinelöytöjen määrän nopeaan kasvuun. 1900-luvun alun jälkeen arkeologista toimintaa saatiin odottaa aina 1960-luvulle saakka. Vuosien 1967 ja 1981 välillä tehtiin yhteensä 13 tarkastusta. Näistä yhdeksän tehtiin Hautaperän tekojärven rakennustöiden seurauksena Anja Sarvaan toimesta vuosina 1971–1972. Kyse yksittäisten löytöpaikkojen tarkastuksista Haapajärven eri osissa. Tutkimusta voi pitää inventointina, mutta siitä ei julkaistu yhtenäistä kertomusta. Tarkastukset johtivat Tervämäen ja Koivurannan kivikautisten asuinpaikkojen pelastuskaivauksiin. Koko kaupungin käsittävä arkeologinen inventointi toteutettiin Pohjois-Pohjanmaan museon toimesta vuonna 1992, jolloin tutkimuksen teki Markku Mäki vuoti. Vuoden 1992 inventoinnin jälkeen Haapajärvellä on tehty yksi koekaivaus Kallion asuinpaikalla ja yksi tarkastus.

Haapajärveä käsitteleviä arkeologisia tutkimuksia ovat mm. Suomenmaa IX:1; SMYA XII; J.W. Castren: *Tietoja Haapajärven kihlakunnan alueen muinaismuistoista*; Aarne Europaeus: *Haapajärven kihlakunta ja Uusinta muinaislöytösatoa Oulun läänistä*; Matti Huurre: *Esihistoriallinen aika* teoksessa Suurkalajoen historia I ja *Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin historia I* sekä Janne Vilku: *Haapajärven esihistoria* teoksessa Haapajärven kirja.

4. INVENTOINNIN TOTEUTUS

Inventoinnin muinaisjäännoiksi koskeva pohjatieto perustui suuresti Mäki vuodin 1993 koostaman inventointikertomuksen ja sitä aiempien tarkastusten tietoihin. Inventoinnin esityöksi voidaan katsoa myös allekirjoittaneen Muinais-Päijänteiden lasku-uomaa ja mesoliittista kivikautta käsittelevä kandidaatintutkielma (ks. Latvakoski 2009). Kaikki Haapajärven kohteita koskeva tieto koottiin tutkimusta varten talvella 2009–2010.

Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastaa mahdollisimman monta muinaisjäännoista koko kaupungin alueella. Kenttätöitä toteutettiin useina eri ajankohtina kevään, kesän ja syksyn 2010 sekä kevään 2010 aikana. Kaksi tarkastusta ehdittiin tehdä ennen varsinaista inventointia syksyllä 2009. Suurin osa kenttätöistä koostui pintahavainnoinnista ennalta tunnetuilla irtolöytöpaikoilla, minkä vuoksi myös tarkastukset sijoitettiin ajankohtiin, jolloin pellot olivat kynnetyinä. Inventoinnissa tarkastettiin kuitenkin myös metsissä sijainneita muinaisjäännoiksi ja joillain kohteilla tehtiin koepistoja. Inventoinnissa hyödynnettiin sekä aiemmissa tarkastuksissa saatuja havaintoja että alkuperäisiä löytöjä koskevia arkistotietoja. Lisäksi maanomistajien ja lähiseudun asukkaiden havaintoja tiedusteltiin. Peltoalueiden koosta johtuen maastotarkastuksissa pyrittiin tutkimaan lähinnä kiinteille muinaisjäännoksille sopivimmat maaston kohdat, kuten muinaiset rantaterassit. Löytöpaikkojen ja mahdollisten muinaisjäännosten paikantaminen pelkän löytäjän, tilan tai peltopalstan nimen osoittautui useimmissa tapauksissa kuitenkin mahdottomaksi. Muutamilla kohteilla inventointiapuna ja oppaina toimi paikallisia henkilöitä. Irtolöytöpaikkojen lisäksi inventointia tehtiin Muinais-Päijänteiden lasku-uoman alueella, eli Kalajoen rantapelloilla sekä Nuotti- ja Kotaojien alueella Haapajärven eteläosissa.

Inventoinnista järjestettiin yleisötilaisuus 8.5.2010 Haapajärven kirjasto- ja kulttuuritalolla, ja asiasta tiedotettiin paikallisessa Maaselkä-lehdessä. Lehdistötiedotteessa tiedusteltiin myös paikallisia yleisöhavaintoja (mm. kuopat, rökkiöt, perimätietopaikat). Muinaisjäännösten löytymiseen johtaneita havaintoja saatiin kolme. Inventoinnin tuloksista järjestettiin vielä yleisötilaisuus 28.5.2011.

Inventoinnin jälkityöt tehtiin vuoden 2011 alkupuoliskolla. Esinelöytöjen käsittely ja luettelointi tehtiin Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen tiloissa. Jälkityövaiheessa esineiden tunnistamisessa apuna toimi Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen tutkijoita ja opiskelijoita.

5. INVENTOINNIN TULOKSET

Inventoinnissa paikannettiin 13 täysin uutta kohdetta. Lisäksi kuusi kivikautista irtolöytöpaikkaa todettiin asuinpaikoiksi. Kivikautisia kohteita paikannettiin siis yhteensä 12 (10 asuinpaikkaa ja 2 irtolöytöpaikkaa). Historiallisia kohteita löytyi viisi. Lisäksi paikannettiin kaksi paikallisten löytämää ajoittamatonta muinaisjäännöstä. Yhteensä tarkastettiin 65 kohdetta.

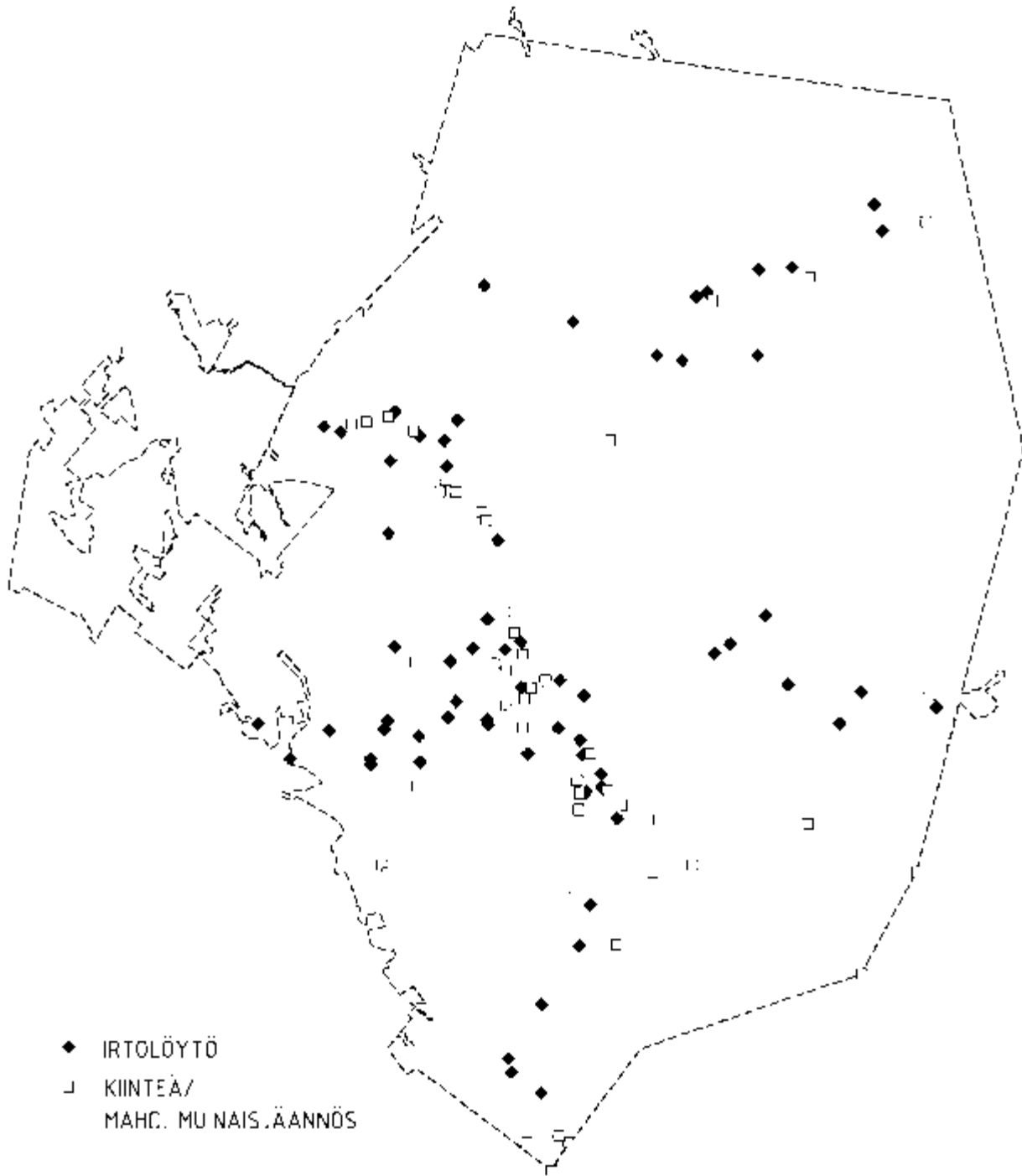
Koska inventointi painottui esihistorialliseen aikaan, jäivät historiallisen ajan kohteet vähemmälle huomiolle. Haapajärven alueella on kuitenkin lukuisia historiallisen ja modernin ajan kohteita, kuten esimerkiksi rajakiviä, myllyjä, tervahautoja ja uittoon liittyviä rakenteita. Paikallisessa perimätiedossa tunnetaan myös piilopirtejä, leiripaikkoja ja rökkiöitä. Vaikka kaikki tällaiset kohteet eivät olisikaan muinaismuistolain suojaamia kohteita, olisi niiden inventointi paikallisen identiteetin ja kulttuuriympäristökasvatuksen kannalta varsin tärkeää.

6. INVENTOINTIKERTOMUS

Johtuen siitä, että tutkimusalueena oli koko Haapajärven kunta ja että inventointi oli tarkoitettu selvitykseksi kaupungin alueella sijaitsevista muinaisjäännöksistä, sisältää kertomus tiedot Haapajärven kaikista, myös vuosien 2010–2011 inventoinnissa tarkastamatta jääneistä muinaisjäännöksistä. Kohdekuvauksissa on mainittu seuraavat tiedot: nimi ja muinaisjäännöstunus; perustiedoissa muinaisjäännöstyyppi, tyyppin tarkenne, ajoitus, rauhoitusluokka, rakenteiden lukumäärä; sijaintitiedoissa topografisen karttalehden (KKJ) numero ja nimi, tieto merkinnästä peruskartalla, keskikoordinaatit (ETRS-TM35FIN) kiinteiden muinaisjäännösten kohdalla myös äärikoordinaatit), koordinaattiselite, pinta-ala (määritetty löytöjen levinneisyyden tai näkyvien rakenteiden mukaan) sekä etäisyystieto Haapajärven kirkosta. Arkistotiedoissa on luetteloitu löytöjen diariointivuosi, löytönumero (KM = Kansallismuseo, HKM = Haapajärven kotiseutumuseo, PPM = Pohjois-Pohjanmaan museo, PM = Pohjanmaan museo), löydön tyyppi ja aiemmat tutkimukset.

2010-2011 Inventoinnin tarkastuksesta on mainittu seuraavat perustiedot: päivämäärä, havaintomahdollisuudet (tutkimusolosuhteiden kuvaus), tarkastuksessa saadut löydöt sekä kartta- ja kuvallitteet. Kohdekuvaukset sisältävät kuvauksen kohteen sijainnista ja maastosta tarkastus-
hetkellä. Kuvauksissa on myös selostettu, kuinka kohde on löytynyt ja miten sitä on aiemmin tutkittu.

Osa kohteista on tämän kertomuksen yhteydessä täsmennetty tai nimetty uudelleen kohdetta paremmin kuvaavaan muotoon tai Museoviraston arkistokäytäntöjen vuoksi. Kohteiden alkuperäinen nimi on mainittu kertomuksessa.

Haapajärven muinaisjäänökset

6. HAKEMISTOT

LÖYTÖPAIKAT

Aholankylä Kastari	1000018853	löytöpaikat	kivikautinen	s. 11
Arvola	1000018477	löytöpaikat	kivikautinen	s. 13
Elomäki	1000018479	löytöpaikat	kivikautinen	s. 15
Eskola	1000018480	löytöpaikat	rautakautinen	s. 17
Friisin torppa	-	löytöpaikat	kivikautinen	s. 19
Haaga Järvenperä	-	löytöpaikat	kivikautinen	s. 21
Harmaala	1000018483	löytöpaikat	kivikautinen	s. 23
Hautakangas	1000018484	löytöpaikat	kivikautinen	s. 25
Jaakonaho	1000018488	löytöpaikat	kivikautinen	s. 27
Joentaka Kinnunen	1000018489	löytöpaikat	kivikautinen	s. 29
Jokelankylä Jokela	1000018491	löytöpaikat	kivikautinen	s. 31
Jokelankylä Ruuska	-	löytöpaikat	kivikautinen	s. 33
Jokikuona	1000018492	löytöpaikat	kivikautinen	s. 35
Jokisuunneva	1000018521	löytöpaikat	kivikautinen	s. 37
Jämsän ranta	1000018493	löytöpaikat	kivikautinen	s. 39
Kalajanjoki Jyrkkäänkoski	1000018494	löytöpaikat	kivikautinen	s. 41
Kalajanjoki Kypäräkoski	1000018495	löytöpaikat	kivikautinen	s. 43
Kalajanjoki Niinineva	-	löytöpaikat	kivikautinen	s. 45
Kalajanjoki Vääräkoski	1000018496	löytöpaikat	kivikautinen	s. 47
Kalakangas	1000018497	löytöpaikat	kivikautinen	s. 49
Kalakangas Marjakangas	1000018854	löytöpaikat	kivikautinen	s. 51
Kalakankaan koski	1000018498	löytöpaikat	kivikautinen	s. 53
Karhunportti	1000018499	löytöpaikat	kivikautinen	s. 55
Katteluksen maa	1000018500	löytöpaikat	kivikautinen	s. 57
Kattelus	1000018501	löytöpaikat	kivikautinen	s. 59
Kittilä	1000018503	löytöpaikat	kivikautinen	s. 61
Kiuru	1000018504	löytöpaikat	kivikautinen	s. 63
Koivuaho Vierelä	1000018505	löytöpaikat	kivikautinen	s. 65
Kontiola	1000018508	löytöpaikat	kivikautinen	s. 67
Korpela	1000018509	löytöpaikat	kivikautinen	s. 69
Kumiseva Jokela	1000018490	löytöpaikat	kivikautinen	s. 71
Kuonanjärvi	1000018512	löytöpaikat	kivikautinen	s. 73
Kurkela	1000018513	löytöpaikat	kivikautinen	s. 75
Kuusaa Kettukangas	1000018855	löytöpaikat	kivikautinen	s. 77
Kuusaan koulu	1000018514	löytöpaikat	kivikautinen	s. 79
Kuusaan tie	-	löytöpaikat	kivikautinen	s. 81
Kuusaanjoki	1000018515	löytöpaikat	rautakautinen	s. 83
Kuusela	1000018516	löytöpaikat	kivikautinen	s. 85
Lahdenoja	1000018518	löytöpaikat	kivikautinen	s. 87
Leväjärven ranta	1000018520	löytöpaikat	kivikautinen	s. 89
Leväniemi	1000018522	löytöpaikat	kivikautinen	s. 91
Niemelän Söötinki	1000018856	löytöpaikat	kivikautinen	s. 93
Niirikangas	1000018857	löytöpaikat	kivikautinen	s. 95
Nokkous Linna	1000018526	löytöpaikat	kivikautinen	s. 97
Nokkous Ojalehto	1000018527	löytöpaikat	kivikautinen	s. 99
Ojala	1000018528	löytöpaikat	kivikautinen	s. 101
Oksava Koivisto	1000018529	löytöpaikat	kivikautinen	s. 103
Oikkolan Jussila	1000018530	löytöpaikat	kivikautinen	s. 105
Parkkila Jokiniemi	1000018532	löytöpaikat	kivikautinen	s. 107
Parkkila Levitys	1000018533	löytöpaikat	kivikautinen	s. 109
Perälä	1000018534	löytöpaikat	kivikautinen	s. 111
Pienelänmäki	1000018535	löytöpaikat	kivikautinen	s. 113
Pinnarinkangas	1000018858	löytöpaikat	kivikautinen	s. 115

Pirttikangas	1000018537	löytöpaikat	kivikautinen	s. 117
Pöyryn torppa	1000018538	löytöpaikat	kivikautinen	s. 119
Raivio	1000018539	löytöpaikat	kivikautinen	s. 121
Savimäki	1000018541	löytöpaikat	kivikautinen	s. 123
Settijoen koski	1000018542	löytöpaikat	kivikautinen	s. 125
Siltala	1000018543	löytöpaikat	kivikautinen	s. 127
Sorola	-	löytöpaikat	kivikautinen	s. 129
Syrjäniemi	1000018544	löytöpaikat	kivikautinen	s. 131
Tuomiperä Tuomela	1000018859	löytöpaikat	kivikautinen	s. 133
Viinala	1000018547	löytöpaikat	kivikautinen	s. 135
Vilppola	1000018548	löytöpaikat	kivikautinen	s. 137
Välöjoja	1000018860	löytöpaikat	kivikautinen	s. 139
Välöjoja Liuska	1000018549	löytöpaikat	kivikautinen	s. 141
Väsylä	1000018550	löytöpaikat	kivikautinen	s. 143
Ylipää Kainuu	1000018517	löytöpaikat	ajoittamaton	s. 145
Ylipää Multimäki	1000018552	löytöpaikat	kivikautinen	s. 147
Ylipää Kivinokka	1000018553	löytöpaikat	kivikautinen	s. 149

KIINTEÄT JA MAHDOLLISET MUINAISJÄÄNNÖKSET

Antinkalliot	1000018476	maarakenteet	historiallinen	s. 151
Autionranta Lassila	1000018478	kivirakenteet	historiallinen	s. 153
Autionranta Sippola	69010110	asuinpaikat	kivikautinen	s. 155
Eteläsydänmaa Antinkalliot	69500001	kivirakenteet (mahd.mj.)	historiallinen	s. 157
Hankala	1000018481	asuinpaikat	kivikautinen	s. 159
Harjunniemi	1000018482	asuinpaikat	kivikautinen	s. 162
Hautala	1000018485	asuinpaikat	kivikautinen	s. 165
Hautaperän Allas Tervämäki	69010094	asuinpaikat	kivikautinen	s. 168
Himola	1000018486	asuinpaikat	kivikautinen	s. 170
Himola 2	1000018487	työ- ja valmistuspaikat	historiallinen	s. 173
Järvikuona	69010051	asuinpaikat	kivikautinen	s. 176
Jätinlinna	69000001	kivirakenteet (mahd.mj.)	ajoittamaton	s. 178
Kaakila-Järvelä	69010024	asuinpaikat	kivikautinen	s. 180
Kallio	69010060	asuinpaikat	kivikautinen	s. 182
Karhunpiilo	69010020	asuinpaikat	kivikautinen	s. 184
Karjakivi	1000018861	kivirakenteet	historiallinen	s. 186
Katajakangas	69010097	asuinpaikat	kivikautinen	s. 190
Katajakangas Pihlajakangas	69010105	asuinpaikat	kivikautinen	s. 192
Kauppila	1000018502	asuinpaikat	kivikautinen	s. 194
Koivuranta	1000018506	asuinpaikat	kivikautinen	s. 197
Kokonmaa	1000018507	maarakenteet	ajoittamaton	s. 199
Korteranta	1000018510	asuinpaikat	kivikautinen	s. 203
Kotajärvi	69010005	kivirakenteet	ajoittamaton	s. 206
Kotajärvi Kokkila	1000018510	asuinpaikat	kivikautinen	s. 208
Kurikkaluhta	1000017149	asuinpaikat	kivikautinen	s. 211
Kuusaa Someronmäki	69010102	asuinpaikat	historiallinen	s. 214
Laajala	69010080	asuinpaikat	kivikautinen	s. 217
Lamminoja	1000018519	työ- ja valmistuspaikat	ajoittamaton	s. 219
Liejumäki-Lahdenperä	69010064	asuinpaikat	kivikautinen	s. 224
Losku	1000018523	asuinpaikat	kivikautinen	s. 226
Luukorpi	1000018524	työ- ja valmistuspaikat	historiallinen	s. 228
Myllyranta	69010109	asuinpaikat	kivikautinen	s. 231
Neljänkymmenenpenninkangas 1	1000018525	asuinpaikat	kivikautinen	s. 233
Nokare	69010096	asuinpaikat	kivikautinen	s. 235
Ollovensaari	1000018531	kivirakenteet	historiallinen	s. 237
Pappila	69010033	asuinpaikat	kivikautinen	s. 241
Pihlajaranta	1000018536	asuinpaikat	kivikautinen	s. 243

Rajaniemi	1000018862	asuinpaikat	kivikautinen	s. 246
Ritakangas	1000018540	kivirakenteet	historiallinen	s. 248
Saari	69010074	asuinpaikat	kivikautinen	s. 250
Settijoen niska	-	kivirakenteet	historiallinen	s. 252
Tervakoski	69010038	asuinpaikat	kivikautinen	s. 254
Toukola	1000018545	asuinpaikat	kivikautinen	s. 256
Tynnyrikoski	69010108	asuinpaikat	kivikautinen	s. 259
Uunila	1000018546	asuinpaikat	kivikautinen	s. 261
Vehkalahti	1000001031	asuinpaikat	kivikautinen	s. 263
Ylikoski	1000018551	asuinpaikat	kivikautinen	s. 265
Yliniemi	69010085	asuinpaikat	kivikautinen	s. 268
Ylipää Luomalankallio	1000018554	kivirakenteet (mahd.mj.)	ajoittamaton	s. 270
Ylipään Kangas Varis	69010052	asuinpaikat	kivikautinen	s. 272

7.1. LUETTELO HAAPAJÄRVEN LÖYTÖPAIKOISTA

Haapajärvi Aholankylä Kastari

1000018853

PERUSTIEDOT

Muinaisjännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyyppin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määriteltä
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234408 Parkkila
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7080903$, $i = 418760$, $z = n. 115$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, epävarma sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 10–12 km pohjoiseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: 1982 HKM 1762 kourutaltilta
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Haapajärven kotiseutumuseossa oleva kourutaltilta (HKM 1762) on löytynyt Aholankylältä, Kumpulan tilaan kuuluvan Kastarin tilan piha-alueelta vuonna 1956. Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 2.5.2011 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 1 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kastarin tila sijaitsee Aholankylällä, Aholantien (mt 7682) ja Metsäperäntien risteyksessä. Tilaan kuuluu nykyisin peltopalstoja, joista yksi sijoittuu Metsäperäntien länsipuolelle ja toinen vajaan kilometrin verran teiden risteyksestä koilliseen. Aholankylä on peltoaavojen ympäröimä, loivalla kummulla sijaitseva asutuskeskittymä.

Kohteen kuvaus: Kastarin pellot olivat tarkastusajankohtana nurmella ja pelloilla oli heinäpaa-leja. Maaperän tarkastelu ei ollut mahdollista. Aholankylältä ei ole tiedossa muita kivikautisia löytöjä, vaikka alue soveltuisi topografiansa puolesta kivikautiselle asuinpaikalle oikein hyvin.

Haapajärvi Arvola**1000018477****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234404 Kalkkuperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7077280, i = 410103, z = n. 77,5$
 Koordinaattiselite: sijainti (± 20 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9,9 km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1959	KM 14674	kourutaltilta
	-	PPM 759=2256	tasataltilta
Tutkimukset:	1971	Anja Sarvas	tarkastus
	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi taltilta (KM 14674 ja PPM 759=2256) ovat löytyneet Autiorannalta, pellolta läheltä Arvolan taloa. Paikalla ei ole pystytty toteamaan kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 12.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto kesannolla)
 Löydöt: -
 Kartat: 2 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

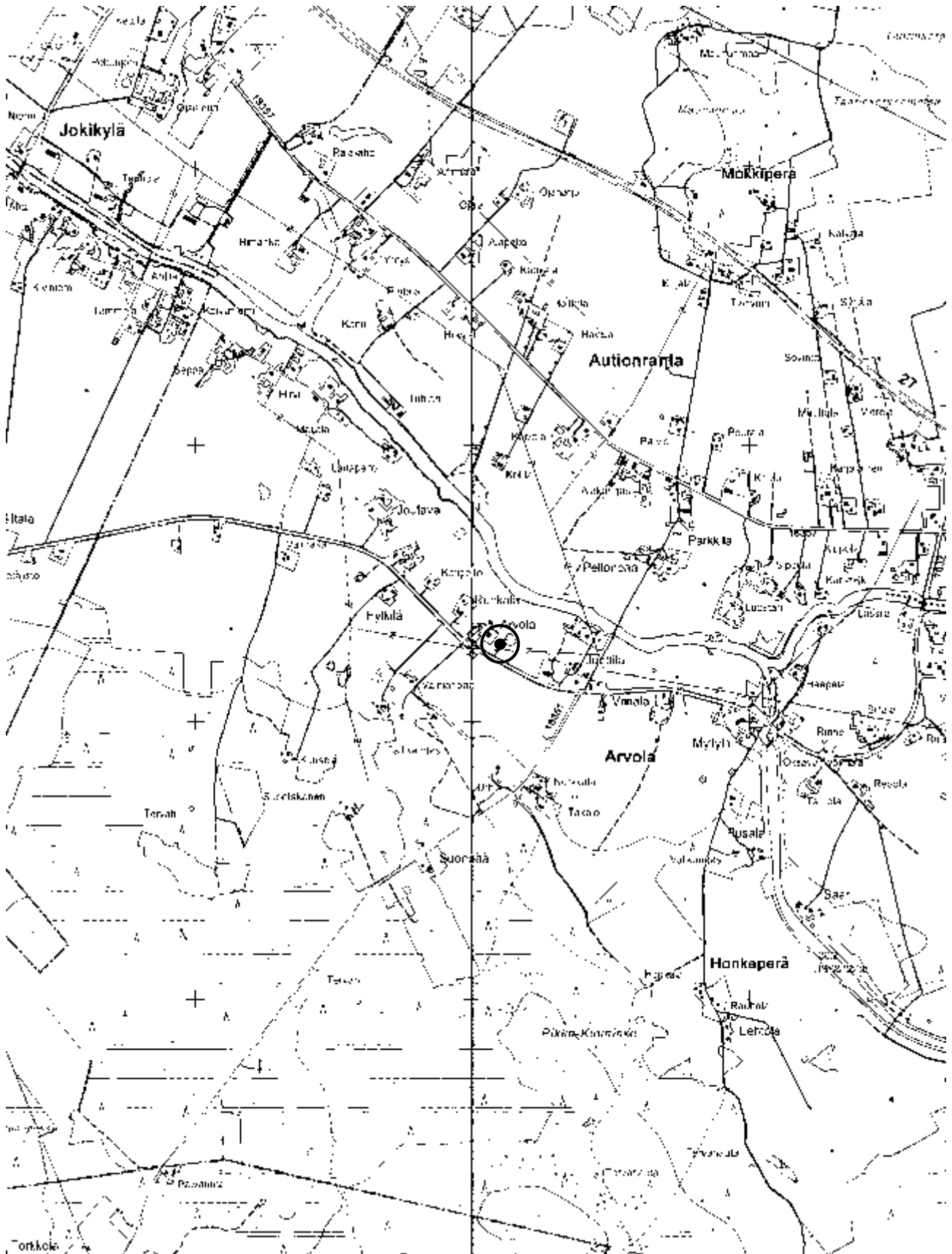
TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kohteella maasto viettää loivasti kohti jokea. Löytöpaikan eteläpuolelta kulkee Arvolantie (mt 7630). Löytöpaikka on n. 180 m Kalajoesta lounaaseen ja 190 m Rannan koulusta länteen. Kohdetta ympäröivä seutu on alavaa lakeutta, jonka asutus myötäilee Kalajoen joen vartta.

Kohteen kuvaus: Kohteen ovat tarkastaneet Anja Sarvas vuonna 1971 Hautaperän allasalueen tutkimusten yhteydessä ja Markku Mäkivuoti 1992. Vaikka esineiden löytöpaikka oli melko tarkkaan tiedossa, ei kohteella ole pystytty toteamaan muinaisjäännöstä. Koordinaattien osoittamaan kohtaan on rakennettu mm. viljankuivaamo ja lieteallas. Lähiseudun pellot olivat tarkastusajankohtana kesannolla, joten pintahavaintojen tekoon ei ollut mahdollisuutta. Kohde jäi edelleen irtolöytöpaikaksi.

Lisäyksiä: Sarvas, Anja 1972. Haapajärvi 73 Autioranta, Arvola. Kiviesineiden löytöpaikan tarkastus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 147–148)

Kartta 2. Haapajärvi Arvola. Peruskarttaote 1:20 000 (234404 Kalkkuperä)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Elomäki**1000018479****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7076091, i = 412409, z = n. 80$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 7,5 km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1971	KM 18378	tasatalta
Tutkimukset:	1971	Anja Sarvas	tarkastus
	1992	Markku Mäki	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasatalta (KM 18378) on löytynyt Elomäen talon pellostasta, 500 m talosta kaakkoon, suunnitellun Oksavan voimalaitokselle johtavan kanavan paikalla. Kohde on alavaa peltotasankoa, eikä sillä ole havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 12.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (peltoalue oli kynnety)
 Löydöt: -
 Kartat: 3 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

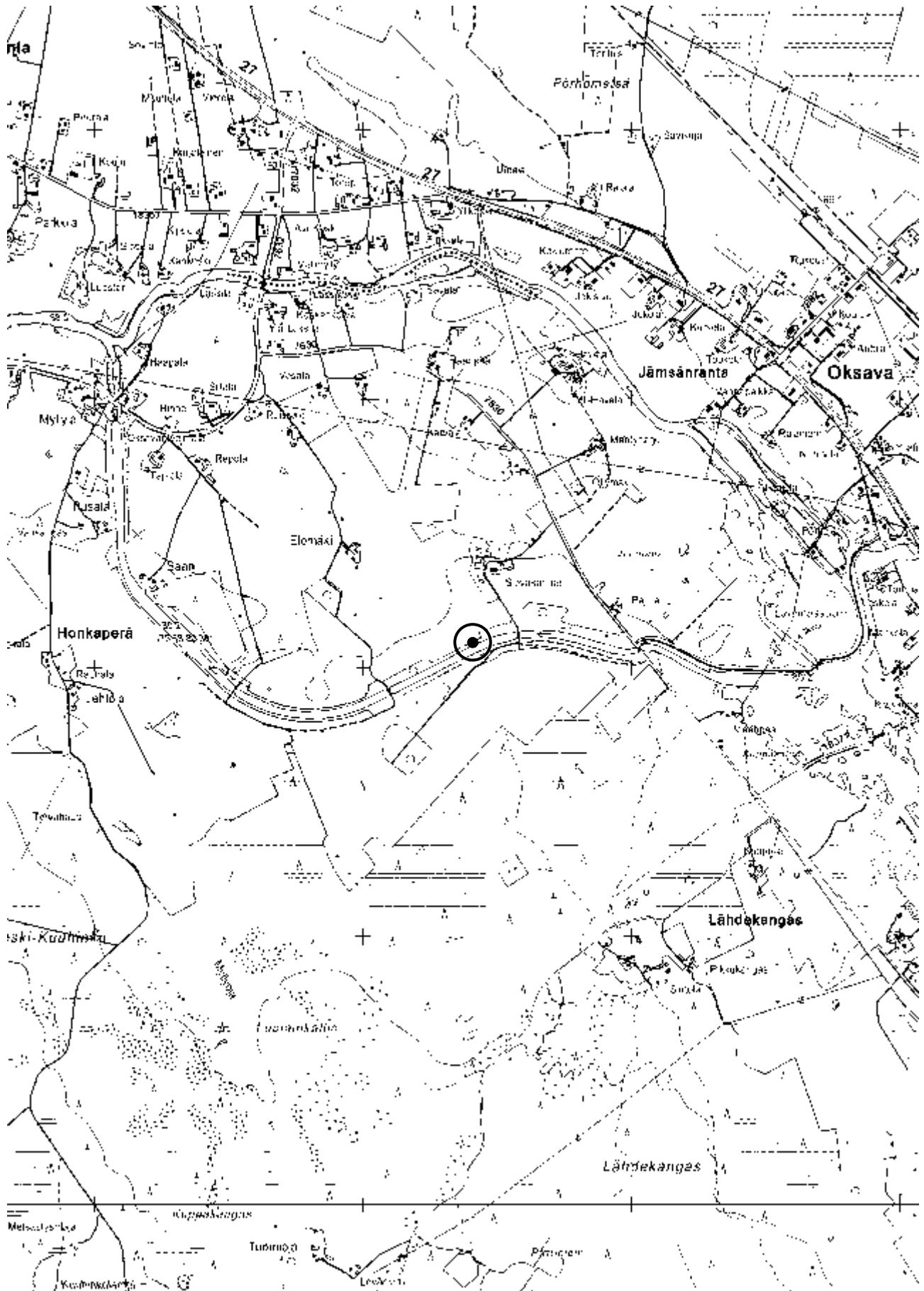
Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee peltoalueella, n. 500 m kaakkoon Elomäen talosta. Paikka on tasainen peltoaukeama, jota sekä koillisessa että kaakossa rajoittaa kostea suoperäinen maasto. Löytöpaikan eteläpuolella kulkee Oksavan voimalaitokseen johtava kanava.

Kohteen kuvaus: Kohteen ovat tarkastaneet Anja Sarvas 1971 ja Markku Mäki 1992, jotka eivät havainneet merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Tarkastusajankohtana vuoden 2010 inventoinnissa pelto oli kynnety. Löytöpaikka sijoittuu voimalaitokselle johtavan kanavan tuntumaan, jonka ympäristössä ei ollut havaittavissa mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Löytöpaikka on jäänyt luultavasti kanavaa reunustavan korkean penkan alle.

Lisäyksiä:

Sarvas, Anja 1973. Haapajärvi 75 Elomäki. Kiviesineen löytöpaikka. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäki, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 160–161)

Kartta 3. Haapajärvi Elomäki. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Eskola**1000018480****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: rautakautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069138, i = 414494, z = n. 95$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 2,3 km länsilounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1983	KM 21915	soikea tuluskivi
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Soikea tuluskivi (KM 21915) on löytynyt Haaganperältä, Eskolan talon pellosta. Kohteelta ei ole löydetty merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

INVENTOINTI 2010–2011

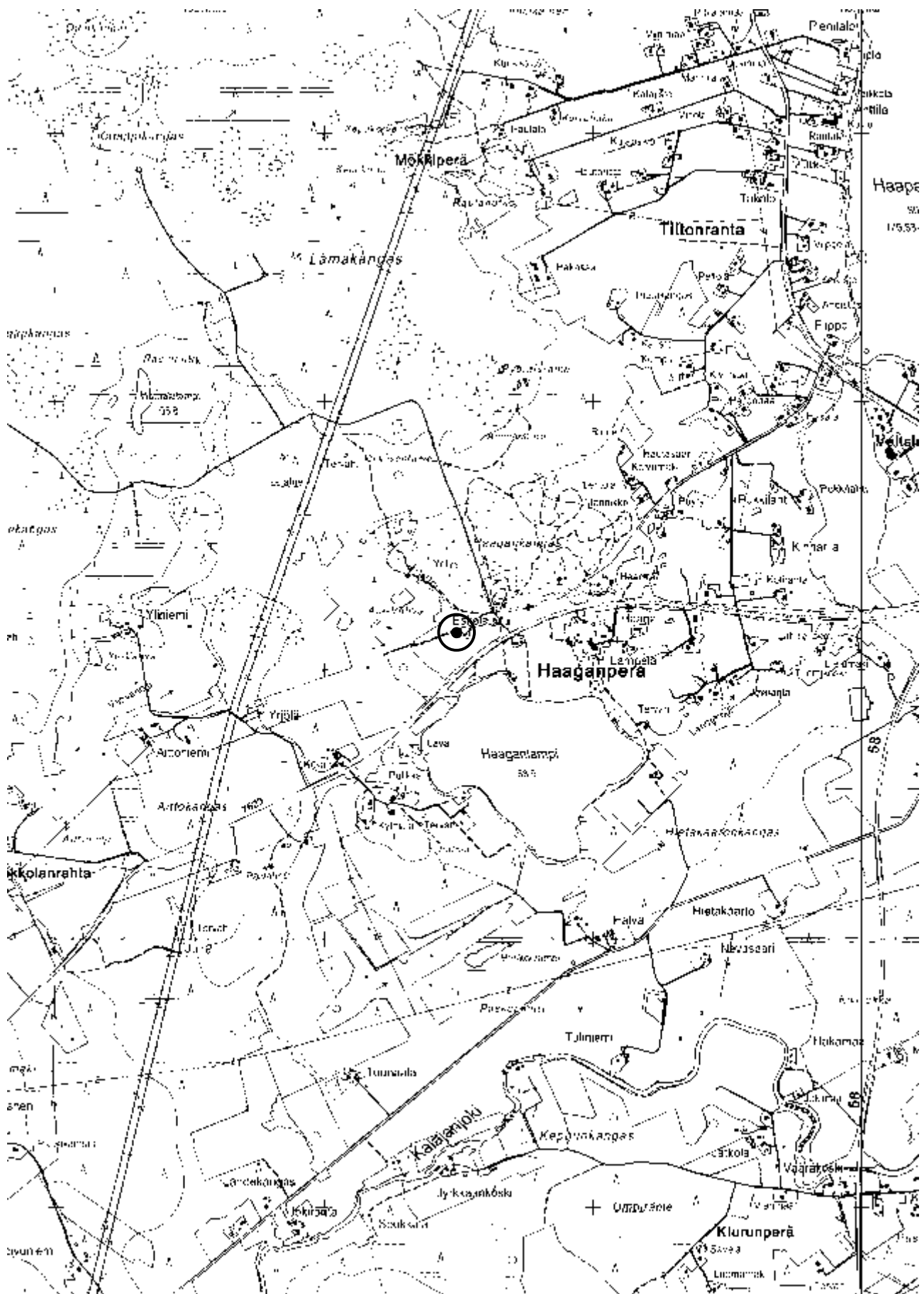
Päivämäärä: 30.10.2010, 2.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 4 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Haaganperällä, Haaganlammen rannasta n. 200 m luoteeseen. Paikka on kohti Haaganlampea ja Vahvanojaa eli etelää viettävä rinne. Kohteen pohjoispuolella on jyrkästi kohoava metsäalue Haagankangas, jolla on ulkoilualue ja sorakuoppa, joka sijoittuu vain muutama kymmentä metriä Eskolasta pohjoiseen. Eskolan eteläpuolitse kulkee Kalakan-kaantie (mt 7623).

Kohteen kuvaus: Kohteen on tarkastanut Markku Mäki vuoti vuoden 1992 inventoinnissa, mutta nurmella olleiden peltöjen tarkastus ja koekuoppien teko ei tuottanut tulosta. 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana Eskolan tilan pellot olivat nurmella tai hevoslaitumena, eikä paikalla ollut mahdollisuutta pintahavainnointiin. Tarkastin tuolloin kuitenkin Eskolan pohjoispuoleisen sora-kuopan reunoja, mutta mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ollut havaittavissa. Toisella tarkastuskerralla 2.5.2011 löytöpaikaksi ilmoitettu pelto oli kynnetty, mutta sen tarkastelu ei johtanut uusiin havaintoihin. Eskolan talossa ei oltu tietoisia löydöistä.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 216–217)

Kartta 4. Haapajärvi Eskola. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Friisin torppa**PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännostyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: -
 Koordinaattiselite: -
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1,3 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1989	KM 3549:29	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

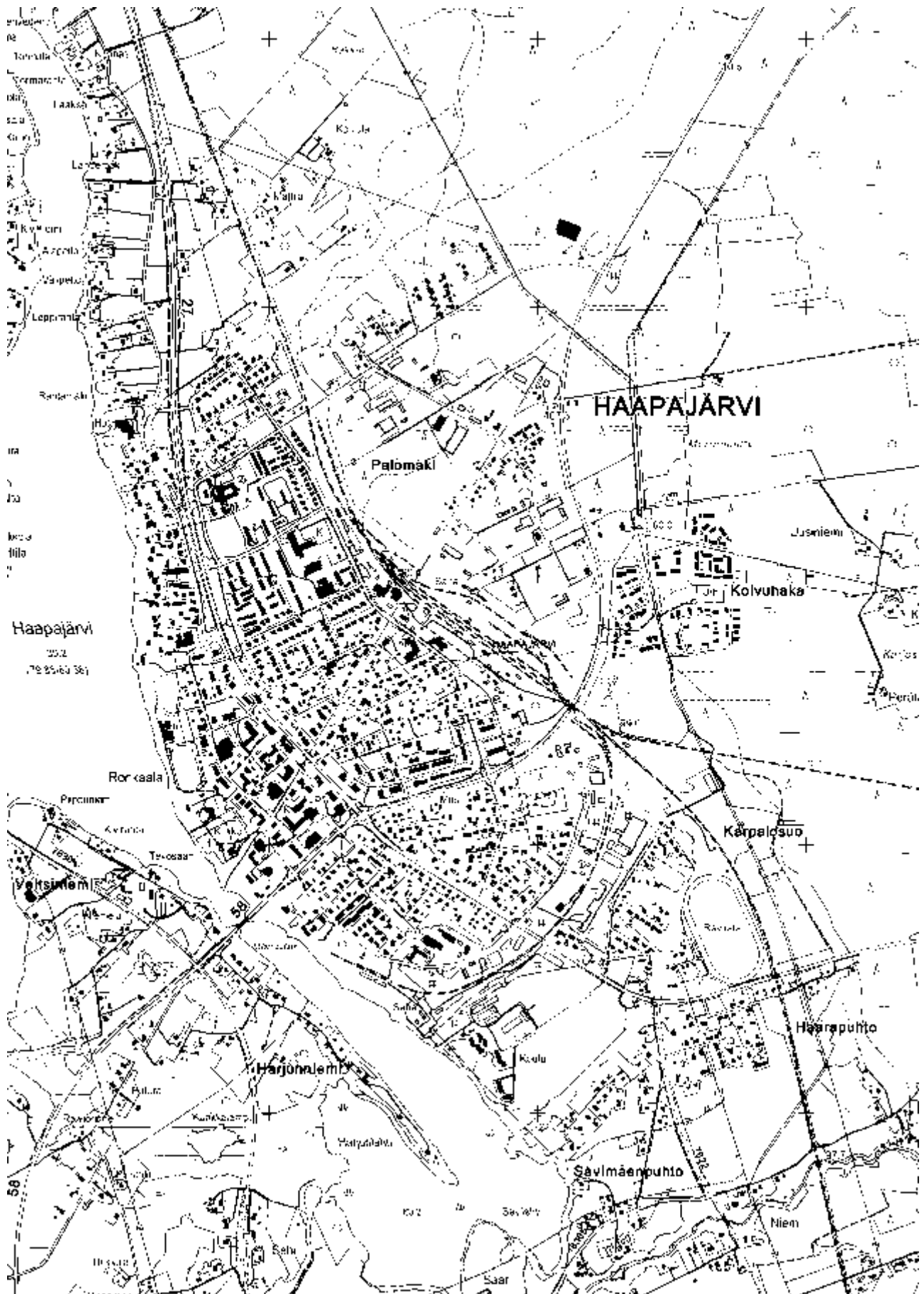
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltta (KM 3549:29) Haapajärven kirkonkylän Katajamäen talon maalta Friisin torpan pellostasta, löytänyt torppari Alderik Friis. Vuoden 1992 inventointikertomuksen mukaan torppa on sijainnut alueella, joka on nykyisin ratapiha-alue. Löytöpaikkaa ei voida enää määrittää.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 5 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 83–84)

Kartta 5. Haapajärvi Friisin torppa. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Haaga Järvenperä**PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännostyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: -
 Koordinaattiselite: -
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 2–3 km lounaaseen

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kovasimen ja hiotun kivilohkareen (KM 3549:20–21) mainitaan löytyneen ”Järvenperän talon uudispeltoa kuokkiessa 1½ korttelin syvästä”. Löytöpaikka saattaa sijaita Haaganlammen pohjoispuoleisilla pelloilla, joka on topografialtaan kivikautiselle asuinpaikalle erittäin otollinen paikka. Kohdetta ei ole voitu paikantaa maastossa, ja kyseessä on täysin epävarma oletus.

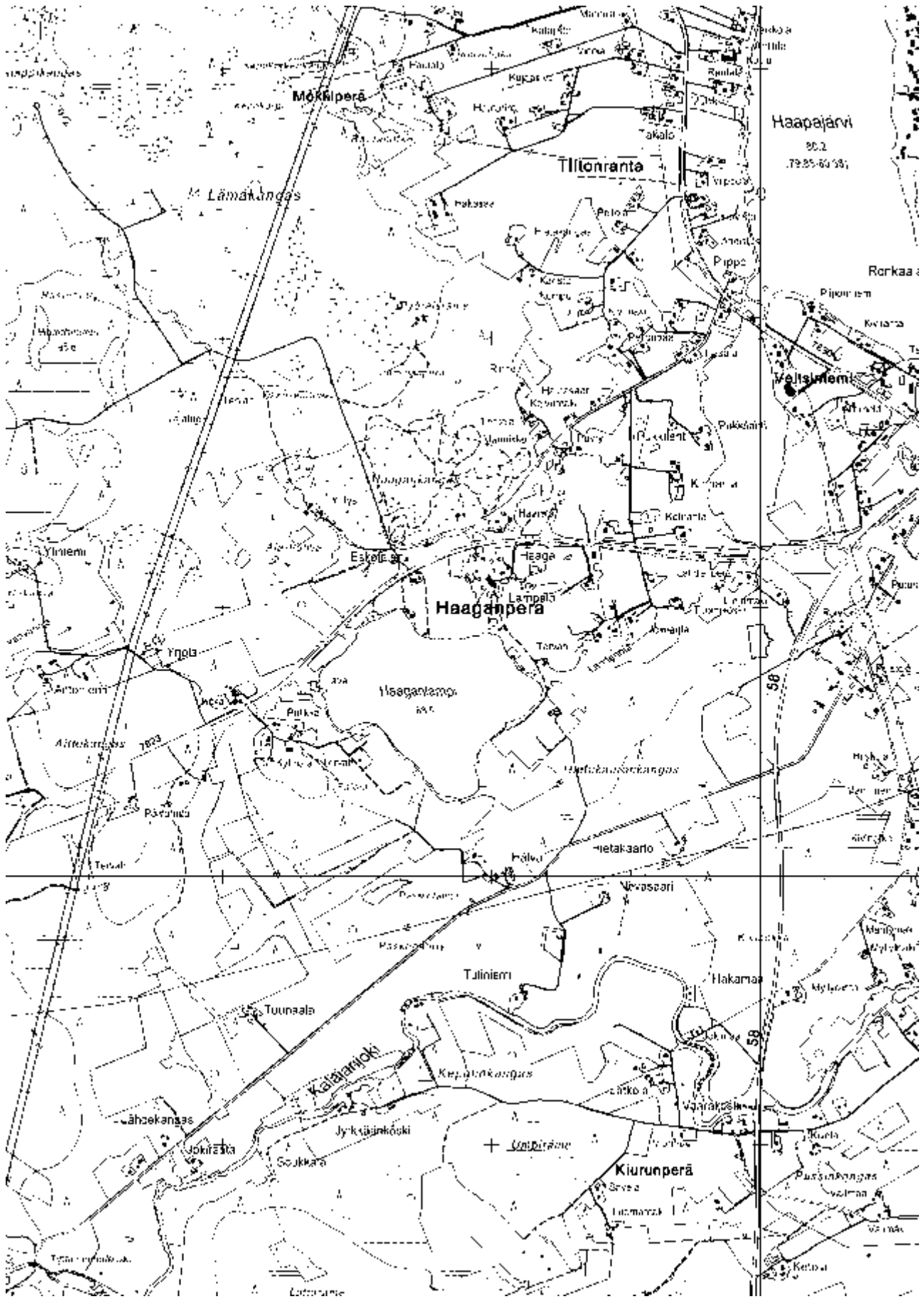
ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:20–21	kovasin ja hiottu lohcare
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta voitu paikantaa tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 6 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 68–69)

Kartta 6. Haapajärvi Haaga Järvenperä. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Harmaala**1000018483****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066403, i = 418992, z = n. 92,5$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 4,1 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:16	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltta (KM 2477:16) on löytynyt Harmaalan talon pellostä. Alueella ei ole voitu havaita kiinteää muinaisjäännöstä, sillä tarkastusten aikana pellot ovat olleet kesannolla tai nurmella, eikä pintahavaintojen tekoon ole ollut mahdollisuutta.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 15.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (perunamaata lukuun ottamatta pellot kesannolla)
 Löydöt: -
 Kartat: 7 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Ylipäässä, Ylipäänjärven länsirannalla n. 500 m Kumisevantiestä (mt 7622) lounaaseen. Alue on peltoa, joka viettää kohti Ylipäänjärveä. Rantatörmät ovat paikoin hyvin jyrkät, sillä ne ovat Muinais-Päijänteen lasku-uoman aikaisia. Tarkastetulla peltoalalla maaperä on hietapohjaista peltomultaa.

Kohteen kuvaus: Tarkastusajankohtana talossa ei tiedetty uusista löydöistä. Harmaalan pelloista vain talon lounaispuolella oleva, rantatörmän päällä sijaitseva 50 x 20 m kokoinen perunamaa oli kynnetty, muutoin ne olivat kesannolla. Kynnetyssä pellossa ei kuitenkaan ollut havaittavissa mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kohde jäi irtolöytöpaikaksi.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 33–34)

Kartta 7. Haapajärvi Harmaala. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Hautakangas**1000018484****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065931, i = 417192, z = n. 92,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 4 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:17–18	tasa- ja kourutaltoa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

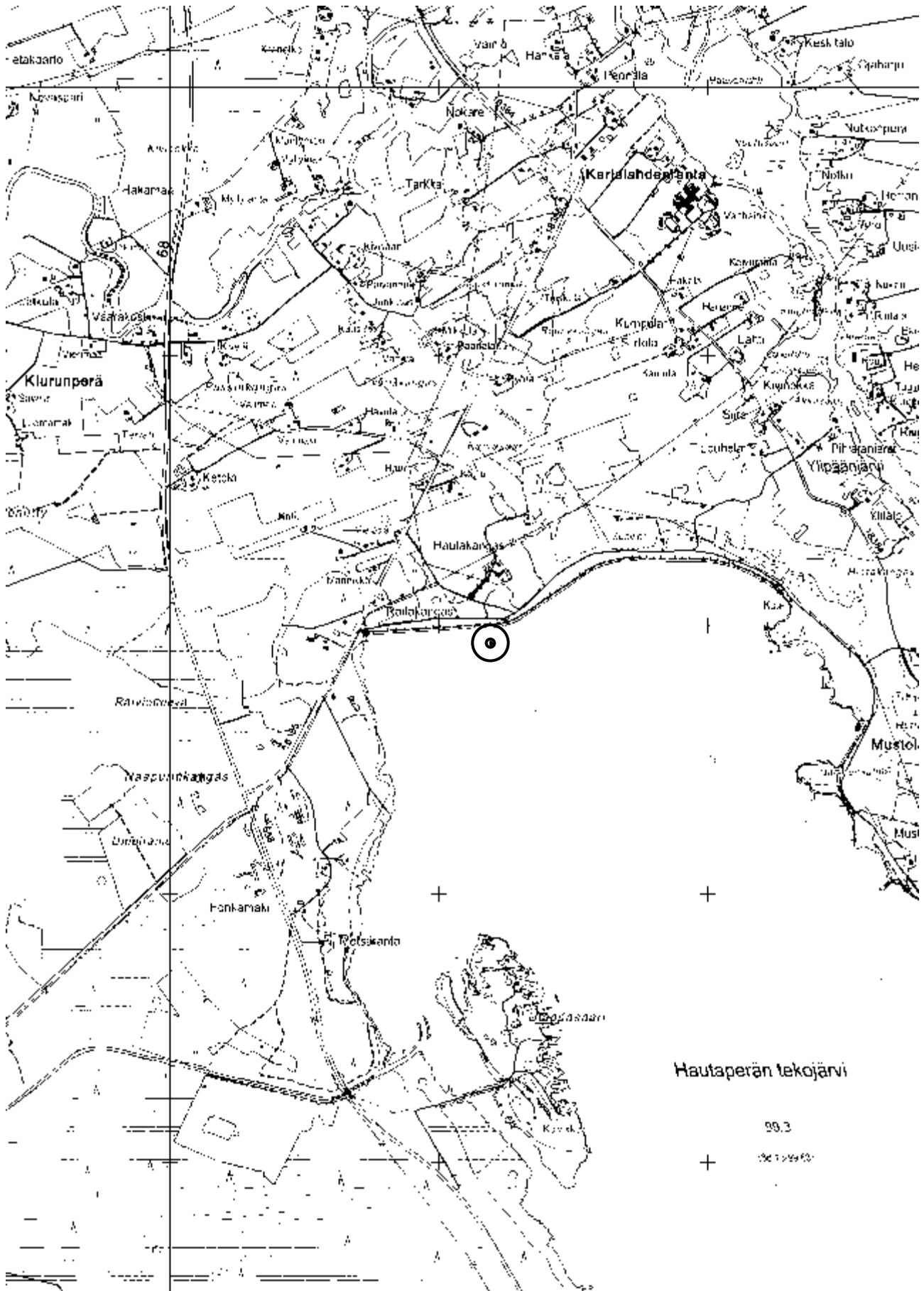
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasa- ja kourutaltoa (3549:17–18) on löytänyt Hautakankaan talon pellosta kyntäessään isäntä Manna Hautakangas. Kyseessä on luultavasti Hautaperän tekojärven alle jäänyt löytöpaikka.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 8 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 64–65)

Kartta 8. Haapajärvi Hautakangas. Peruskarttaote 1:20 000 (pohjakartta 234309 Kumiseva)

Haapajärvi Jaakonaho**1000018488****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7073324, i = 416142, z = n. 85$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3,4 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1900	KM 3801:50	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

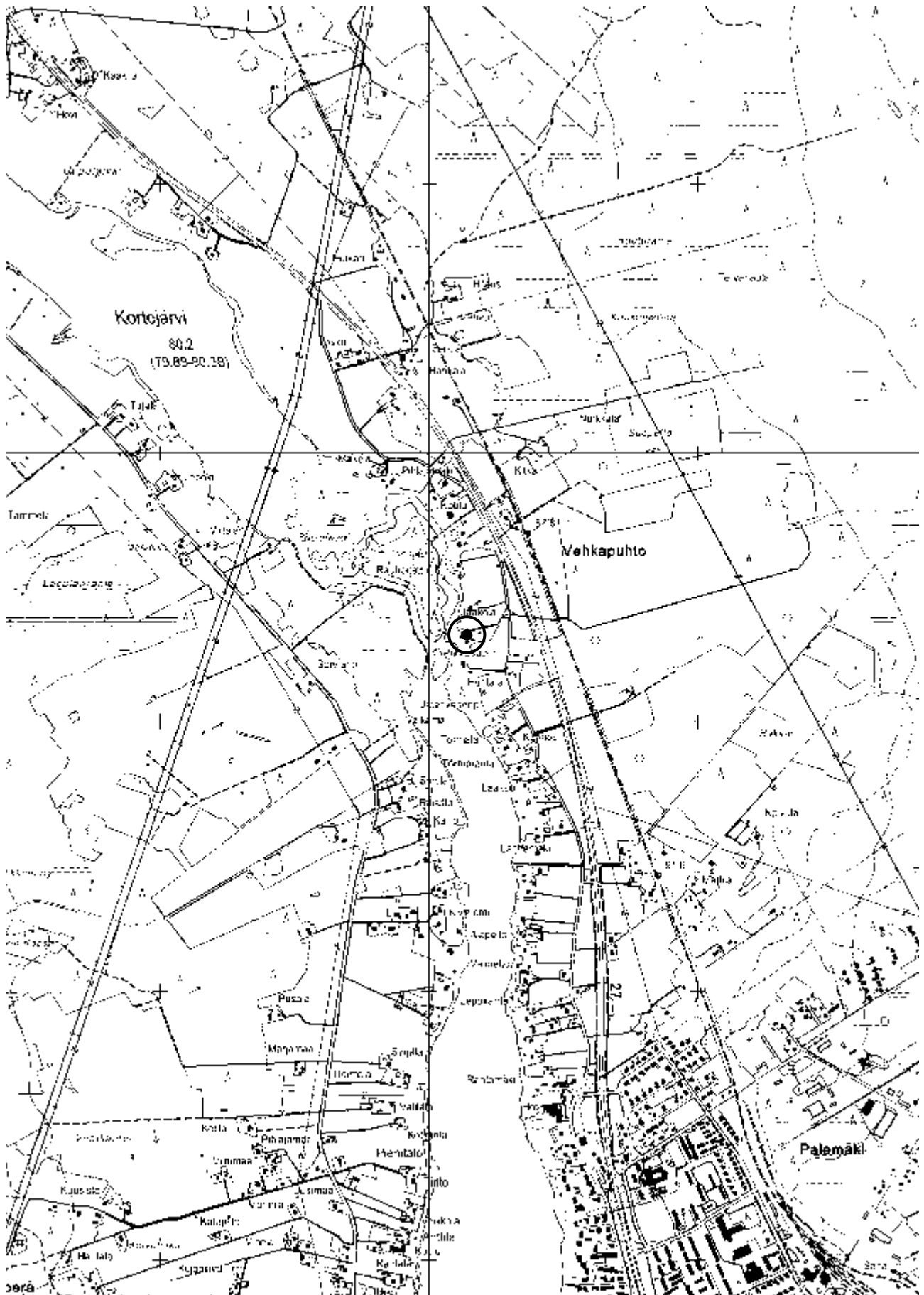
LYHYT KOHDEKUVAUS

Pieni tasataltta (KM 3801:50). "Uudispeltoa kuokkiessa löydetty noin 1880 Jaakonahon talon maalta Haapajärven (Kalajoen suvannon) nykyisen rannan läheisyydestä Kirkonkylässä". Löytöpaikkaa ei ole pystytty määrittämään tarkemmin.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 9 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 89–90)

Kartta 9. Haapajärvi Jaakonaho. Peruskarttaote 1:20 000 (pohjakartta 234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Joentaka Kinnunen**1000018489****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234306 Levonperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065746, i = 408940, z = n. 105 \text{ m}$
 Koordinaattiselite: sijainti ($\pm 20 \text{ m}$)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9 km itälounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1963	HKM 792	korvakenuija
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

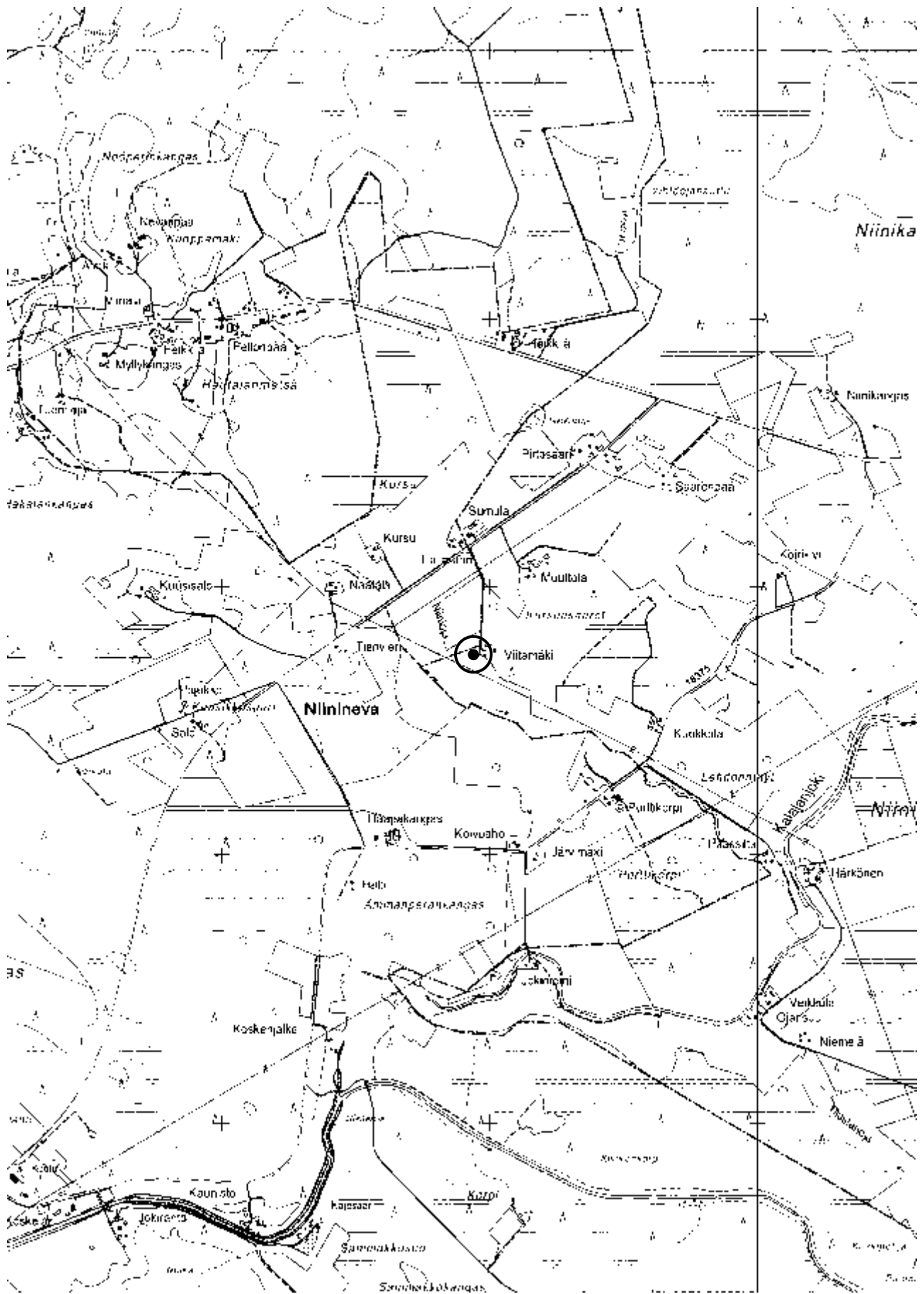
LYHYT KOHDEKUVAUS

Korvakenuija (HKM 792) on löytynyt Viitamäen talon maalta, ojan kaivussa talon navetan takaa. Löytöpaikka on määritetty tarkasti, mutta vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuoti ei havainnut paikalla mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 10 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 162–163)

Kartta 10. Haapajärvi Joentaka Kinnunen. Peruskarttaote 1:20 000 (234306 Levonperä)

Haapajärvi Jokelankylä Jokela**1000018491****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7082798, i = 426346, z = n. 120$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 16 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1899	KM 3849:26	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

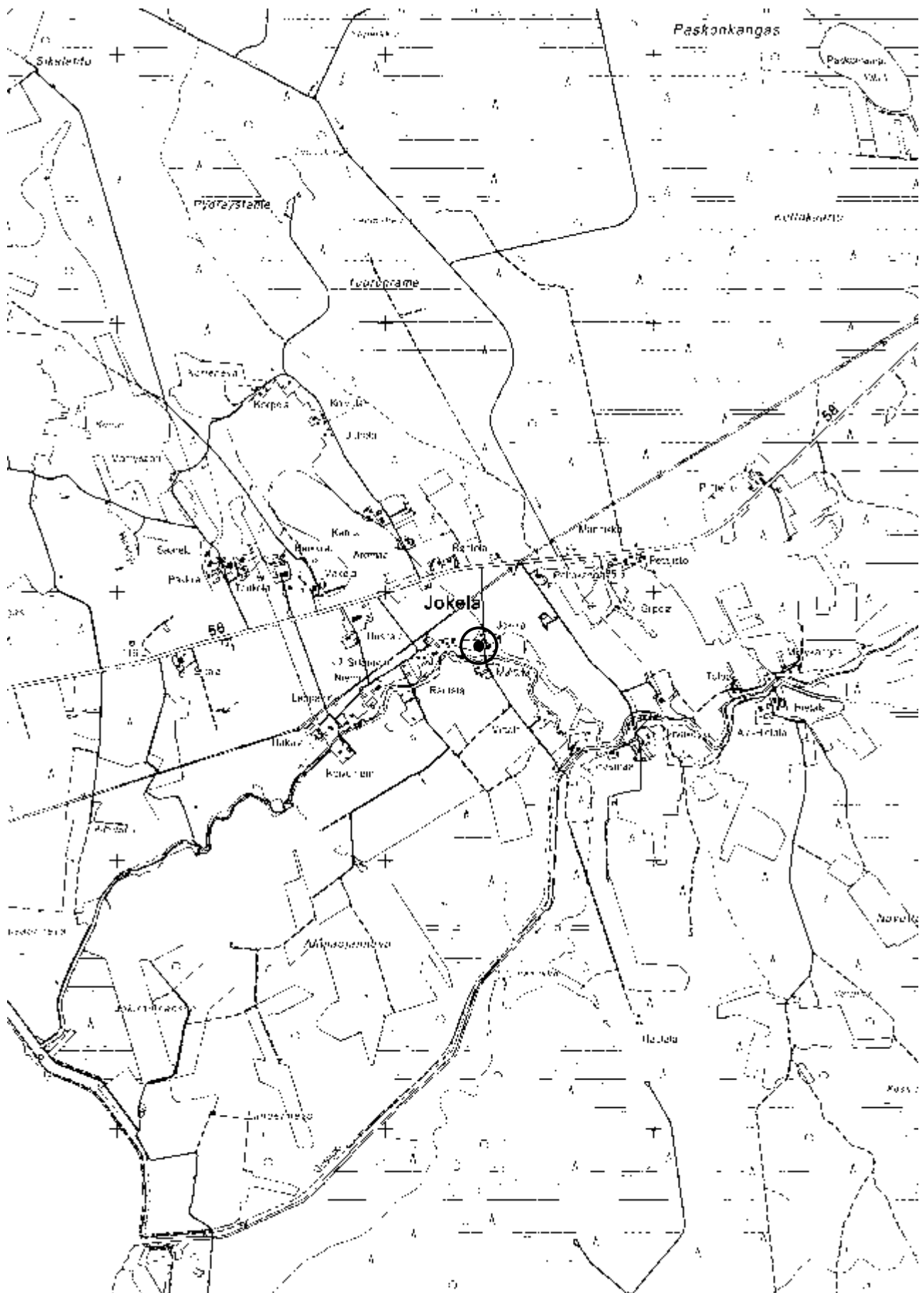
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasatalta (KM 3849:26) ”Jokelan kylän Jokelantalon uutispellon ojaa kaivaessaan löytänyt talonpoika Juho Jokela noin 1½ korttelin syvältä savimaasta”. Inventoidessaan Haapajärvellä 1992 ei Markku Mäki vuoti pystynyt havaitsemaan kohteella mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 11 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 97–98)

Kartta 11. Haapajärvi Jokelankylä Jokela. Peruskarttaote 1:20 000 (234411 Jokelankylä)

Haapajärvi Jokelankylä Ruuska**PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: -
 Koordinaattiselite: -
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 16 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: - HKM 1722 reikäkivi
 Tutkimukset: 1992 Markku Mäki vuoti inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Reikäkiven (HKM 1722) kerrotaan löytyneen Ruuskan tilan pellostä 1960-luvulla, löytäjänä Paavo Ahonen. Löytöpaikkaa ei ole pystytty määrittämään maastossa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 12 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 232–233)

Haapajärvi Jokikuona**1000018492****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 332201 Kuona
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7068070, i = 428735, z = n. 137,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 12 km itään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:30	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltan (KM 3549:30) kerrotaan löytyneen Jokikuonan talon maalta kanavaa kaivettaessa, löytäjä torppari Nikodemus Savimäki. Esineen tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 15.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto kesannolla)
 Löydöt: -
 Kartat: 13 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Jokikuonan talo sijaitsee Kuonalla, Kuonantien eteläpuolella lähellä Kuonanjoen vanhaa uomaa. Läheiset pellot keskittyvät uoman varteen, pääasiassa sen pohjoisrannalle.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäkivuoti tarkasti kohteen, eikä talossa tiedetty löydöstä. Tilan pellot olivat tuolloin, kuin myös vuoden 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana nurmella tai laitumena, joten pintahavaintojen tekeminen oli mahdotonta. Tilan pellot ovat laajat; ne ulottuvat n. 800 m pituiselle alueelle.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 85–86)

Haapajärvi Jokisuunneva**1000018521****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7060681, i = 419345, z = n. 102,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1959	KM 14584	kourutaltoa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltoa (KM 14584) on ilmoitettu löytyneen rautatietä rakennettaessa, n. 400 m lounaaseen ratakilometripylvästä 578 rataosuudella Kumiseva–Pihtipudas, n. 1,5 km Levjäjärvestä pohjoiseen. Paikalla ei ole voitu todeta mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 13.8.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot
 Löydöt: -
 Kartat: 14 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Hautaperän tekojärven eteläpuolella, rautatien varrella. Radan itäpuolella on Jokisuunneva ja löytöpaikan ympäristö on pääasiassa ojitettua nevaa tai korpea.

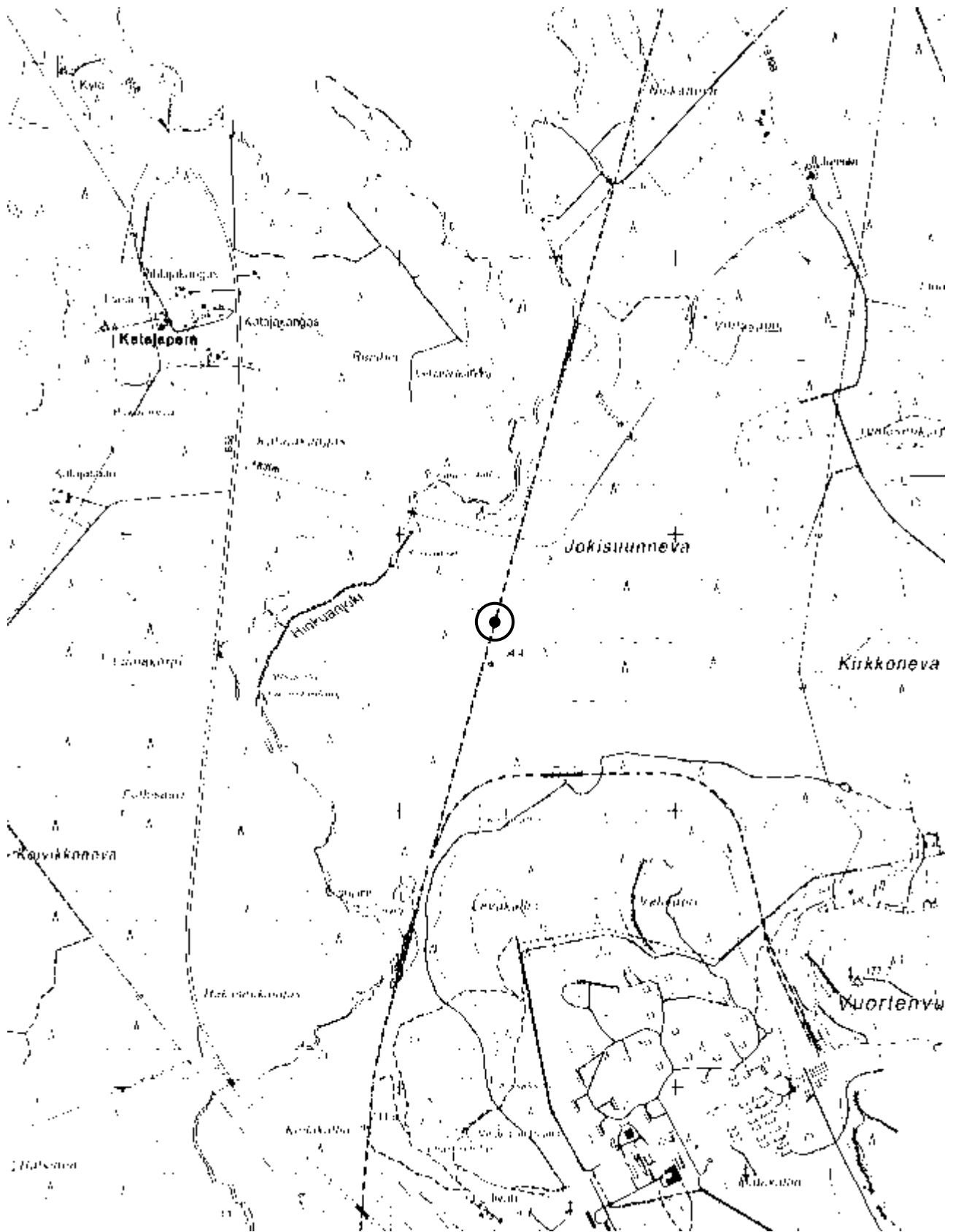
Kohteen kuvaus: Löytötiedoissa mainitaan esineen löytyneen 70 cm syvyydeltä, ja sen alla on ollut hiilikerros. Löytöpaikan lähellä kerrotaan myös olevan rautatien korkeuspiste 103,7. Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäkivuoti ei havainnut paikalla mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vuoden 2010 inventoinnissa havaintojen teko radan varressa on kasvillisuuden takia mahdotonta.

Radan ja sen länsipuolella virtaavan Hinkuanjoen välinen maasto on paikoin kuivaa kangasta. Alueella on myös havaittavissa matala notko, joka voi olla yksi Muinais-Päijänteiden lasku-uoman haaroista; paikka saattaisi soveltua jopa asuinpaikalle. Alueella on tehty joitain vuosia sitten laajoja hakkuita. Hakkuuaukiolla rikkoutuneen maanpinnan ja tuulenskaatojen tarkastelu ei paljastanut mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Löytöpaikasta on aiemmin käytetty nimeä *Haapajärvi 70 Levjäjärvi, n. 1,5 km suuntaan N* (Mäkivuoti 1993).

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 151–152)

Kartta 14. Haapajärvi Jokisuunneva. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Jämsän ranta**1000018493****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7076964, i = 413420, z = n. 80$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 8 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:26	tasatalta
	1904	KM 4434:2	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

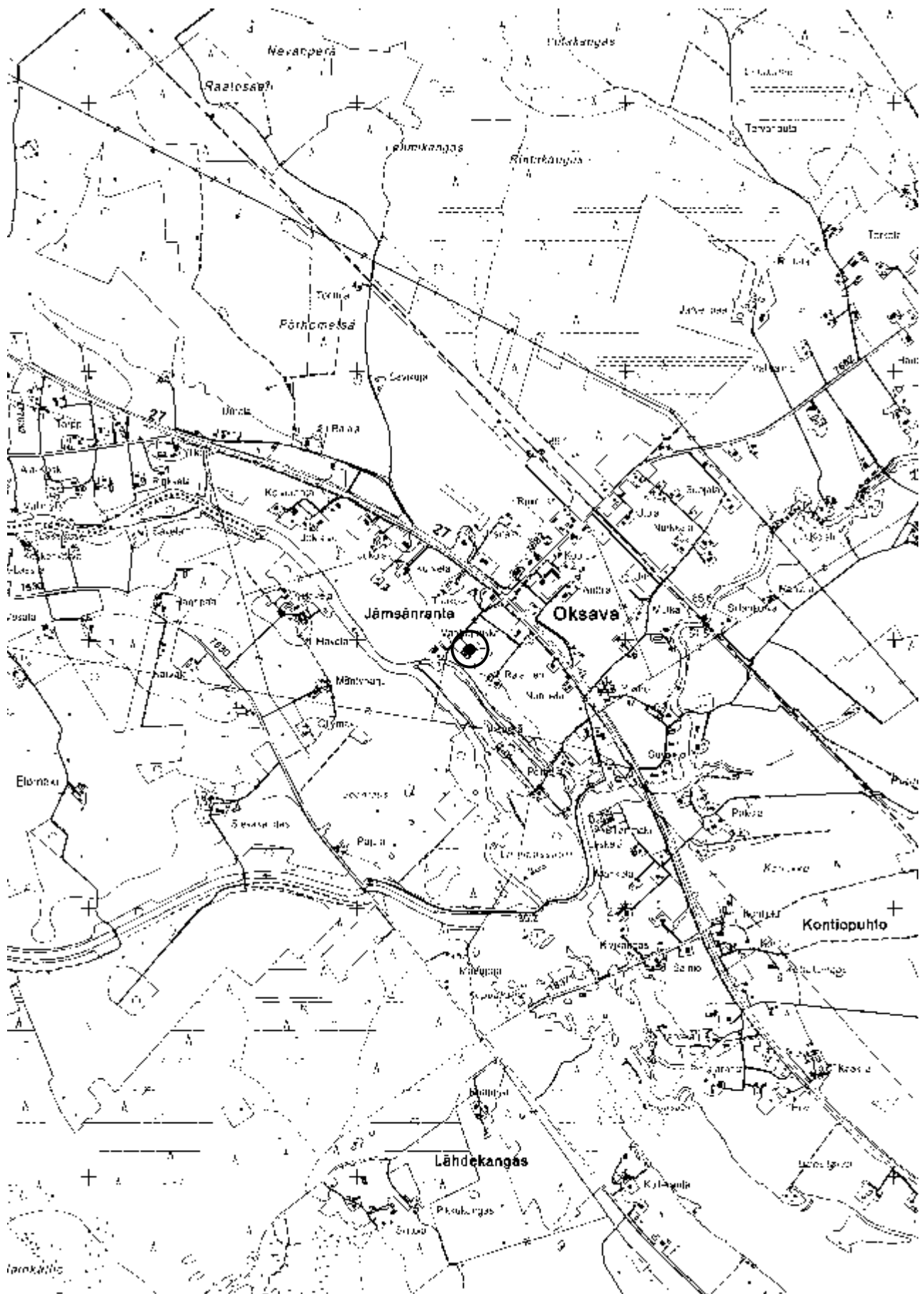
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltan (KM 4434:2) mainitaan löytyneen pellostä 200 sylvä (n. 350 m) Jämsän talosta etelään. Vuoden 1992 inventoinnissa peltojen oltua kesannolla tai nurmella ei Markku Mäki vuoti voinut havaita mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 15 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 50–51)

Kartta 15. Haapajärvi Jämsän ranta. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Kalajanjoki Jyrkkäänkoski**1000018494****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067171, i = 414412, z = n. 90$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3,7 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5423:2	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

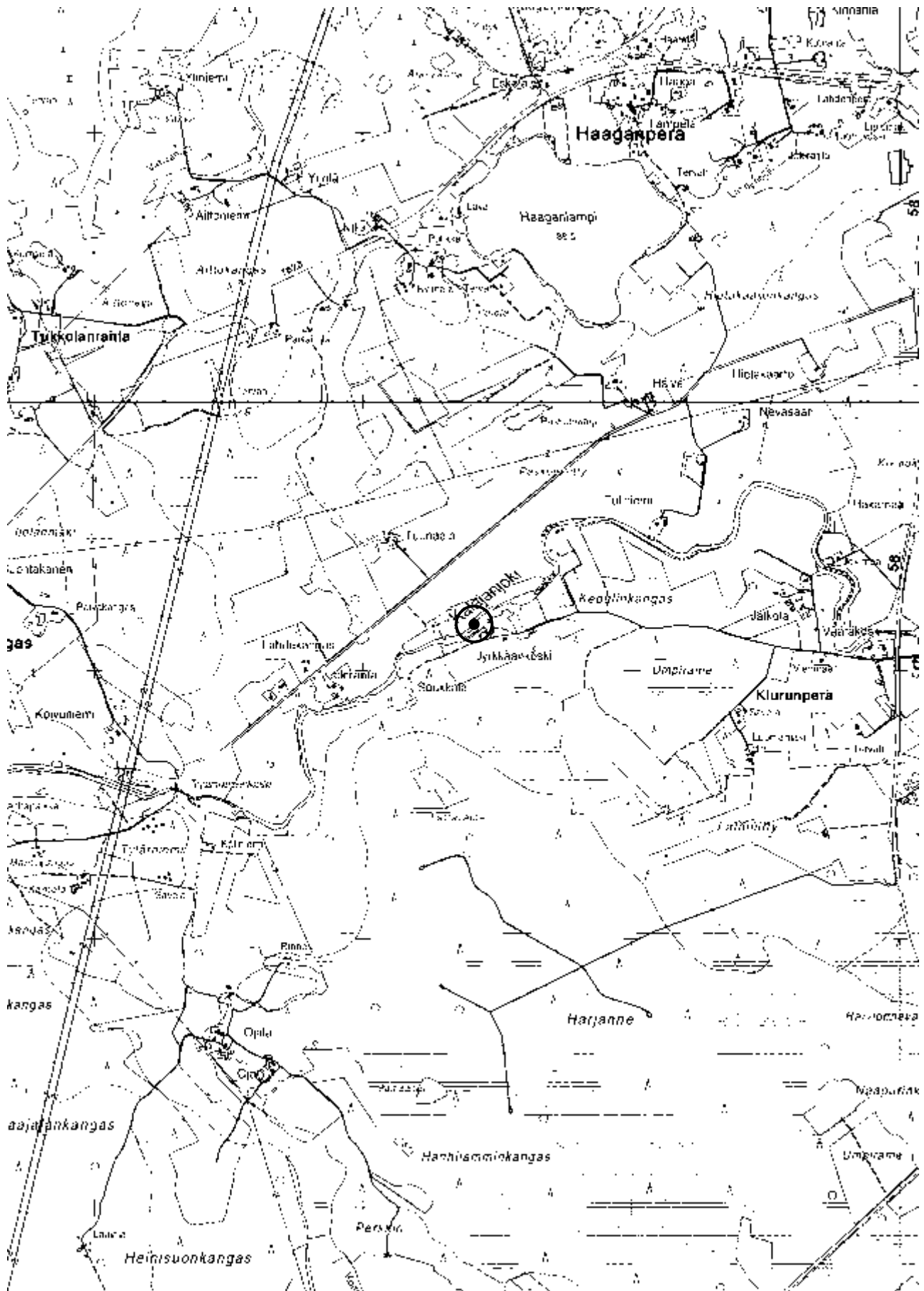
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltan (KM 5432:2) kerrotaan löytyneen Kalajanjoen perkaustyötä toimitettaessa Jyrkkäänkoskesta kesällä 1909. 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuoti ei voinut havaita mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, ja kohde on katsottava puhtaaksi irtolöytöpaikaksi.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 16 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 108–109)

Kartta 16. Haapajärvi Kalajanjoki Jyrkkäänkoski. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kalajanjoki Kypäräkoski**1000018495****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066532, i = 413399$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5442:2	kourutalfta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

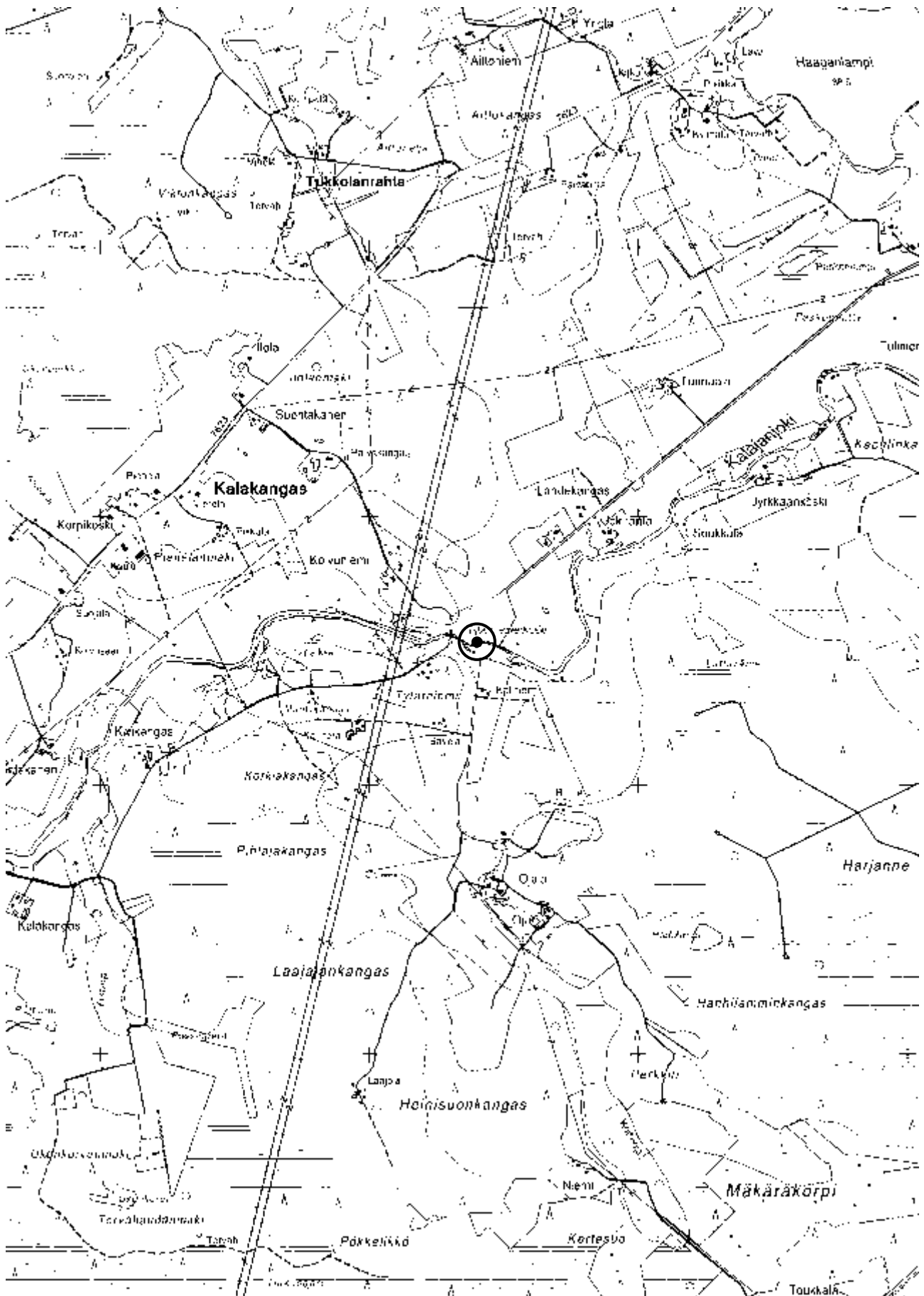
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltan (KM 5442:2) kerrotaan löytyneen Kalajanjoen perkaustyötä toimitettaessa Kypäräkoskesta (nykyisin Tytärniemenkoski) vuonna 1909. Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäkivuoti ei voinut havaita mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, ja kohde on katsottava puhtaaksi irtolöytöpaikaksi.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 17 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 110–111)

Kartta 17. Haapajärvi Kalajanjoki Kypäräkoski. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kalajanjoki Niinineva**PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: -
 Koordinaattiselite: -
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5–10 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1965	HKM 877	reikäkirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

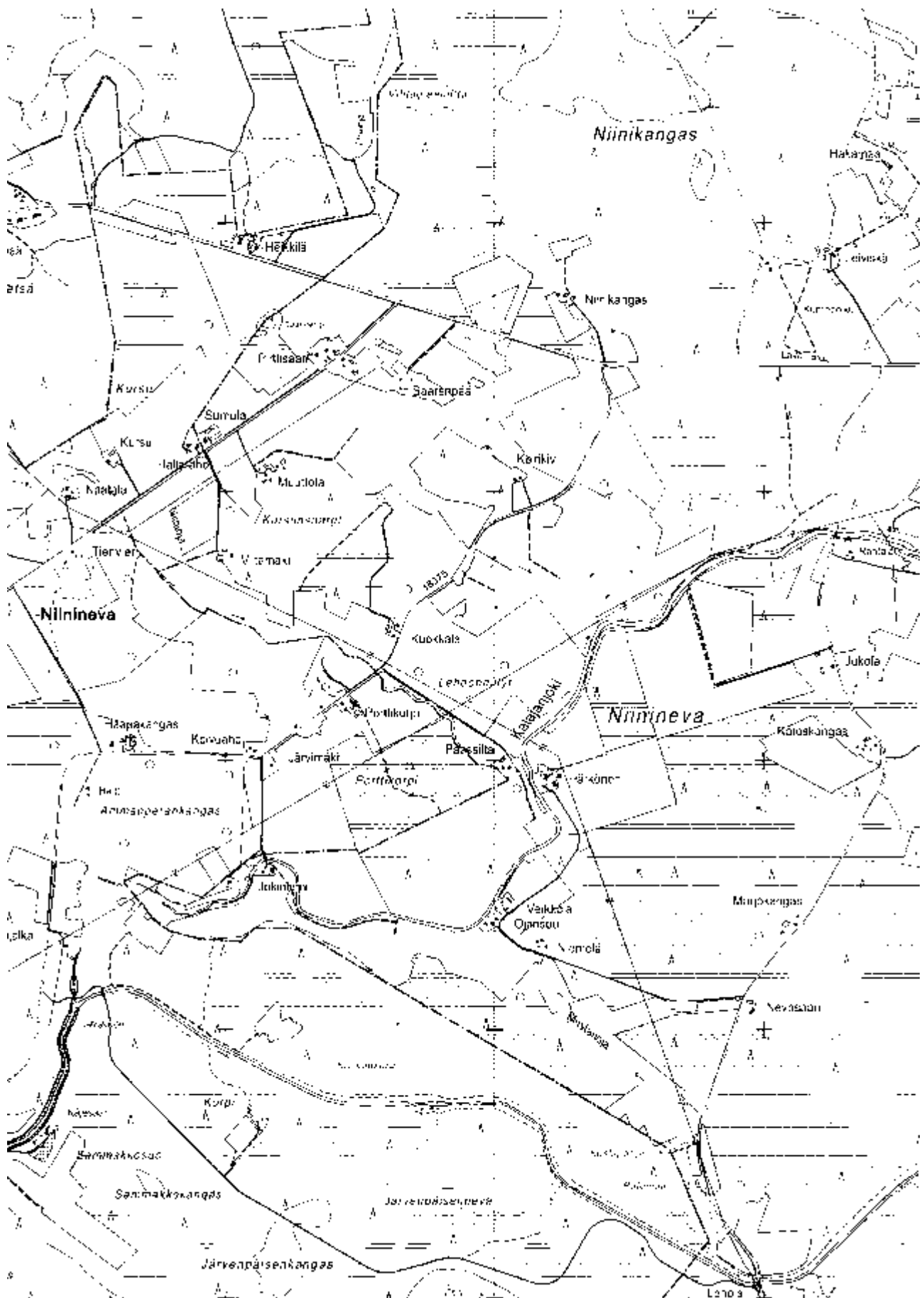
LYHYT KOHDEKUVAUS

Haapajärven kotiseutumuseon löytötietojen mukaan esine on löydetty vuonna 1960 Niininevan asutusalueelta Kalajanjoen yläjuoksusta, joenpohjasta 5 km Haapajärvestä. Tarkempien tietojen puuttuessa löytöpaikkaa ei ole voitu paikantaa, sillä Niinineva on useiden neliökilometrien laajuinen alue lähellä Reisjärven rajaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta voitu paikantaa tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 18 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 195–196)

Kartta 18. Haapajärvi Kalajanjoki Niinineva. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kalajanjoki Vääräkoski**1000018496****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067107, i = 415767, z = n. 90$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3 km etelälounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	5423:2	tasatalta
	1909	5442:1	kourutalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

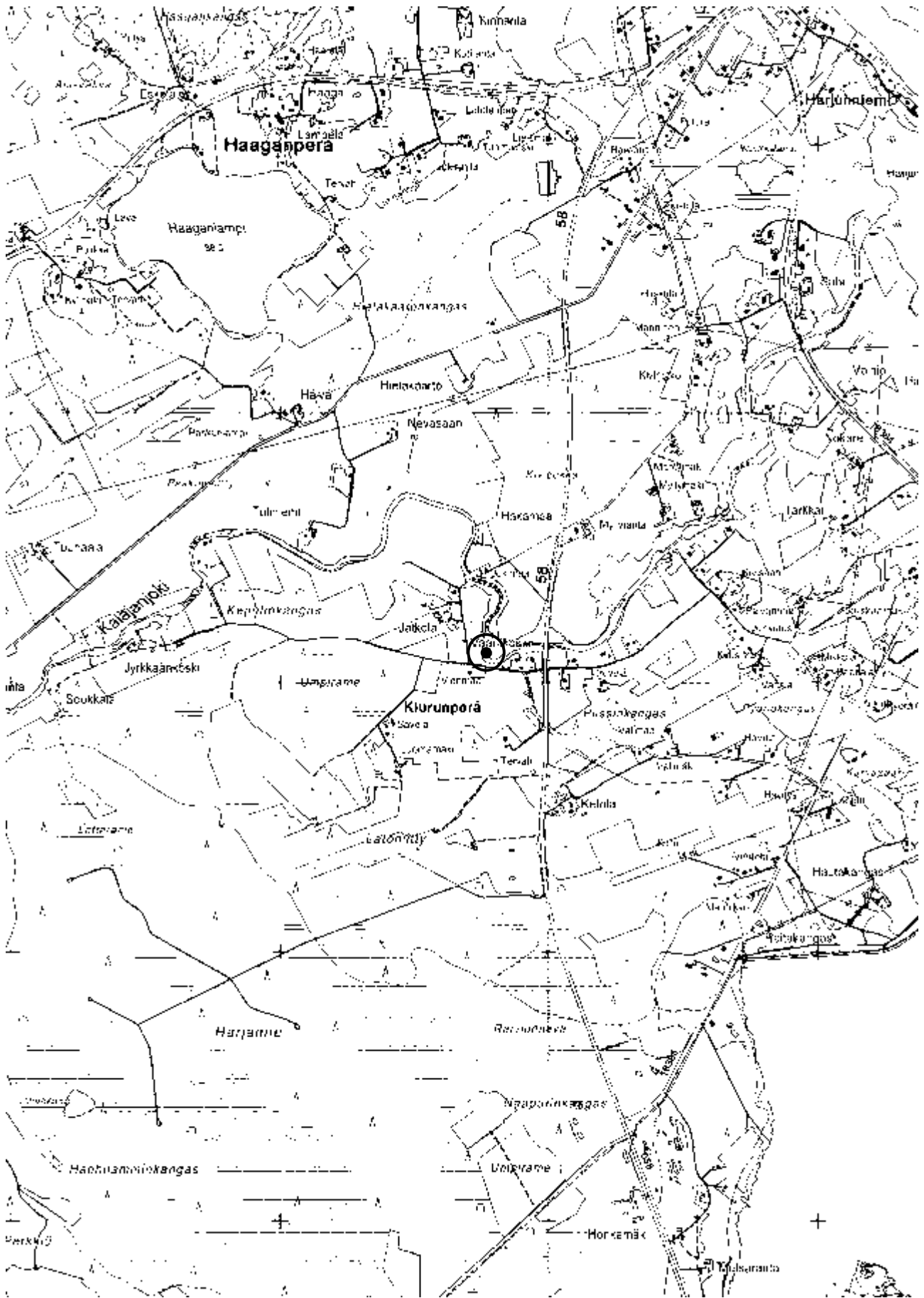
LYHYT KOHDEKUVAUS

Taltojen (KM 5423:2 ja KM 5442:1) kerrotaan löytyneen Kalajanjoen perkaustyötä toimitettaessa Vääräkoskesta vuonna 1909. 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuoti ei voinut havaita mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, ja kohde on katsottava puhtaaksi irtolöytöpaikaksi.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 19 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 106–107)

Kartta 19. Haapajärvi Kalajanjoki Vääräkoski. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kalakangas**1000018497****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065560, i = 411725$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, epävarma sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6,8 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1899	KM 3849:25	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

"Tasatalta, Jokikylän Kalakankaan talosta perinyt vaarivainaalta emäntä Maria Kalakangas."
 Löytötiedot ovat puutteelliset, eikä löytöpaikkaa voida enää määrittää.

INVENTOINTI 2010–2011

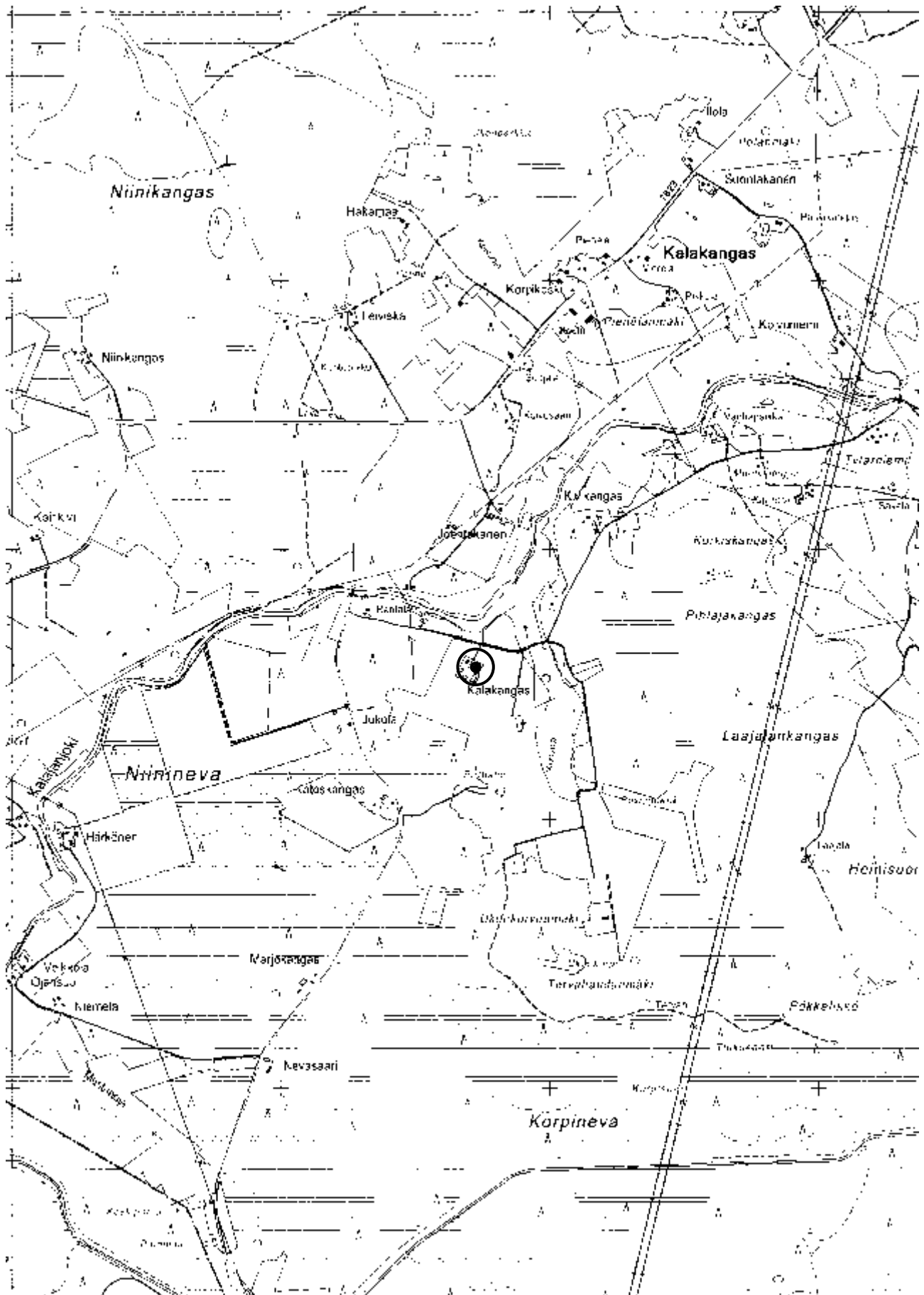
Päivämäärä: 6.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto kesannolla tai hevoslaitumena)
 Löydöt: -
 Kartat: 20 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kalakankaan talo sijaitsee n. 150 m Kalajanjoesta etelään. Talon itäpuolella on laakso, jonka pohjalla virtaa Korpioja. Alavan peltoalueen ympärillä kohoavat metsäkankaat.

Kohteen kuvaus: On epävarmaa, onko esine alkuunkaan peräisin Kalakankaan talon mailta. Löytötiedoissa on myös epäselvyyksiä, sillä Haapajärvellä ei ole Jokikylää ja lappuluettelossa löytökunnaksi on merkitty Reisjärvi. Vuoden 1992 inventoinnin aikana Markku Mäkivuoti tarkasti talon perunamaan ja nurmella olleen pellon. Talossa ei tuolloin tiedetty löydöistä mitään, eikä mikään viitannut kiinteään muinaisjäännökseen. 2010 inventoinnin tarkastushetkellä tilaa ympäröivät laajat peltoalueet olivat kesannolla ja paikoin hevoslaitumena, joten paikalla ei ollut havaintomahdollisuuksia.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 95–96)

Kartta 20. Haapajärvi Kalakangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kalakangas Marjakangas**1000018854****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069637, i = 412551, z = 102,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 4,3 km länteen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1988	HKM 1999	kourutalfta
	1988	HKM 2000	kiviesineen teelmä
	1988	HKM 2001	kiviesineen teelmä
Tutkimukset:	-		

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kolme kiviesinettä Haapajärven kotiseutumuseossa, löydetty Kalakankaalta Marjakankaan talon maalta. Löytöpaikka sijainnee Esineiden tarkkaa löytöpaikkaa ei ole voitu määrittää.

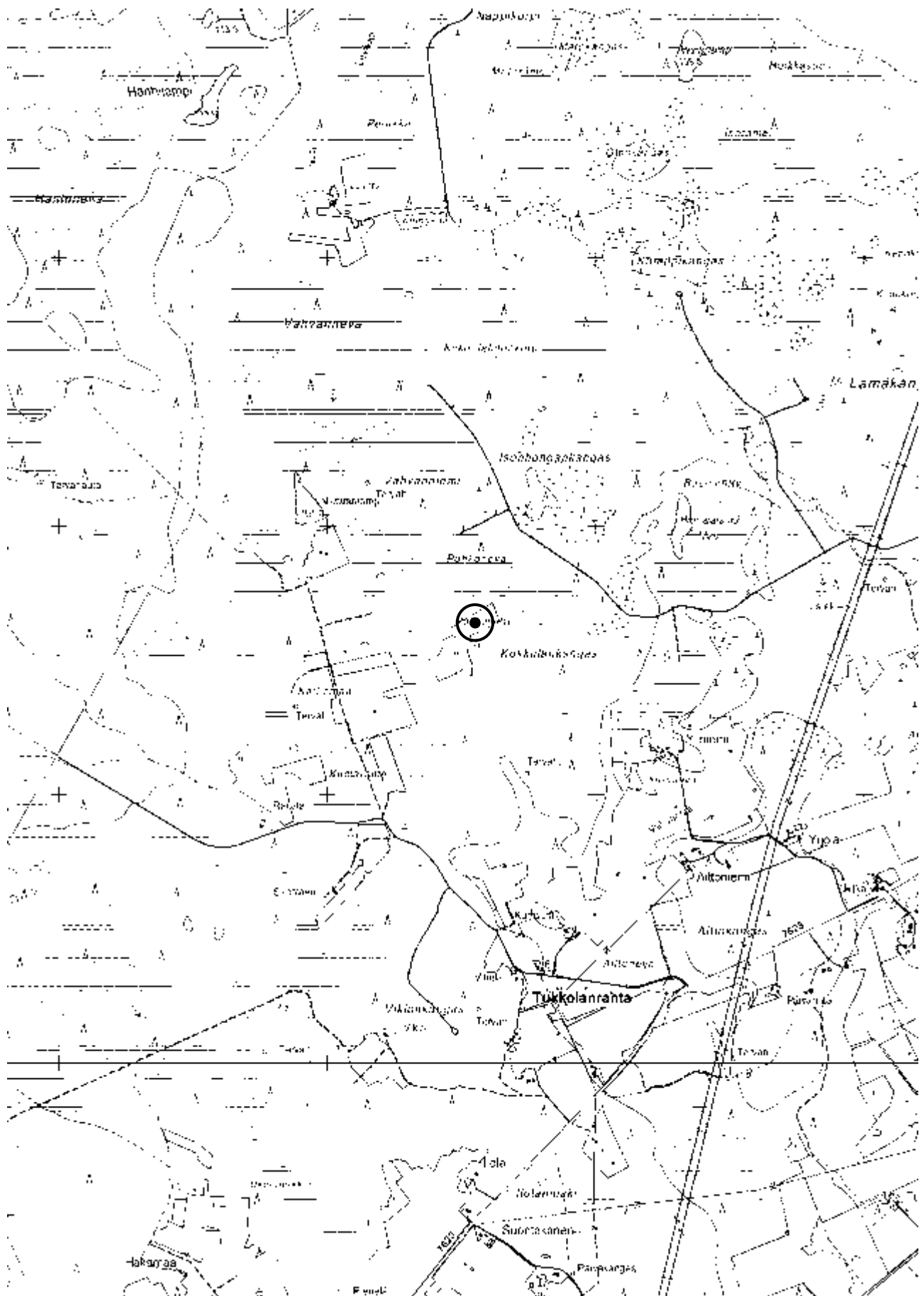
INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 1.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 21 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kiinteistörekisterin tietojen mukaan Marjakangas-niminen tontti sijaitsee Haaganperällä paikalla, joka on merkitty peruskartalle Pahkaniitty-nimisenä alueena. Itse niitty on tasaista ja suoperäistä. Sen eteläpuolella kohoaa jyrkästi niemekkeenomainen Kukkulankangas.

Kohteen kuvaus: Tarkastin kohteen 1.5.2011, mukana tarkastuksessa oli paikallinen Sirpa Latvakoski. Pahkaniitty, jolla Marjakankaan peltopalsta sijaitsee, on nykyisin suurelta osin vaikeakulkuista ryteikköä, eikä pintahavaintojen tekeminen ollut mahdollista. Tarkastin niityn eteläpuoleisen Kukkulankankaan metsärinteitä, jotka ovat otollisia kivikautiselle asutukselle. Muutamien tuulenkaatojen tarkastelu ei kuitenkaan tuottanut positiivista tulosta.

Kartta 21. Haapajärvi Kalakangas Marjakangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kalakankaan koski**1000018498****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065747, i = 411715, z = n. 97,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6,6 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	-	E. Pirttilahden hallussa	1 esine
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

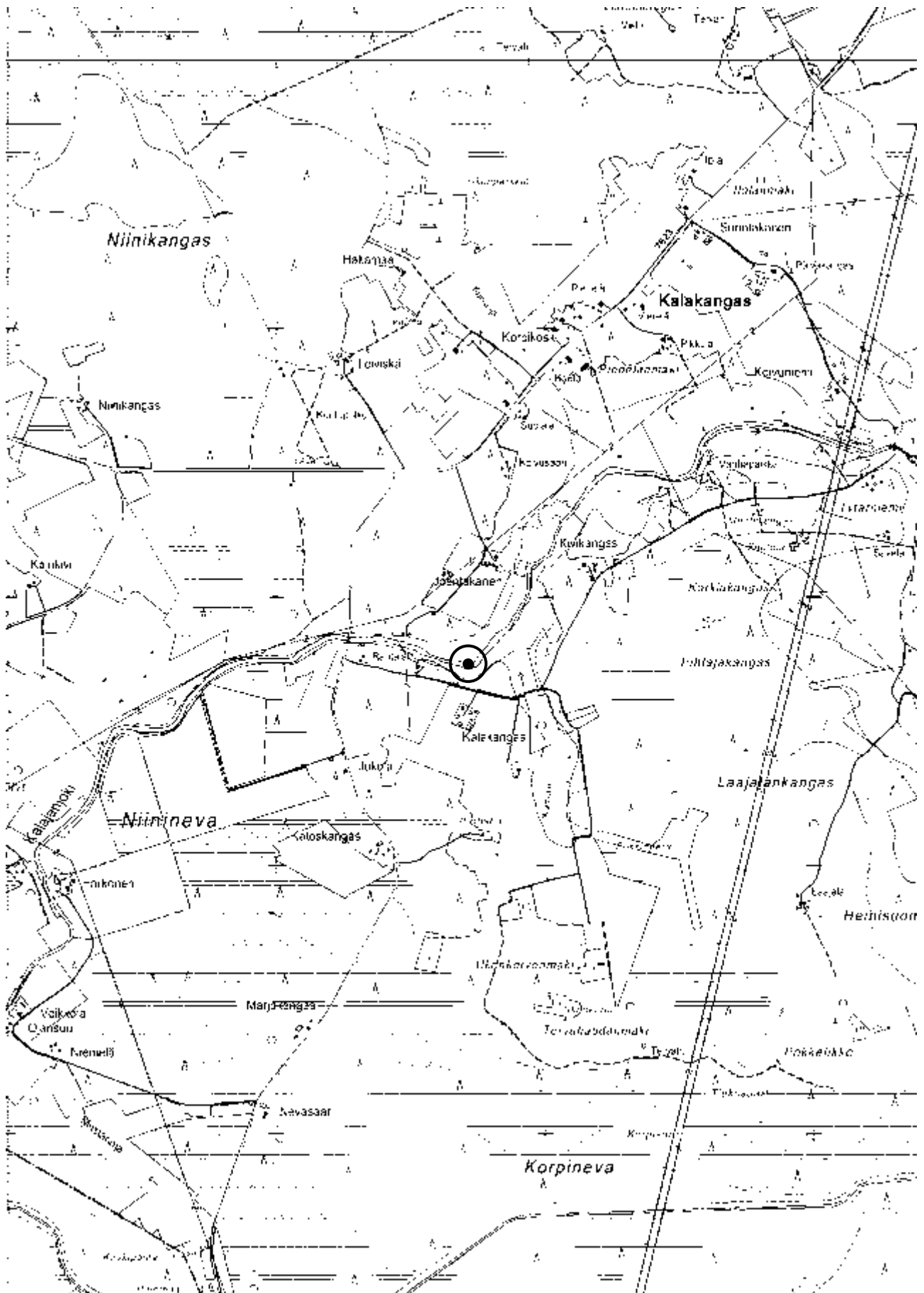
LYHYT KOHDEKUVAUS

Markku Mäki vuodin 1992 inventointikertomuksen mukaan Kalakankaan koski sijaitsee Kalajangoessa Kalakankaan talon kohdalla. Inventoinnissaan Mäki vuoti ei saanut yhteyttä E. Pirttilahteen, joka on ilmoitettu Kalakankaan koskesta saadun löydön haltijaksi. Löytöpaikkaa ei tuolloin voitu paikantaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 22 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 168–169)

Kartta 22. Haapajärvi Kalakankaan koski. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Karhunportti**1000018499****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7054857, i = 416618, z = n. 125$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 15 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1897	KM 3354:65	kourutaltoa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltoa (KM 3354:65) on löytänyt Heribert "Heppi" Katajakangas Purolan eli Karhunportin mökistä kuokkiessaan lähellä Kainuunpuroa. Löytöpaikalla ei ole pystytty toteamaan kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

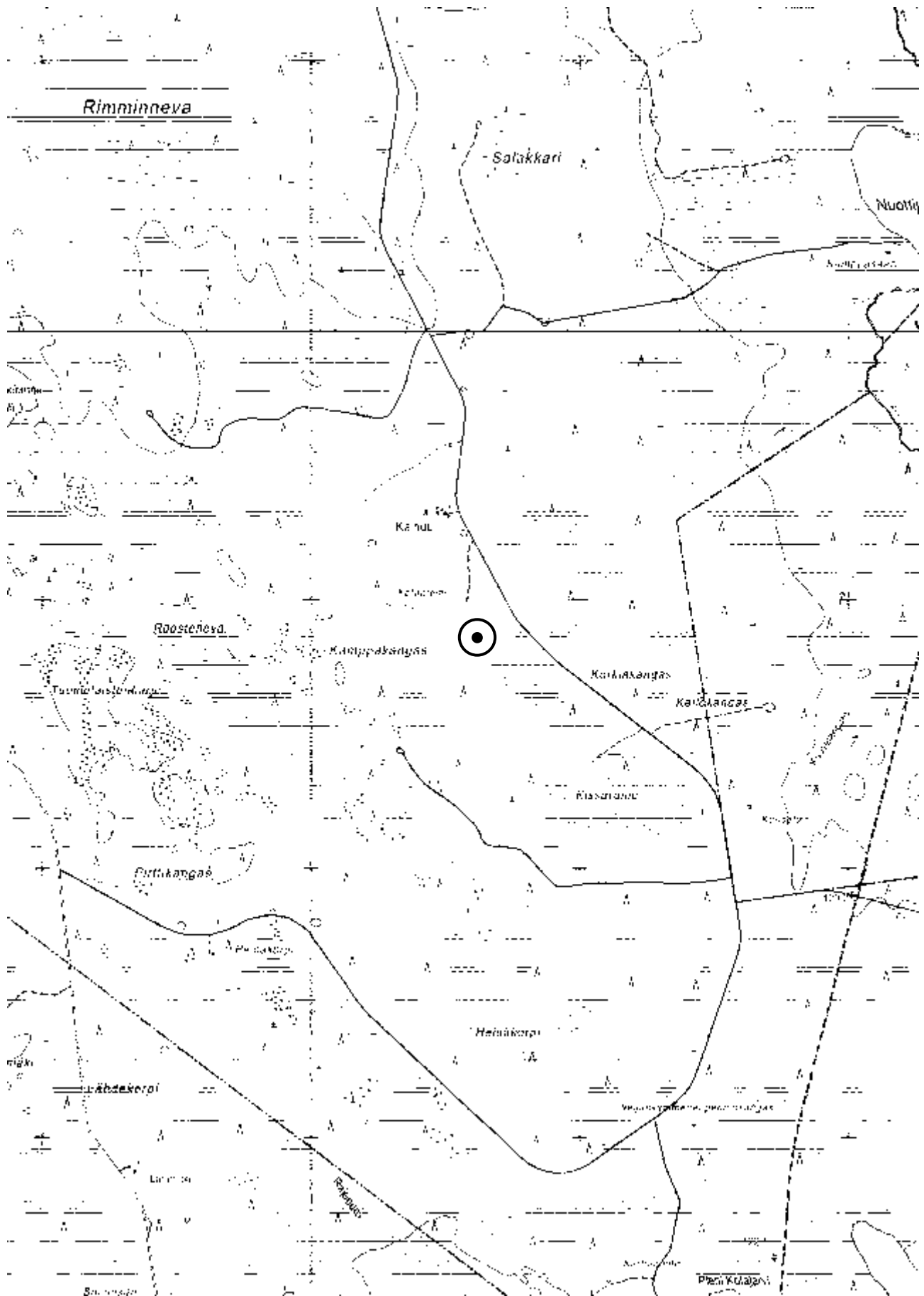
Päivämäärä: 26.7.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (paikalla nuorta tai kaadettua metsikköä)
 Löydöt: -
 Kartat: 23 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Haapajärven eteläosassa lähellä Länsi-Suomen läänin rajaa. Mäki vuodin 1992 inventointikertomuksen mukaan löytöpaikka sijaitsee Kotaniemen talosta 200 m etelä-kaakkoon. Kainuunpuroa ympäröivät metsäkankaat, ja Kainuuntieltä löytöpaikalle johtavan kujan ojaleikkaukset paljastavat maaperän olevan hienoa hiekkaa.

Kohteen kuvaus: Mökin paikalla on nykyään Kotaniemi-niminen kesäpaikka, jonka pihapiiriin on rakennettu mm. tekolampi. Alueella on tehty paljon ojituksia ja ympäröivä havumetsä on paikoin hakkuuaukiota tai vesakkoa. En tarkastanut tarkalleen koordinaattien osoittamaa ojite-tulla suolla sijaitsevaa paikkaa, mutta tarkastelin Kotaniemen pihan eteläpäässä ollutta pientä perunamaata sekä Kainuuntieltä Kotaniemeen johtavan kujan ojanreunuksia, mutta mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ollut havaittavissa.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovi-rasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 54–55)

Kartta 23. Haapajärvi Haapajärvi Karhunpotti. Peruskarttaote 1:20 000 (234308 Muuras)

Haapajärvi Katteluksen maa**1000018500****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7068223, i = 416953, z = n. 82,5$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7068213, i = 416963$
 $p = 7068232, i = 416942$
 Koordinaattiselite: löytöjen sijainti (± 20 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1,8 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1972	KM 18651:1–2	taltan/kirveen katkelma, tasataltta
Tutkimukset:	1971	Anja Sarvas	tarkastus
	1992	Markku Mäki	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kahden esineen (KM 18651:1–2) löytöpaikka Kalajanjoen etelärannalla. Paikalta ei ole pystytty paikantamaan kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 5.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto nurmella)
 Löydöt: -
 Kartat: 24 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

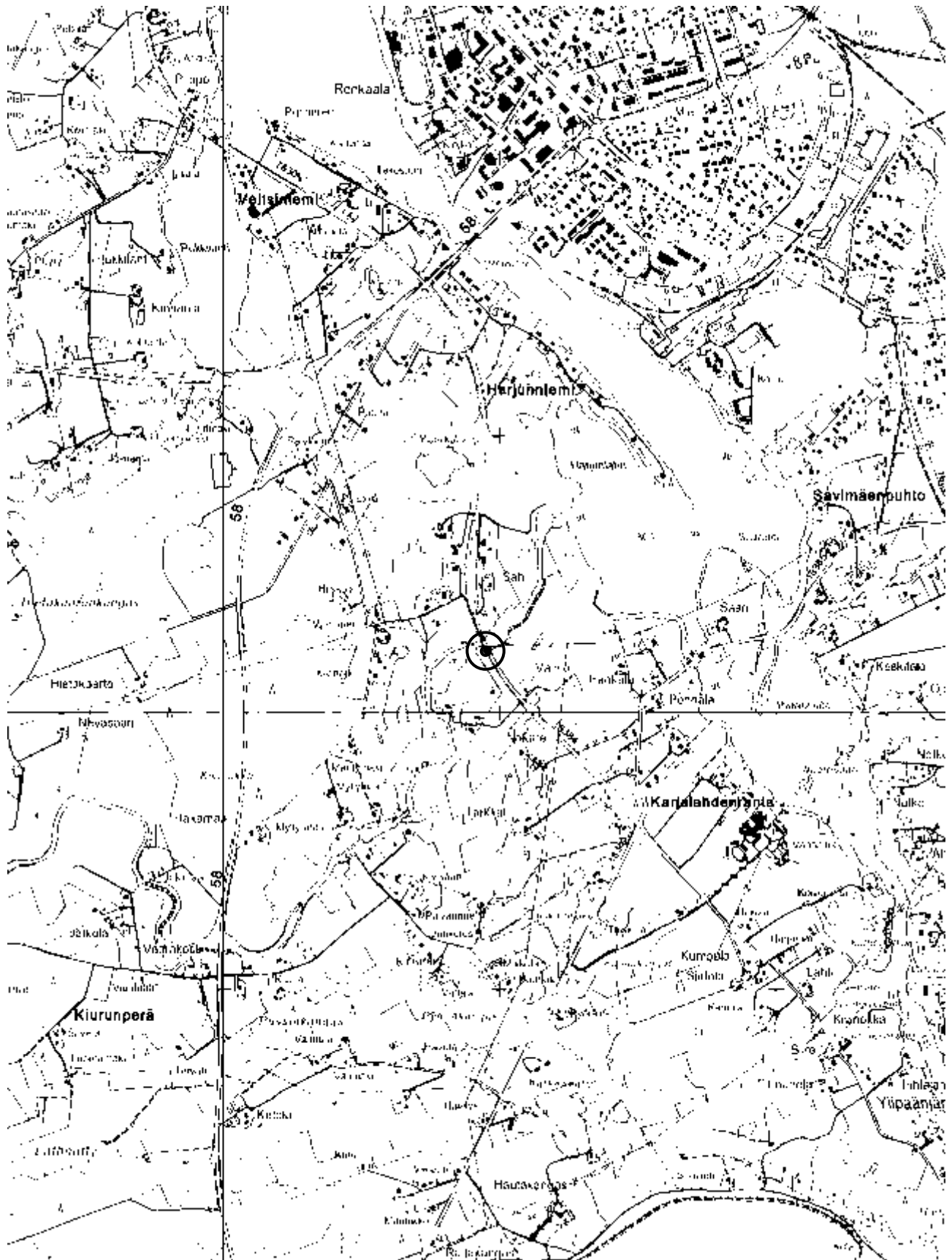
TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kalajanjoen etelärannalla, Karjalahdentien (mt 18384) lounaispuolella, lähellä Kalajanjoen siltaa. Paikalla on Kalajanjoen vartta myötäilevä kapea pelto ja sen takana koiva metsäinen rinne.

Kohteen kuvaus: Kohteen paikansi 1971 Anja Sarvas esineiden löytäjän Juho Pennalan opastamana. Toinen esineistä olisi löytynyt pellon lähellä olevasta metsiköstä ja toinen aivan pellon ja metsän rajalta. Sarvas ei havainnut kohteella mitään kivikautiseen muinaisjäännökseen viittaavaa. Vuoden 1992 inventoinnissa kohteella ei ollut mahdollisuutta pintahavaintoihin. Vuoden 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana pelto oli kesannolla, eikä pintahavaintojen teko ollut mahdollista. Maankäyttö kohteella on jatkunut ennallaan.

Lisäyksiä: Sarvas, Anja 1972. Haapajärvi 98 Katteluksen maa. Kiviesineiden löytöpaikka. Tarkastus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 205–206)

Kartta 24. Haapajärvi Katteluksen maa. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Kattelus**1000018501****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069812, i = 416953$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, epävarma sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 200 m eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:19	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasatalta (KM 2477:19) on löytynyt Katteluksen talon pellostä. Katteluksen päärakennus sijaitsee Haapajärven keskustassa, Uitonsalmen sillan vieressä joen pohjoispuolella. Markku Mäki vuodin tarkastaessa paikan vuonna 1992 kohde oli pihamaana tai täysin rakennettu. Katteluksen maita on ollut muuallakin Haapajärvellä, joten alkuperäinen löytöpaikka ei ole enää määriteltävissä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 25 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäksi: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 37–38)

Kartta 25. Haapajärvi Kattelus. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Kittilä**1000018503****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7057208, i = 417667, z = n. 117,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 12,8 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1899	KM 3849:10	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasatalta (KM 3849:10), ”Haapajärven kylän Kittilän kruununtorpan pellostä perunaa nostassa löytänyt torppari Matti Kittilä”. Tarkastamaton kohde.

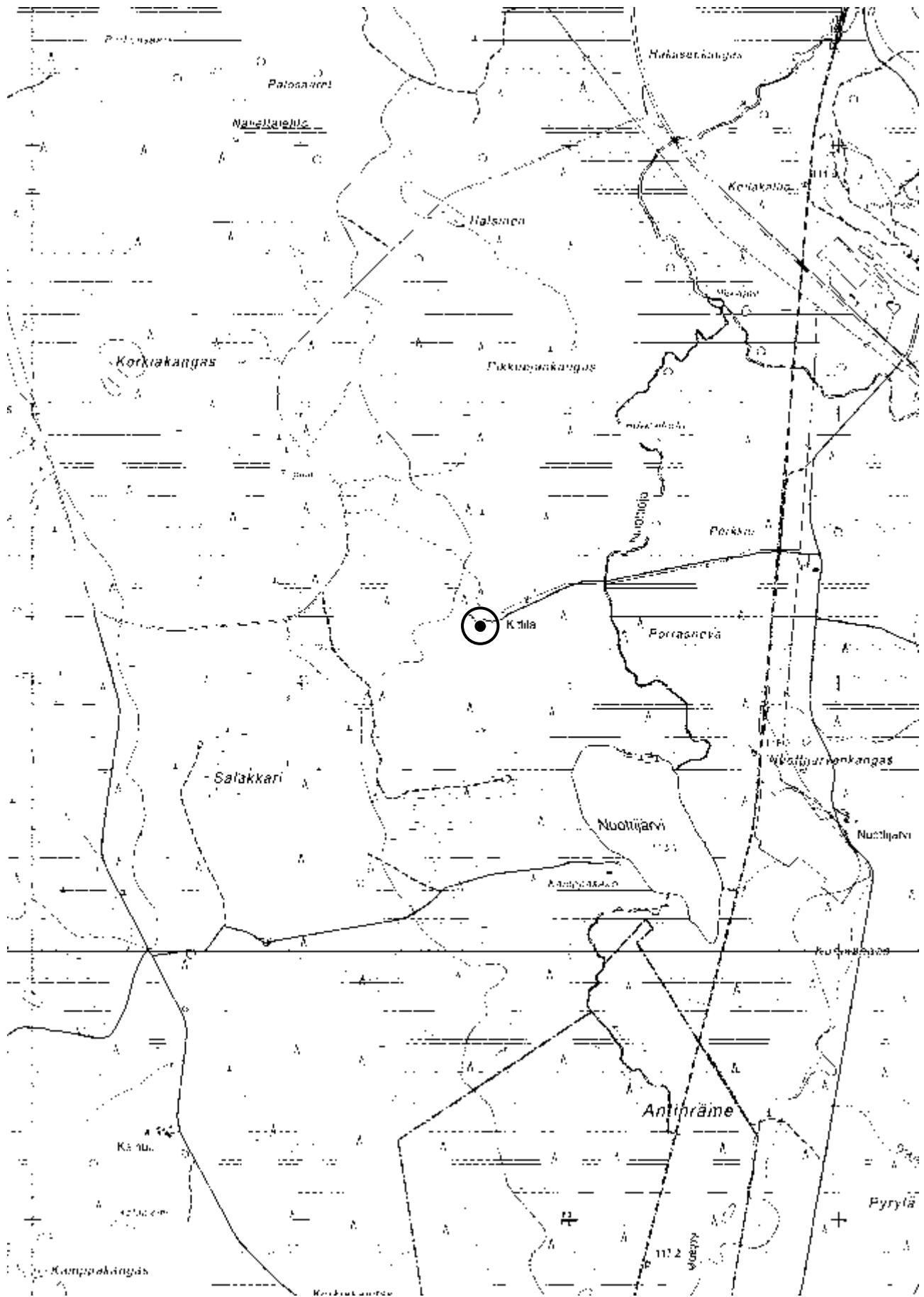
INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 26 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

LISÄTIETOJA:

Vuoden 1992 inventointikertomuksessa Markku Mäkivuoti ei voinut tarkastaa kohdetta, sillä kohteelle ilmoitetuissa koordinaateissa oli ollut virhe. Mäkivuoti on sijoittanut kohteen Haapajärven eteläosiin, Reisjärven kuntaan kuuluvalla ulkopalstalle koordinaatteihin $p = 705668, z = n. 256660$ (KKJ:n peruskoordinaatisto), ja siksi kohde on merkitty raporttiin kohteeksi **Reisjärvi 100**. Kyseiset koordinaatit osoittavat kuitenkin Kuusela-nimisen autiutilan paikalle, jossa on **Kuusela**-niminen löytöpaikka. Kittilästä löydetyn esineen oikeampi sijainti lienee kuitenkin tässä kertomuksessa ilmoitetuissa koordinaateissa, jossa sijaitsee Kittilä-niminen vanha tila Nuottijärven pohjoispuolella, noin kolme kilometriä Kuuselasta suoraan pohjoiseen, Jyväskylän-Haapajärvi-radasta noin kilometri länteen. Näin ollen löytöpaikka ei sijainnekaan Reisjärven kunnan ulkopalstalla. Kohdetta ei tarkastettu vuoden 2010 inventoinnin yhteydessä.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 93–94)

Kartta 26. Haapajärvi Kittilä. Peruskarttaote 1:20 000 (234308 Muuras)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Kiuru**1000018504****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066942, i = 415803$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3 km etelälounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	-	Reisjärvi Kinnulan koulu	poikkikirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Reisjärvellä Kinnulan koululla sijaitsevan poikkikirveen löytöpaikaksi on ilmoitettu Kiuruniminen talo Haapajärvellä. Tarkkaa löytöpaikkaa ei ole voitu määrittää.

INVENTOINTI 2010–2011

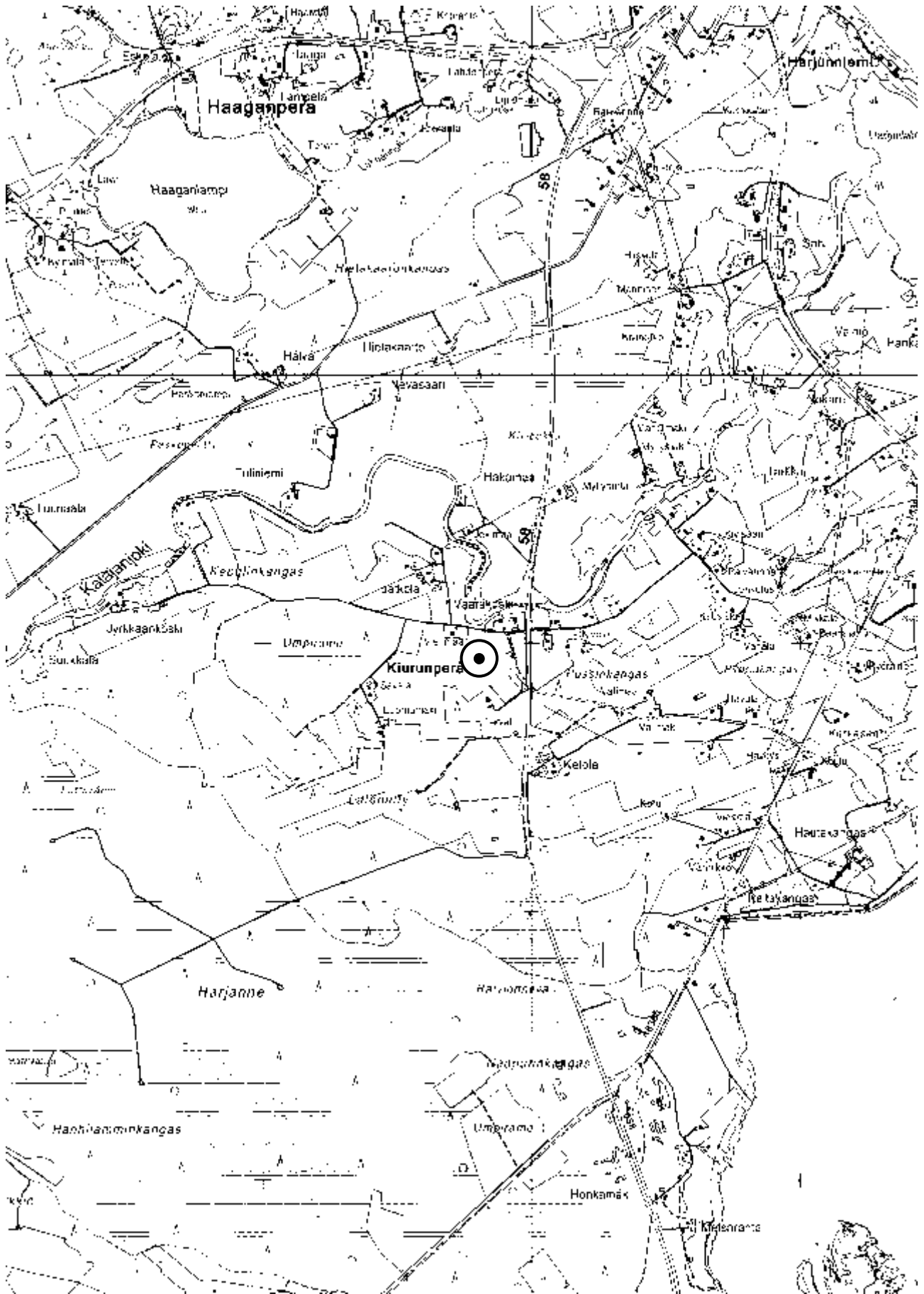
Päivämäärä: 6.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (osa pelloista kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 27 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kiurunperä sijaitsee Kalajanjoen eteläpuolella n. 3 km päässä Haapajärven keskustasta etelälounaaseen. Alueella on laajoja metsäpalstojen katkomia peltoalueita.

Kohteen kuvaus: Poikkikirveen mainitaan löytyneen Kiurun talon pellostä. Tarkastusajankohdalla koko Kiurunperän peltoalueet olivat kesannolla lukuun ottamatta pienehköä lounaaseen viettävää peltorinnettä Jyrkintien tuntumassa Elämäjärventien (kt 58) länsipuolella. Tein vain kyseisellä peltoalueella pintahavainnointia, ja maaperä osoittautui varsin hietaiseksi. En kuitenkaan havainnut siinä mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Topografisesti Kiurunperä on silti mielenkiintoinen, sillä sen kautta kulkee luoteis-kaakkoissuuntainen laaksomainen painauma, joka lienee ollut yksi Muinais-Päijänteen lasku-uoman haaroista.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 149–150)

Kartta 27. Haapajärvi Kiuru. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Koivuaho Vierelä**1000018505****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067069$, $i = 412305$, $z = n. 107,5$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,4 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:19	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki- vuoti	inventointi

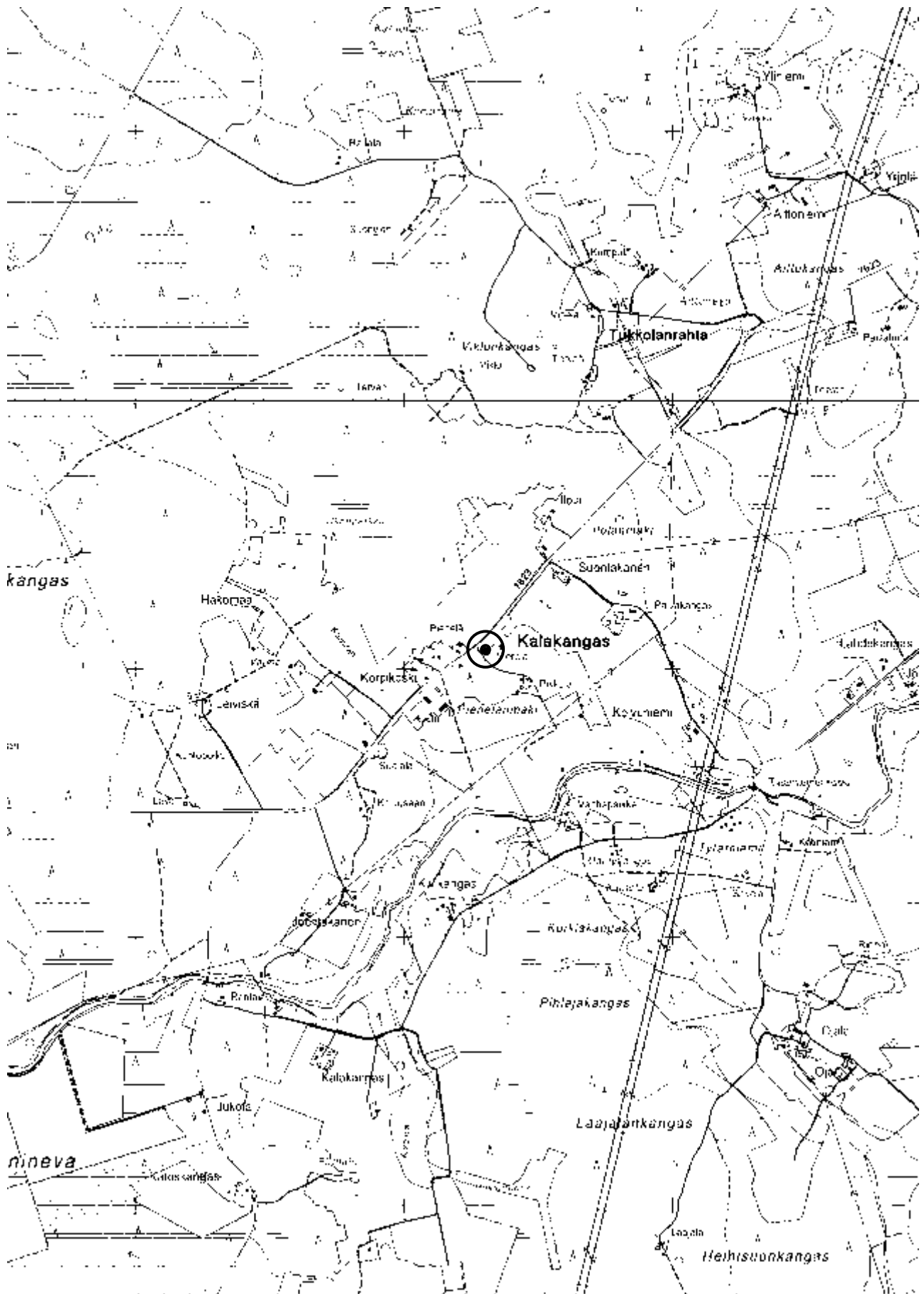
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasatalta (3549:19) ”Haapajärven p. Kalajanjoki k. Koivuahon talon maalta Vierelän torpan pellosta löytynyt torppari Mikko Arvola.” Vierelä sijaitsee Kalakankaalla mäntyä kasvavan kankaan laidassa, Kalakankaantien (mt 7623) varrella. Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäki-
vuoti ei pystynyt havaitsemaan kohteella mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 28 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki-
vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovi-
rasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 66–67)

Kartta 28. Haapajärvi Koivuaho Vierellä. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kontiola**1000018508****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7075903$, $i = 414352$, $z = n. 85$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6,4 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:12	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

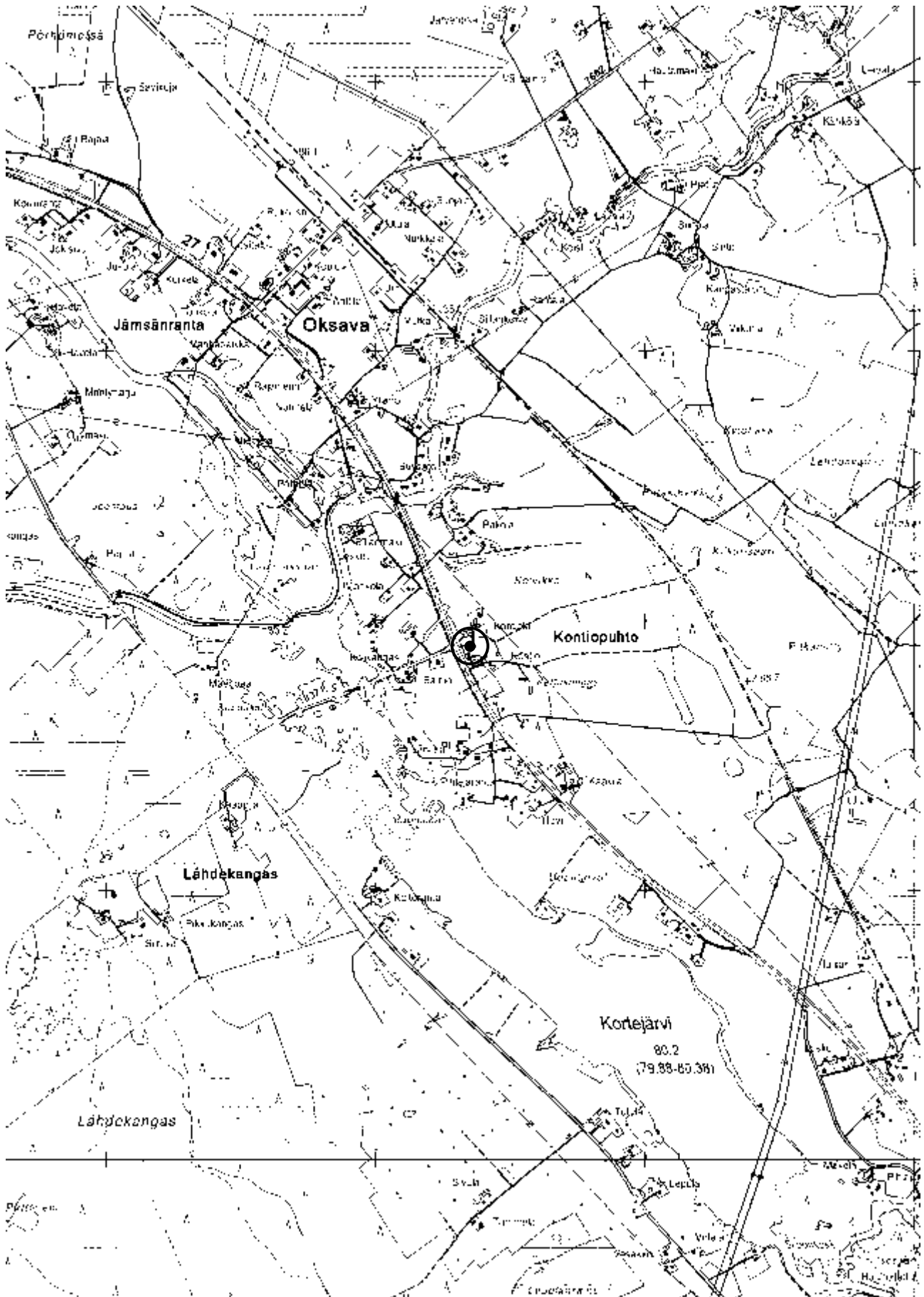
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltta (KM 3549:12) ”Kuusaan kylästä Kontiolan talon pellon ojasta, löytänyt isäntä Fredrik Jaakonaho”. Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuoti ei pystynyt määrittämään löytöpaikkaa, sillä alueen pellot olivat nurmella ja kesantona.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 29 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 56–57)

Kartta 29. Haapajärvi Kontiola. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Korpela**1000018509****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7064759, i = 419742, z = n. 100$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1948	KM 11941	poikkikirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Poikkikirveen (KM 11941) on löytänyt Väinö Kahelin kyntösyvyydestä Korpelan talon pohjoispuoleiselta pellolta. Tarkkaa löytöpaikkaa ei ole voitu määrittää.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 3.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 30 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Löytötiedoissa esineen kerrotaan löytyneen 40 m Korpelan talosta pohjoiseen. Kyseessä on virheellinen sijainti, sillä paikalla on jyrkkärinteinen avokallio. Joka tapauksessa kohde sijainnee Kumisevantien (mt 7622) itäpuolella, lähellä paikkaa, jossa Kuonanjoesta johdettu uoma laskee Hautaperän tekojärveen. Alueella on laajoja peltoalueita, jotka viettävät pääasiassa kohti Lahdenojaa. Korpelan peltoalueet sijaitsevat talon luoteis- ja länsipuolella ovat pääasiassa savi/silttipohjaisia, paikoin Lahdenojan vastaisella törmällä myös hietaa.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuoti yritti tuloksetta paikantaa kohdetta. 2010 inventointiajankohtana kävin Korpelan ja Ketolan taloissa, joissa asui esineen löytäjän sukulaisia. Maire Vehkalahti (Perälänkuja, 85800 Haapajärvi) kertoi, että löytö todellakin oli peräisin Korpelan pohjoispuoleiselta pellolta, mutta aivan tarkkaa löytöpaikkaa hän ei tiennyt. Tarkastuksen aikana Korpelan pelto oli kynnetty. Tarkastin lähinnä pellon loivasti kohti Lahdenojaa viettäviä rinteitä, mutta mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ollut havaittavissa.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 135–136)

Kartta 30. Haapajärvi Korpela. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kumiseva Jokela**1000018490****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7063677, i = 420266, z = n. 105$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 7,1 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:15	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltan (KM 2477:15) kerrotaan olevan peräisin Kumisevasta, Jokelan talon pellostä. Löytöpaikka sijainnee Varisjärven länsipuoleisilla peltoalueilla.

INVENTOINTI 2010–2011

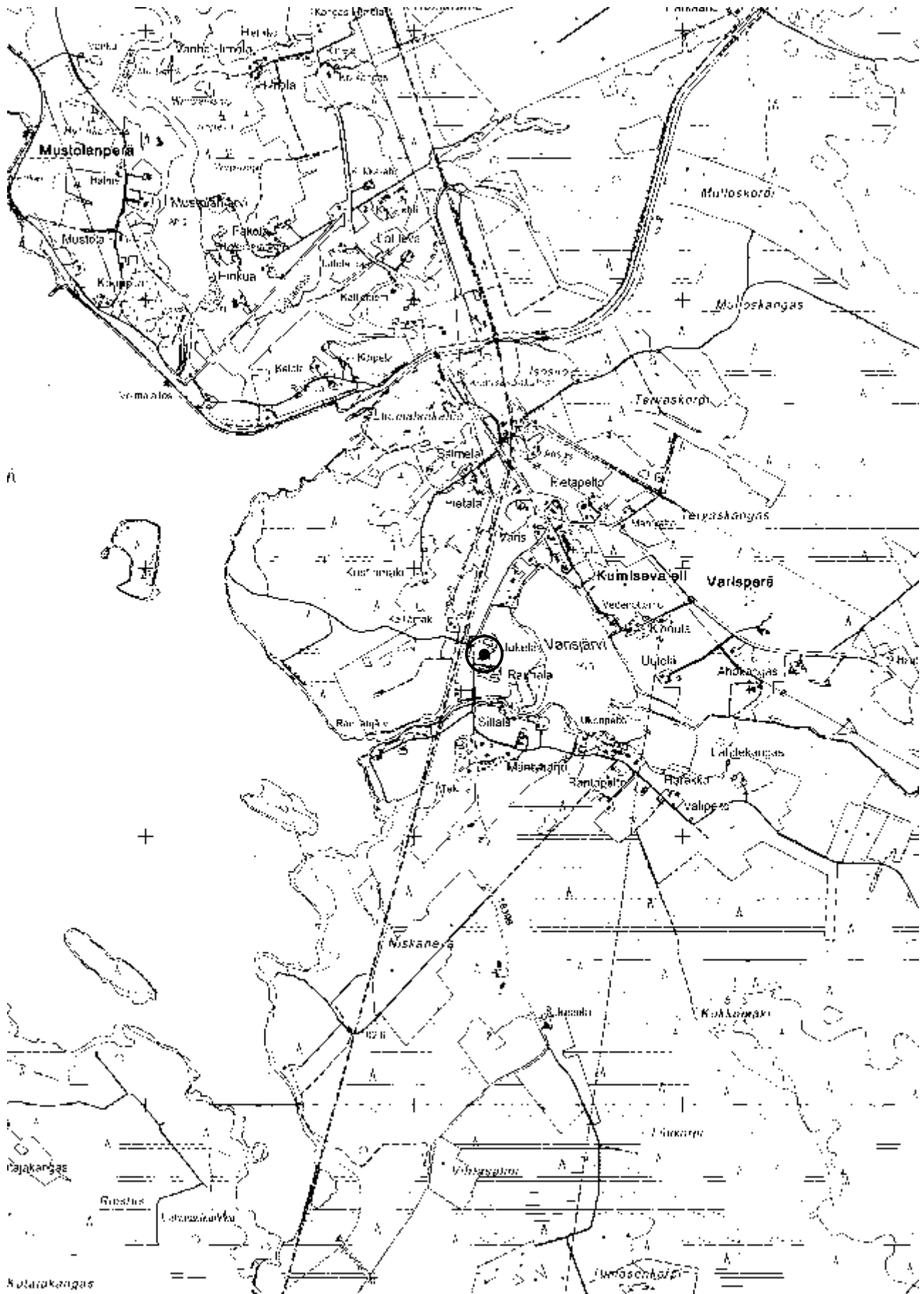
Päivämäärä: 3.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (kohde kesannolla tai laitumena)
 Löydöt: -
 Kartat: 31 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Jokelan talo sijaitsee Varisjärven länsirannalla lievästi maastosta kohoavalla mäennyppylällä Katajaperäntien varressa, ja tilaa ympäröivät pellot sekä Siltala-niminen naapuritalo. Mäen eteläpuolelta virtaa joki Varisjärvestä Hautaperän tekojärveen.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuodin tarkastaessa paikan pelto oli nurmella eikä talossa tiedetty löydöistä. Vuoden 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana pelto oli nurmella tai laitumena, joten kohteella ei taaskaan ollut mahdollisuutta pintahavainnointiin. Kohde on edelleen irtolöytöpaikka, vaikka maaston perusteella Jokelan tilan pellot sopisivatkin jopa kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 31–32)

Kartta 31. Haapajärvi Kumiseva Jokela. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Kuonanjärvi**1000018512****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 332204 Kuonanjärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067512, i = 431345$
 Koordinaattiselite: löytöpaikka järven pohjassa, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 14,5 km itään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1903	4280:6	kourutalfta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

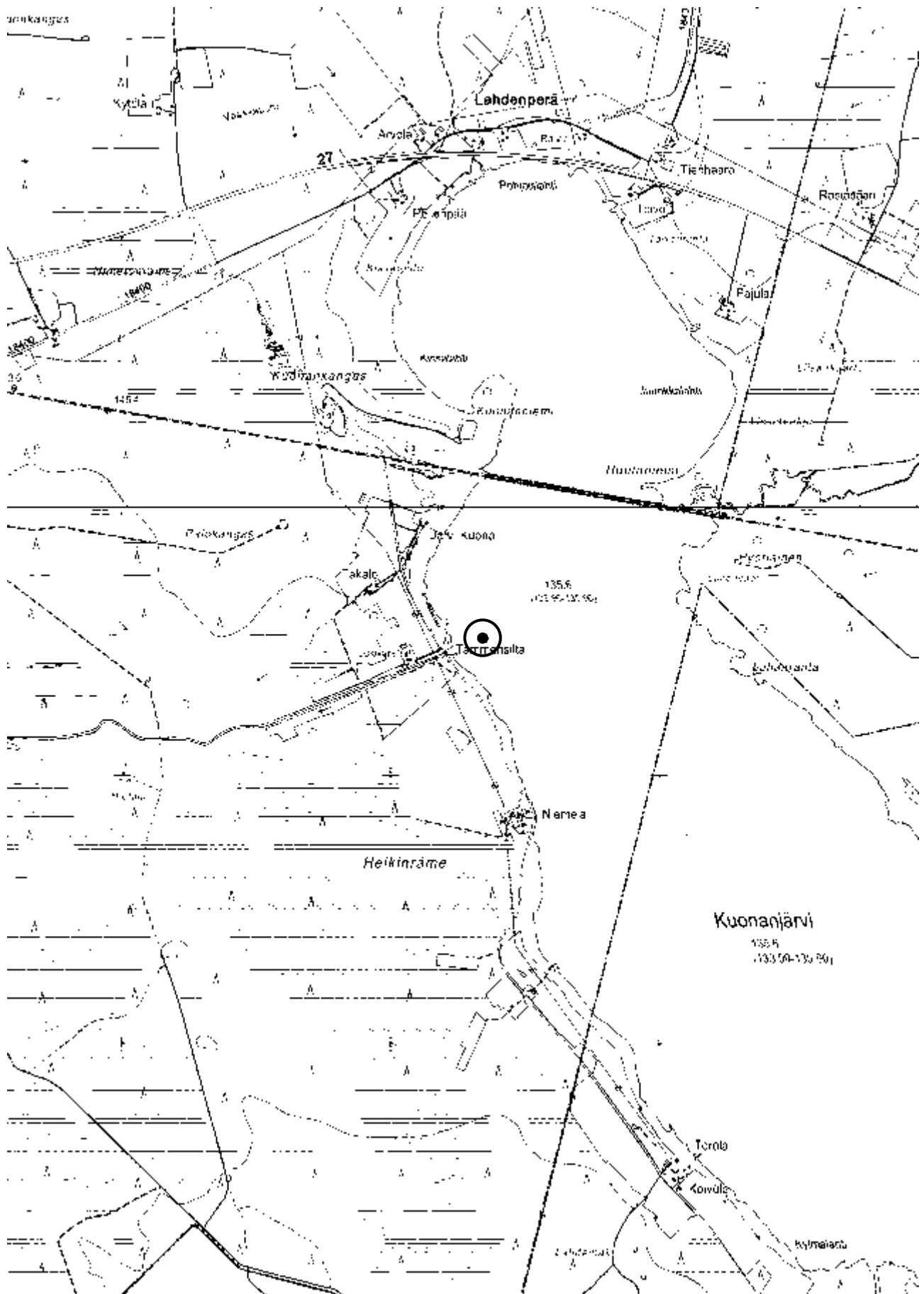
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutalfta (KM 4280:6) on löydetty Kuonanjärven kuivatuksen yhteydessä järvenpohjasta, ilmeisesti läheltä järven lasku-uomaa. Kuonanjärvi on matala järvi, joka on kuivattu 1880-luvulla, mutta sen pinta on myöhemmin palautettu suunnilleen alkuperäistä vastaavalle tasolle. Löytöpaikka jäänyt oletettavasti järven pohjaan. Haapajärven inventoinnissa 1992 Markku Mäkivuoti tarkasti läheiset maa-alueet ns. Tammensillan tietämillä, muttei havainnut mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 32 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 99–100)

Kartta 32. Haapajärvi Kuonanjärvi. Peruskarttaote 1:20 000 (332204 Kuonanjärvi)

Haapajärvi Kurkela**1000018513****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234408 Parkkila
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7077802, i = 412566$
 Koordinaattiselite: arkistotiedoissa kuvailtu sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 8,9 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1955	KM 13876	kourutaltilta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

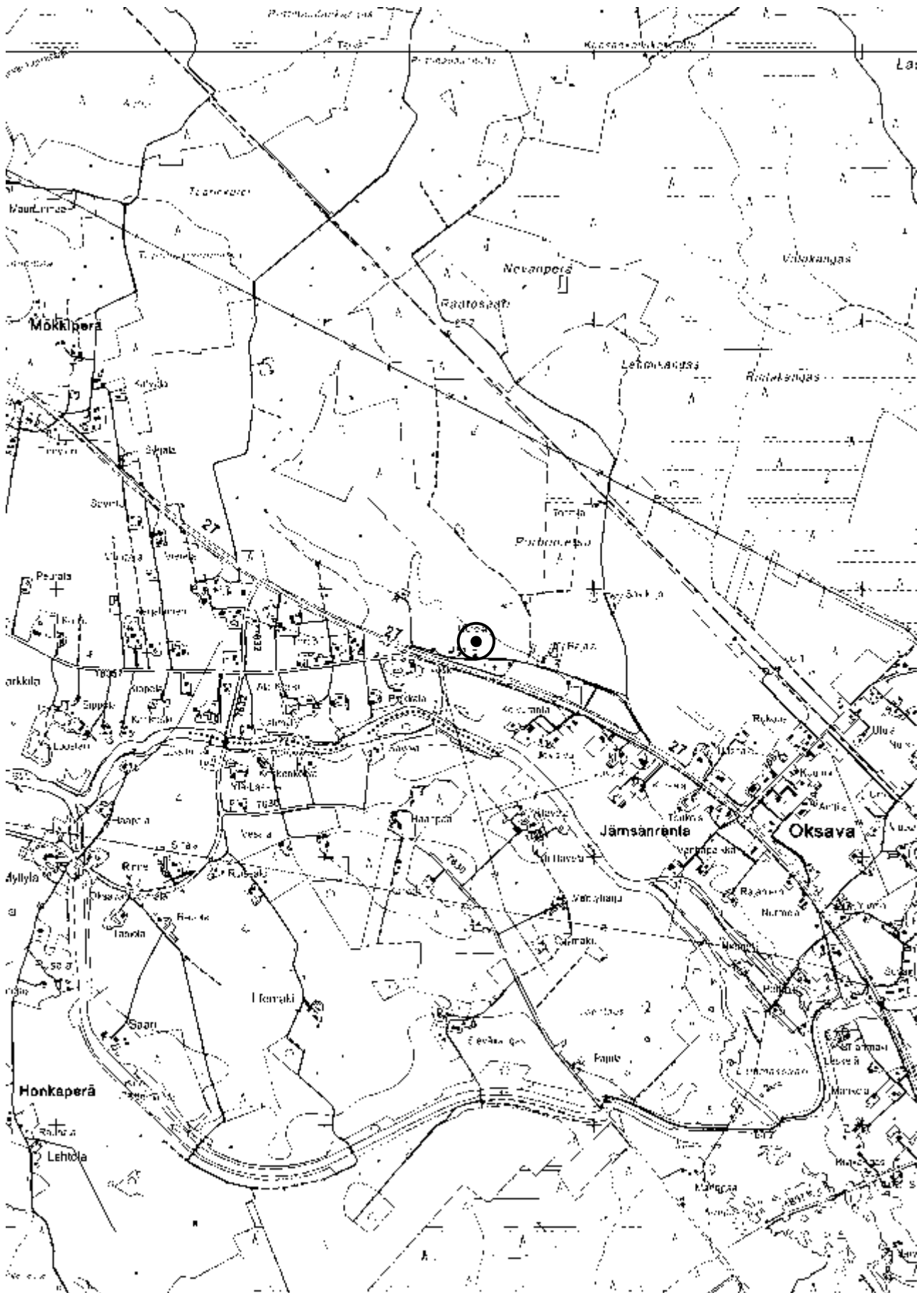
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltan (KM 13876) kerrotaan löytyneen kynnettäessä n. 800 m Kurkelan talosta, 300 m Kalajoesta ja 100 m vanhasta maantiestä (nyk. Rajalantie). Löytötietojen mukaan maaperä on suomutaa. Kuvaukseen sopiva paikka sijaitsee Oksavalla Uutela-nimisen tilan läheisyydessä, suunnilleen sen pohjois- tai koillispuoleisella aavalla peltoalueella. Löytökohtaa on inventointien yhteydessä etsitty väärästä paikasta, joten kuvauksessa määriteltyä löytöpaikkaa ei ole tarkastettu maastossa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 33 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäksi: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 142–143)

Kartta 33. Haapajärvi Kurkela. Peruskarttaote 1:20 000 (234408 Parkkila)

Haapajärvi Kuusaa Kettukangas**1000018855****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234408 Parkkila
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7079557, i = 422546$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 11 km pohjoiskoilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:20	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

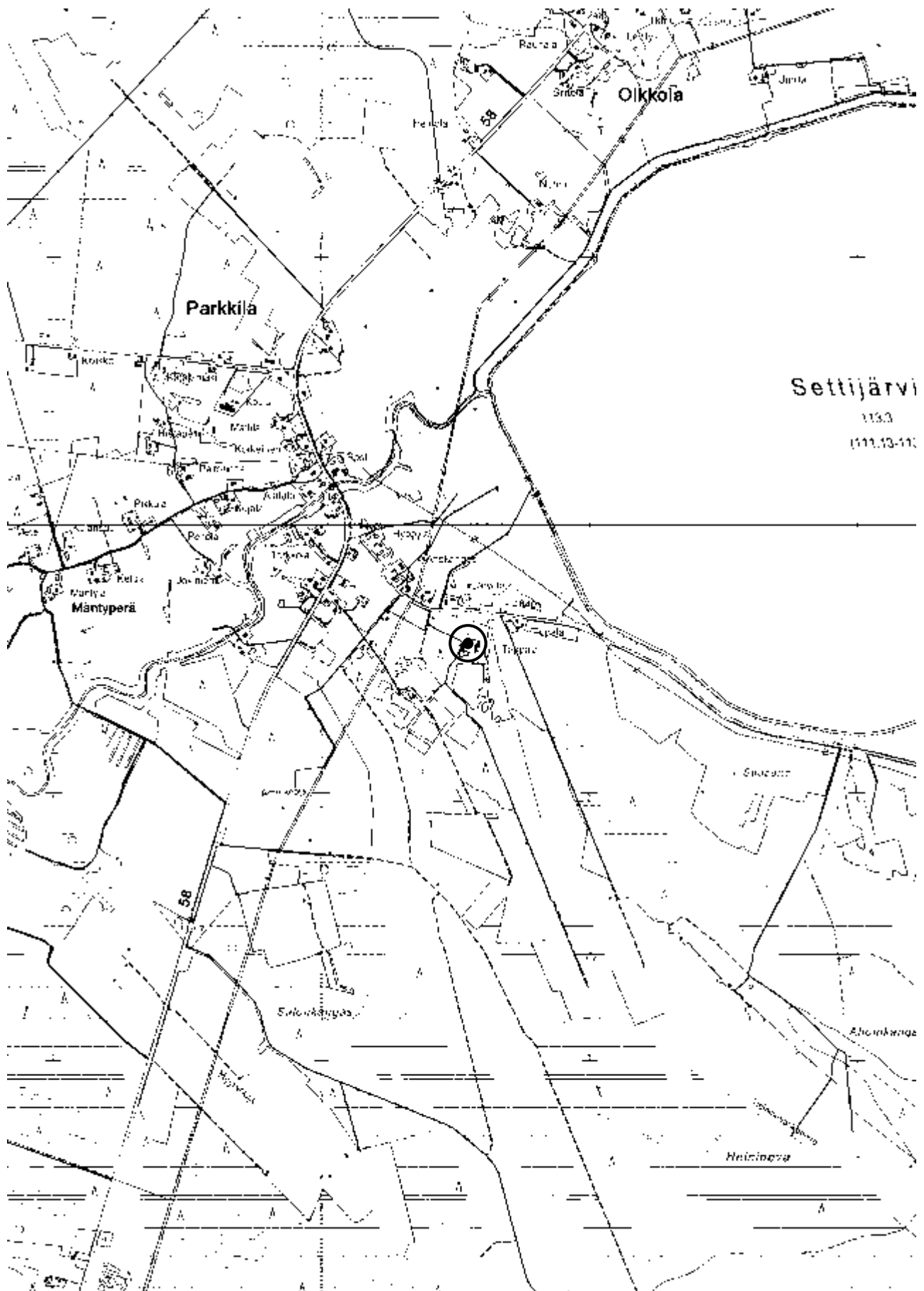
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltta (KM 2477:20), löytynyt ”Kuusaan Kettukankaan Tapauksen torpan pellostä”. Löytöpaikka, jota ei ole pystytty tarkkaan määrittämään, sijaitsee Parkkilassa, Settijärven lounaispuolella.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 34 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 39–40)

Kartta 34. Haapajärvi Kuusaa Kettukangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234408 Parkkila)

Haapajärvi Kuusaan koulu (tienvarsi)**1000018514****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7084992, i = 429217, z = n. 130$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 50 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 19,4 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	-	HKM 1058	nuolenkärki
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

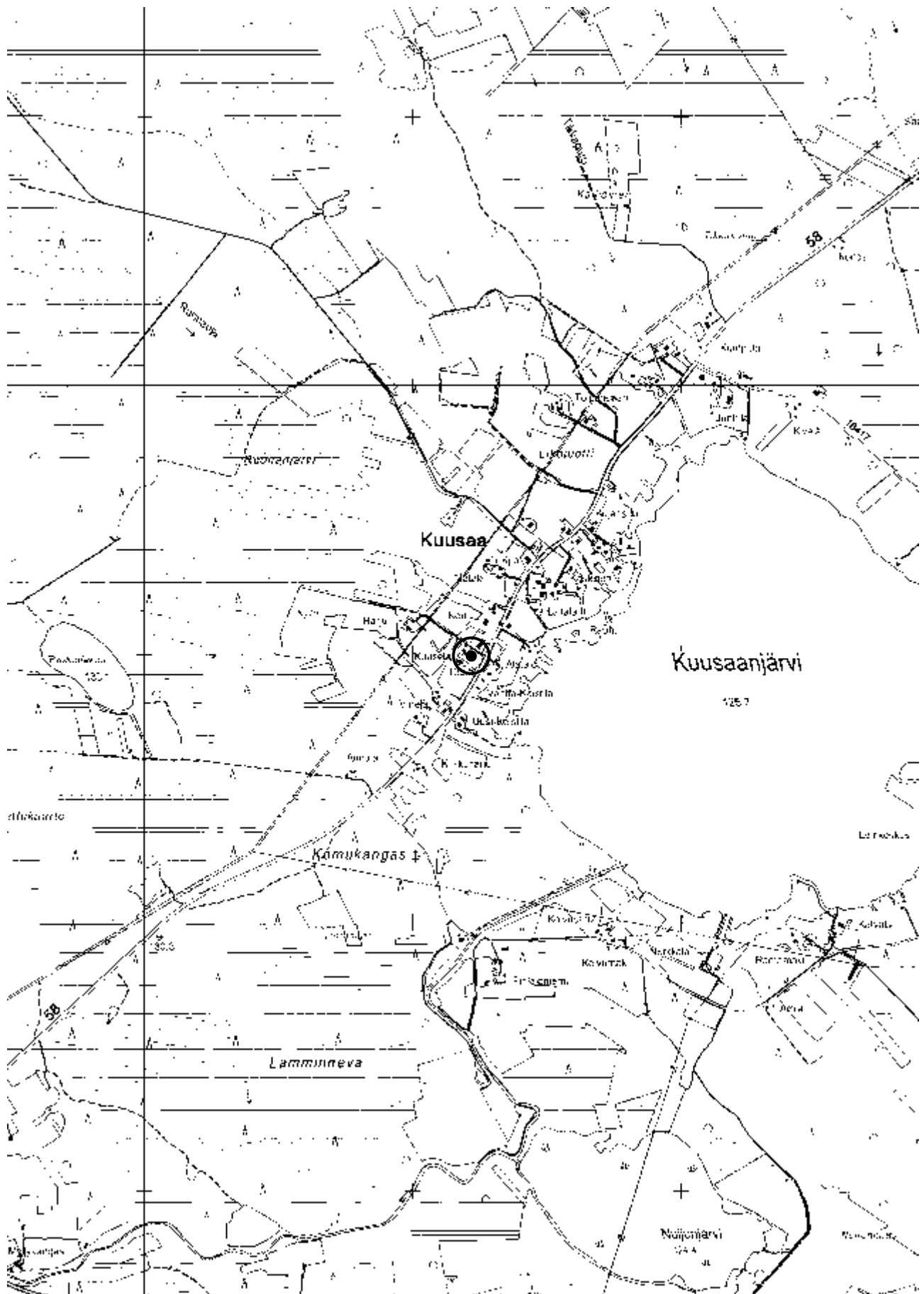
LYHYT KOHDEKUVAUS

Nuolenkärki (HKM 1058) on löytynyt Kuusaan koulun tien varresta perunapellosta keväällä 1979. Kohde sijaitsee Ouluntien (kt 58) länsipuolella, n. 200 m Kuusaanjärvestä länteen. Kohde on tarkastanut Markku Mäki vuoti 1992, mutta paikalla ei ollut havaittavissa mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 35 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 230–231)

Kartta 35. Haapajärvi Kuusaan koulu. Peruskarttaote 1:20 000 (234411 Jokelankylä)

Haapajärvi Kuusaan tie**PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi + 234408 Parkkila
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: -
 Koordinaattiselite: -
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:23	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltan (KM 2477:23) mainitaan löytyneen Kuusaan maantieltä, mutta tarkemmat sijaintitiedot puuttuvat. Esine lienee löytynyt 1800-luvun loppupuoliskolla rakennetun Haapajärven ja Kuusaan yhdistävän maantien (nyk. kt 58) rakennus- tai kunnostustöissä. Löytöpaikkaa ei voida enää paikantaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta voitu paikantaa tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 36 (peruskarttaote 1:50 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 45)

Kartta 36. Haapajärvi Kuusaan tie. Peruskarttaote 1:50 000 (234407 Haapajärvi + 234408 Parkkila)

Haapajärvi Kuusaanjoki**1000018515****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: rautakautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7084077, i = 429472, z = n. 125$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 19 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1959	HKM 272	lasimassahelmi
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Lasimassahelmen (HKM 272) on löytänyt Uuno Jokitulppo Kuusaanjoen kaivuun yhteydessä kaivinkoneen ruopatessa n. 50 cm syvyydestä vanhan joen pohjamudasta. Esineen tarkka löytöpaikka ei ole enää määriteltävissä.

INVENTOINTI 2010–2011

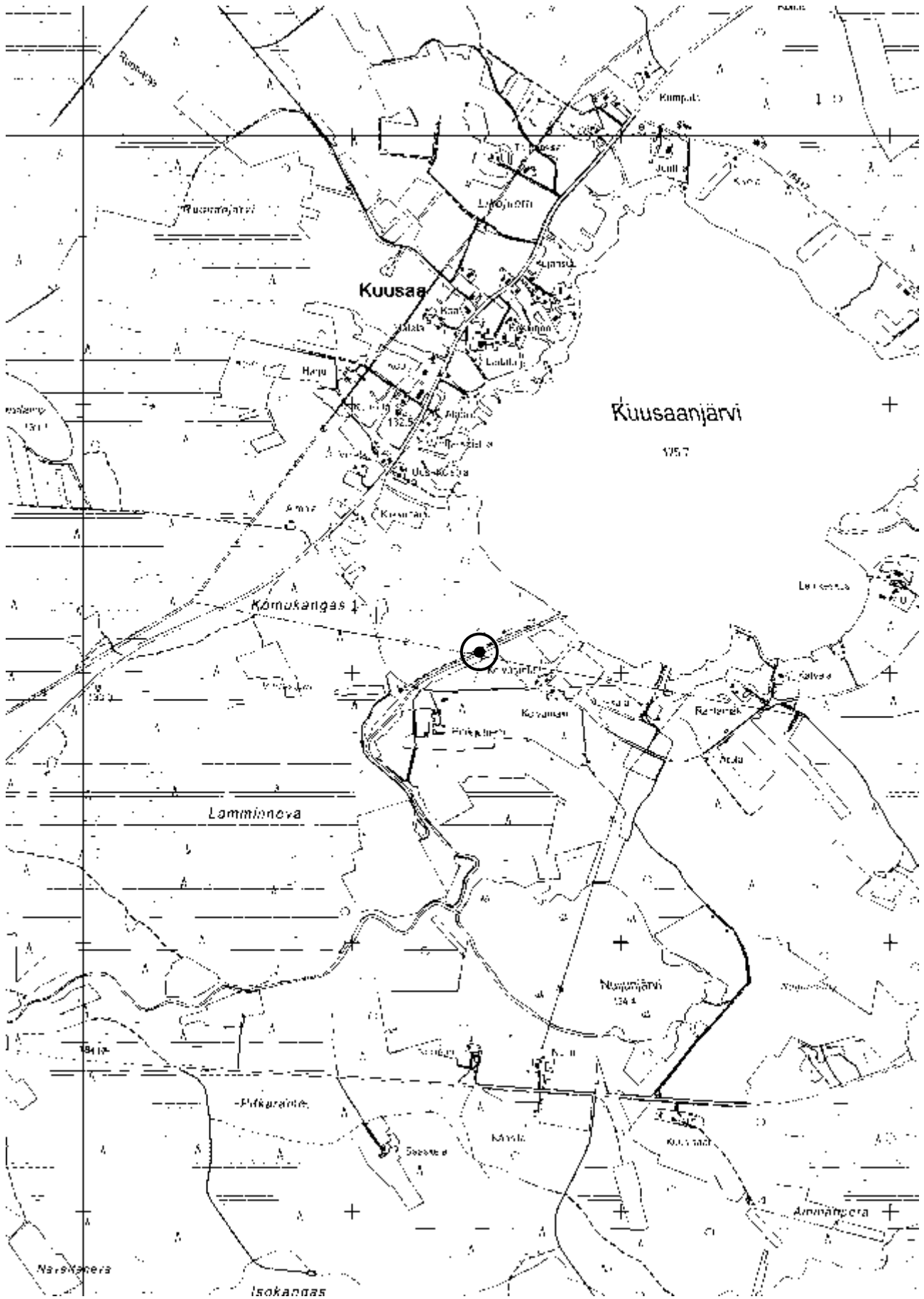
Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 37 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Vuoden 1992 inventointikertomuksessa Markku Mäki vuoti toteaa, että löytöpaikan olosuhteet ovat muuttuneet täysin ja ettei lasimassahelmen löytöpaikkaa voida enää määrittää. Vuoden 2010 inventoinnissa kohdetta ei tarkastettu.

Haapajärven kotiseutumuseota aikoinaan johtaneen Pasi Jaakonahon mukaan löytäjä Uuno Jokitulppo kertoi esineen löytyneen Kuusaanjärven ja Katvaperän tien sillan väliltä Karijoen pohjasta. Kohteen koordinaatit on määritelty tässä kertomuksessa suunnilleen kuvaillun jokiosuuden keskivaiheille, Kuusaanjärven ja Katvapuolentien sillan välille.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 164–165)

Kartta 37. Haapajärvi Kuusaanjoki. Peruskarttaote 1:20 000 (234411 Jokelankylä)

Haapajärvi Kuusela**1000018516****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7054152, i = 417644, z = n. 122,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 15,8 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1899	KM 3849:9	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasatalta (KM 3849:9) ”Haapajärven kylän Kuuselan torpan uutispeltoa kuokkiessaan löytänyt torppari Heribert Katajakangas”. Löytöpaikka sijaitsee Haapajärven eteläosassa sijaitsevalla, Reisjärveen kuuluvalla ulkopalstalla. Paikalla ei ole todettu kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 26.7.2010, 21.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: huonot (vanhat pellot kasvavat metsää)
 Löydöt: -
 Kartat: 38 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

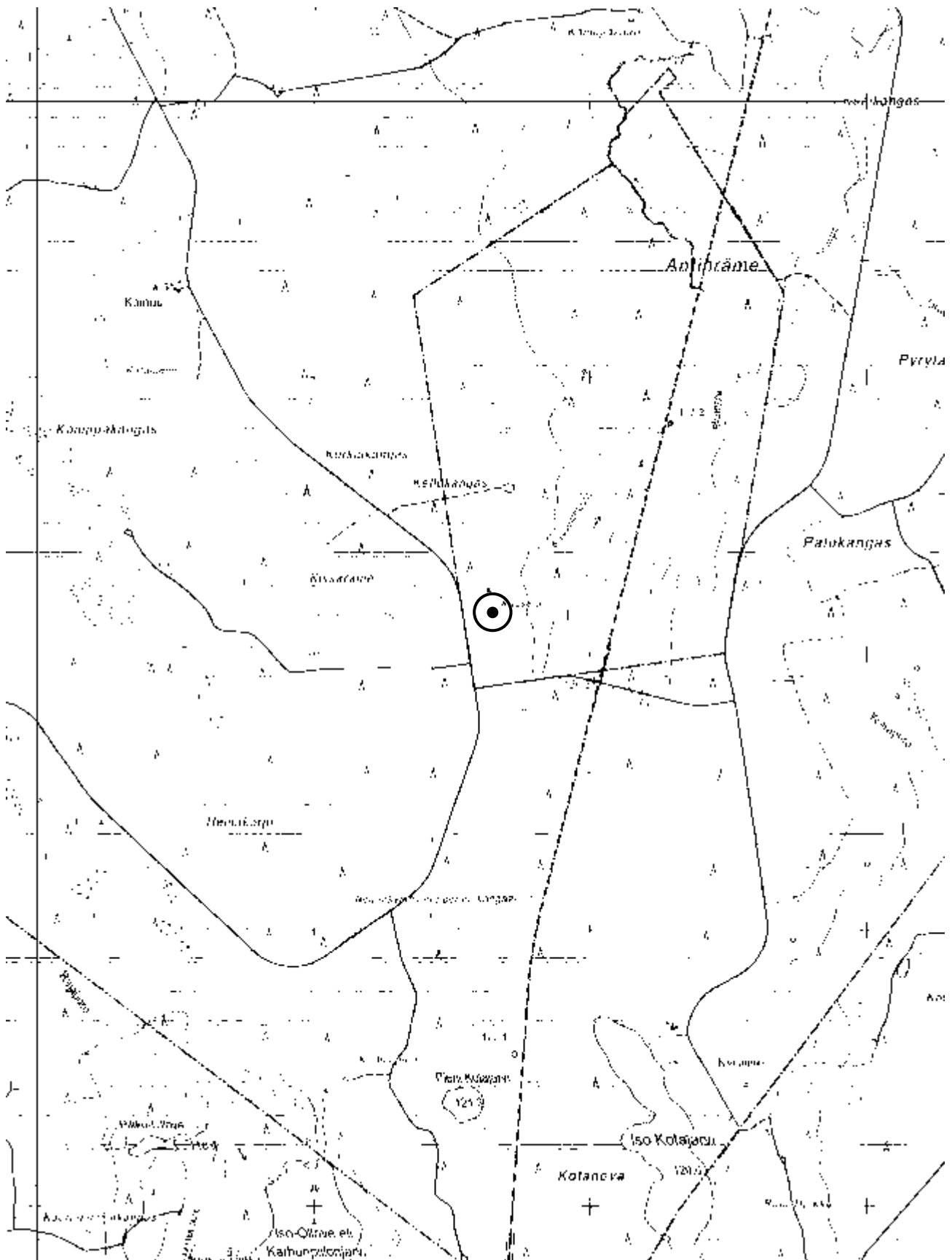
Sijainti ja maasto: Haapajärven eteläosassa sijaitsevan Reisjärven kuntaan kuuluvan eksklaavin alueella, n. 1,5 km Isosta-Kotajärvestä pohjoisluoteeseen, Jyväskylä–Haapajärvi-radasta n. 300–400 m länteen. Kohde sijaitsee Muinais-Päijänteiden lasku-uoman varrella, nykyisin kohteen läheisyydessä muinaisjoen pohjalla virtaa Kuuselanpuro. Alueella on vanhoja, metsittyneitä pelloja ja hakkuuaukiota. Muutoin paikka on pääasiassa mäntyvaltaista kangasta.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1992 inventointikertomuksessa Markku Mäki vuoti on sijoittanut kohteen Hautaperän tekojärven pohjoispäähän. Oikeampi sijainti lienee kuitenkin tässä kertomuksessa ilmoitettu.

Kuuselan tilaa ei enää ole; sen rakennukset on purettu. Vanhat pellot erottuvat kuitenkin maastossa ympäröivästä metsästä, sillä niiden paikalla kasvillisuus on ympäröivästä metsästä ja satunnaisista puista huolimatta heinää ja maaperä on peltomultaa. Tilan itäpuolella on jyrkähkö rinne, Muinais-Päijänteiden lasku-uoman törmä. Tein vanhalla peltoalueella sekä Kuuselanpuron länsipuoleisen rinteiden päällä sekä metsässä että hakkuuaukiolla seitsemän koepistoa, joista ei kuitenkaan paljastunut mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa; paikalla on podsolimaannos. Muinaisrannan läheisyyden vuoksi paikka soveltuisi kivikautiselle asuinpaikalle oikein hyvin, mutta asiaan ei saatu varmistusta.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 91–92)

Kartta 38. Haapajärvi Kuusela. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Muuras)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Lahdenoja**1000018518****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: ajoittamaton
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065204$, $i = 419726$, $z = n. 95$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, epävarma sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,5 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	-	-	?
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Museoviraston arkistotiedoissa Haapajärven Ylipäässä sijaitseva Lahdenoja on mainittu kohteena 78, mutta tiedossa ei ole, mitä kohteesta on löytynyt. Lahdenojan talon lähellä olevien peltöjen tarkastukset eivät ole tuottaneet tulosta.

INVENTOINTI 2010–2011

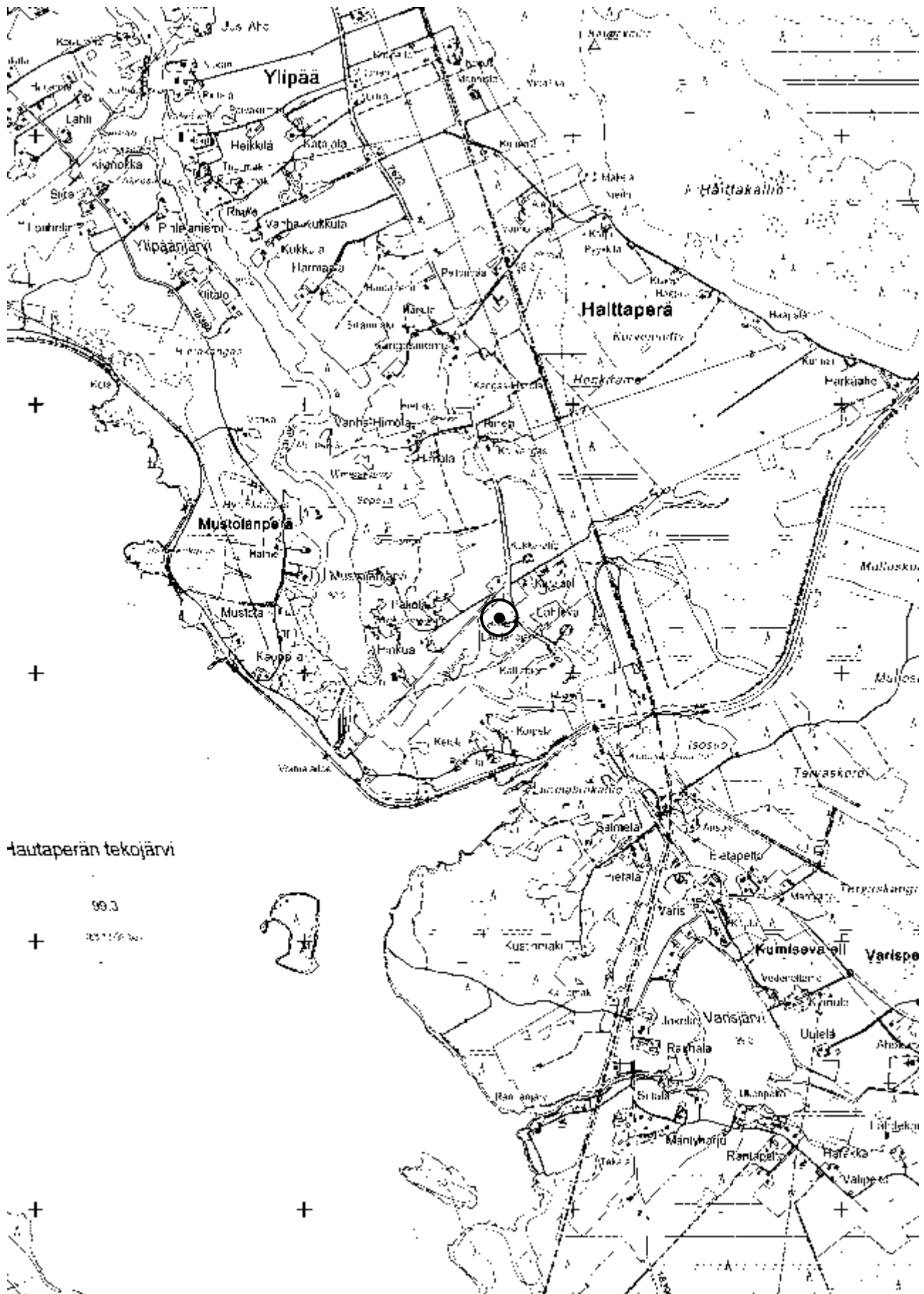
Päivämäärä: 3.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto kesannolla)
 Löydöt: -
 Kartat: 39 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Lahdenoja sijaitsee Kumisevalle johtavan maantien (mt 7622) ja Honkanie-
 mentien risteyksestä 140 m etelään ja 830 m Hautaperän tekoaltaan voimalaitokselta luotee-
 seen. Talon pohjois- ja luoteispuolitse virtaa Lahdenoja, joka laskee Mustolanjärveen.

Kohteen kuvaus: 1992 inventoinnin aikana Markku Mäkivuoti tarkasti talon lähellä sijaitsevat
 kynnetyinä olleet pellot sekä haastatteli talon asukkaita. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen
 viittaavaa ei tuolloin löydetty. 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana maankäyttö oli jatkunut
 entisellään, mutta Lahdenojan tilaa ympäröivät pellot olivat kesannolla, eikä mahdollisuutta
 pintahavainnointiin ollut. Notko, jonka pohjalla Lahdenoja virtaa, on kuitenkin peltöjen ympä-
 röimä. Tarkastelin osin kynnetyinä tai nurmella olleita pelloja muina ajankohtina muun muassa
 Korpelan löytöpaikan tarkastuksen yhteydessä. Muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä ei ol-
 lut havaittavissa, joten kohde säilyy arvoituksena.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovi-
 rasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 166–167)

Kartta 39. Haapajärvi Lahdenoja. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Leväjärven ranta**1000018520****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7059257, i = 418954, z = n. 109$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 10 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1953	KM 13183	primitiivinen kirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Primitiivinen kirves (KM 13183) on löytynyt Leväjärven etelärannalta Jyväskylä–Haapajärvi-radan rakennustöiden yhteydessä. Inventointien yhteydessä löytöpaikalla ei ole voitu todeta kiinteää muinaisjäännöstä, vaikka löytötiedoissa kerrotaan esineen yhteydessä löytyneen lahoja puunkappaleita ja kivrakennelman.

INVENTOINTI 2010–2011

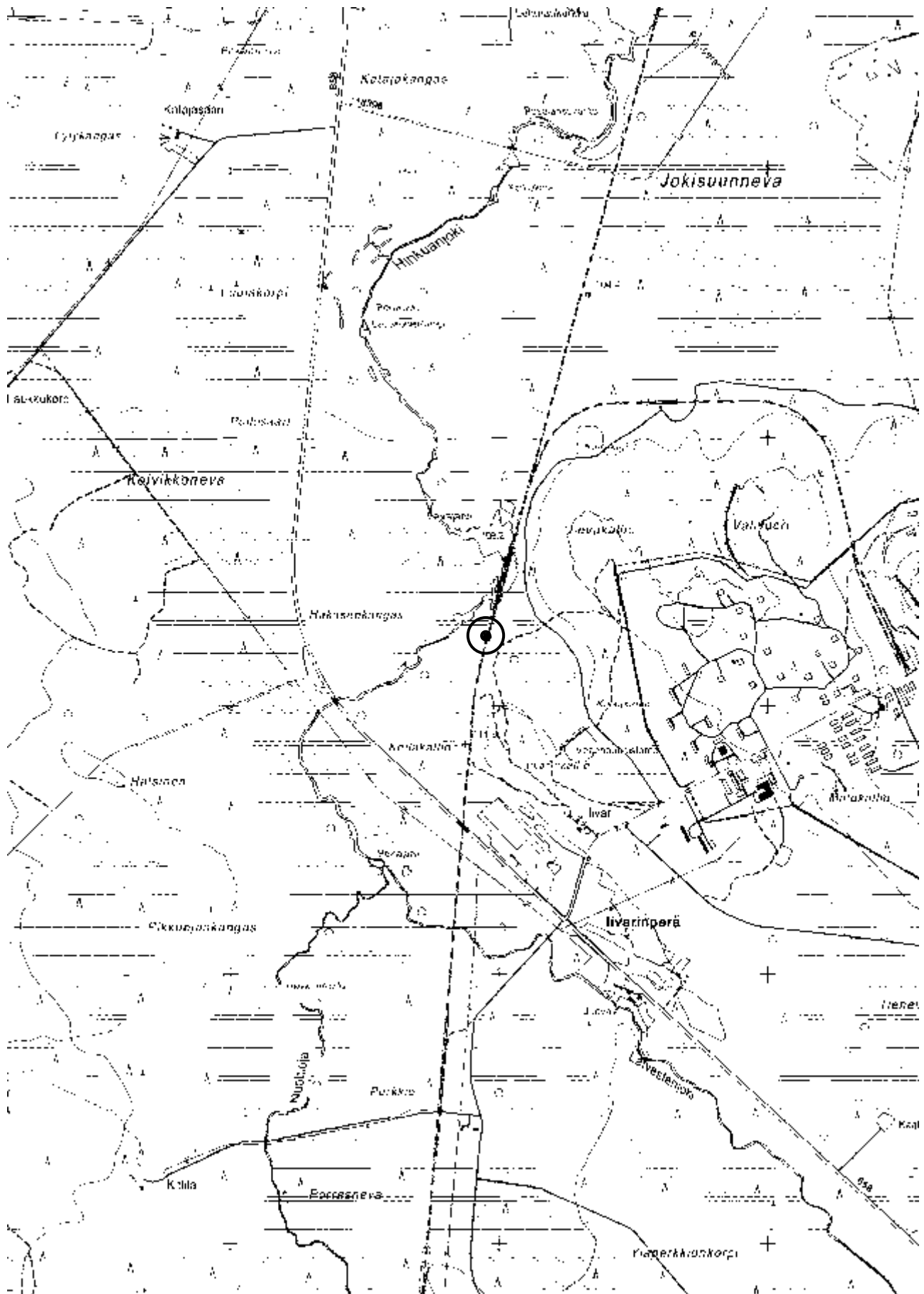
Päivämäärä: 13.8.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot
 Löydöt: -
 Kartat: 40 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Leväjärven rannassa, lähellä järveen laskevaa Hinkuanjokea. Löytöpaikka on nykyään ratapenkan alla. Ympäristö alueella on melko kostea ja vesa-koitunutta suoperäistä maastoa, radan itäpuolella kohoaa maasto jyrkästi kohti Vuortenvuoria, löytöpaikan etelä- ja kaakkoispuolella kohoaa parin kymmenen metrin korkuinen livarinkallio.

Kohteen kuvaus: Löytötiedoissa esineen kerrotaan löytyneen Leväjärven rautatien pohjaa rakennettaessa, 1,5 m syvyydestä. Samassa yhteydessä kerrotaan löytyneen myös kivrakennelman sekä lahoja puunkappaleita, mutta mitään niitä ei oltu ehditty dokumentoida, sillä puut oli upotettu veteen. Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäkivuoti ei havainnut paikalla mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Tulin samaan tulokseen myös vuoden 2010 inventoinnissa; paikalla on mahdoton tehdä pintahavaintoja, eikä mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ollut havaittavissa. Paikalla voi kuitenkin sijaita suokohde.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 137–138)

Kartta 40. Haapajärvi Leväjärven ranta. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Leväniemi (Levälammen N-ranta)**1000018522****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7073572, i = 412350, z = n. 107,5$
 Koordinaattiselite: sijainti (± 50 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,8 km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1937	KM 10705	taltoa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Taltan (KM 10705) on löytänyt maanviljelijä Antti Jaakonaho vuonna 1916 Leväniemen talosta, Levälammen rannasta 50 m pohjoiseen kuivatusojaa kavettaessa, 70 cm syvyydestä ja 140 cm maan pinnasta, hiekkamaasta. Paikalla ei ole pystytty toteamaan kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

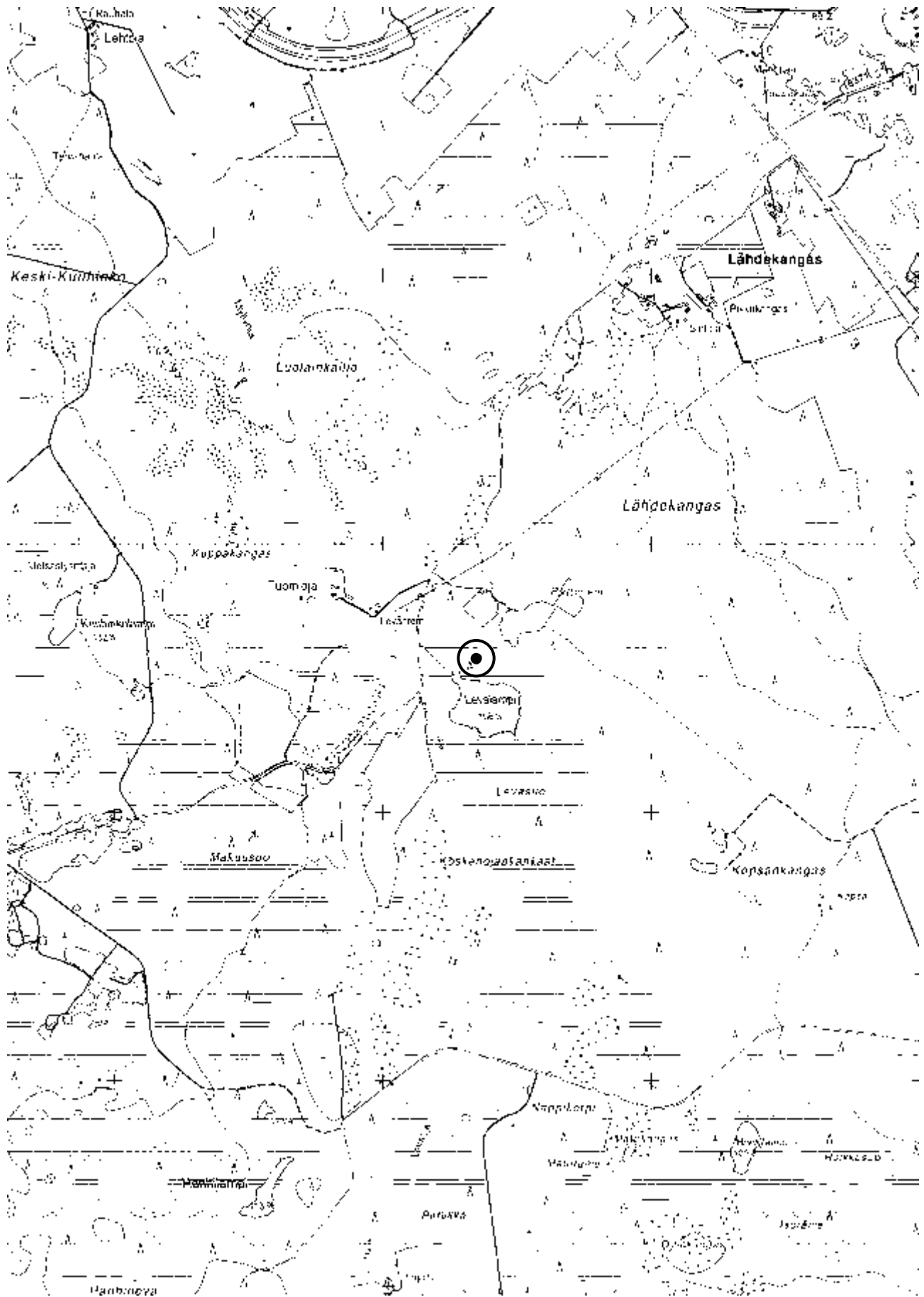
Päivämäärä: 13.8.2010, 1.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 41 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Levälampi, jonka rannan läheltä löytö on peräisin, sijaitsee n. 2 km Kortejärven pohjoispäästä lounaaseen, Leväniementien itäpuolella. Lampi on kauttaaltaan ojitetun Leväsuon ympäröimä. Suon ympärillä kohoavat hiekkaiset kankaat. Lammen pohjois- ja itäpuolella on peltoja, joiden maaperä on hienoa hiekkaa.

Kohteen kuvaus: 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuoti tarkasti löytöpaikan ja ympäröivät peltoalueet löytämättä mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa. Vuosien 2010 ja 2011 inventointiajankohtina tarkastelin Levälammen pohjoispuolella sijaitsevan kuivatusojan reunoja sekä läheisiä peltoja, joilla ei ollut havaittavissa mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Maaperä on erittäin hienoa hietaa, mutta ojien reunoissa olevien kanto- ja kivilohkarekasojen perusteella pellot on raivattu joitain vuosikymmeniä sitten varsin perusteellisesti, ja niillä sijainnut kohdekin on todennäköisesti täysin tuhoutunut. Peltoja ympäröivät metsät olisi kuitenkin syytä tarkastaa koekuopituksin.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 133–134)

Kartta 41. Haapajärvi Leväniemi. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Niemelän Söötinki**1000018856****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069548, i = 416386$
 Koordinaattiselite: nykyinen Söötinkin tontti, epävarma sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5414:25	poikkikirves
Tutkimukset:	1909	Aarne Europaeus	tarkastus
	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Poikkikirves (KM 5414:25) on "huudettu 'auksuunista' Haapajärven pitäjän ja kylän Niemelän talon Söötinkin torpasta". Löytötietojen perusteella alkuperäistä löytöpaikkaa ei voida enää luotettavasti määrittää.

INVENTOINTI 2010–2011

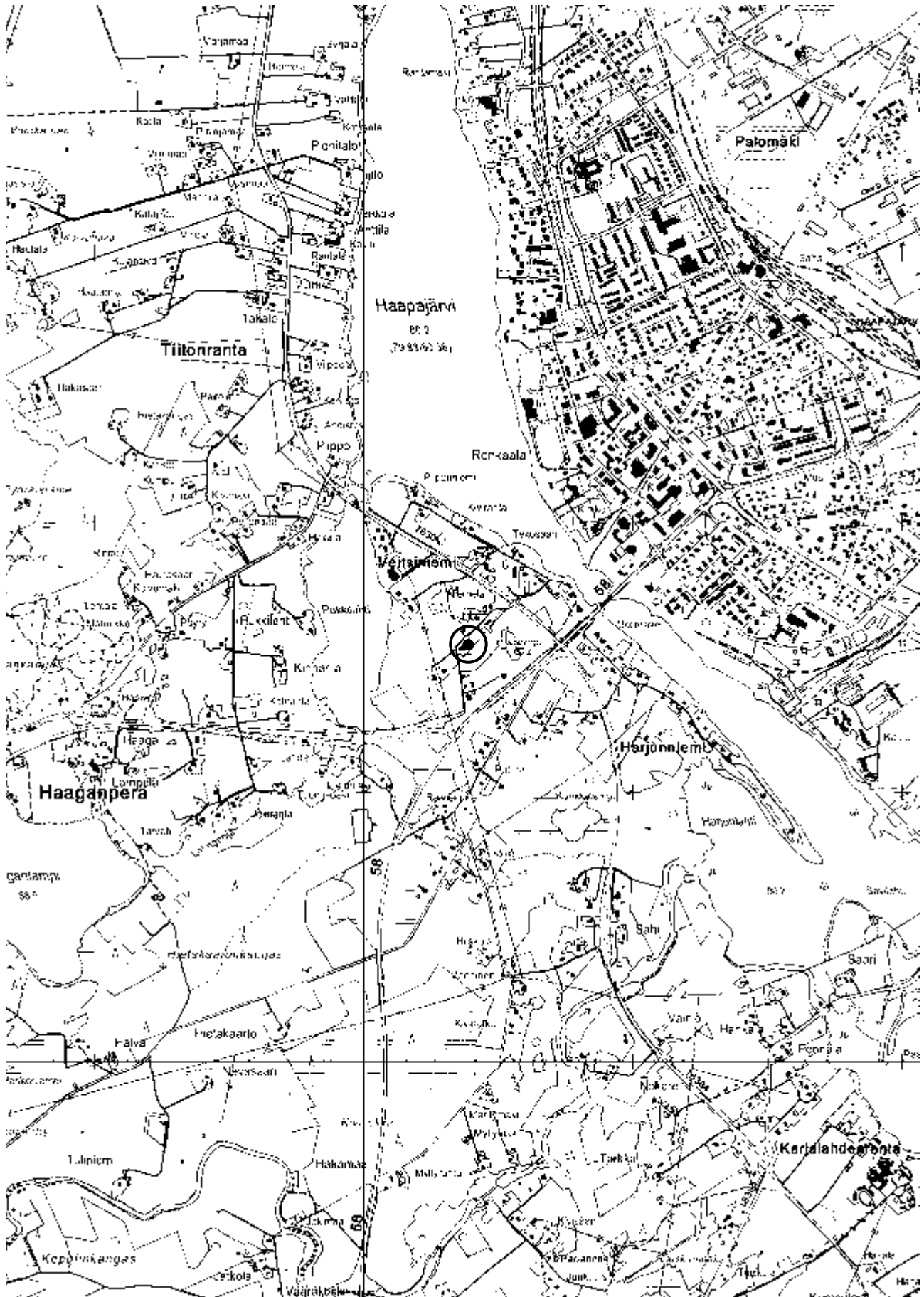
Päivämäärä: 14.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (osa pelloista kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 42 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Puutteellisten löytötietojen valossa vaikuttaa siltä, että löytöpaikka on josain Veitsiniemen alueella Kalajoen lounaispuolella, jossa Söötinkin talo sijaitsee. Alueen pelto on nykyisin suurelta osin kaavoitettu; osa pelloista on osin pihapiirinä tai puutarhana. Alueen läpi kulkee Lammentie.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1992 inventointikertomuksessa Mäkivuoti toteaa, ettei esineen löytöpaikka ole tarkemmin määriteltävissä. Vuoden 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana havaitsin, että Söötinkin talon tontilla oli pihamaata ja puutarhaa. Tutkin kuitenkin noin 1,5 ha laajuisen peltoalueen Lammentien varrella, Söötinkin talosta n. 100 m lounaaseen. Pintatarkastelu ei tuottanut kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja. Maaperä on pellossa savea. Alueella oli muitakin kynnettyjä peltoalueita, joita ei voitu tarkastaa. En voinut tutkia aluetta kunnolla, sillä pellot sijaitsevat lähellä asuintaloja eikä maanomistajiin ei saatu yhteyttä.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 118–119)

Kartta 42. Haapajärvi Niemelän Söötinki. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Niinikangas**1000018857****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234306 Levonperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066725, i = 410295$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6–7 km länsilounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:23	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasatalta (KM 3539:23), "Haapajärven kirkonkylästä Niinikankaan talon maalta aittaa pannesssa löytänyt torppari Einokki Maliniemi". Löytöpaikka sijaitsee Kalakankaalla, mutta tarkkaa sijaintia ei ole voitu määrittää.

INVENTOINTI 2010–2011

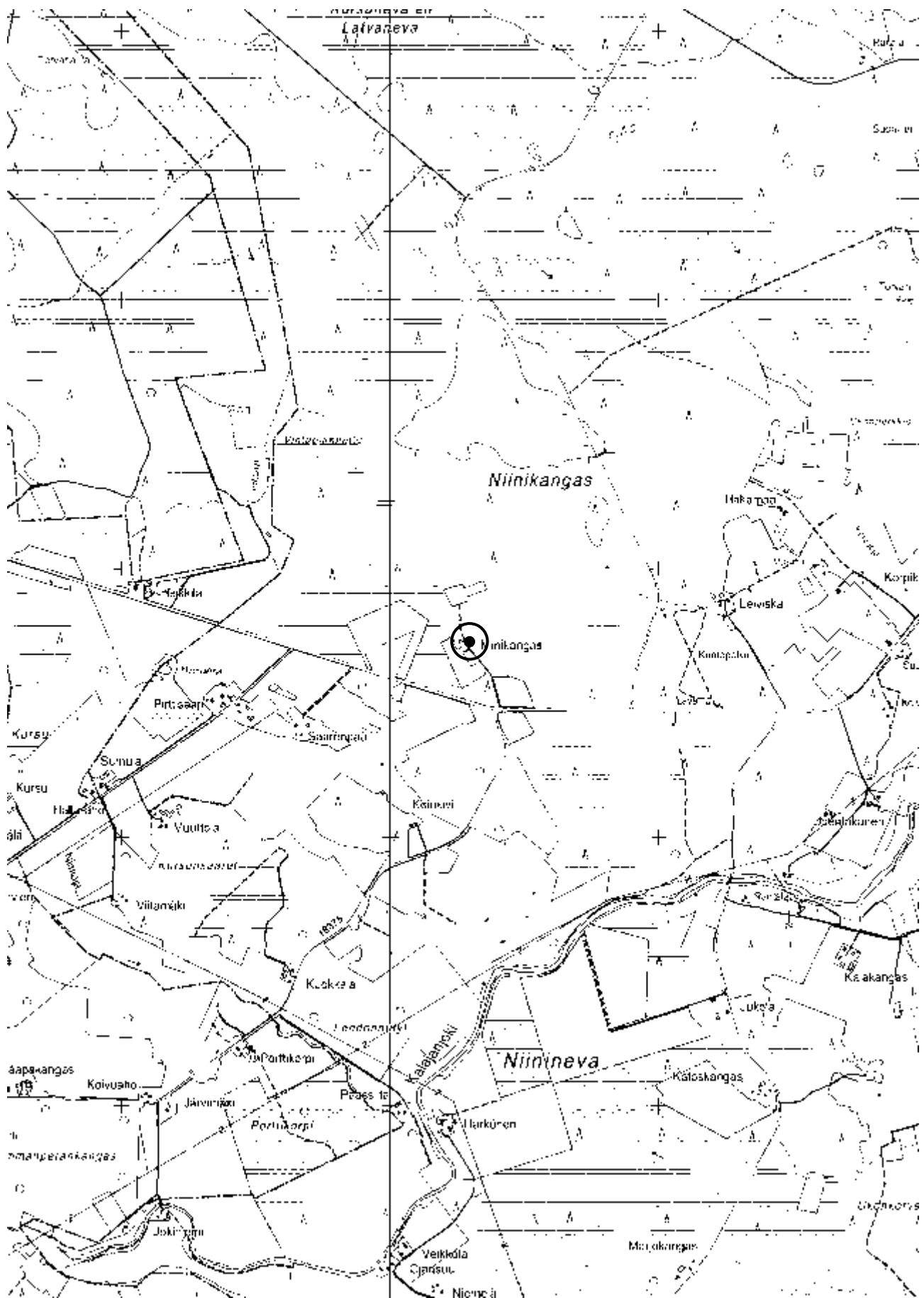
Päivämäärä: 6.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (Leiviskän tilan pellot kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 43 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Vuoden 1992 inventointikertomuksen mukaan löytöpaikka saattaisi olla Niinikankaan tai Leiviskän talon mailla Kalakankaalla. Alueella on kivikautiselle asuinpaikalle soveltuvaa hiekkapohjaista kangasmaata ja toisaalta savipohjaisia alavia pelloja.

Kohteen kuvaus: Vuoden 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana Niinikankaan tilan pellot olivat kesannolla, eikä pintahavainnointi ollut siellä mahdollista. Leiviskän laajat peltoalueet olivat kynnettynä, ja havaintomahdollisuudet hyvät. Talon isäntä ei tiennyt löydöistä. Leiviskän pellot ovat melko alavaa ja kivikautiselle asuinpaikalle soveltumatonta savikkoa. Tarkastin Leiviskän talosta n. 300 m itäkoilliseen sijaitsevan mäen jyrkähkön peltorinteen, jossa ei ollut havaittavissa mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa. Paikalla oli havaittavissa rautakuonaa merkinä historiallisen ajan pajatoiminnasta.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 72–73)

Kartta 43. Haapajärvi Niinikangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234306 Levonperä)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Nokkous Linna**1000018526****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234410 Kuona
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7068318, i = 426218, z = n. 132,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 50 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9,5 km itään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1962	HKM 532	kirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikirveen (HKM 532) on löytänyt Jussi Hankila ”talonsa luota maantien vierestä kun ojaa kai-
 voi, ammuttaissa routaa niin esine oli lentänyt saunan seinän viereen. Maassa kirves oli 35 cm
 syvyydessä”. Paikalla ei ole todettu kiinteää muinaisjäännöstä, vaikka löytöpaikka lienee kui-
 vatun Nokkoudenjärven tuntumassa.

INVENTOINTI 2010–2011

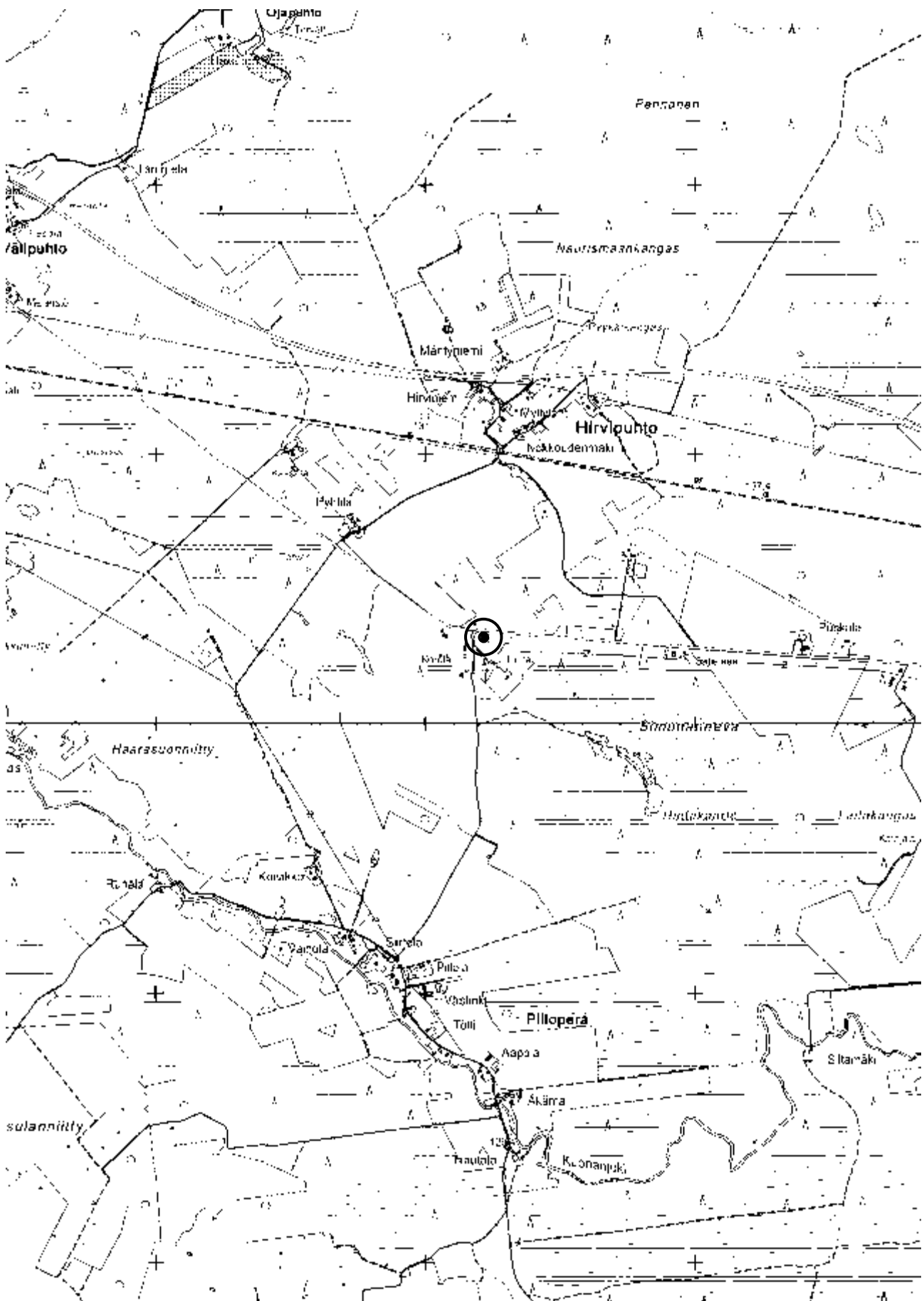
Päivämäärä: 17.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto nurmella)
 Löydöt: -
 Kartat: 44 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Nokkouden kylällä, Kuonantien ja Piiloperäntien risteyksestä
 n. 100 m eteläkaakkoon. Löytöpaikalla maasto on tasaista peltoa. Kuonantien pohjoispuolella
 maa viettää hyvin loivasti pohjoiseen, ja siellä olevat pellot ovat kuivatun Nokkoudenjärven
 pohjaa. Maaperä on hiekkapohjaista kangasta.

Kohteen kuvaus: Kohteen on tarkastanut Markku Mäki vuoti 1992, jolloin Linnan talo oli autiona
 ja seudun pellot kynnettynä. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa Mäki vuoti ei pys-
 tynyt havaitsemaan, mikä johti epäilyyn, että esine olisi kulkeutunut alueelle jostain muualta.
 Löytöpaikka sijaitsee kuitenkin lähellä korkeuskäyrää 132,5, joka myötäilee kutakuinkin kuiva-
 tun Nokkoudenjärven rantaviivaa. Nokkoudenjärven entinen ranta onkin havaittavissa lievänä
 terassina Kuonantien pohjoispuolella. Löytöpaikkaa voi tämän nojalla epäillä alkuperäiseksi.
 Tarkastusajankohtana vuoden 2010 inventoinnissa löytöpaikka ja lähipellot olivat nurmella, ei-
 kä maastossa ollut mahdollisuutta pintahavainnointiin. Edellisen tarkastuksen jälkeen vanha ti-
 la on asutettu uudelleen. Sen läheisyyteen on rakennettu uudisrakennuksia.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovi-
 rasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 189–190)

Kartta 44. Haapajärvi Nokkous Linna. Peruskarttaote 1:20 000 (234410 Kuona)

Haapajärvi Nokkous Ojalehto**1000018527****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234410 Kuona
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7070724$, $i = 425435$, $z = n. 132,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 8,7 km itään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:16	vasarakivi
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Vasarakivi (KM 3549:16) ”Haapajärven pitäjän Nokkouden kylän Ojalehdon talon maalta nevaa ojittaessa 3:n korttelin syvyydestä.” Löytöpaikka, jota ei ole voitu tarkasti määrittää, sijainnee kuivatun Nokkoudenjärven tuntumassa.

INVENTOINTI 2010–2011

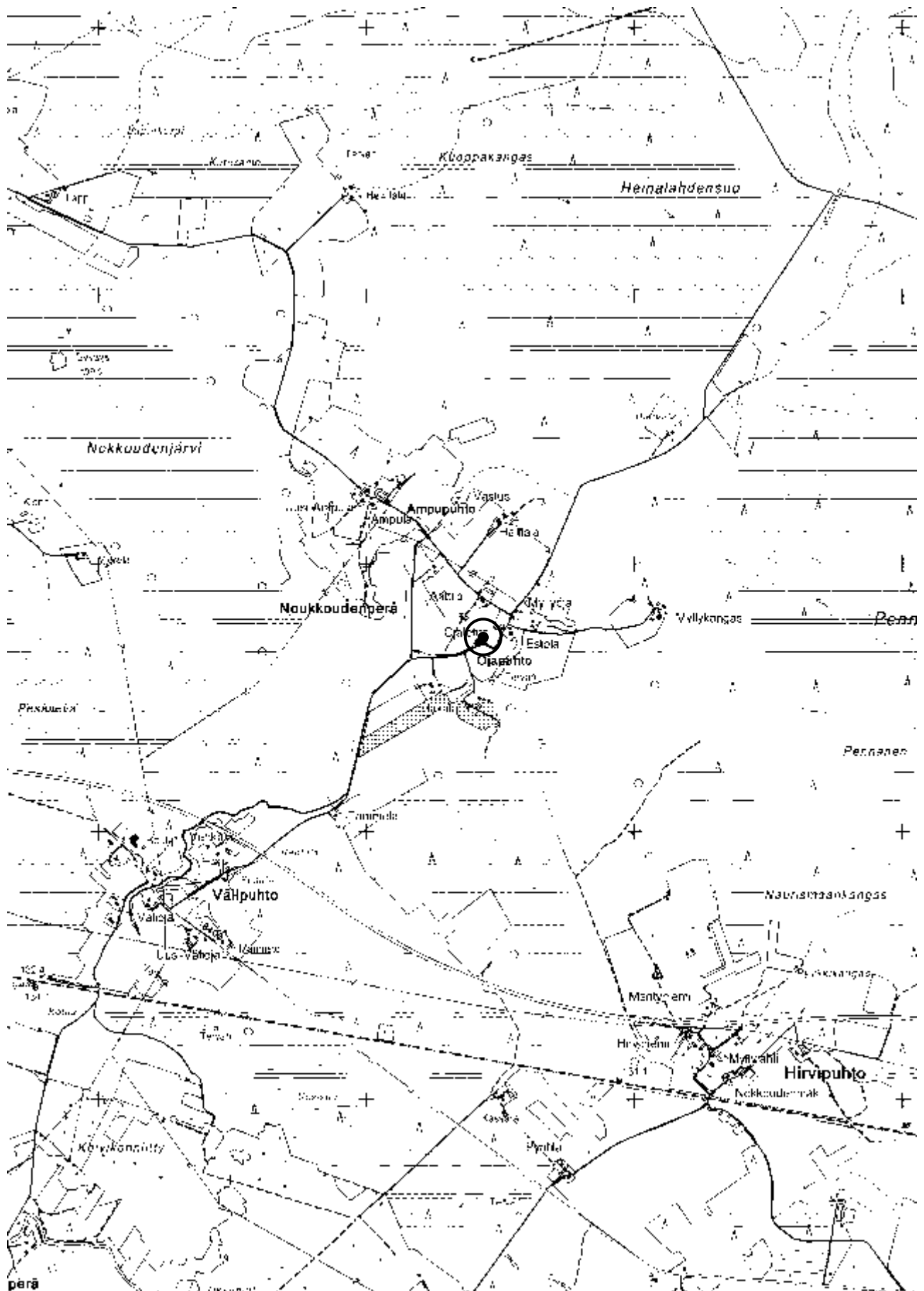
Päivämäärä: 17.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 45 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Ojalehdon talo sijaitsee Nokkoudenperällä, suunnilleen entisen kuivatun Nokkoudenjärven rannalla. Talon itäpuolella virtaa Lamminoja, joka johtaa Ahveroinen-nimiseltä lammelta Kuonanjokeen. Maaperä on pelloilla saven tai hiesun sekaista peltomultaa, aivan Lamminojan tuntumassa hietavaa. Maasto on alueella alavaa suoperäistä peltoaavaa, jotka viettävät loivasti kohti entisen Nokkoudenjärven pohjaa. Entistä järvenrantaa on vaikea hahmottaa maastossa. Vanha rantaviiva myötäilee kuitenkin korkeuskäyrää 132,5.

Kohteen kuvaus: Löytötiedoissa kerrotaan, että esineen ympärille olisi kierretty puu varren taapaan, mutta se oli lahonnut ja särkynyt. Löytöpaikkaa on yrittänyt tuloksetta paikantaa Markku Mäkivuoti 1992. Vuoden 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana Ojalehdon talon etelän- ja lounaanpuoleinen pelto oli kynnetty. Maanomistaja ei ollut kotonaan, eikä naapurissa tiedetty löydöistä mitään. Ojalehdon tilan itäpuolitse virtaavan Lamminojan penkereellä sijaitsevalta hieman hietaiselta kasvimaalta löytyi pintapöiminnassa yksi pieni kvartsi, mahdollinen iskos ($p = 7070699$, $i = 425533$), jota ei otettu talteen. Pelloilta ei löytynyt kvartsin lisäksi mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, joten kohde jäi irtolöytöpaikaksi.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 62–63)

Kartta 45. Haapajärvi Nokkous Ojalehto. Peruskarttaote 1:20 000 (234410 Kuona)

Haapajärvi Ojala**1000018528****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065630, i = 413443, z = n. 102,5$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 600 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,5 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1882	KM 2156	eläinpääaseen teräpuoli
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Haapajärven ensimmäisenä ilmoitettu esihistoriallinen löytö (KM 2156) on peräisin Kalakan-kaalta Ojalan talon pellostä. Paikalla ei ole voitu todeta kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 6.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 46 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

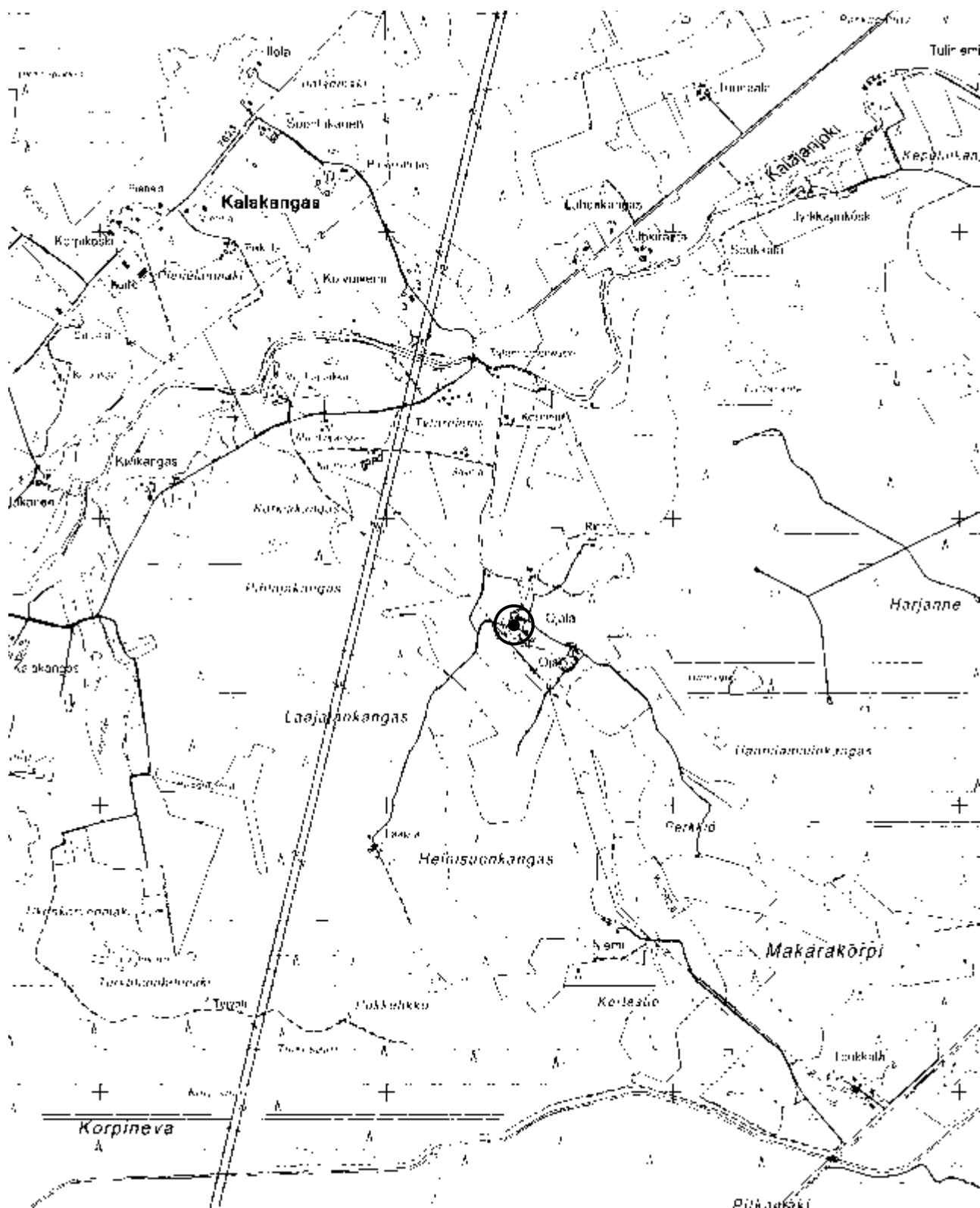
Sijainti ja maasto: Ojala sijaitsee Ojaperällä Kalakankaalla Korteojaa ympäröivän laakson itäpuolella, niemekkeenomaisella mäntykankaalla. Maaperä vaihtelee laakson pohjan turpeesta ylöspäin mentäessä saveksi ja moreeniksi.

Kohteen kuvaus: Yritin paikantaa löytöpaikkaa 6.5.2010, jolloin Ojalan tilan isäntä Eero Törmälä (Ojaperäntie, 85800 Haapajärvi) sattui olemaan kotonaan. Hänellä ei ollut tietoa alueelta löytyneestä esineestä saati uusista löydöistä. Tarkastushetkellä Ojalan pelloista vain pieni osa oli kynnettyinä, suurimman osan ollessa nurmella tai kesannolla. Tarkastin pintapoiminnassa tilan päärakennuksen ja sen länsipuolitse virtaavan Korteojan välisen noin kahden hehtaarin kokoisen, ojaa kohti laskevan peltoalueen. Pellon maaperä on savea, ja alaosastaan ojan tuntumassa turvetta. Maanpinnalla oli nähtävissä huomattavan paljon sora- tai kivimurskaa. Kiviaineksen joukossa oli muutamia kvartseja. Otin löydöt talteen kentällä, mutta lopulta niitä ei kuitenkaan otettu kokoelmiin. Kvartsilöydöt eivät muodostaneet selkeää keskittymää maastossa, eivätkä ne olleet luotettavasti ihmisen tuottamia iskoksia. Kiviaines saattoi olla maaperälle luontaista tai rinteiden yläpuolella kulkevan Ojaperäntien pellolle ajautunutta täyteainesta.

Aivan tutkitun peltoalueen eteläosassa ($p = 7065610$, $i = 413395$, $z = n. 97,5$) oli havaittavissa rautakuonaa ja tummaa, hiilensekaista maata. Eero Törmälän mukaan kyseisellä paikalla on ollut paja 1900-luvun alkupuolella.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 25–26)

Kartta 46. Haapajärvi Ojala. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Oksava Koivisto**1000018529****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7076784, i = 414283, z = n. 82,5$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus (nyk. purettu), suuntaa antava sijainti (± 600 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 7,3 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:25	kourutaltoa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

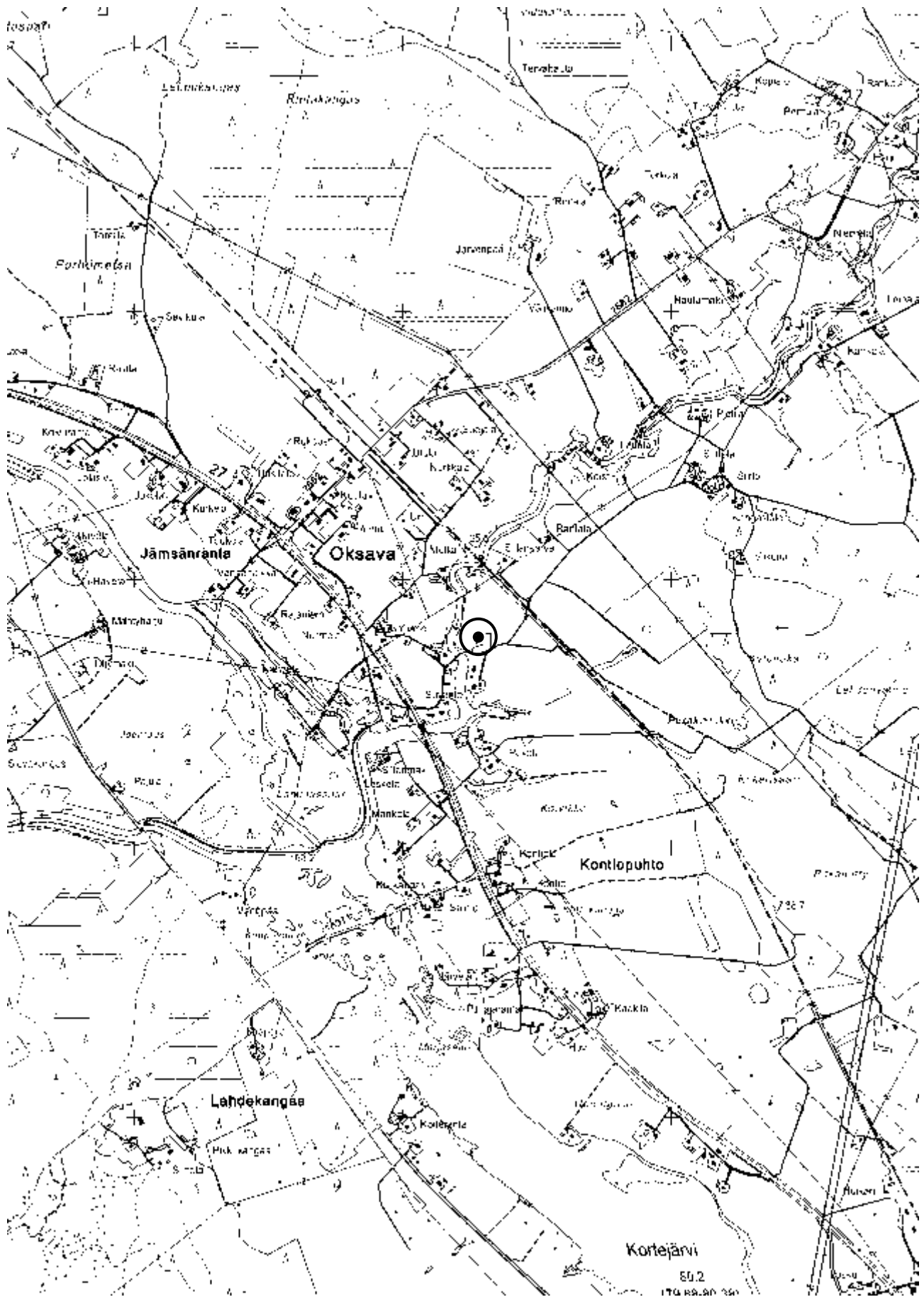
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltoa (KM 2477:25) ”Koiviston talon maalta peltoa uudesti kuokkiessa löydetty”. Koiviston talo on sijainnut Oksavalla, Settijoen itärannalla. Vuoden 1992 inventoinnissa esineen tarkkaa löytöpaikkaa ei voitu paikantaa. Maasto on alueella savipohjaista peltoa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 47 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 48–49)

Kartta 47. Haapajärvi Oksava Koivisto. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Olkkolan Jussila**1000018530****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7081939, i = 423392, z = n. 120$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 50 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 13,6 km pohjoiskoilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1922	KM 8040:1–2	tasataltta ja reikäkivi
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltta ja reikäkivi (KM 8040:1–2) ovat löytyneet ”Olkkolan kylästä, Jussilan talon pellostä, riihen ja kartanon välistä”.

INVENTOINTI 2010–2011

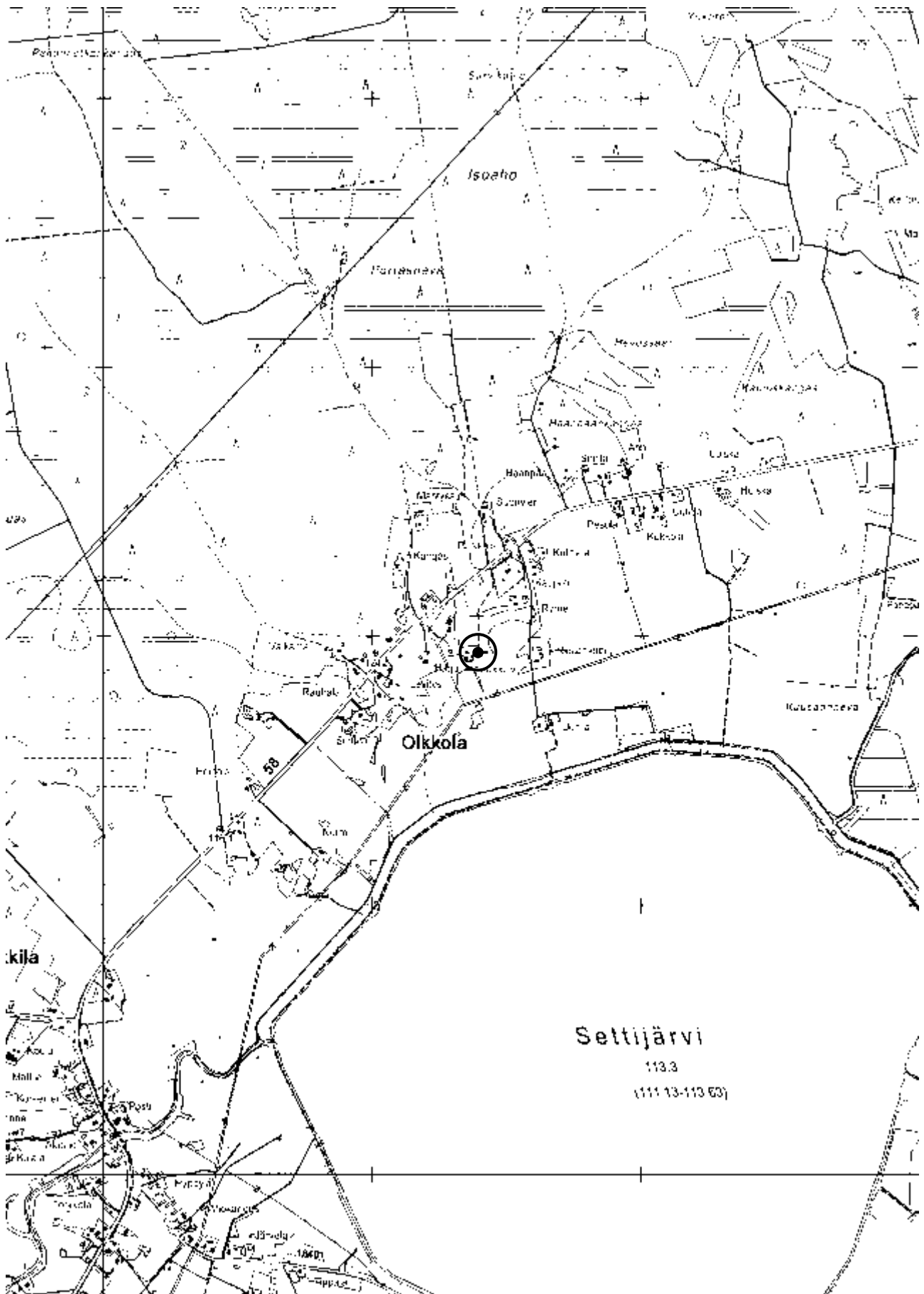
Päivämäärä: 9.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pellot kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 48 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Jussilan nykyisin autiona oleva talo sijaitsee Olkkolassa, n. 350 m kappelista etelälounaaseen. Kohde on loivasti kaakkoon viettävällä rinteellä. Talon sijainti terassin-tapaisella tasanteella. Maaperä on talon luona hiekkapohjaista peltomultaa, alempana rinteessä savea tai silttiä.

Kohteen kuvaus: Tarkastaessaan paikan vuonna 1992 ei Markku Mäki vuoti voinut havaita mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa, sillä peltoalueet olivat nurmella. 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana Jussilan talon eteläpuoleinen peltoalue oli kynnetty, ja olosuhteet pinta-havainnointiin olivat erinomaiset. Topografisesti kivikautiselle asuinpaikalle soveltuvuin paikka on n. 50–60 m etäisyydellä Jussilan tilasta, sillä sata metriä talosta etelään maasto muuttuu hyvin tasaiseksi ja maaperältään vetisemmäksi saveksi. Talon lähellä pellossa oli lähes nyrkin kokoisia kiven murikoita, mukaan lukien kvartsia. Kvartsit eivät vaikuttaneet ihmisen työstä-miltä; ne olivat hivenen pyörityneitä särmistään, eikä niissä ollut isku- tai käyttöjälkiä, joten niitä otettu talteen. On mahdollista, että kivet ovat raaka-ainekappaleita, mutta koska mitään muuta kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu, jäi kohde edelleen irtolöytöpai-kaksi.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovi-rasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 128–129)

Kartta 48. Haapajärvi Olkkolan Jussila. Peruskarttaote 1:20 000 (234411 Jokelankylä)

Haapajärvi Parkkila Jokiniemi**1000018532****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyyppin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234408 Parkkila
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7079759, i = 421668, z = n. 112,5$
 Koordinaattiselite: sijainti (± 20 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 11 km pohjoiskoilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1993	KM 27720	kourutalfta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutalfta (KM 27720) on löytynyt Parkkilasta, Settijoen kuivatun uoman varrelta perunaa nostettaessa. Tarkastuksissa paikalla ei ole havaittu mitään merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 9.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (löytöpaikkaa lukuun ottamatta läheiset pellot nurmella)
 Löydöt: -
 Kartat: 49 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

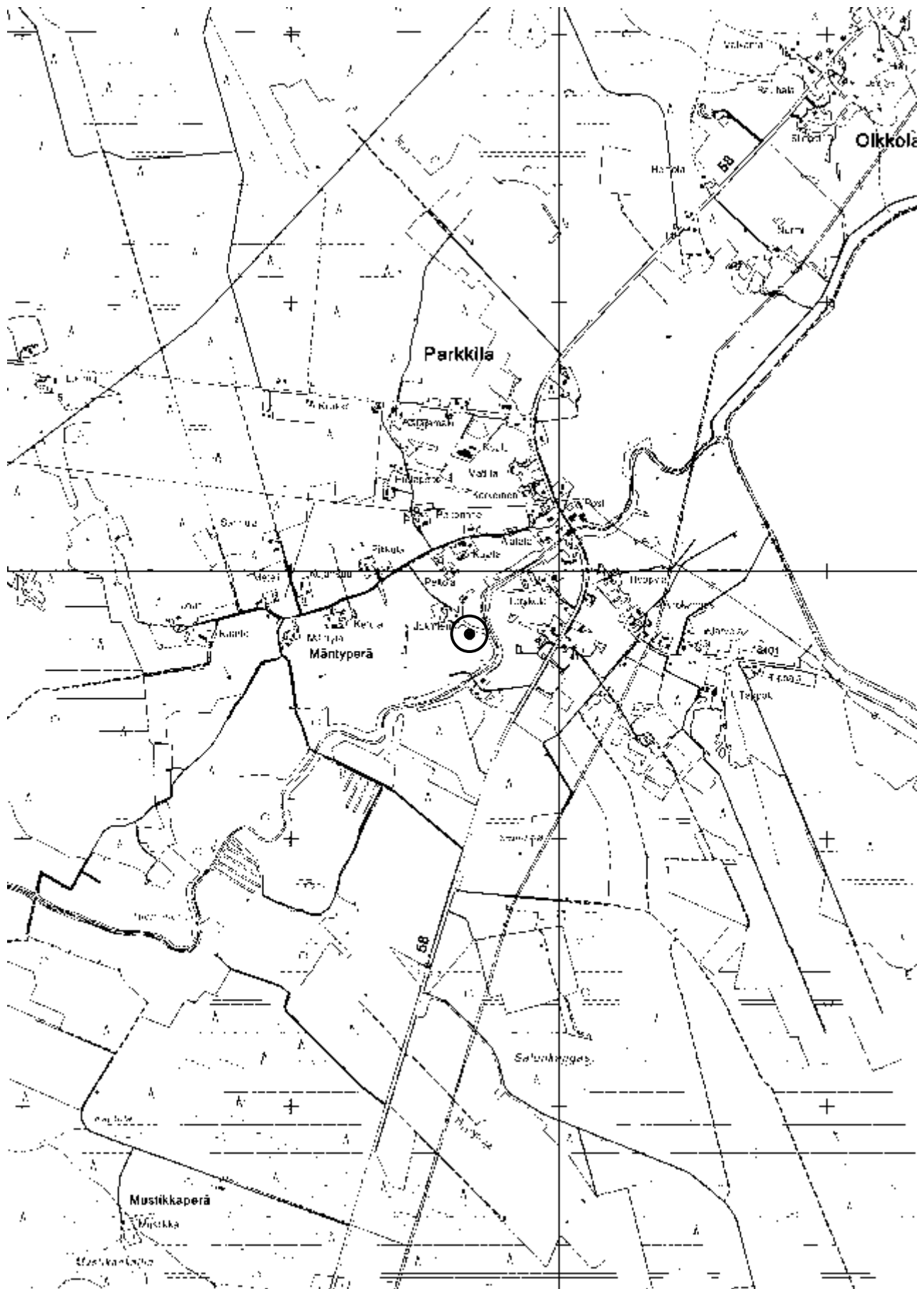
TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee reilun kilometrin verran Settijärvestä itään, perunamaalla Settijoen kuivatun uoman varrella, n. 50 m Jokiniemen talon kaakkoispuolella. Maaperä kohteella on hiekkaa. Ympäröivät peltoalueet ovat melko tasaista aukeaa.

Kohteen kuvaus: 1992 inventoinnissa Markku Mäkivuoti tarkasti kynnettynä olleen perunamaan ja lähipellot, muttei ei havainnut paikalla mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittavaa. Vuoden 2010 tarkastuksen aikana perunamaa oli kynnettynä, eikä sen tarkastelu taaskaan tuottanut tulosta.

Ahola kertoi löytäneensä 1970-luvulla jostain pelloiltaan myös rautaisen keihäänkärjen, muttei enää muistanut, mihin se olisi joutunut. Vuoden 1992 inventointikertomuksen mukaan Ahola oli löytänyt pelloiltaan myös kivikirveen, joka niin ikään oli päässyt hukkumaan.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 220–221)

Kartta 49. Haapajärvi Parkkila Jokiniemi. Peruskarttaote 1:20 000 (234408 Parkkila)

Haapajärvi Parkkila Levitys**1000018533****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7081784, i = 423031, z = n. 120$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 13,3 km pohjoiskoilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1959	HKM 264 (=HKM 1068)	reikäkivi
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pallonuijan (HKM 264=1068) löytöpaikka sijaitsee Olkkolassa, Settijärven luoteispuolella. Inventoinneissa tarkkaa löytöpaikkaa ei ole voitu määrittää, vaikka Levityksen talon läheisyydestä löytyikin vuoden 2010 inventoinnissa kvartsisiruja.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 9.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (pelto paikoin kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 50 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Olkkolassa, Settijärven luoteispuolella Ouluntien (kt 58) tuntumassa. Paikka on melko tiheään asuttua kangasta, jota ympäröivät idässä ja etelässä loivasti Settijärveä kohti laskevat peltorinteet. Kiviraunioita, josta esine on peräisin, ei ole paikannettu. Maaperä on kankaan ja peltojen yläosissa hietaa.

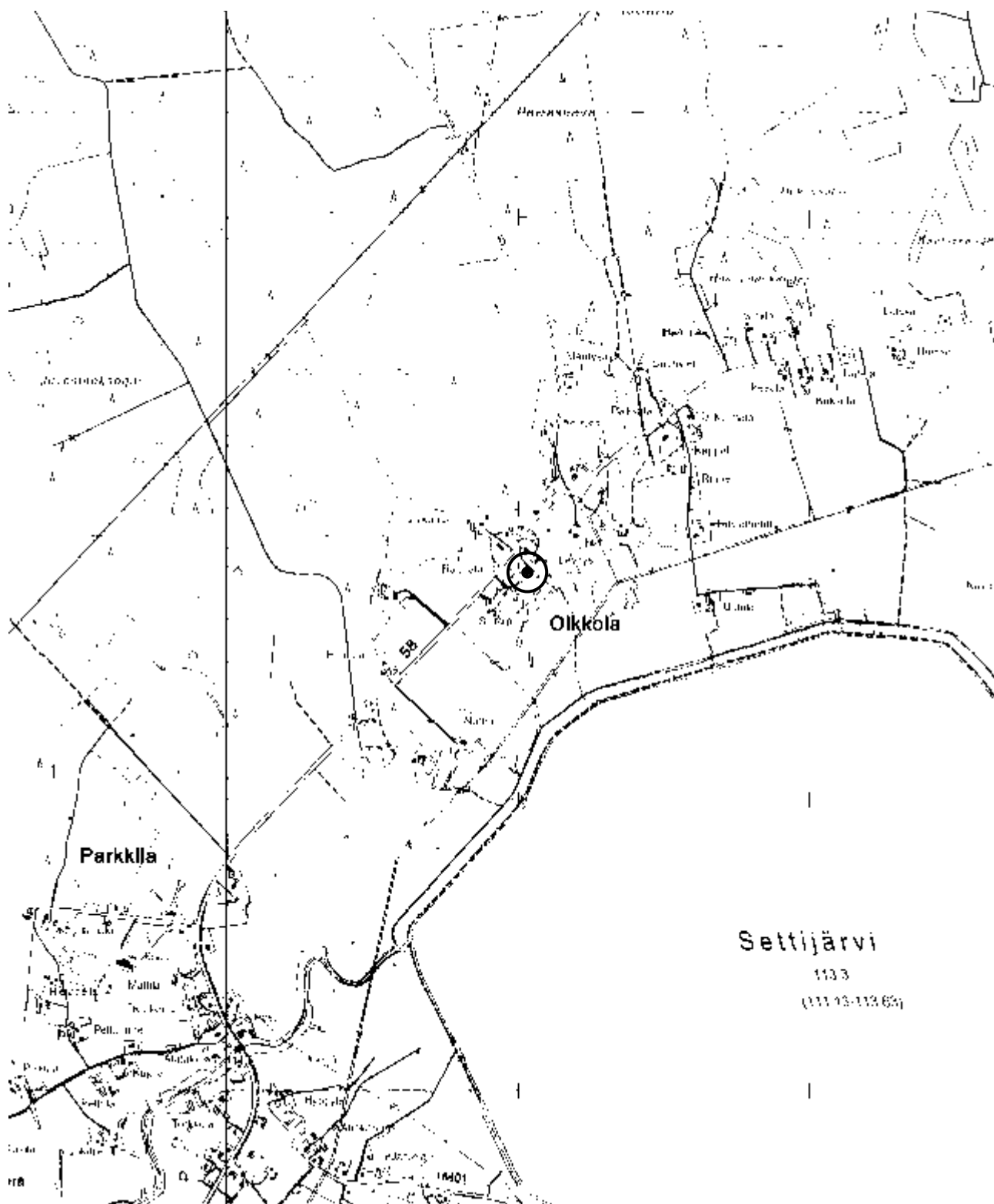
Kohteen kuvaus: Löytötiedoissa esineen mainitaan löytyneen kivirauniosta Levityksen maalta Olkkolan mäeltä. Raunioon kivi oli päätynt joltain läheiseltä pellolta kiviä raivattaessa, jonka jälkeen esine oli huomattu ja talon pojat olivat työntäneet sillä kuulaa, minkä seurauksena kivi oli särkynyt kuuteen osaan. Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuoti ei löytänyt paikalta mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, vaikka hän toteaaakin paikan olevan kivikautiselle asuinpaikalle sovelias.

Vuoden 2010 inventoinnissa talossa ei tiedetty esineistä mitään, ja talon pellot olivat nurmella ja kesannolla. Talon pihapiiriin kuuluvan perunamaan tarkastus ei viitannut kiinteään muinaisjäännökseen, mutta sen sijaan talon länsipuoleiselta, naapuritonnttiin kuulavalta n. 45 x 40 m kokoiselta pellolta (sijainti $p = 7081813, i = 422985$) löytyi muutama hyvin pieni, halkaisijaltaan muutamien millimetrien kokoinen kvartsisiru, joita ei voi varmuudella sanoa ihmisen tuottamiksi. Paikka voisi topografiansa puolesta jopa sopia kivikautiselle asuinpaikalle, mutta sillä ei

ollut havaittavissa muuta kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Riittäviä todisteita asuinpaikasta ei siis saatu. Loivasti lounaaseen viettävä pelto on yläosastaan eli pohjoisreunastaan hienoa hiekkaa, alhaalla eteläpäädyssä vetistä savikkoa.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 175–176)

Kartta 50. Haapajärvi Parkkila Levitys. Peruskarttaote 1:20 000 (234411 Jokelankylä)

Haapajärvi Perälä**1000018534****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritely
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7064602, i = 419209, z = n. 95$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,8 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:18	tasatalta
	1903	KM 4280:8	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kahden tasataltan (KM 2477:18 ja KM 4280:8) löytöpaikaksi on ilmoitettu Perälän tila. Tila ja suuri osa pelloista on jäänyt Hautaperän tekojärven alle, eikä paikalta ole tarkastusten yhteydessä voitu paikantaa kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 14.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (pelto edellissyksynä kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 51 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

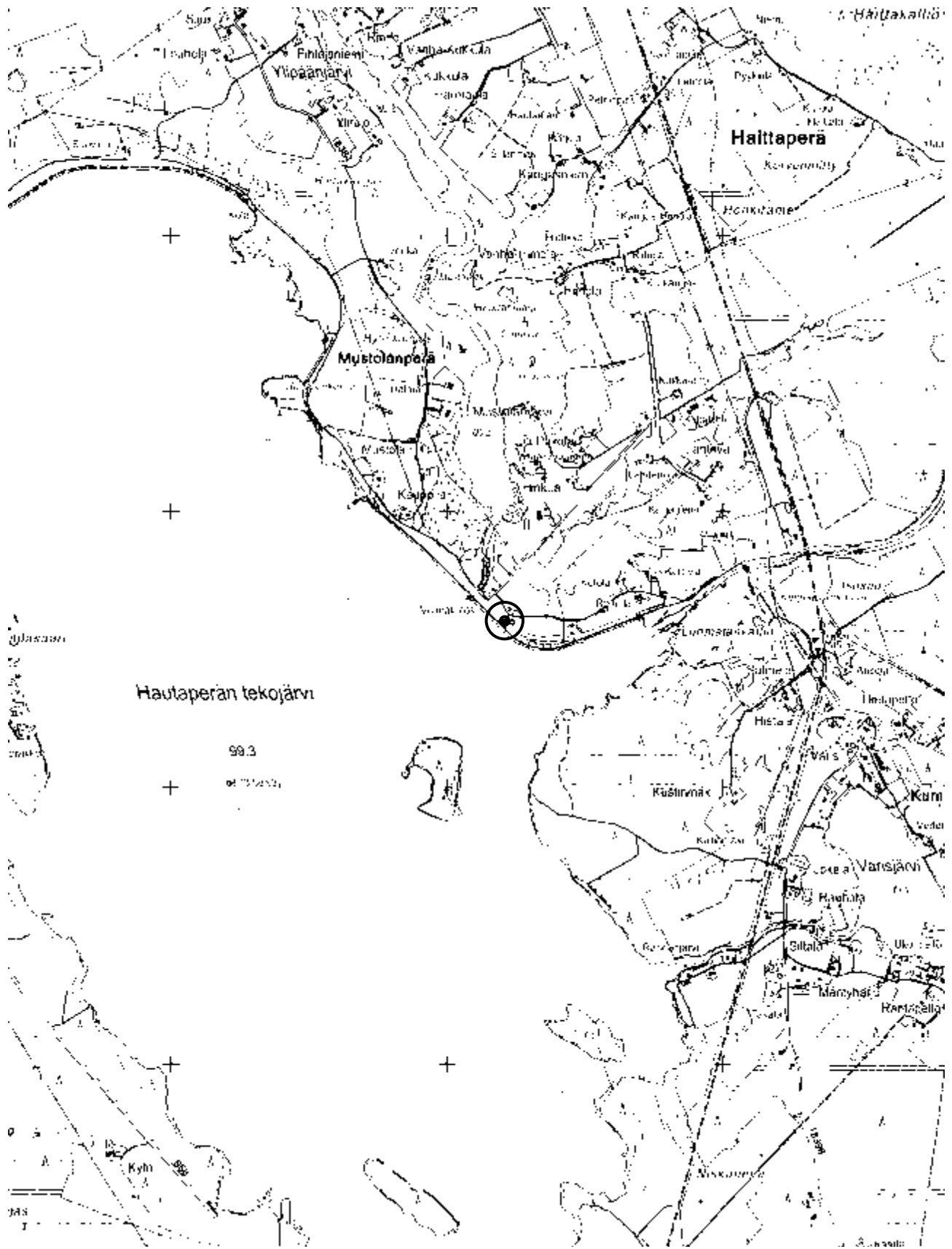
Sijainti ja maasto: Perälän tila on jäänyt Hautaperän tekoaltaan padon alle, ja vain yksi tilan rapistunut ulkorakennus on jäljellä. Se sijaitsee Perälänkujan varrella n. 170 m Hinkuan voimalaitoksesta itäkaakkoon. Tekojärven patovallin pohjoispuolelle jäänyt peltoalue on hieman kumpuilevaa peltoaukeaa.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäkivuoti ei havainnut Perälän nurmella tai kesannolla olleilla pelloilla mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vuoden 2010 inventoinnin tarkastushetkellä Hautaperän tekojärven pohjoispuoleiset pellot olivat edellissyksyn jäljiltä kynnettyt. Havainnointia tehtiin lähellä patoa ja Honkaniementien varressa olevilla pelloilla. Maaperä on paikalla savea. Pellon pinta oli painautunut lumen ja sateiden jäljiltä taiseksi ja kuivunut kovaksi, mikä häytti havaintojen tekoa. Pellolla ei ollut havaittavissa mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa.

On mahdollista, että löydöt ovat Perälän tilan länsipuolelta, Hautaperän tekoaltaan alle jääneeltä alueelta. Perälän läheisyydessä on ollut myös Koivurannan tekoaltaan alle jäänyt asuinpaikka, johon löydöt voivat liittyä.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 35–36)

Kartta 51. Haapajärvi Perälä. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Pienelänmäki**1000018535****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066782$, $i = 412194$, $z = 102,5$
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,6 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kvartsi-iskoksen (KM 38826) löytöpaikka sijaitsee Kalakankaan koulun eteläpuoleisella, kohti Kalajanjokea viettävällä peltorinteellä. Kyseessä on selvä ihmisen tuottama kvartsi-iskos, mutta tarkastuksen yhteydessä ei havaittu enempää kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia löytöjä.

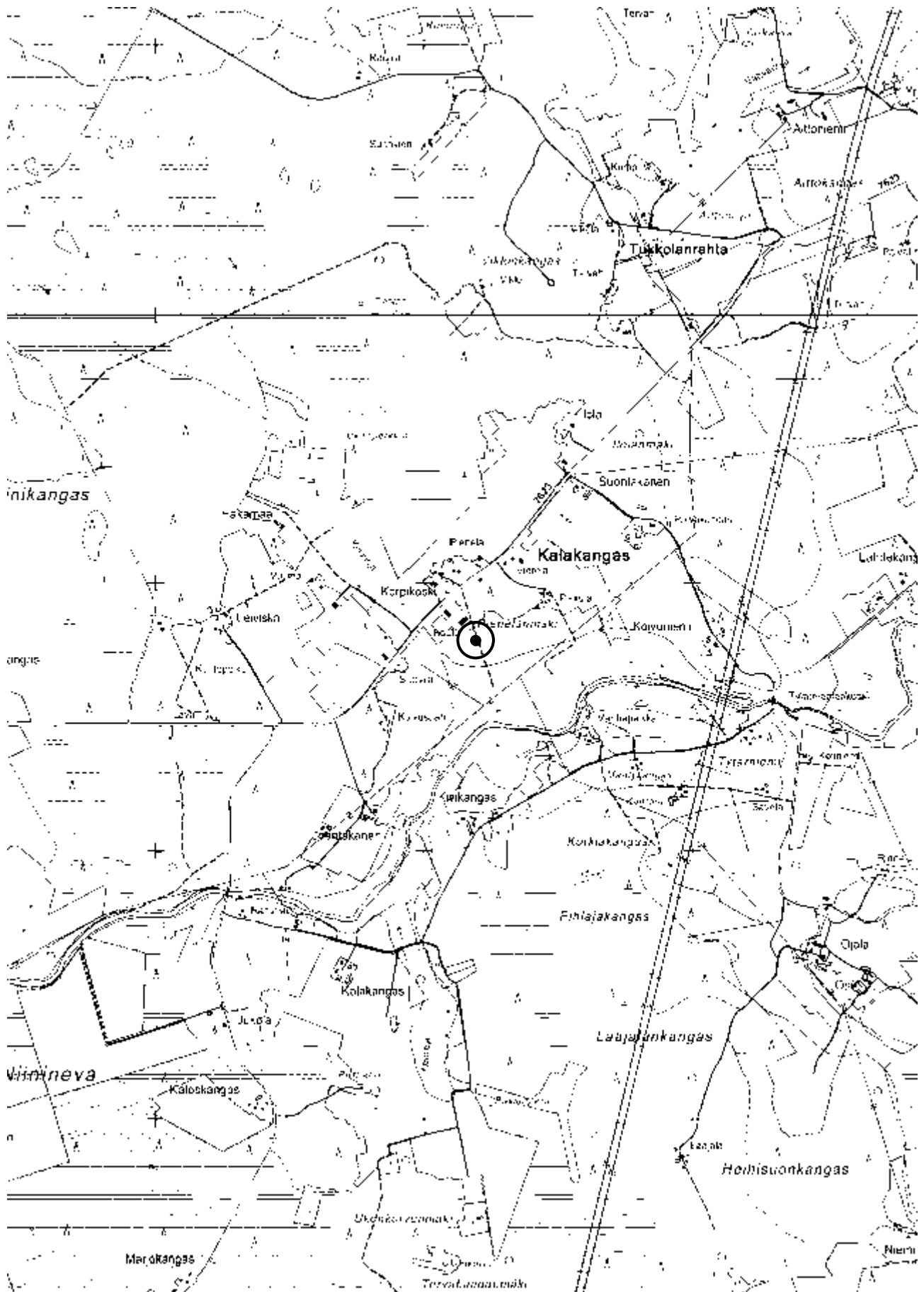
INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 2.5.2010, 1.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (pelto edellissyksyn jäljiltä kynnetty, osin nurmella)
 Löydöt: 2010 KM 38826 kvartsi-iskos
 Kartat: 52 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kalakankaalla, n. 300 m Kalajanjoesta luoteeseen. Kohteesta n. 80 m luoteeseen sijaitsee Kalakankaan koulu. Maasto on kohteella loivasti kohti Kalajanjokea viettävää peltoa. Pellon maaperä on silttiä tai savea, pellon alaosa on hyvin vetistä savikkoa. Löytöpaikan länsipuolella, n. 20 m päässä on muutaman metrin korkuinen siirtolohkare keskellä peltoa.

Kohteen kuvaus: Kohde löytyi kartta-analyysiin perustuvan esityön avulla, jonka alkuperäisenä tavoitteena oli kohteen **Koivuaho Vierelä** esinelöydön ja mahdollisen asuinpaikan paikantaminen. Tarkastuksessa oli mukana paikallinen Sirpa Latvakoski. Molempina tarkastushetkinä Pienelänmäen eteläpuoleiset peltoalueet olivat vain osin kynnettyinä. Yksi kvartsi-iskos löytyi aivan kynnettyinä olleen alueen itäreunasta, peltopalstoja erottavan ojan vierestä. Kynnettyinä olleella alueella ei tiiviistä tarkastelusta huolimatta ollut havaittavissa muita löytöjä, jotka olisivat vahvistaneet kohteen asuinpaikaksi. Ojan itäpuolella pelto oli nurmella, eikä sen tarkastelu tuottanut mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Topografialtaan paikka sopisi hyvin jopa kivikautiselle asuinpaikalle, ja läheiset peltoalueet olisi syytä tarkastaa tulevaisuudessa.

Kartta 52. Haapajärvi Pienelänmäki. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Pinnarinkangas**1000018858****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067943, i = 419125, z = n. 97,5$
 Koordinaattiselite: nykyinen Pinnarin tontti, suuntaa antava sijainti (± 600 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	-	PPM 293	tasatalta
	-	PPM 924	karjalainen tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

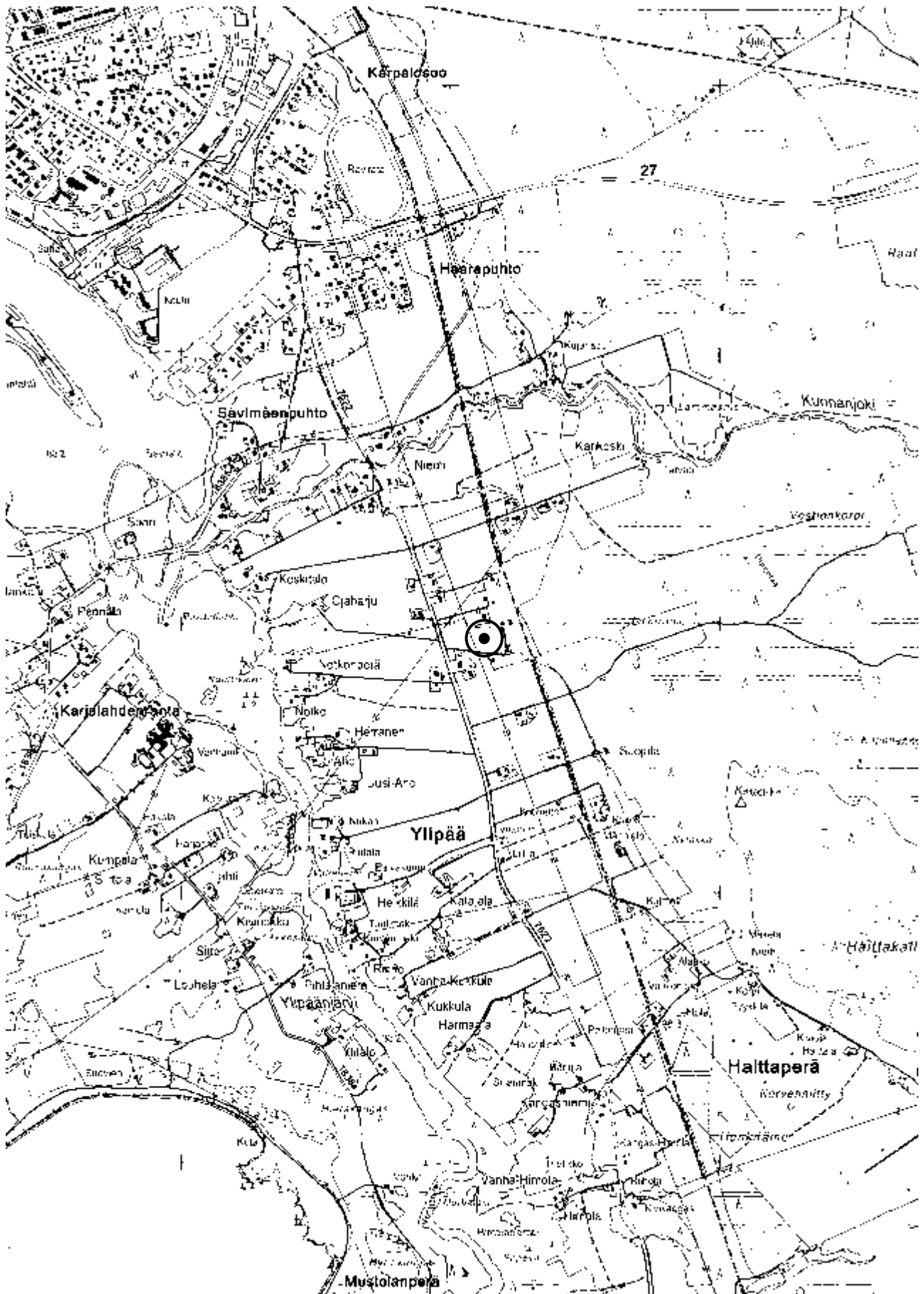
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kahden taltan (PPM 293, PPM 924) löytöpaikaksi on mainittu Pinnarinkankaan torppa, joka on sijainnut lähellä Herrasen vanhaa tilaa nykyisen Kumisevantien (mt 7622) varressa Kuonanjoen lähellä. Nykyinen Pinnarin alue on peltojen ympäröimää tasankoa, jonka itäpuolella kohoaa metsäkangas, joka lienee oikea löytöalue. Tarkempaa löytöpaikkaa ei tiedetä, eikä vuoden 1992 inventoinnissa löytöpaikkaa voitu määrittää. Vuoden 2010 inventoinnissa kohde jäi tarkastamatta.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 53 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 145–146)

Kartta 53. Haapajärvi Pinnarinkangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Pirttikangas**1000018537****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234408 Parkkila
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7082173, i = 415667, z = n. 112$
 Koordinaattiselite: sijainti (± 20)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 12 km pohjoiseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1971	HKM 1059	keihäänkärki
Tutkimukset:	1971	Anja Sarvas	tarkastus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Liuskekärjen (HKM 1059) löytöpaikka sijaitsee Haapajärven luoteisosassa lähellä Nivalan rajaa. Esine on löytynyt hiekkakuopasta. Kohteella ei ole pystytty osoittamaan kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

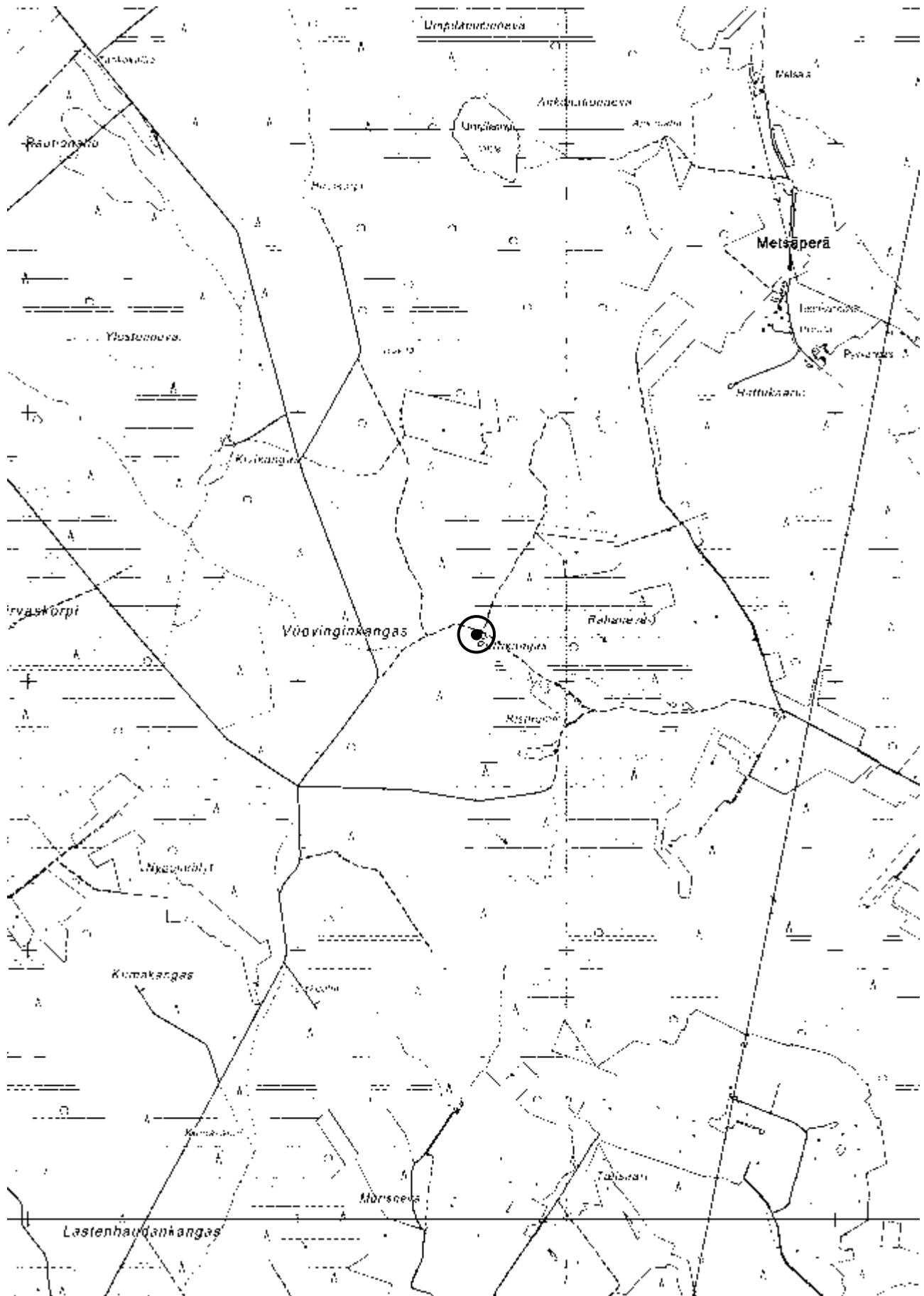
Päivämäärä: 30.8.2009
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (maastoon on kaivettu useita hiekanottoaikoja)
 Löydöt: -
 Kartat: 54 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Pirttikangas sijaitsee n. 3,7 km Aholanjärvestä länsiluoteeseen. Maasto on hiekkakangasta, joka laskee itäpuoleltaan loivasti kohti Rahanevaa. Paikka on Aholankylältä Vuovinginkankaalle johtavan tien varressa.

Kohteen kuvaus: Kohteen on tarkastanut Anja Sarvas, jonka opasti paikalle esineen löytäjä Erkki Pietilä. Vanhalla hiekkakuopalla ei ollut tuolloin havaittavissa mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Tarkastin kohteen jo elokuussa 2009, jolloin kävi ilmi, että vanha hiekkakuoppa oli otettu uudelleen käyttöön. Sen lisäksi löytöpaikasta n. 300–500 m kaakkoon, entiseen rämeeseen oli kaivettu useita hiekkakuoppia, jotka ovat nyt osin veden sekä jätteiden ja romun täyttämiä. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei kuitenkaan löytynyt.

Lisäyksiä: Sarvas, Anja 1973. Haapajärvi 100 Pirttikangas. Kivikautisen löytöpaikan tarkastus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Kartta 54. Haapajärvi Pirttikangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234408 Parkkila)

Haapajärvi Pöyryn torppa**1000018538****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069572$, $i = 415265$, $z = n. 90$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1,6 km länsilounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:24	kourutaltoa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltoa (KM 3549:24) ”Pöyryn torpan pellostä kuokkiessa löytänyt torpan poika Edvart Oman (Åhman?)”. Pöyryn talo sijaitsee Haaganperällä, n. 500 m Pukkilahden rannasta länteen. Inventointien yhteydessä taloa lähellä olevilla pelloilla ei ollut mahdollisuutta pintahavainnointiin, eikä tarkkaa löytöpaikkaa ole pystytty määrittämään.

INVENTOINTI 2010–2011

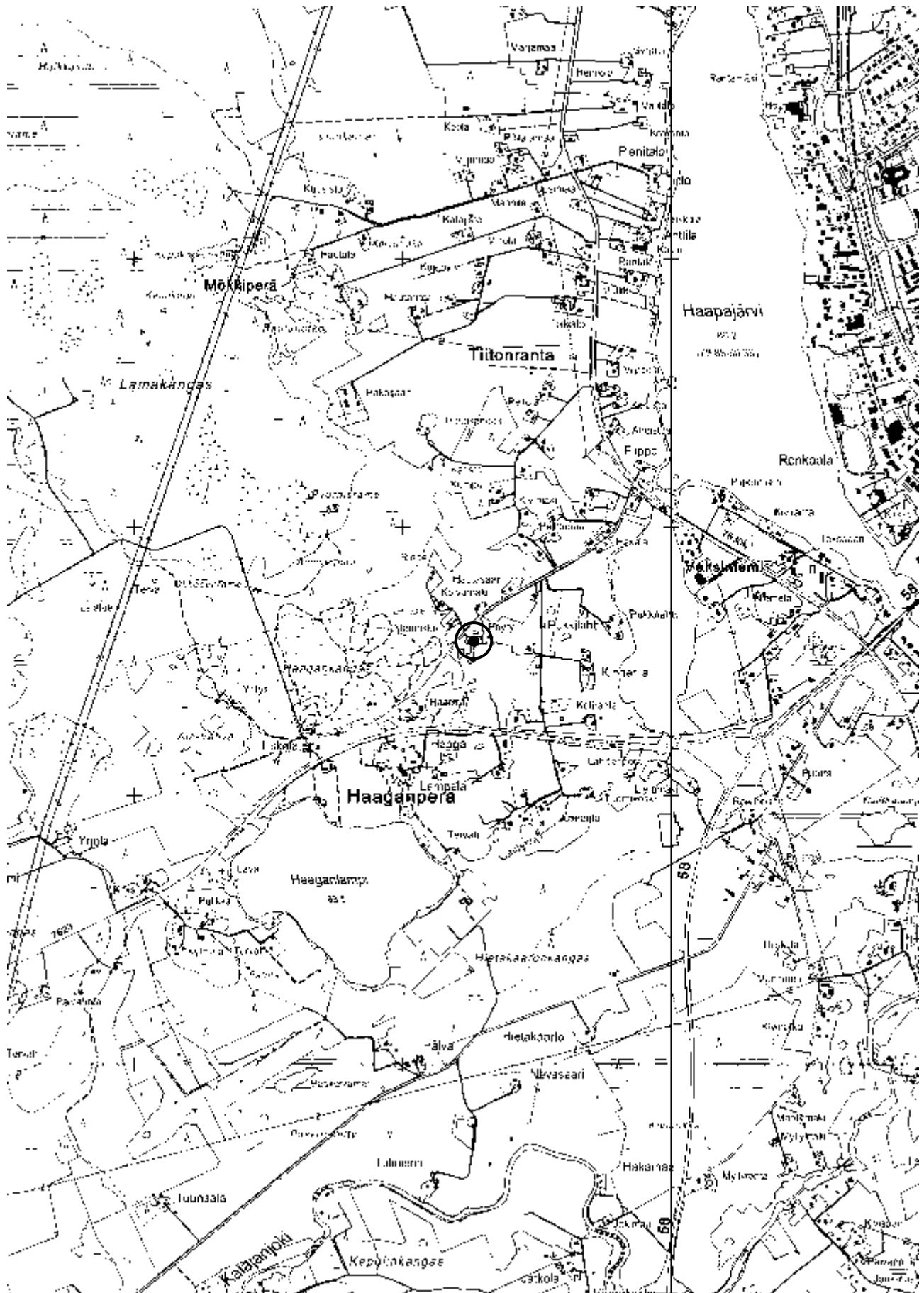
Päivämäärä: 6.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto kesannolla)
 Löydöt: -
 Kartat: 55 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Pöyryn talo sijaitsee pienellä mäellä Haaganperän ja Tiitonrannan välisellä alueella, Haaganperäntien varrella. Talon länsipuolella sijaitsee Haagankankaan ulkoilualue, itäpuolella n. 500 m päässä Pukkilahden ranta. Maasto on talon läheisyydessä kumpuilevaa peltoa.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuodin ei onnistunut paikantaa kohteella kiinteää muinaisjäännöstä, sillä Pöyryn tilaa ympäröivät pellot olivat nurmella ja kesannolla. Myös vuoden 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana ongelma oli täysin sama, eikä pintahavainnointiin ollut mahdollisuutta. Sijainnin ja topografian puolesta Pöyryn taloa ympäröivät pellot soveltuisivat mainiosti kivikautiselle asuinpaikalle.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 74–75)

Kartta 55. Haapajärvi Pöyryn torppa. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Raivio**1000018539****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234312 Pitkäkangas
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066979$, $i = 427997$, $z = n. 132,5$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 11,5 km itäkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1959	HKM 271	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

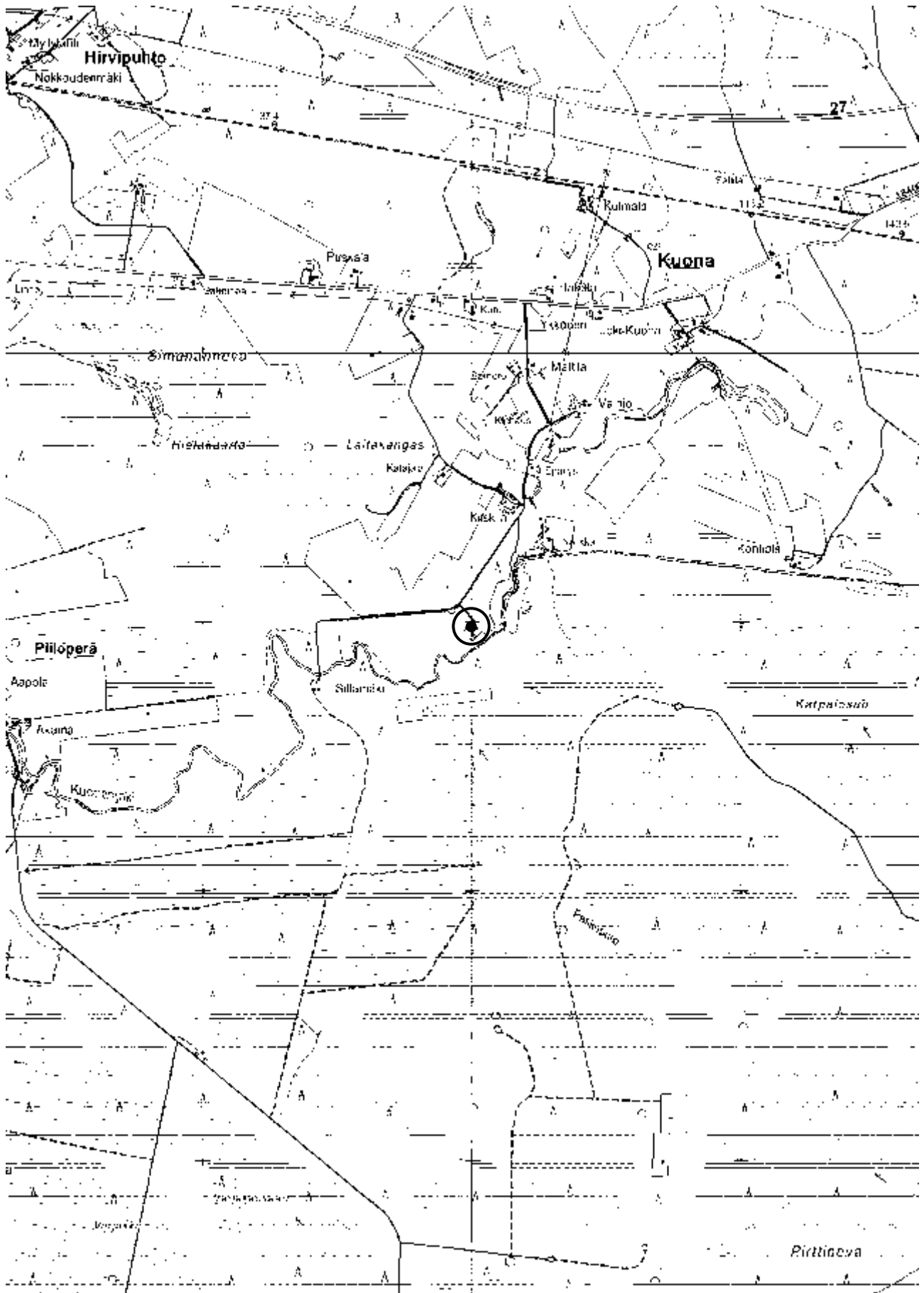
LYHYT KOHDEKUVAUS

Esineen (HKM 271) on löytänyt Viljami Hirvasaho Raivion tilalta suunnilleen 1930-luvulla, 25 cm syvyydestä. Raivion autiona oleva tila sijaitsee noin reilut 3 km Kuonanjärvestä länteen Kuonanjoen varrella. Kohteen on tarkastanut Markku Mäki vuoti vuonna 1992, jolloin nurmella olleiden peltojen tarkastelu ja muutama koekuoppa eivät viitanneet kiinteään muinaisjäännökseen.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 56 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 185–186)

Kartta 56. Haapajärvi Raivio. Peruskarttaote 1:20 000 (234312 Pitkäkangas)

Haapajärvi Savimäki**1000018541****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7068463, i = 418291, z = n. 87,5$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 2 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1959	HKM 270	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltta (HKM 270) on löytynyt kyntösyvyydestä likeltä Savimäen taloa vuonna 1946. Tarkastusten yhteydessä paikalla ei ole pystytty toteamaan kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

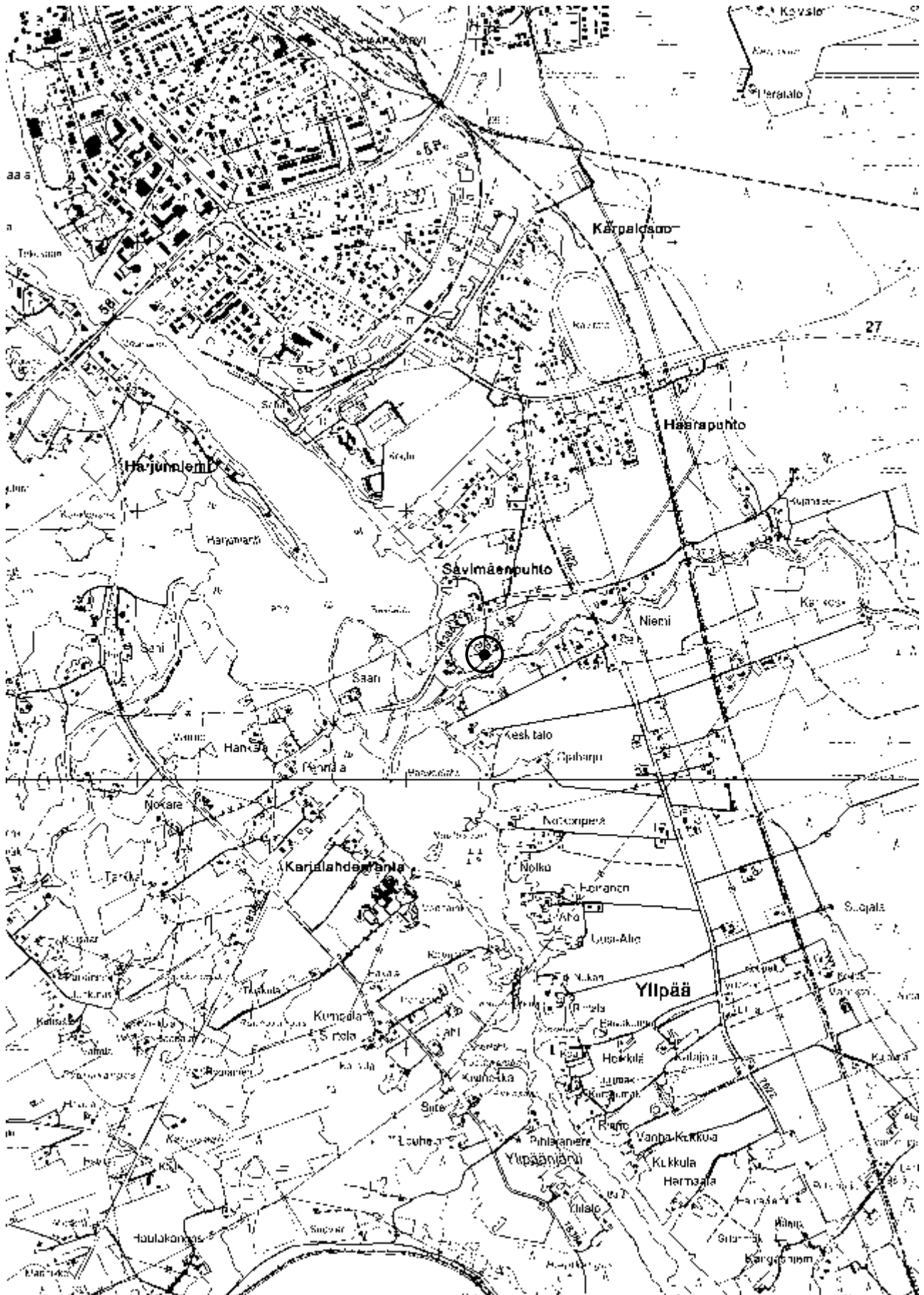
Päivämäärä: 14.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto nurmella tai hevoshakana)
 Löydöt: -
 Kartat: 57 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Savimäenpuhdoissa lähellä kohtaa, jossa Kuonanjoki laskee Kalajokeen. Savimäen tila sijaitsee lähellä Kuonanjoen suuta, sen pohjoispuolella.

Kohteen kuvaus: Tarkastusajankohtana Savimäen pellot olivat kesannolla ja hevoslaitumena, eikä niillä tehty maastotarkastusta. Savimäenpuhdon läpi kulkee tie ja alueella on useita asuinrakennuksia. Sen sijaan tarkastin vastapäätä Kuonanjokea, Herralanrannantien päässä, aivan Paavonlahden rannassa olleen kynnetyn pellon. Merkkinä historiallisen ajan asutuksesta pelolta löytyi liitupiipun katkelma, jota ei otettu talteen. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ollut havaittavissa.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 172–173)

Kartta 57. Haapajärvi Savimäki. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Settijoen koski**1000018542****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7077493$, $i = 414726$, $z = n. 85$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 7,8 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:13	kourutaltilta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

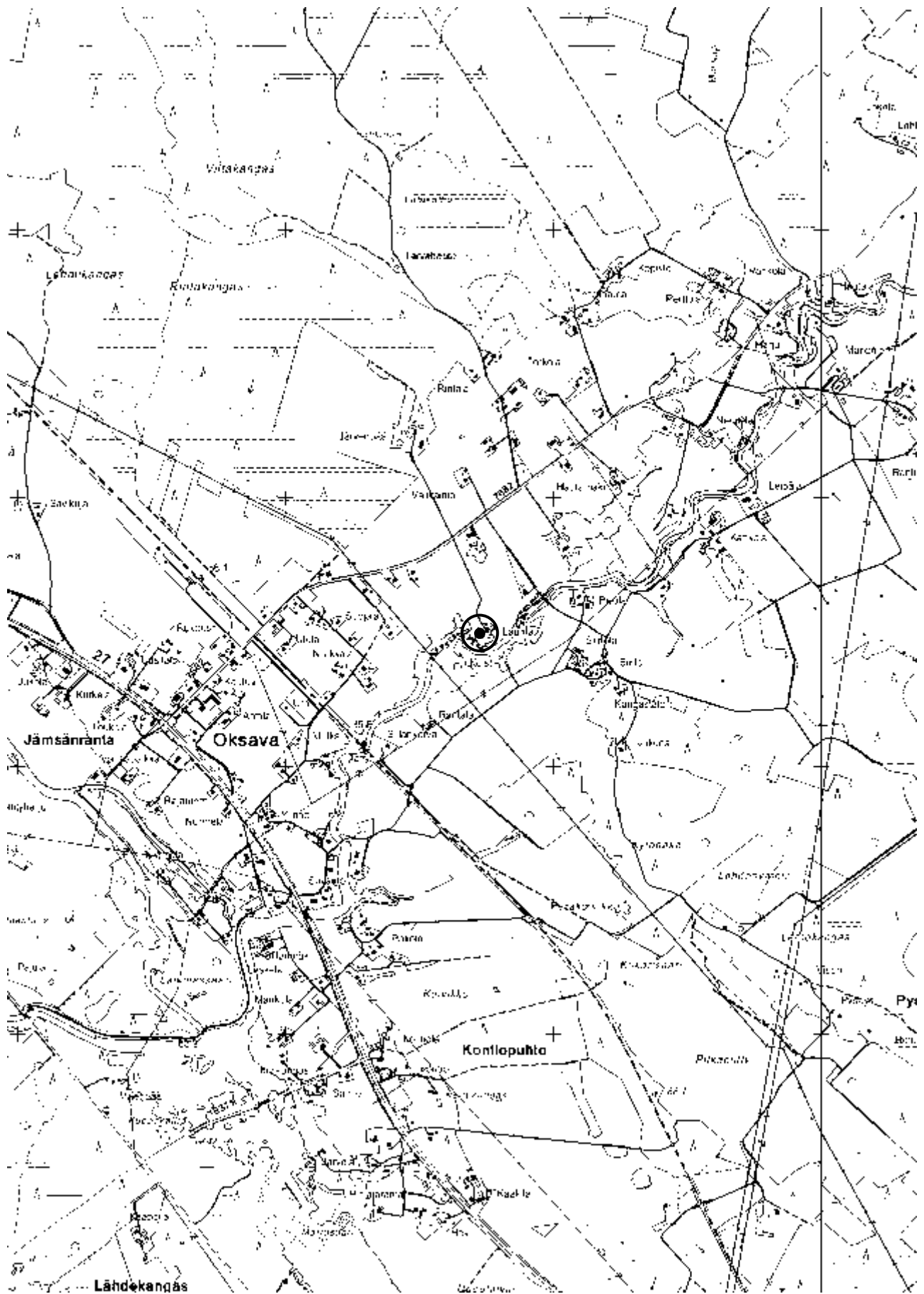
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltilta (KM 3549:13) ”Haapajärven Oksavan kylällä Settijoen koskesta Laurilan maalla, löytänyt renkipoika Eemeli Ahola”. Vuoden 1992 inventoinnissa kohteella ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 58 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 58–59)

Lähdekangas
Kartta 58. Haapajärvi Settimoen koski. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Siltala**1000018543****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7082732, i = 425202, z = n. 115$
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 15,2 km pohjoiskoilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: 2002 HKM 2191 pohjalaisen taltan katkelma
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Poikkikirveen teräkatkelma (HKM 2191) on löytynyt Jokelankylältä, Siltala-nimisen tilan läheltä ojaa kaivettaessa. Löytö paikannettu tarkasti, ja se on peräisin ojan pohjasta. Kyseessä on selvä irtolöytöpaikka. Oja, josta löytö on peräisin, saa alkunsa Hirsinevalta.

INVENTOINTI 2010–2011

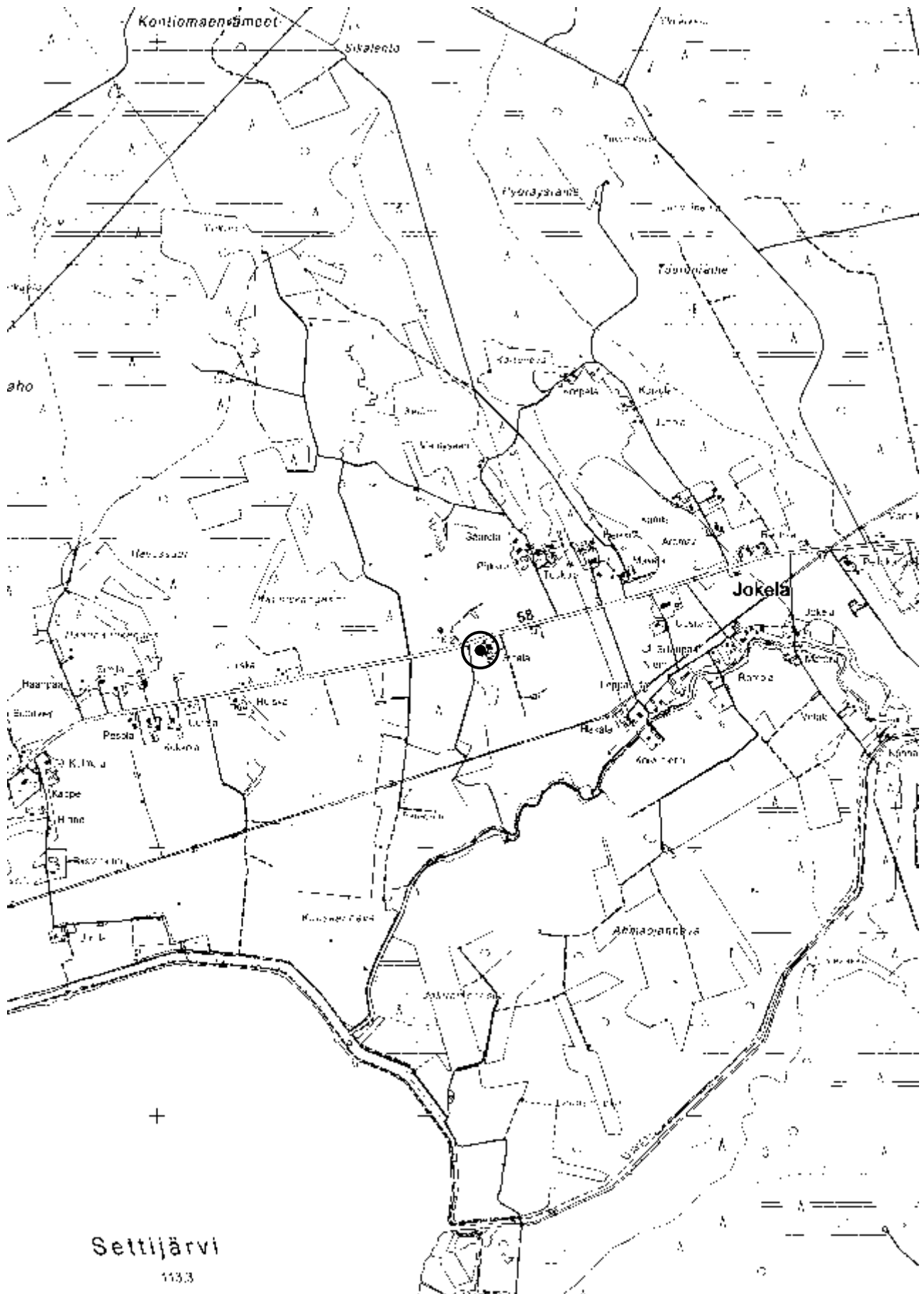
Päivämäärä: 29.10.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pellot nurmella)
 Löydöt: -
 Kartat: 59 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Jokelankylällä, kohdassa jossa Ouluntie (kt 58) ylittää Hirsioja-nimisen ojan. Löytöpaikka sijaitsee n. 40 m tiestä etelään. Ojan itäpuolella on Siltalan pihapiiri, länsipuolella on pelto. Maasto on laakeaa ja suoperäistä peltoaavaa.

Kohteen kuvaus: Pohjalaisen taltan katkelma (HKM 2191) on löytynyt Hirsiojaa kaivettaessa vuonna 1991. Esineen on luovuttanut Haapajärven kotiseutumuseolle Risto Nurmenniemi 6.8.2001, jonka veli Markku Nurmenniemi pystyi osoittamaan tarkan löytöpaikan. Esine on löytynyt ojaa kaivettaessa sen pohjasta, ja se on huomattu kiviä maalle nostettaessa. Ojanpenkat ja kohdetta ympäröivät alueet olivat nurmella tai pihamaana, joten pintahavaintojen tekeminen oli mahdotonta. Löytökontekstista päätellen kyseessä lienee kuitenkin puhdas irtolöytö. Hirsioja on alkuaan ollut luonnonoja, joka saa alkunsa kohteesta n. 4 km pohjoiseen sijaitsevalta Hirsinevalta. Kyseessä on laaja suo, joka on umpeenkasvanut muinaisjärvi (Korpijaakko & Koivisto 1986: 154–160).

Lisäksi: Korpijaakko, Markku; Koivisto, Markku 1986. Haapajärvellä tutkitut suot ja niiden turvevarat. Geologian tutkimuskeskus, Maaperäosasto. Turveraportti 185. Kuopio. (154–160)

Kartta 59. Haapajärvi Siltala. Peruskarttaote 1:20 000 (234411 Jokelankylä)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Sorola**PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännostyyppi:	löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	ei määritelty
Lukumäärä:	-

SIJAINTI

Topografinen kartta:	234407 Haapajärvi
Merkitty peruskartalle:	ei
Koordinaatit:	-
Koordinaattiselite:	-
Pinta-ala:	-
Etäisyystieto:	-

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1903	KM 4280:9	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Mäki vuoti 1993: Löytötiedoissa ei ole mainintaa mistä esine on peräisin. Ainoastaan löytäjä mainitaan, joka on Aukusti Sarala tai Sorola. Vanhojen arkistotietojen mukaan löytäjä on mennyt aikanaan Amerikkaan vuosisadan vaihteessa. Löytöpaikaksi on oletettu Sorolan talon seutua Haapajärven länsirannalla, joka on kuitenkin täysin epävarma löytöpaikka, eikä esinettä voida enää paikantaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä:	Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
Havaintomahdollisuudet:	-
Löydöt:	-
Kartat:	60 (peruskarttaote 1:20 000)
Kuvat:	-

Lisäksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 102–103)

Haapajärvi Syrjäniemi**1000018544****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067739, i = 414687$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3 km länsilounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:25	kourutaltoa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

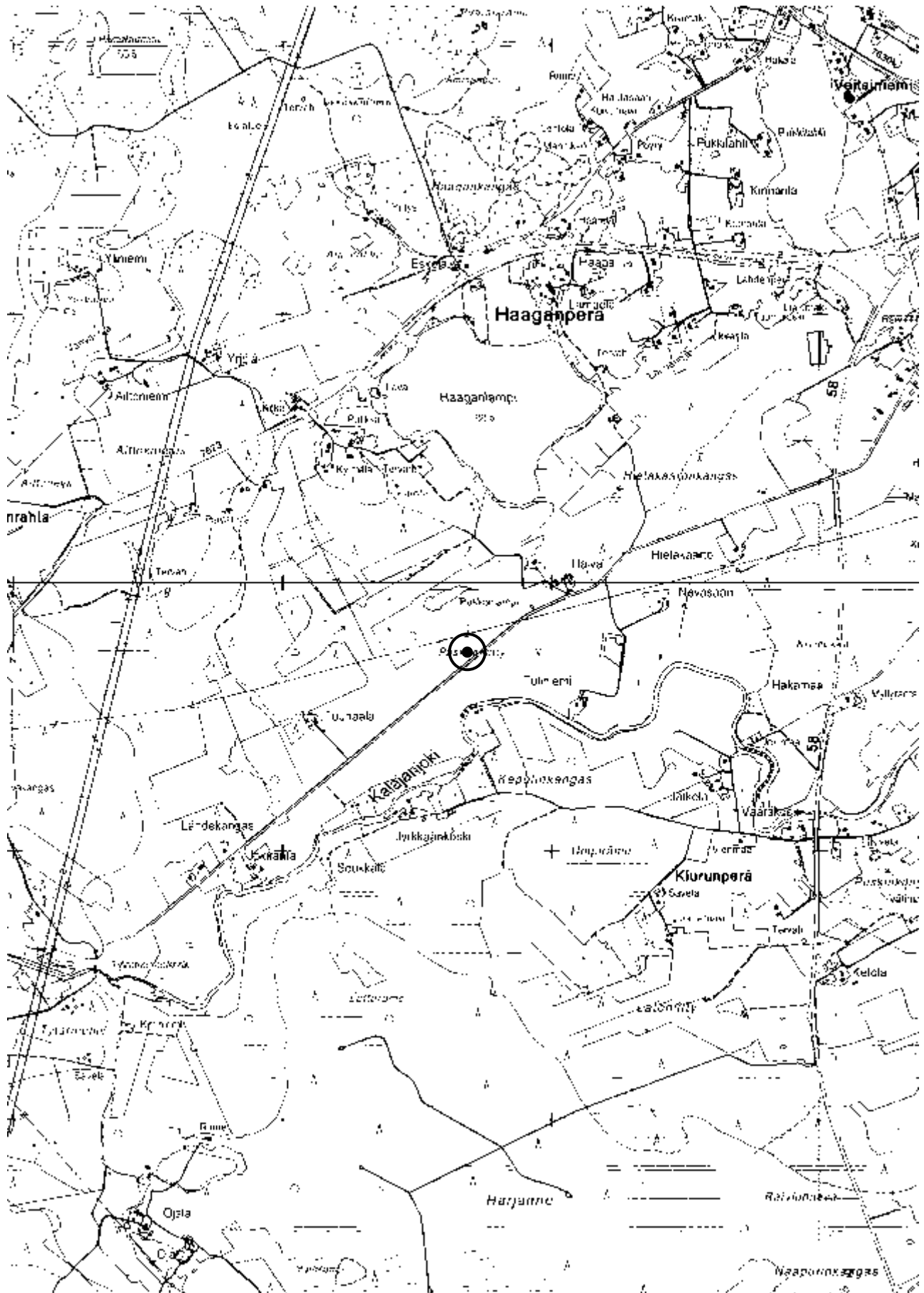
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltoa (3549:25) ”Syrjäniemen talon Paskon niityltä, löytänyt isäntä Juho Syrjäniemi”. Paskonniitty sijaitsee Kalajanjoen pohjoispuolella, n. 500–600 m Haaganlammesta etelään. Vuoden 1992 inventoinnissa ei alueen nurmella ja viljalla olleilta pelloilta saati muutamista tarkastuskuopista löytynyt mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 61 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 76–77)

Kartta 61. Haapajärvi Syrjäniemi. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Tuomiperä Tuomela**1000018859****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234306 Levonperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066958, i = 407813$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 10 km itälounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:22	kourutaltilta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kourutaltilta (KM 3549:22), löytynyt Tuomiperän kylän Tuomelan talon pellosta. Esineen tarkkaa löytöpaikkaa ei ole kyetty määrittämään tarkastusten yhteydessä. Tuomiperän alueella on topografisesti kivikautiselle asuinpaikalle soveltuvia alueita.

INVENTOINTI 2010–2011

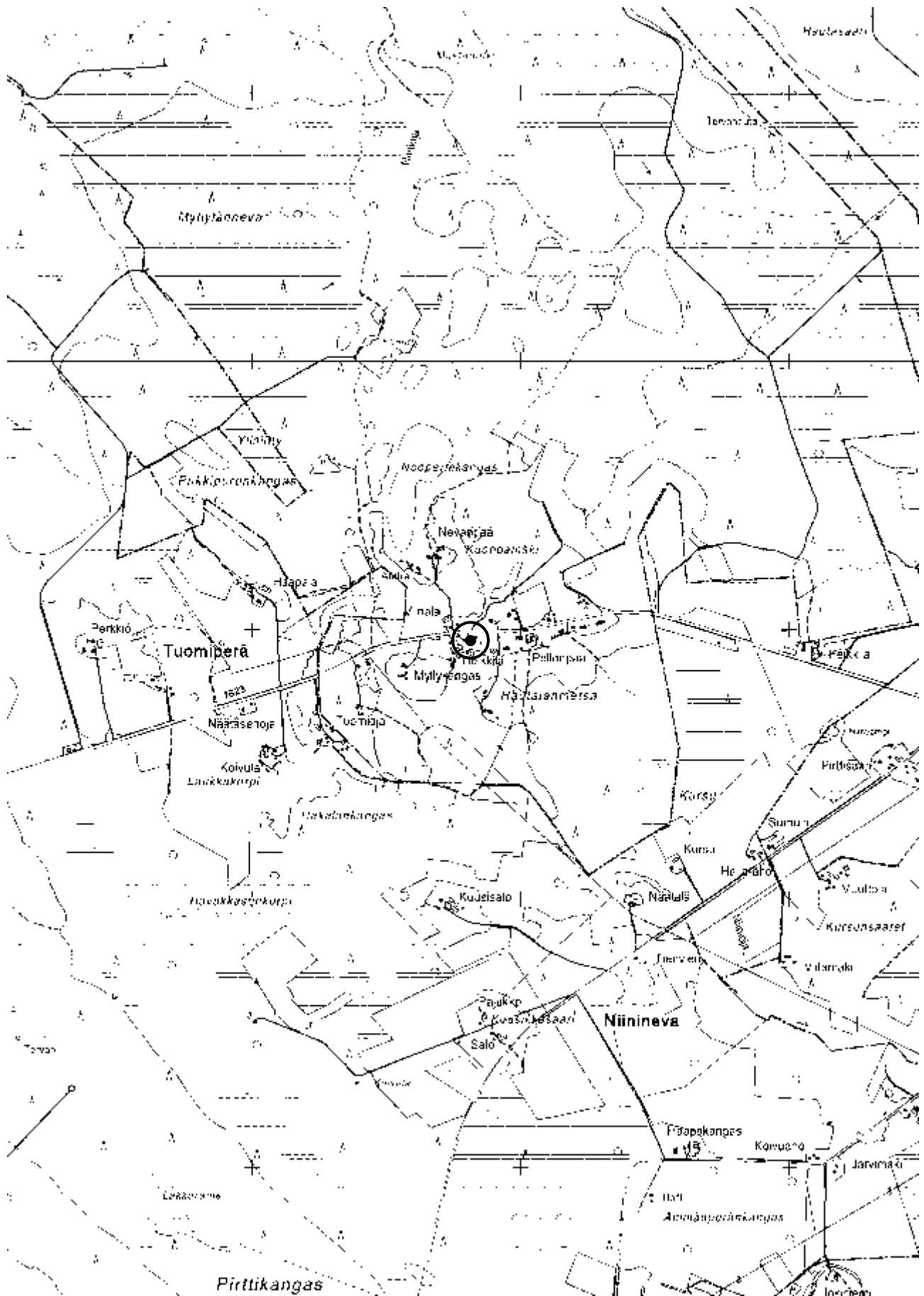
Päivämäärä: 6.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (peltoalueet kesannolla)
 Löydöt: -
 Kartat: 62 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

KOHTEEN KUVAUS:

Maasto ja sijainti: Tuomelan vanha tila on sijainnut Niinijärvestä laskevan Niiniojan itäpuolella. Alue on vaihtelevaa kumpuilevine kankaineen ja peltolaaksoineen.

Kohteen kuvaus: Inventoidessaan alueella vuonna 1992 Markku Mäkivuoti ei pystynyt löytämään mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vuoden 2010 inventoinnin tarkastus-
 hetkellä Tuomiperän laajat peltoalueet olivat kesannolla tai nurmella, eikä pintahavainnointiin ollut mahdollisuutta.

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 70–71)

Kartta 62. Haapajärvi Tuomiperä Tuomela. Peruskarttaote 1:20 000 (234306 Levonperä)

Haapajärvi Viinala**1000018547****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234404 Kalkkuperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7077089, i = 410688, z = 77,5$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 600 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9,4 km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1904	KM 4350:5	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

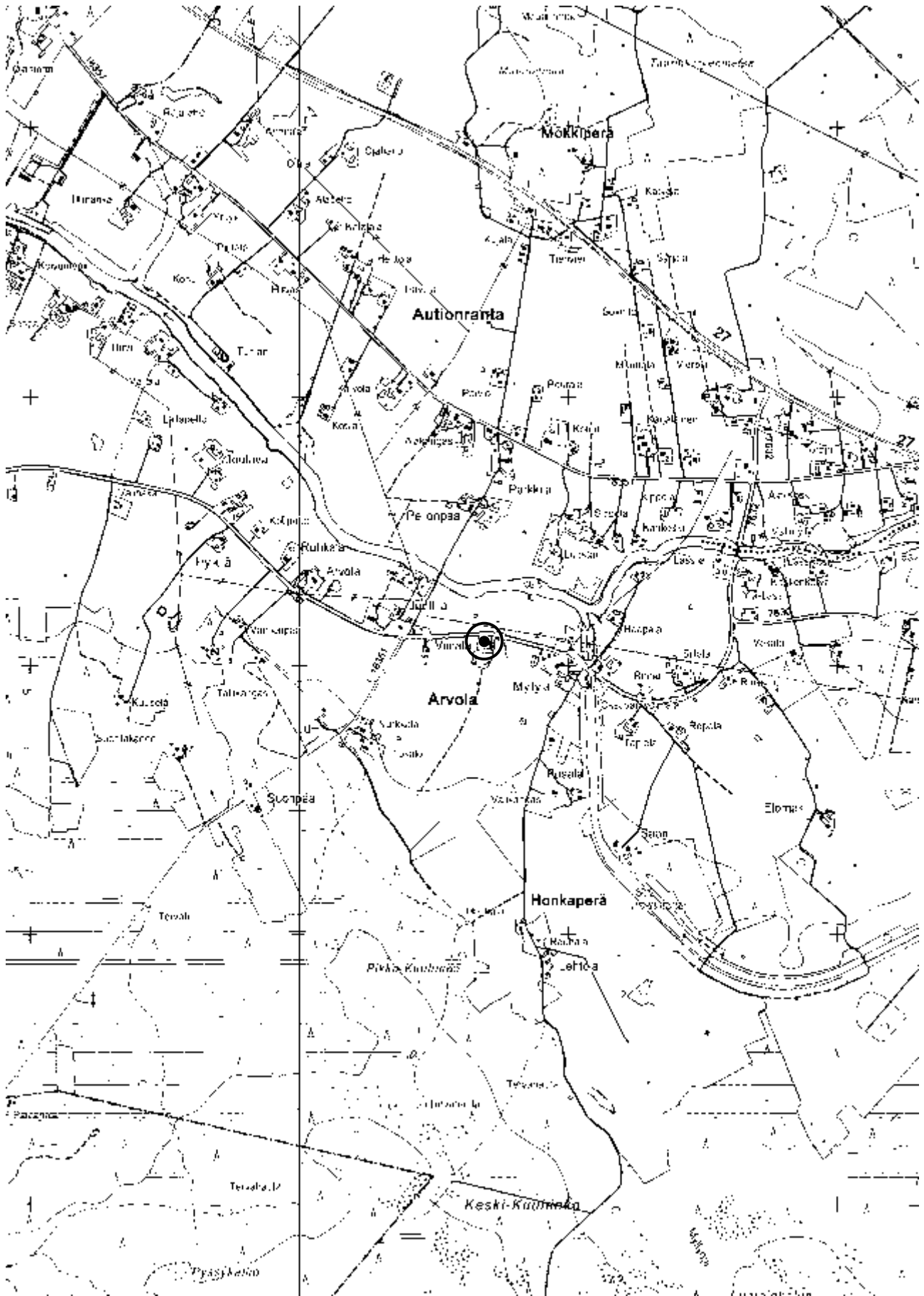
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltta (KM 4350:5) on löytynyt jostain Viinalan talon läheltä. Taloa ympäröivät peltoalueet ovat laajat. Tarkkaa löytöpaikkaa ei ole pystytty määrittämään.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 63 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 104–105)

Kartta 63. Haapajärvi Viinala. Peruskarttaote 1:20 000 (234404 Kalkkuperä)

Haapajärvi Vilppola**1000018548****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7070589$, $i = 415783$, $z = n. 87,5$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1,2 km länsilounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:27	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

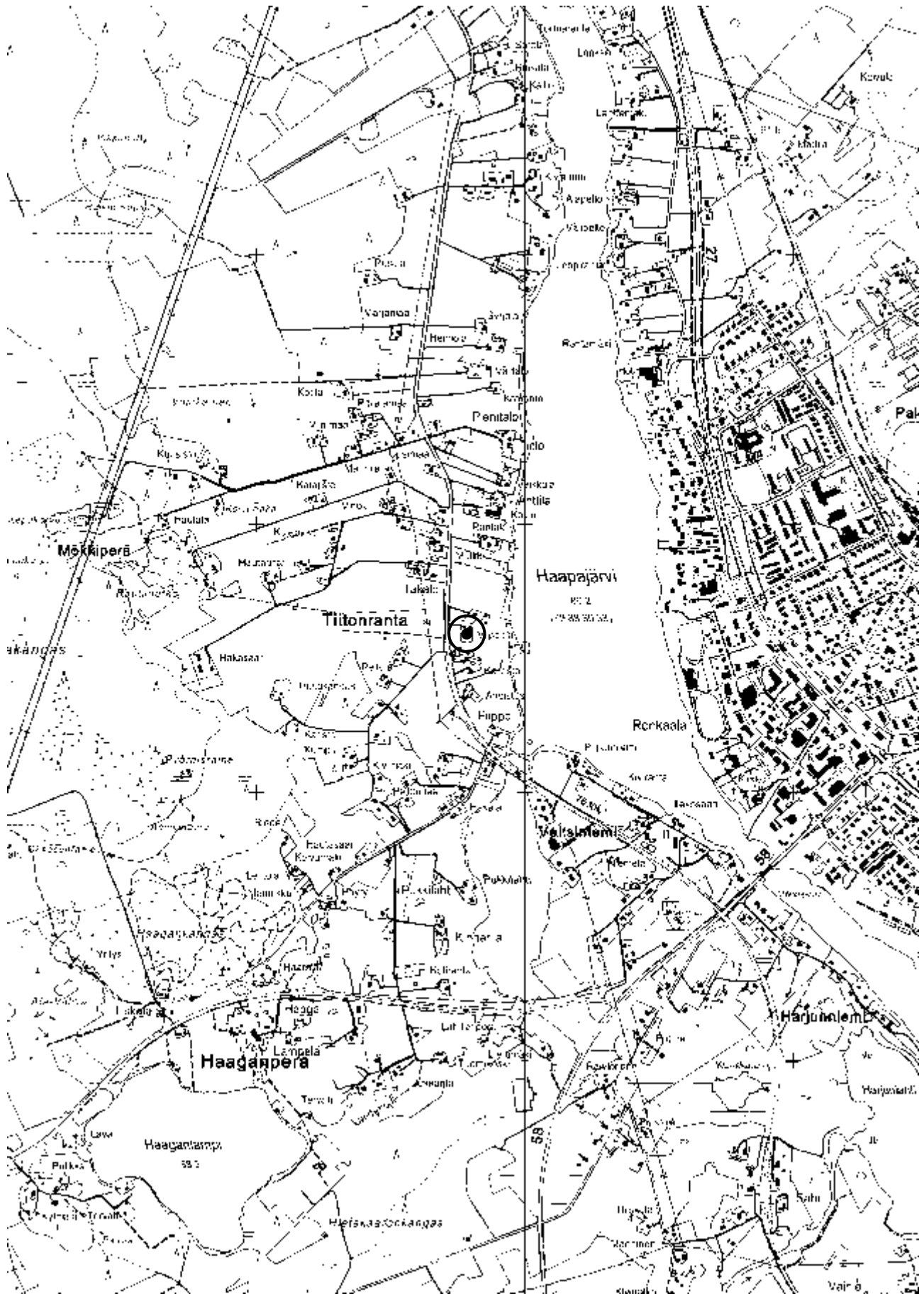
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltan (KM 3549:27) on löytänyt Fredrik Wilppola 1800-luvulla Vilppolan talon pellostä. Vilppola sijaitsee Tiitonrannalla Haapajärven rannassa. Sekä vuoden 1992 että 2010 inventointien tarkastusajankohtana Vilppolan pellot olivat kesannolla tai laitumena, eikä mahdollisuutta pintahavainnointiin ollut. Tarkkaa löytöpaikkaa ei ole voitu määrittää.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 25.10.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto kesannolla)
 Löydöt: -
 Kartat: 64 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 79–80)

Kartta 64. Haapajärvi Vilppola. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Välioja**1000018860****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234410 Kuona
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069733, i = 424199, z = 130$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 7,3 km itään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:11	tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

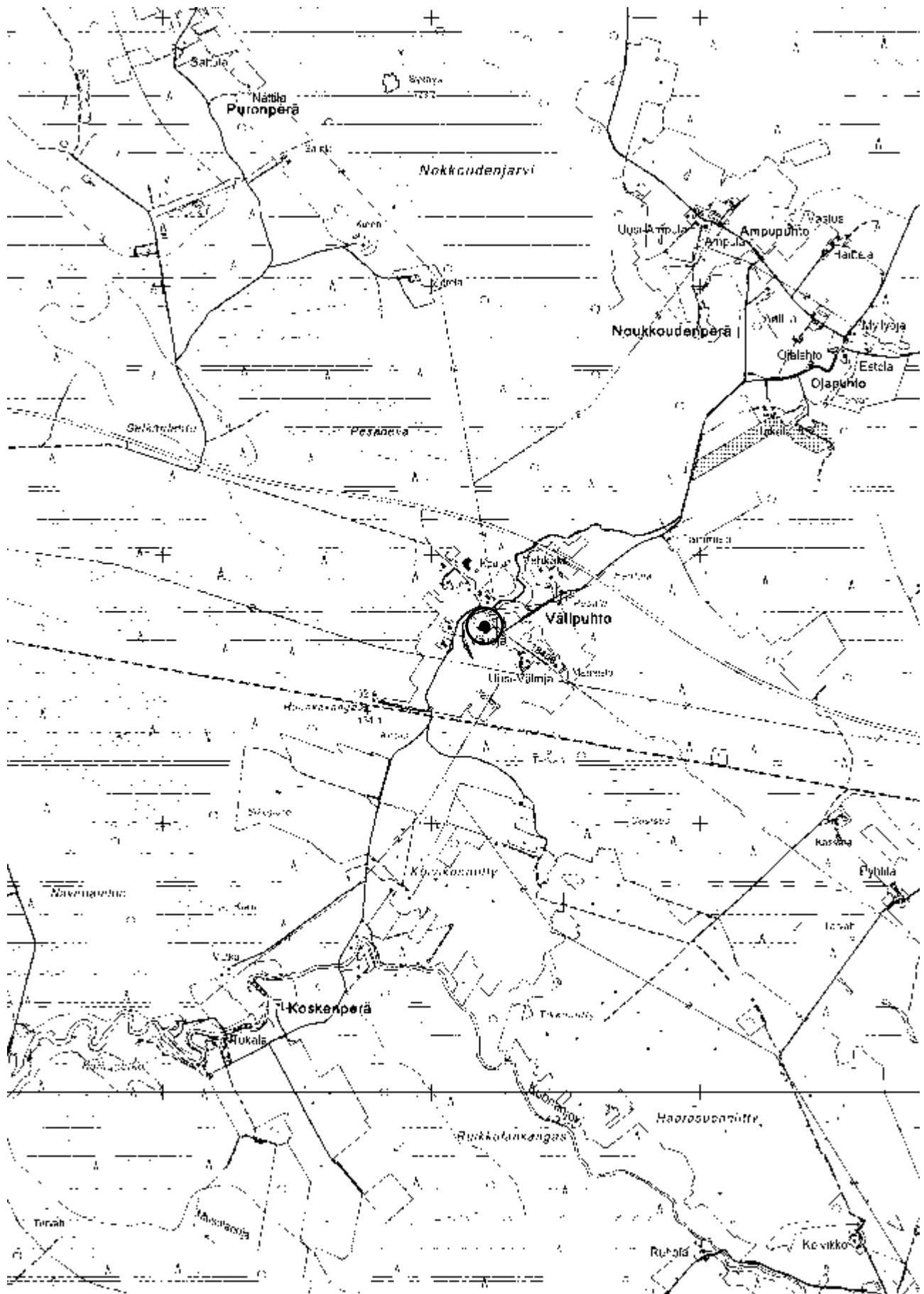
LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltan (KM 2477:11) kerrotaan löytyneen Väliojan talon pellosta, joka sijaitsee Välipuhdossa Kuonantien varrella. Väliojan länsipuolitse virtaa Kuonanjokeen laskeva samanniminen oja, joka on 1800-luvulla kuivatun Nokkoudenjärven lasku-uoma. Tarkempaa sijaintia ei ole pystytty määrittämään.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 65 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäksi: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 43–44)

Kartta 65. Haapajärvi Välioja. Peruskarttaote 1:20 000 (234410 Kuona)

Haapajärvi Välioja Liuska**1000018549****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234410 Kuona
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069415, i = 423663, z = n. 130$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 50 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 7,3 km itään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1966	KM 17029	reikäkivi
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Reikäkiven on löytänyt maanviljelijä Kristian Liuska Väliojalta 1900-luvun alussa kotitalonsa maalta, kumpareesta, joka sijaitsee Ylivieska–Iisalmi-radon kilometripylvään 643 kohdalta 200 metriä länsilounaaseen, korkeuskäyrällä 130.

INVENTOINTI 2010–2011

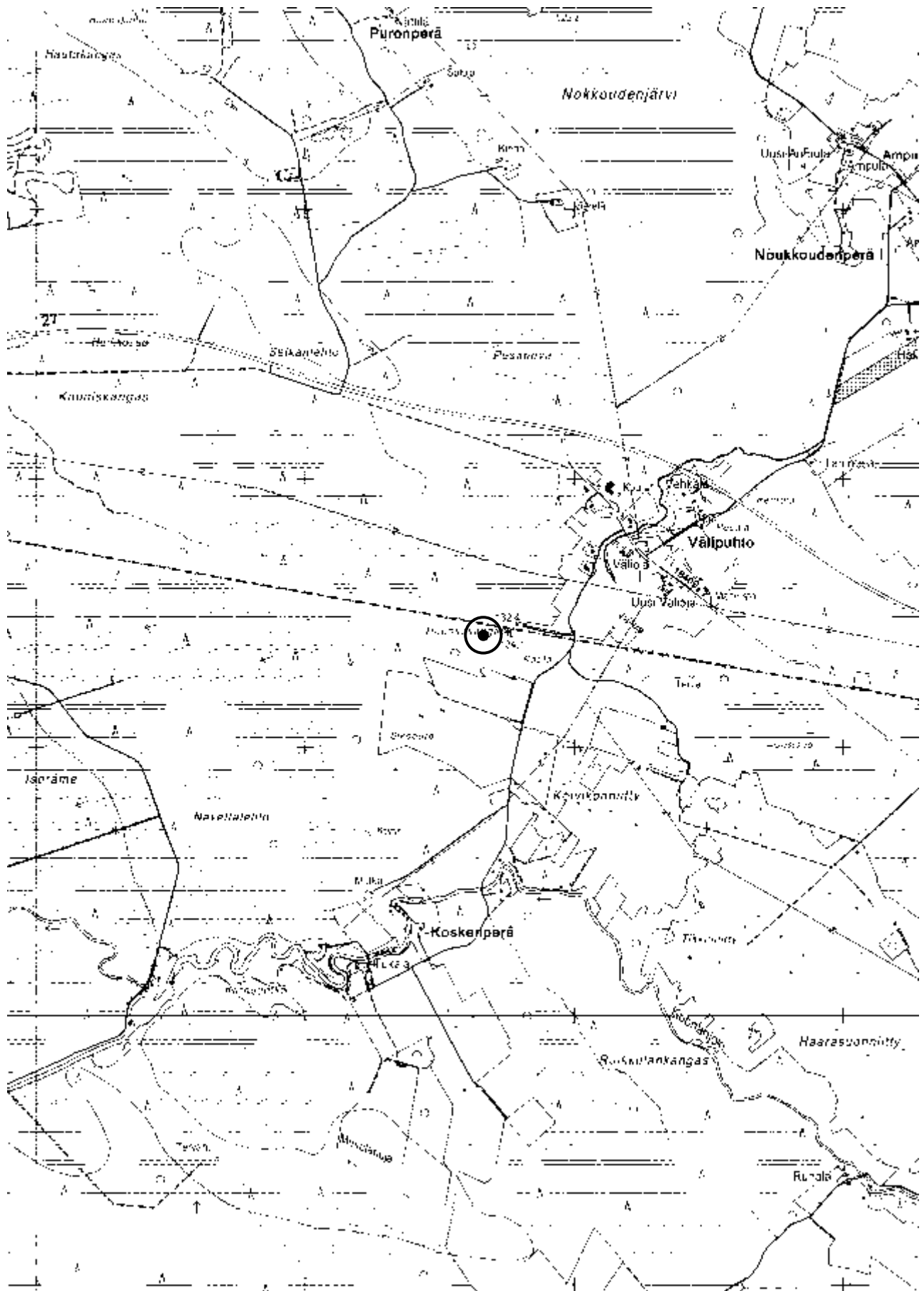
Päivämäärä: 24.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 66 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Väliojalla, Koskenperäntien länsipuolella. Paikalla, joka on kangasmaastoa, on havaittavissa jyrkkä rinne ja sen päällä terassimainen tasanne suunnilleen korkeuskäyrien 130–132,5 välisellä alueella. Maaperä on hiekkaa, ja rinteessä on joitain pieniä hiekanotto-paikkoja. Alueella on tehty laajoja hakkuita, mutta löytötiedoissa kuvailtu paikka on niiltä säästynyt.

Kohteen kuvaus: Tarkastelin muutamia löytöpaikalla olevia tuulenkaatoja, hiekanotto-paikkoja sekä metsäkoneen aiheuttamia maanpinnan rikkoutumia. Topografian ja maaperän vuoksi löytötiedoissa suorastaan poikkeuksellisen tarkasti kuvailtu löytöpaikka soveltuisi vallan hyvin kivikautiselle asuinpaikalle. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei tällä kertaa kuitenkaan ollut havaittavissa.

Lisäksi: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 155–156)

Kartta 66. Haapajärvi Väljoja Liuska. Peruskarttaote 1:20 000 (234410 Kuona)

Haapajärvi Väskylä**1000018550****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7079755, i = 425150, z = n. 115$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 12,8 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:28	kaksoistaltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

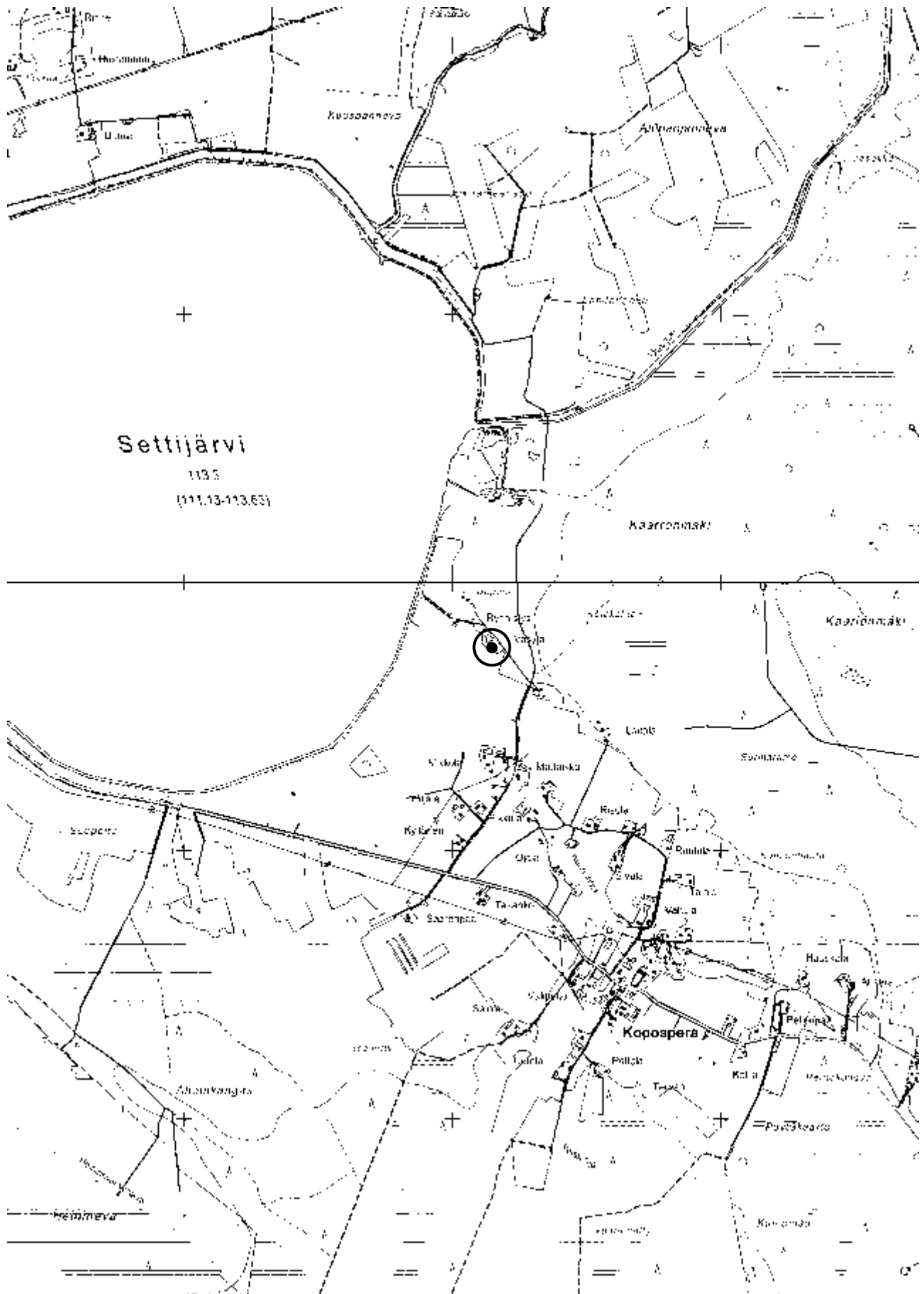
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksoistaltta (KM 3549:28) Kuusaan kylän Väskylän talon pellostä, löytänyt Mikko Mäntylä. Väskylän talo sijaitsee Settijärven itärannalla, Kuposperän halki virtaavan Ruununojan pohjoispuolella. Talon koillispuolella kohoaa metsäkangas ja lounaispuolella avautuu peltoaava. Vuoden 1992 ja 2010 inventoinneissa löytöpaikkaa voitu paikantaa eikä kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja tehty peltojen oltua nurmella tai kesannolla.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 9.5.2010 (kohteella ei mahdollisuutta pintatarkasteluun)
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pelto kesannolla)
 Löydöt: -
 Kartat: 67 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 81–82)

Kartta 67. Haapajärvi Väskylä. Peruskarttaote 1:20 000 (234411 Jokelankylä)

Haapajärvi Ylipää Kainuu**1000018517****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: ajoittamaton
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7055322, i = 416498, z = n. 135$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 14,6 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1965	HKM 881	suksenärki
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

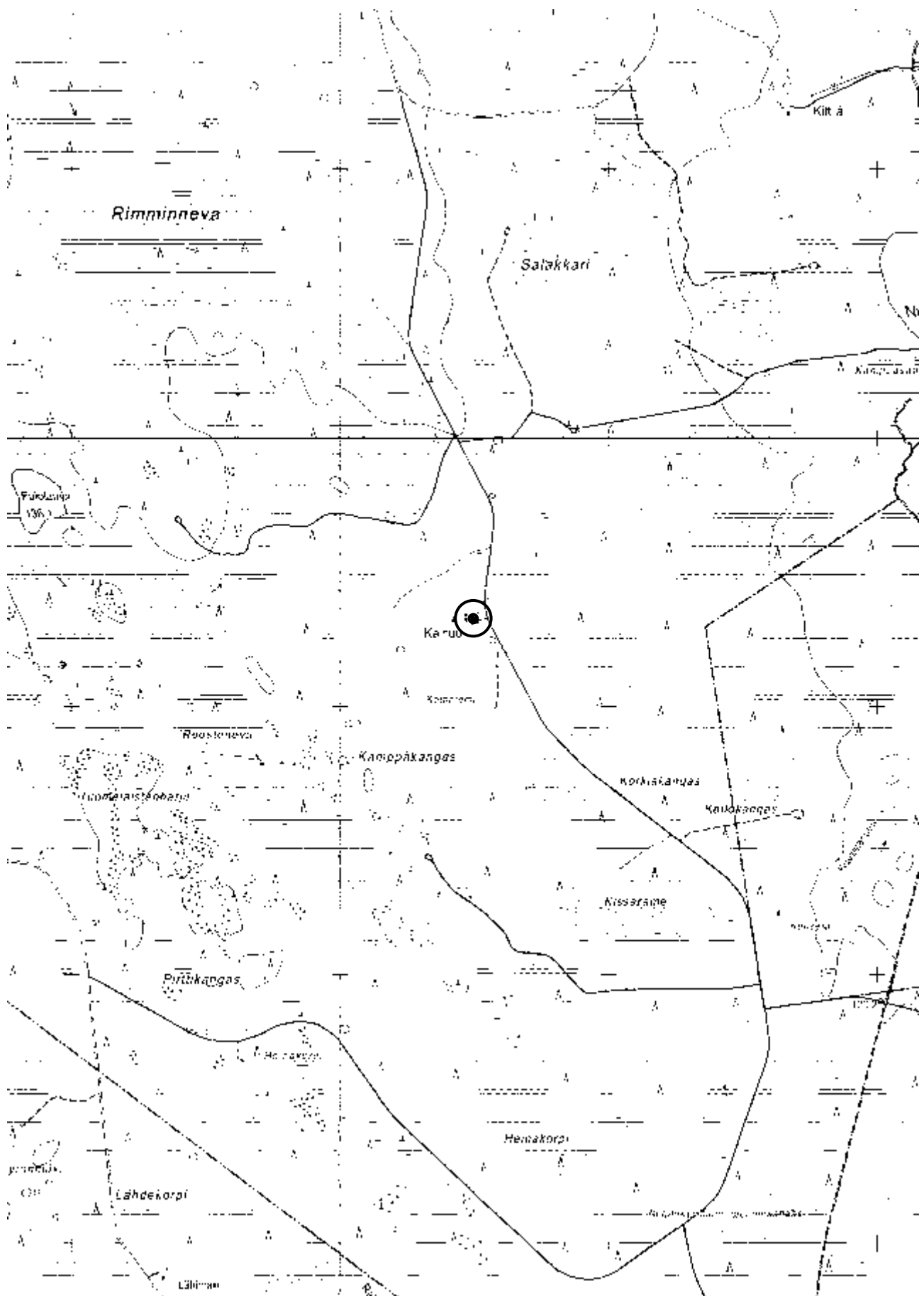
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kainuun talo sijaitsee lähellä Haapajärven ja Pihtiputaan rajaa. Talon lähetyviltä on löytynyt nevaa ojaa kaivettaessa n. 70 cm syvyydestä. Ajoittamattoman suksen löytöpaikalla ei ole todettu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 68 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 191–192)

Kartta 68. Haapajärvi Ylipää Kainuu. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Muuras)

Haapajärvi Ylipää Multimäki**1000018552****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065871, i = 419074, z = n. 87,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 4,6 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: - HKM 2002 keihäänkärjen teelmä
 Tutkimukset: 1992 Markku Mäkivuoti inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Ylipäässä n. 500 m Kumisevaan johtavalta tieltä (mt 7622). Multimäki ja sen eteläpuolella oleva Multihuippu ovat osa Kalajoen vartta pitkin kulkevaa harjujaksoa, johon kuuluvat myös Sopeva-niminen mäki ja Honkaniemi. Harjun länsipuolella virtaa Vonganjoki, ja itäpuolella sijaitsee Himolanlampi. Kohteella ei ole todettu kiinteää muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 8.8.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (pellot kasvavat ryteikköä, tehtiin koepistoja)
 Löydöt: -
 Kartat: 69 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

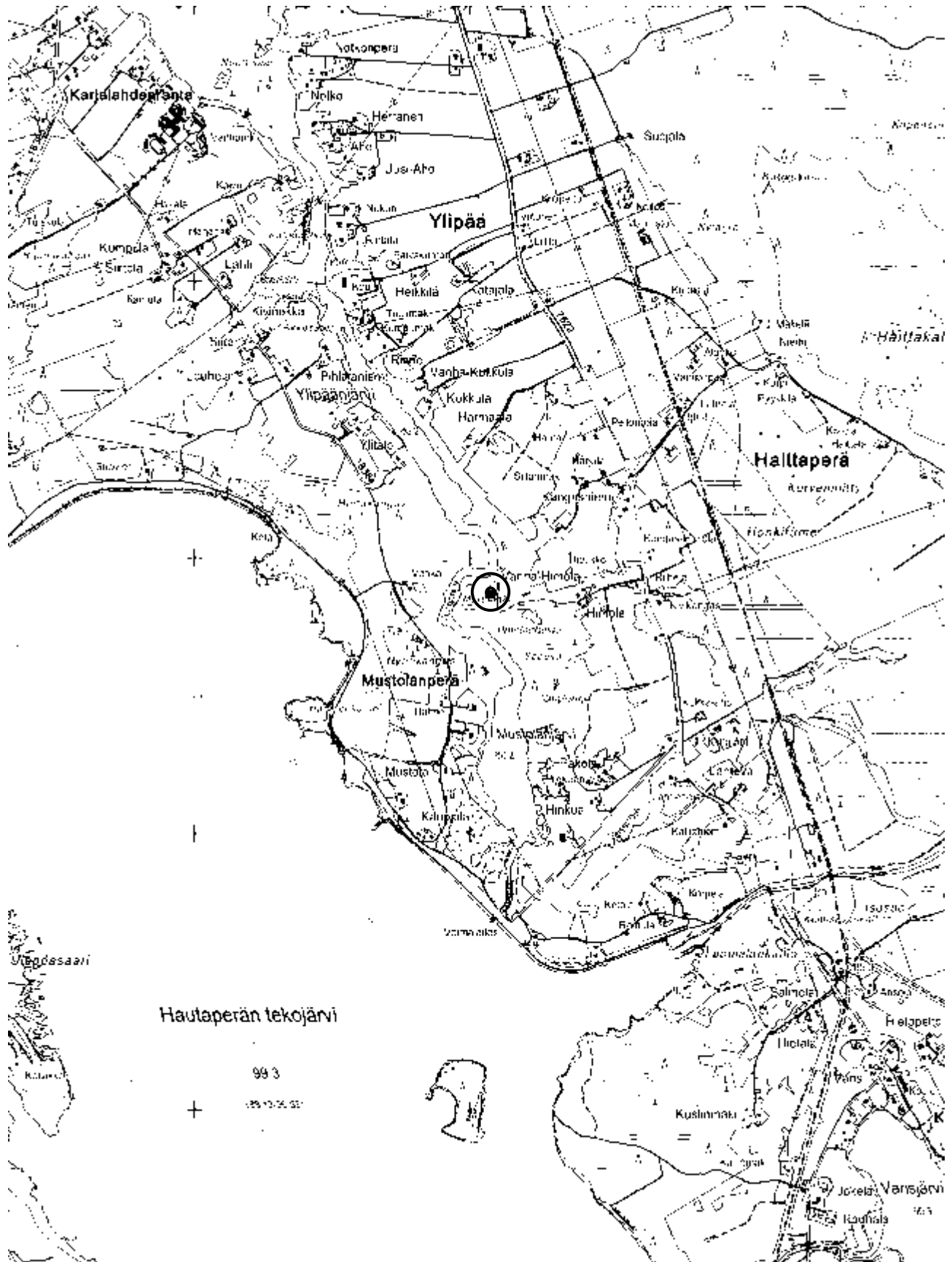
Kohteen kuvaus: Keihäänkärjen teelmän (HKM 2002) on tuonut Haapajärven kotiseutumuseoon Multimäellä asunut Arne Tuomaala. Ei ole tiedossa, kuinka esine on löytynyt. Multimäellä on ollut tervahauta ja hiekanottoaikoja, jotka erottuvat suurina kasvillisuuden peittäminä painanteina. Harjualueelta on kuljetettu aikoinaan hiekkaa tienrakennukseen, ja paikallisten mukaan maisema on muuttunut huomattavasti hiekanoton takia.

Multimäen tilan päärakennus on romahtanut ja vanha pihapiiri on puskittunut. Entisen tilan länsipuolella kohoavat hyvin jyrkästi Multimäki ja Multihuippu -nimiset mäet. Näistä Multimäki on pohjoisempi. Sen laella on sijannut pelto, jonka vanhat kyntöurat ovat kasvillisuudesta huolimatta vieläkin nähtävissä. Muutama pellolla tehty koepisto osoitti maaperän olevan hienoa hiekkaa, mutta kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja ei tehty. Topografialtaan alue soveltuisi silti hyvin kiinteälle muinaisjäännökselle, sillä Muinais-Päijänteen lasku-uoma on virrannut Multimäen molemmin puolin.

Paikkaan liittyy myös tarina Multiukosta, joka olisi asunut Multimäellä korsun tai gammin tapaisessa turvemajassa 1900-luvun alussa.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 238–239)

Kartta 69. Haapajärvi Ylipää Multimäki. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Ylipää Kivinokka**1000018553****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066806$, $i = 418232$, $z = n. 85$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3,5 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5415:24	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tasataltan (KM 5415:24) kerrotaan löytyneen Ylipäästä Kivinokan talon pellostä. Tarkempaa löytöpaikkaa ei ole kyetty määrittämään, eikä Kivinokan pellostä ole tarkastusten yhteydessä löydetty merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 5.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (osa pelloista kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 70 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

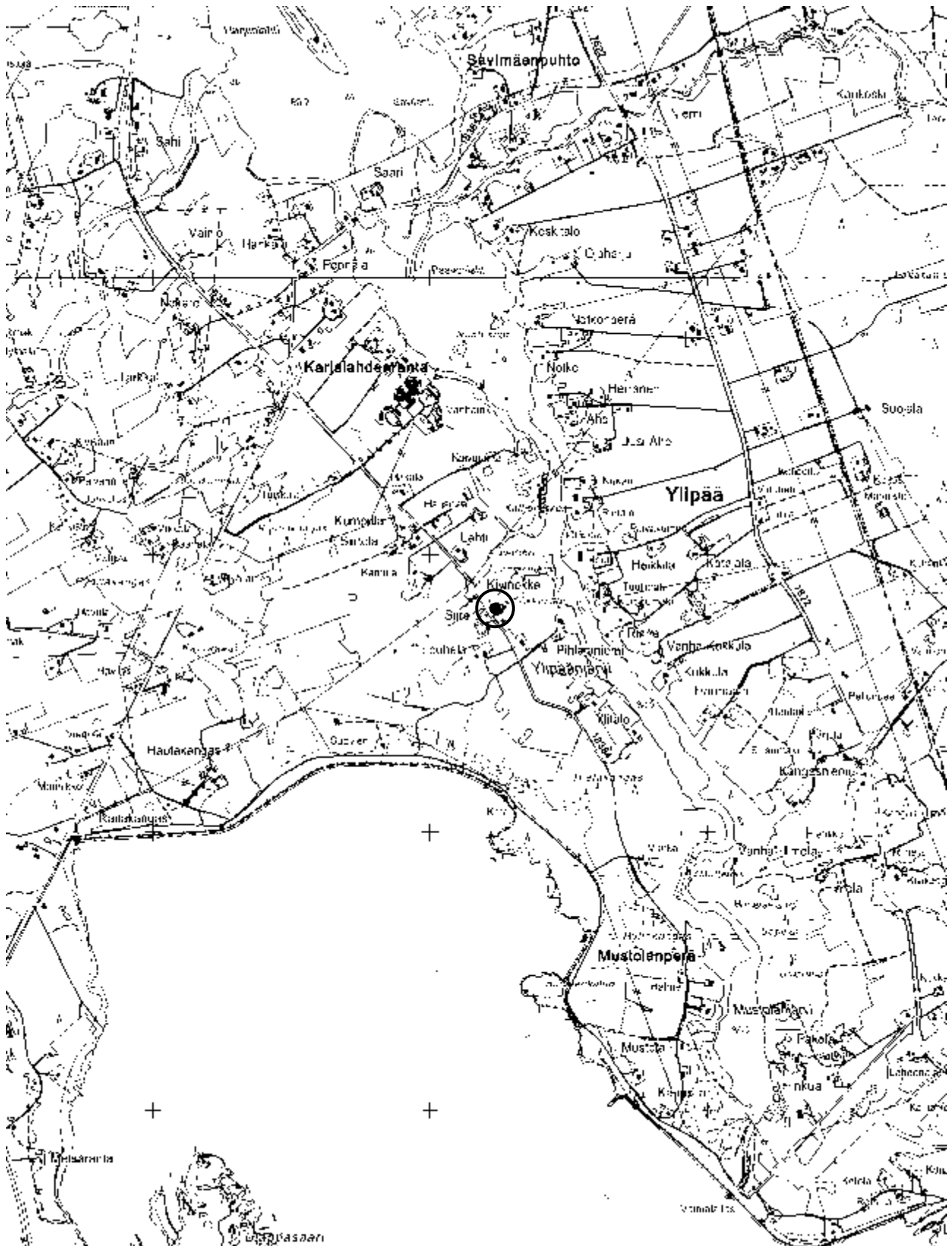
Sijainti ja maasto: Ylipäässä, Kalajoen länsipuolella, Mustolanperäntien varrella. Kivinokan tilan ja peltojen pohjoispuolella on notko, jonka itäpäässä on Lohenlahti -niminen poukama Kalajoessa. Tilan pellot ulottuvat Lohenlahden etelärannalle. Kivinokan pelto on maaperältään paikoin hyvin hietaista.

Kohteen kuvaus: Kohteen on tarkastanut tuloksetta Markku Mäki vuoti 1992. Vuoden 2010 tarkastusajankohtana ketään ei ollut kotona Kivinokan talossa. Tilan koillispuoleiset pellot olivat osittain kesannolla ja kynnettyä Mustolanperäntieltä aina joelle saakka. Kohteella suoritettu pintahavainnointi ei tuottanut kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja, vaikka topografiansa puolesta alue sopisi varsin hyvin kivikautiselle asuinpaikalle.

Kohteen tarkastuksen yhteydessä tarkastin myös Kivinokan pohjoispuoleisen notkon toisella puolella sijaitsevan Lahden talon pellon, joka on myös aivan Lohenlahden rannassa. Talon isännällä ei ollut tietoa alueella tehdyistä uusista löydöistä. Pelto osoittautui erittäin hietaiseksi. Pintapöiminnassa paikalta löytyi liitupiipun katkelma ja kappale ruskeaa piitä ($p = 7067062$, $i = 418204$), joka oli luultavasti tuluspiitä. Mitään luotettavasti kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ollut havaittavissa tälläkään pelloilta.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 116–117)

Kartta 70. Haapajärvi Ylipään Kivinkka. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

7.2. LUETTELO HAAPAJÄRVEN KIINTEISTÄ MUINAISJÄÄNNÖKSISTÄ

Haapajärvi Antinkalliot

1000018476

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: maarakenteet
 Tyyppin tarkenne: kuopat
 Ajoitus: ajoittamaton
 Rauhoitusluokka: 3
 Lukumäärä: 2

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7062045, i = 412109, z = n. 130$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9,3 km etelälounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1983	KM 21881:1–4	maa- ja hiilinäytteitä
Tutkimukset:	1982	Markku Torvinen	tarkastus
	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi säilytyskuoppaa, lähellä Haapajärven ja Reisjärven rajaa, Reisjärventien (kt 58) pohjoispuolella, n. 60 m suurjännitelinjasta itään. Kyseessä on vanha soranottoaika, jonka pohjoispuolitse virtaa Antinpuro. Kohteen on tarkastanut Markku Torvinen Lestijärven inventoinnin yhteydessä vuonna 1982. Kyseessä on kaksi puurakenteista säilytyskuoppaa, jotka olivat paljastuneet soranotossa. Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäkivuoti totesi säilytyskuoppien tuhoutuneen.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 71 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Torvinen, Markku 1983. Haapajärvi Antinkalliot 103. Säilytyskuoppien tarkastus 30.9.1982.

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 214–215)

Haapajärvi Autionranta Lassila**1000018478****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: padot
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 3
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234404 Kalkkuperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7077448, i = 411578$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 50 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9 km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: 1992 Markku Mäki vuoti inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

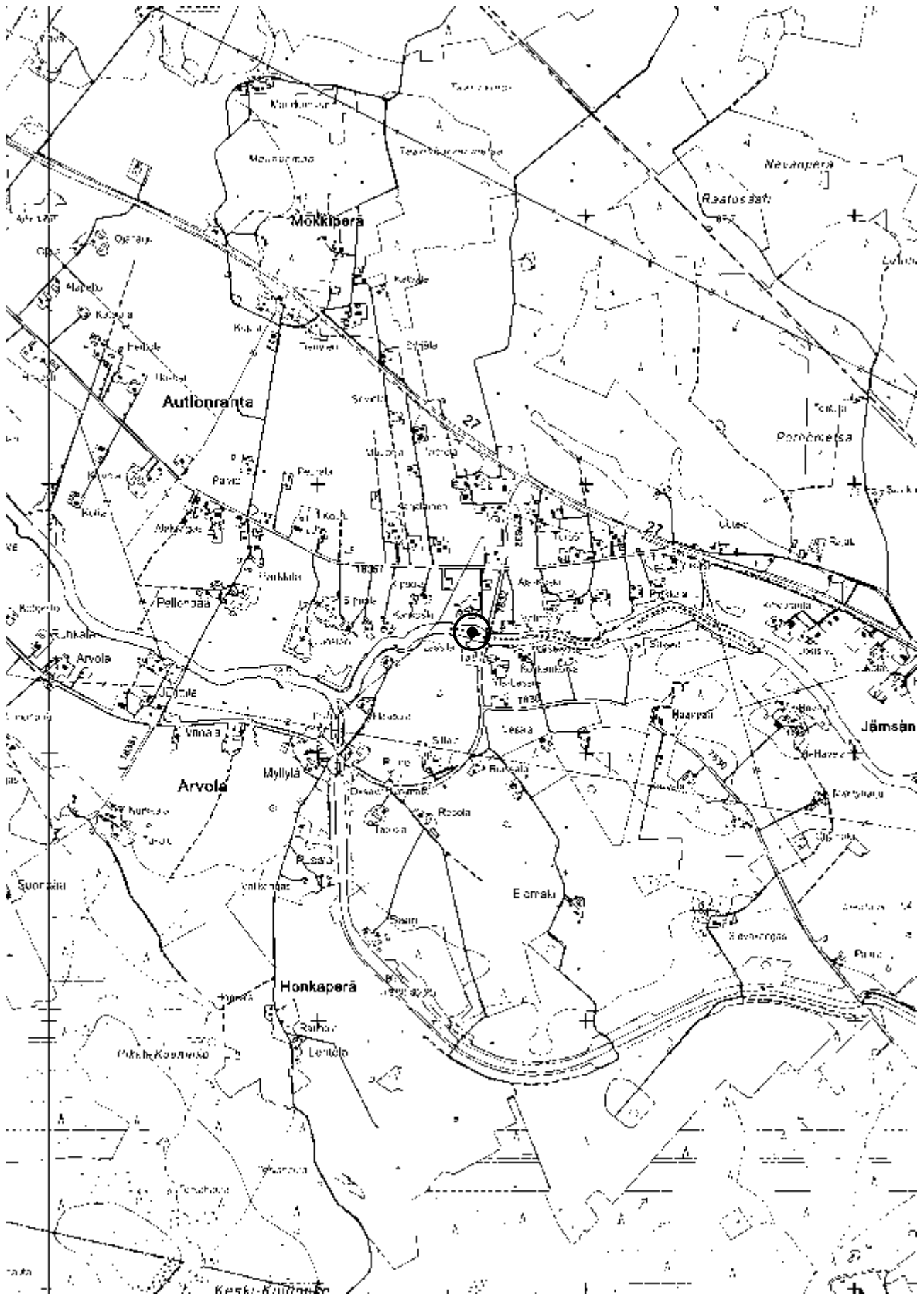
Mäki vuoti 1993: Lassilan talon kohdalla kerrotaan olleen kivisen patorakennelman. Tämä pato on kuitenkin hävitetty joen perkauksessa Oksavan voimalaitoksen vesistöjärjestelyiden yhteydessä. Entisen kivipadon paikalla on nykyään uusi pohjapato.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 72 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Haapajärven kihlakuntakertomus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 37)

Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 19–20)

Kartta 72. Haapajärvi Autlonranta Lassila. Peruskarttaote 1:20 000 (234404 Kalkkuperä)

Haapajärvi Autionranta Sippola**69010110****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234404 Kalkkuperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7077363$, $i = 411061$, $z = n. 75-77,5$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7077320-7077391$, $i = 410965-411149$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 260 x 140 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9,4 km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1992	KM 27629	korppihakku
	1993	KM 27718:1-2	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

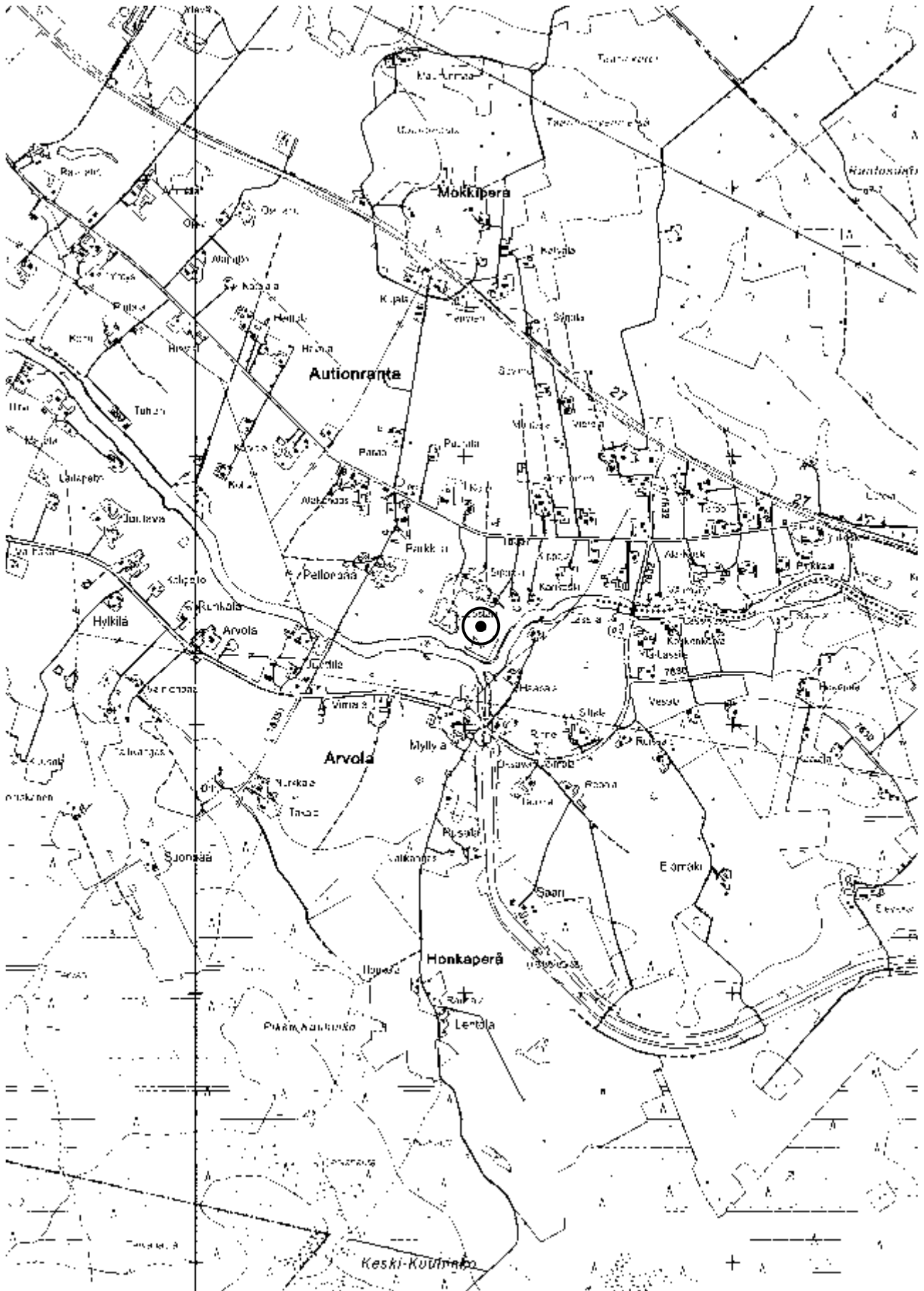
LYHYT KOHDEKUVAUS

Autionrannalla, Kalajoen pohjoisrannalla on terassimainen alue, jonka alaraja noudattaa tarkasti 75 metrin korkeuskäyrää. Maaperä alueella on hiekkapohjainen, ja asuinpaikan länsipuolella on vanha hiekanottoaika. Kohde on löytynyt vuoden 1992 inventoinnissa. Paikalta oli löytynyt koristeltu hakku (KM 27629), ja läheisten peltoalueiden tarkastuksessa kohde paljastui asuinpaikaksi, joka ulottuu Sippolan ja Luostarin tilojen alueelle.

INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 73 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 228-229)

Kartta 73. Haapajärvi Autionranta Sippola. Peruskarttaote 1:20 000 (234404 Kalkkuperä)

Haapajärvi Eteläsydänmaa Antinkalliot**69500001****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet ?
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7061749, i = 412308$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9,3 km etelälounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Muinaisjäännösrekisteri (viitattu 1.1.2011): Kolmiomittaustornin lähellä on rengas kalliossa. Paikka on ikivanhan kesä- ja talvitien varressa.

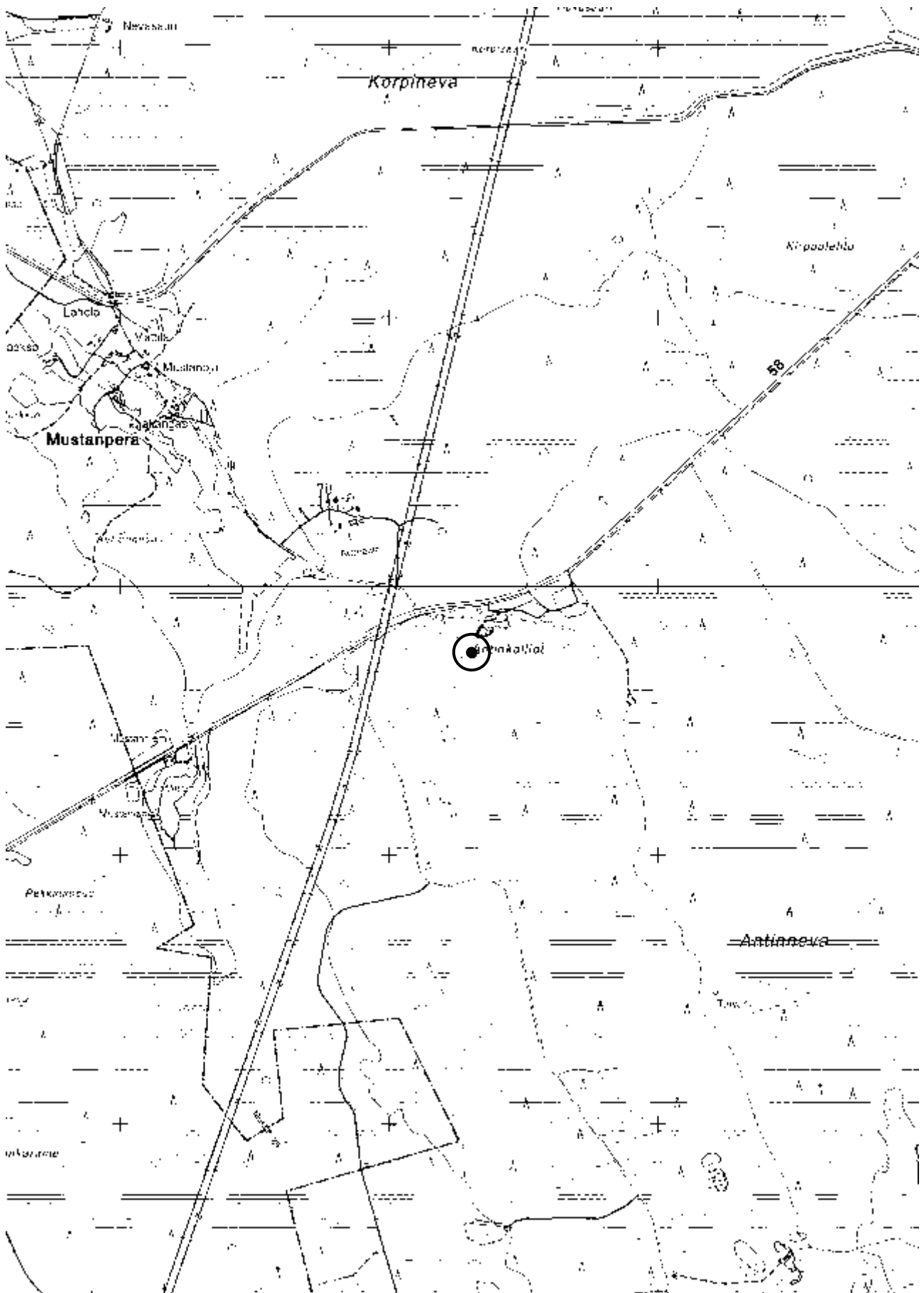
INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 16.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (alue metsäkangasta)
 Löydöt: -
 Kartat: 74 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Yritin paikantaa kohteen 16.5.2011. Tarkastettava alue oli Reisjärventien (kt 58) ja Mustanpe-
 räntien risteyksen eteläpuolella sijaitseva kallion kohouma. Paikka on avokalliota ja karuhkoa
 kangasta. Maastosta löytyi ainoastaan n. 60 cm korkea kivipilari, joka on ilmeisesti kuitenkin
 tonttien rajapyykki. Vanhaa kolmiomittaustornia, talvitietä tai niiden jäännöksiä ei löytynyt. An-
 tinkalliot on joka tapauksessa kaukaa maisemassa erottuva paikka, joten siellä voi olla vanha
 rajamerkki.

Lisäyksiä: K35:32–39; 1989. Museovirasto, kansatieteen keruuarkisto.

Kartta 74. Haapajärvi Eteläsydänmaa Antinkalliot. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Hankala**1000018481****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7068191, i = 417280, z = n. 82,5-85$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7068239-7068251, i = 417311-417299$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: 140 x 30 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1,8 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Karjalahdentien itäpuolella länteen viettävällä aavalla pelto-rinteellä lähellä paikkaa, jossa Kalajanjoki yhtyy Kalajokeen. Kohteelta löytyi vuoden 2010 inventoinnissa kvartseja ja hiotun kiviesineen katkelma (KM 38818:1-2).

INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä: 5.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto edellissyksynä kynnetty)
 Löydöt: 2010 KM 38818:1-2 asuinpaikkalöytöjä
 Kartat: 75 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 1, 2

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Karjalahdenrannalla, Kalajanjoen suun lounaispuolella. Paikka on loivasti kohti Kalajanjokea eli länteen viettävä avara peltorinne. Maaperä rinteessä ja sen päällä on hiesua tai savea, rinteiden alapuolella jopa hieman vetistä tai turpeista savea. Rinne myötäilee korkeuskäyriä 82,5 ja 85, ja topografiasta päätellen paikka on ollut kivikaudella Kalajanjoen suistoa. Se muodostaa kohti luodetta työntyvän niemekkeen.

Kohteen kuvaus: Kohde löytyi kartta-analyysin avulla, sillä Kalajanjoen varsi ja erityisesti sen suisto ovat useista löydöistä ja päätellen otollisia kivikautiselle asutukselle. Tarkastusajan kohtana pelto oli kynnetty, ja näkyvyys maanpinnalla erinomainen. Pintapöiminnassa pellolta löytyi kvartsi-iskoksia ja pieni, hiottu kiviesineen katkelma. Lisäksi pellolla oli havaittavissa hieman palanutta kiveä. Tiheimmin asuinpaikkaan viittaavia merkkejä oli nähtävissä asuinpaikaksi määritellyn alueen pohjoisosassa, luoteeseen osoittavan niemekkeen kärjessä, korkeuskäyrän 82,5 tuntumassa. Kysymyksessä on mitä selvin kivikautinen asuinpaikka, joka saattaa olla tässä tarkastuksessa määriteltyä laajempi, sillä laajaa peltoaluetta ei ehditty tutkia inventoinnin aikana kokonaan. Maanomistaja ei ollut tehnyt pelloillaan kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja.

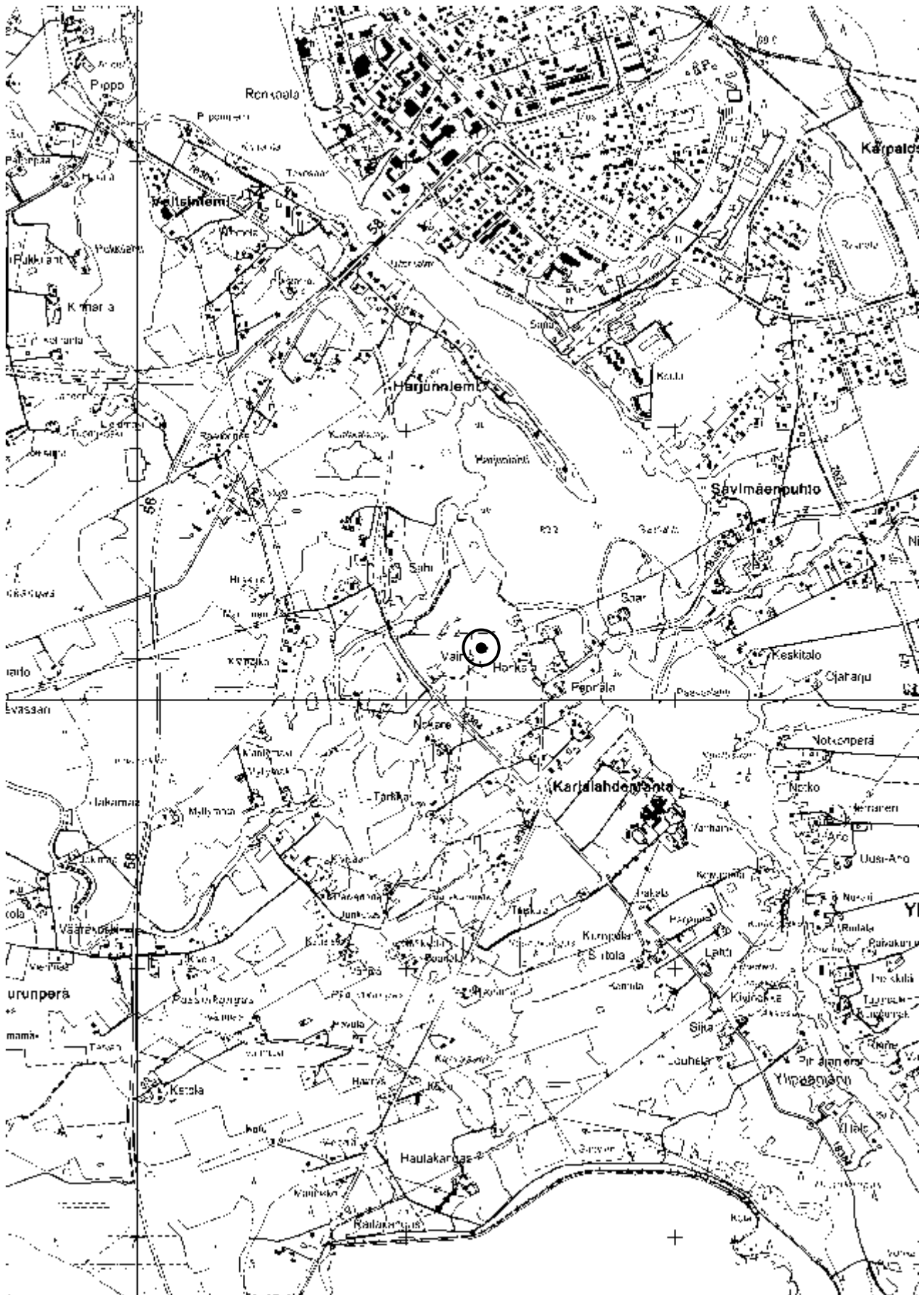

Kuva 1. Haapajärvi Hankala. Panoraamakuvan vasen puoli. Asuinpaikan tihein löytöalue vaikuttaa olevan nuolen osoittama kohta n. 82,5 korkeuskäyrän tuntumassa (1). Taustalla vasemmalla Kalajoki. Suunta WSW→ENE. 5.5.2010.

Kuva 2. Haapajärvi Hankala. Panoraamakuvan oikea puoli. Suunta W→E. 5.5.2010.

Kartta 75. Haapajärvi Hankala. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Harjunniemi**1000018482****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat ?
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikausi
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069379, i = 417003, z = n. 87,5$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7069362-7069402, i = 416990-417016$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: n. 25 x 25 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 600 m eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:10	kiviaseen katkelma
	1886	KM 2477:12	tasatalta
	1900	KM 3801:51	oikokirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kolmen kivikautisen esineen (KM 2477:10, KM 2477:12, KM 3801:51) löytöpaikaksi on ilmoitettu Harjunniemi, joka sijaitsee Kalajoen lounaispuolella vastapäätä Haapajärven keskustaa. Topografialtaan Harjunniemi on kivikautiselle asuinpaikalle otollinen. Vuoden 2010 tarkastuksessa Harjunniemen tilan etelään viettävältä pellolta löytyi kaksi kvartsia, ja kyseessä on mahdollinen kivikautinen asuinpaikka.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 5.5.2010, 24.10.2010, 2.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: 2010 KM 38819:1–2 asuinpaikkalöytöjä
 Kartat: 76 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 3

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Harjunniemi on n. 1,5 km pitkä harju aivan Kalajoen lounaispuoleisella rannalla. Eteläisin osa harjusta muodostaa pitkän niemen, joka pistää Kalajokeen. Niemi on nykyisin tiheään asuttu, ja vanhat peltopalstat ovat melkein kokonaan pihamaana. Harjun pohjoisosan poikki kulkee Ouluntie (kt 58). Maaperä on paikalla hieta- tai hiesupohjaista.

Kohteen kuvaus: Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäkivuoti ei löytänyt Harjunniemestä mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vuosien 2010–2011 inventoinnissa tarkastin Harjunniemen vanhan tilan (osoite Harjunniementie 32, rek. no. 69-401-3-83) tilan kolme kertaa. 5.5.2010 tarkastin Harjunniementien eteläpuolella olleet peruna- ja kasvimaan, josta löytyi kaksi kappaletta kvartsia parin metrin päässä toisistaan. Pellon tiiviistä tarkastelusta huolimatta muita kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja ei tehty, eikä maanomistajaan saatu yhteyttä. Tarkastin kohteen vielä kahdesti, 24.10.2010 sekä 3.5.2011, jolloin maanomistaja oli kotonaan ja pellot kynnettyinä. Hän oli tietoinen seudun esihistoriasta ja seudulla sijait-

sevista muinaisjäännöksistä. Tämän lisäksi hän kertoi antaneensa pelloilta löytyneitä mahdollisia kiviesineitä paikalliselle henkilölle, jonka yhteystietoja hän ei enää muistanut. 24.10.2010 tarkastin Harjun taloa ympäröivät pellot, etelään viettävän pellon sekä Harjunniementien pohjoispuoleisen, Kalajokea kohti viettävän pellon, jolta ei kuitenkaan löytynyt mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Havaintojen tekoa haittasi tosin paikoin kuurassa ollut maa. Viimeisellä tarkastuskerralla 3.5.2011 läheltä kvartsien löytöpaikkaa löytyi kaksi kappaletta piiä.

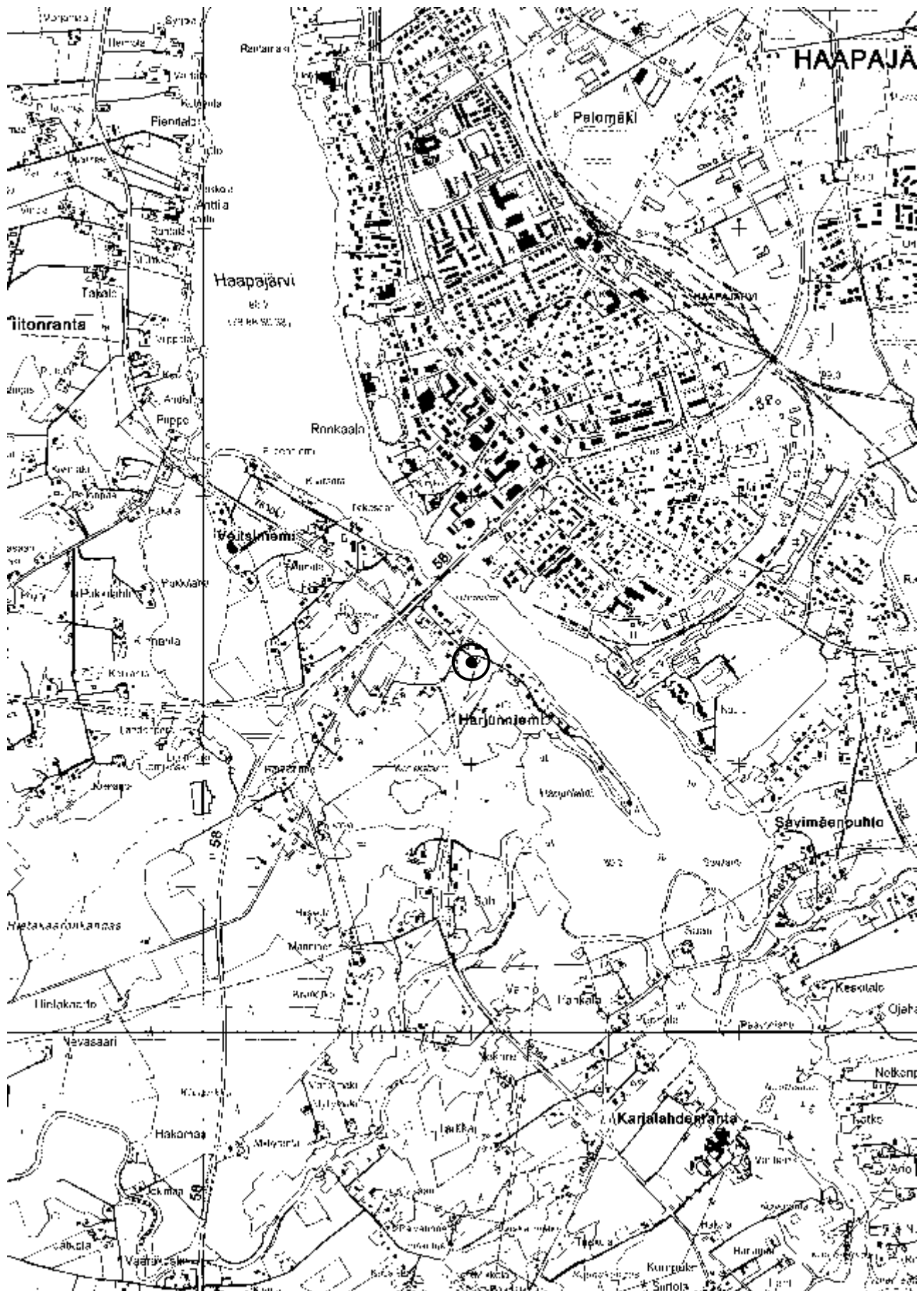
Kaksi kvartsia, mahdolliset pii-iskokset ja koko Harjunniemelle otollinen topografia voivat viitata kivikautiseen asuinpaikkaan. Puutteellisten löytötietojen perusteella on mahdotonta sanoa, ovatko Harjunniemestä 1800-luvulla löydetyt esineet peräisin juuri samalta alueelta. Nähdäkseni tarkastuksessa määriteltyä aluetta, kvartsien löytökohtaa on syytä pitää kiinteänä muinaisjäännöksenä.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 27–28)

Kuva 3. Haapajärvi Harjunniemi. Kvartsien ja piikappaleiden löytöpaikka on pellon päädyssä lähellä taka-alalla näkyvää kuusikkoa. Vasemmassa reunassa Harjun talo. Suunta WNW→ESE. 5.5.2010.

Kartta 76. Haapajärvi Harjunniemi. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Hautala**1000018485****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234312 Pitkäkangas
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7063644$, $i = 421700$, $z = n. 105-110$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7063597-7063712$, $i = 421658-421754$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: n. 140 x 30 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 8 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Kumisevassa, lounaaseen viettävässä hiekkapohjaisessa peltorinteessä Pitkänkankaantien molemmin puolin. Vuoden 2010 inventoinnissa kohteelta löytyi kvartseja ja palanutta kiveä.

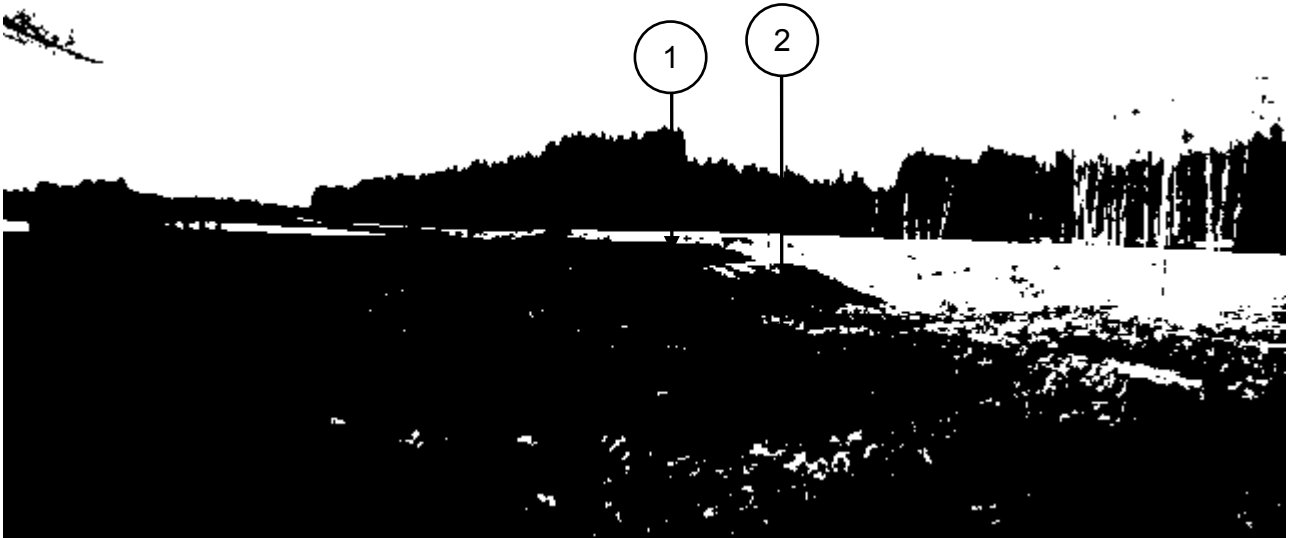
INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä: 3.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: 2010 KM 38820:1-3 kvartsiytimiä ja -iskoksia
 Kartat: 77 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 4, 5

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kumisevassa, n. 900 m Varisjärvestä itään. Kohde sijaitsee etelään ja lounaaseen viettävällä pellolla, jonka maaperä on hiekkapohjaista peltomultaa. Asuinpaikan poikki kulkee Pitkänkankaantie (mt 7622). Kohteen eteläpuolella korkeuskäyrän 105 alapuolella maasto laskee loivemmin muuttuu varsin tasaiseksi Lohijoen laaksoksi, jossa maaperä on savisempaa; itä- ja pohjoispuolella pellot rajautuvat metsäkankaisiin. Pitkänkankaantien tuntumassa, sen eteläpuolella pelto kumpuilee hieman, tehden rinteestä hieman ”niemekkeisen”.

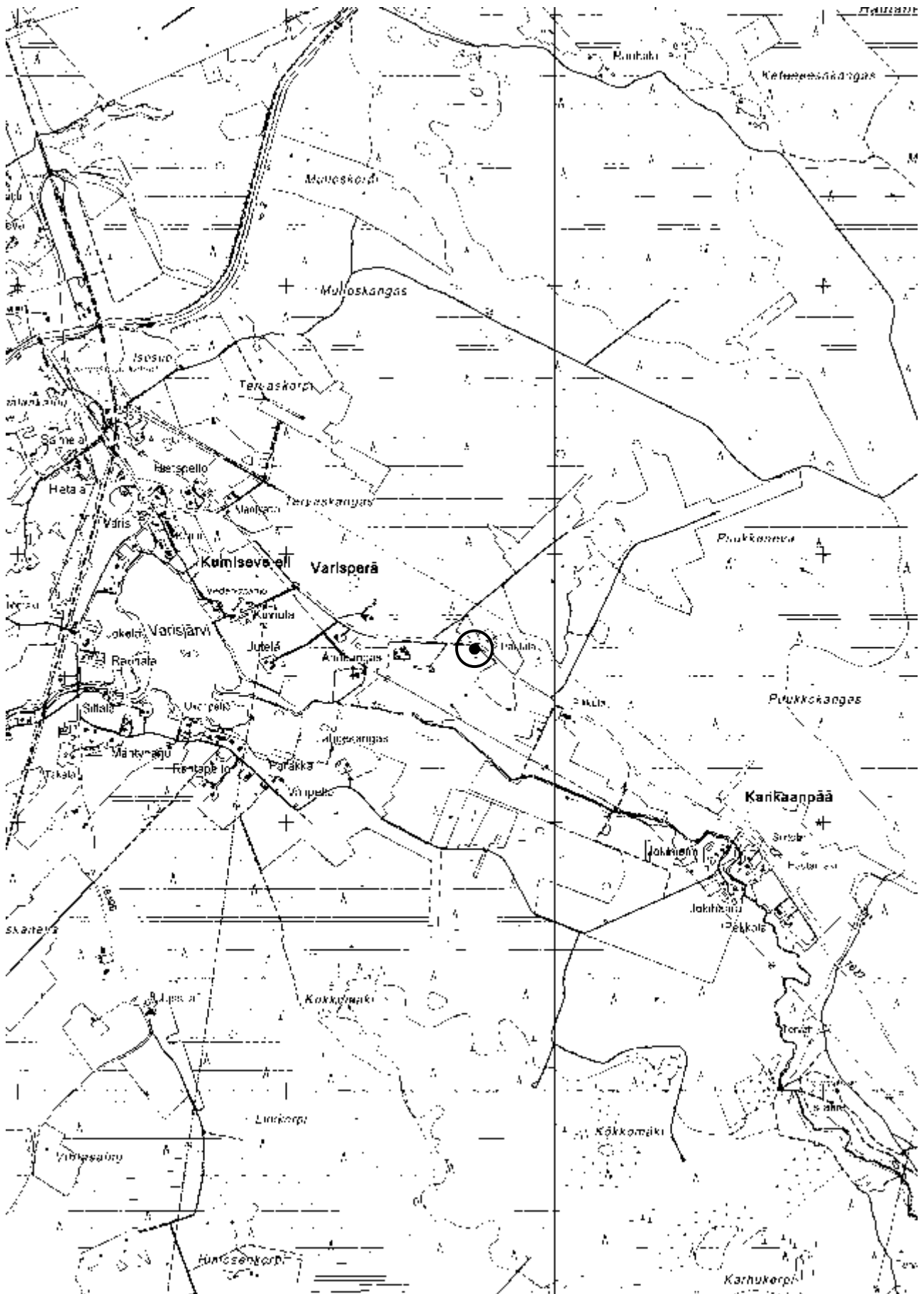
Kohteen kuvaus: Kohde löytyi kartta-analyysin avulla. Kohteen topografia on kivikautiselle asuinpaikalle suotuisa, ja tarkastusajankohtana pelto oli kynnetty. Kohteelta löytyi pinta-poiminnassa kvartseja; kaksi kvartseja löytyi Pitkänkankaantien pohjoispuoleiselta pellolta ja loput tien eteläpuolelta. Pari kvartseja osoittautui ytimiksi. Paikalla oli kvartsien lisäksi havaittavissa myös muuta epämääräistä kiviaineista, josta osa oli palanutta kiveä. Asuinpaikkalöydöt vaikuttavat keskittyvän kumpuilevan rinteeseen lakikohtiin; pellon alavammista kohdista, savisesta maasta ei ollut havaittavissa merkkejä asuinpaikasta. Maaperä oli paikoin paljastunut tien pohjoispuoleisissa ojanreunuksissa, mutta niissä ei ollut havaittavissa kulttuurikerrosta saati muita löytöjä. Kohteen kaakkoispuolella, Pitkänkankaantien eteläpuolella oleva metsäkangas on myös topografialtaan kivikautiselle asuinpaikalle otollinen, ja kohde saattaa ulottua sinne.

Kuva 4. Haapajärvi Hautala. Näkymä metsän reunasta. Kvartsien löytökohtia Pitkänkankaantien eteläpuolella (1)(2). Suunta SE→NW. 3.5.2010.

Kuva 5. Haapajärvi Hautala. Kvartsi-iskoksen ja ytimen löytöpaikka (1). Kuvan vasemmassa reunassa Pitkänkankaantie. Suunta ESE→WNW. 3.5.2010.

Kartta 77. Haapajärvi Hautala. Peruskarttaote 1:20 000 (234312 Pitkäkangas)

Haapajärvi Hautaperän Allas Tervämäki**69010094****P PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7063963$, $i = 418938$, $z = n. 95$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 250 x 185 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6,4 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1972	KM 18644:1–3	asuinpaikkalöytöjä
	1972	KM 18645:1–3	asuinpaikkalöytöjä
	1972	KM 18646:1–9	asuinpaikkalöytöjä
	1972	KM 18647	asuinpaikkalöytöjä
	1972	KM 19030:1–325	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1971	Anja Sarvas	tarkastus
	1972	Anja Sarvas, Kari Saarvola	kaivaus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tervämäki on nykyisin Hautaperän tekoaltaan saari. Kohde on sijannut Hinkuanjoen itäpuolella lähellä Tervämäen tilaa, ja se on löytynyt hiekanoton yhteydessä. Hautaperän tekoaltaan rakennustyön vuoksi kohteella on suoritettu pelastuskaivaukset vuonna 1972. kyseessä on todennäköisesti Suomensjärven kulttuurin aikainen kohde. Asuinpaikka on jäänyt osittain Hautaperän tekoaltaan alle. Saarella on nykyisin kesämökkejä.

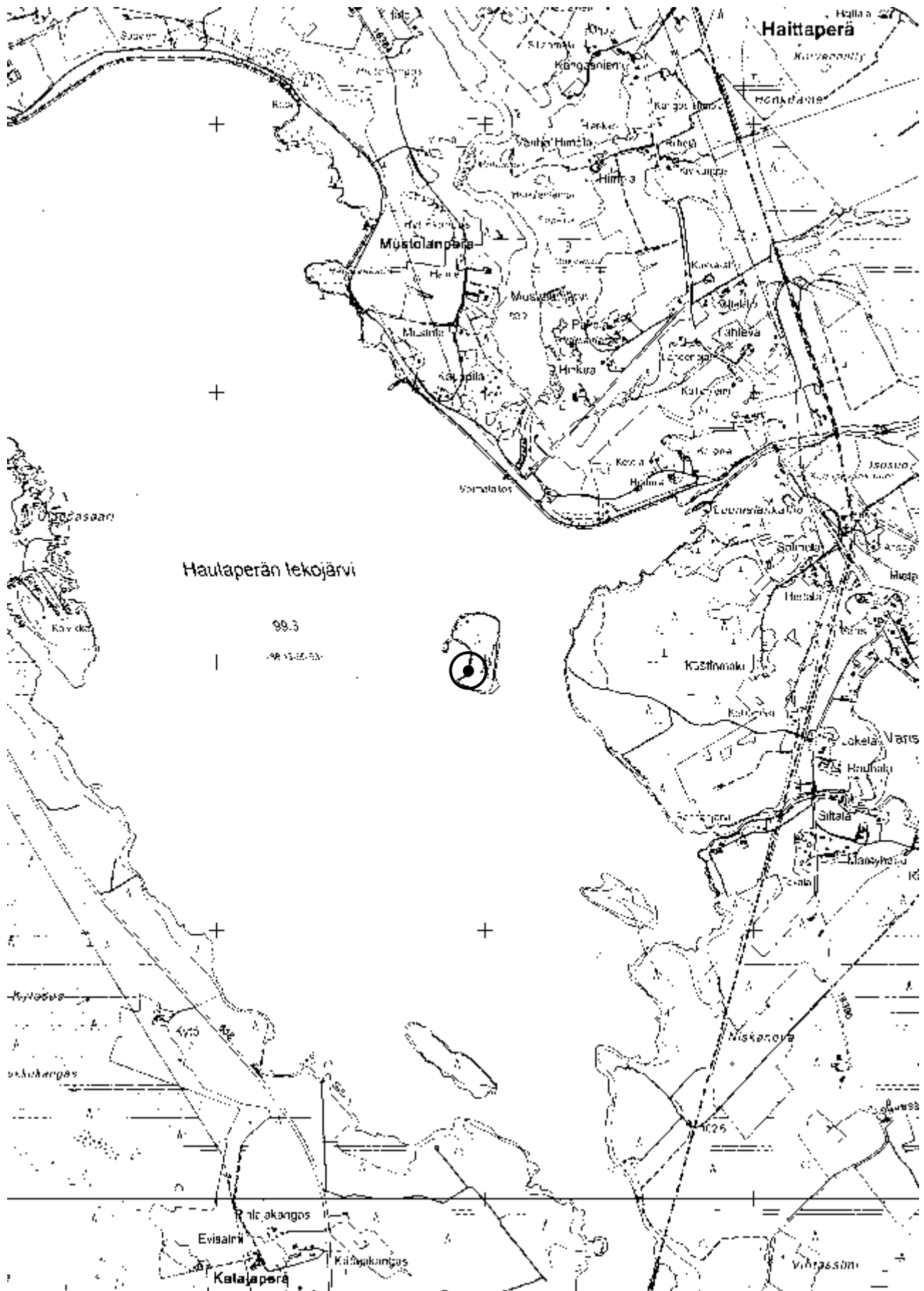
INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 78 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Sarvas, Anja; Saarvola, Kari 1972. Haapajärvi 94 Tervämäki. Kivikautisen asuinpaikan Kaivaus.

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 197–198)

Kartta 78. Haapajärvi Tervämäki. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Himola**1000018486****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065965, i = 419271, z = n. 85-90$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7065932-7065982, i = 419248-419314$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: 70 x 40 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 4,7 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:14	tasataltta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Ylipäässä, Himolan tilan pohjoispuoleisella peltorinteellä. Asuinpaikalta on löytynyt tasataltta ja kvartsia. Alueen kohti länttä viettävät peltorinteet ovat jyrkkää, Muinais-Päijänteen lasku-uoman rantatörmää.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä:	1.5. ja 20.10.2010		
Havaintomahdollisuudet:	hyvät (pelto kynnetyt)		
Löydöt:	2010	KM 38821:1–2	kvartsikaavin ja -iskoksia
Kartat:	79 (peruskarttaote 1:20 000)		
Kuvat:	6, 7		

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Ylipäässä, länteen laskevassa peltorinteessä Kalajoen Vonganjoki-nimisestä osuudesta 180 m itään ja n. 100–160 m Vanhan-Himolan tilasta luoteeseen. Kalajokea kohti viettävä rinne on selkeä Muinais-Päijänteen lasku-uoman rantatörmä, jonka alaosa myötäilee 85 metrin korkeuskäyrää. Siitä alaspäin maasto on alavaa niittyä tai metsikköä, vanhaa luhtaa. Kohteen maaperä on hietaa, joka alaspäin mennessä muuttuu turpeeksi. Rinteen yläosassa maaperä on myös hyvin hietaista ja kohteen itäpuolella peruskallio kohoaa pienenä saarekkeena maan pintaan asti.

Kohteen kuvaus: Tasataltan (KM 2477:14) kerrotaan löytyneen Himolan talon pohjoispuolelta, Peltolan mökin pelloilta. Vuoden 1992 inventoinnissa peltojen ollessa nurmella Markku Mäki vuoti ei pystynyt havaitsemaan mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vuoden 2010 inventoinnin yhteydessä tarkastin Himolan pellot kahtena eri ajankohtana, 1.5. ja 20.10.2010, jolloin talon pohjoispuoleiset pellot olivat kynnetyt. Isäntä Timo Herranen (Himolantie, 85800 Haapajärvi) oli tietoinen tilan mailta aikoinaan löytyneestä esineestä sekä lähellä sijaitsevan **Multimäen** keihäänkärjestä, joskaan tarkempia löytötietoja hänellä ei esineistä ollut.

Kivikautinen asuinpaikka paljastui Himolan pohjoispuoleiselta peltoalueelta. Kohteelta löytyi useita kvartsi-iskoksia sekä kvartsikaavin. Löydöt rajautuivat melko selkeästi n. 70 x 40 m laajuiselle alueelle, jyrkäkästi kohti Kalajokea viettävälle rinteelle. Kohteella oli historiallisen ajan keramiikan lisäksi havaittavissa myös muutamia palaneen luun fragmentteja, joita ei otettu talteen.

Asuinpaikkaan viittaavia havaintoja ei tehty rinteiden laella tai siitä etäämmällä olevalla peltoalueella. Myöskään muiden kynnettynä olleiden lähipeltojen tarkastelu ei tuottanut enempiä löytöjä. Himolan tilan eteläpuoleiset peltoalueet olivat tutkimusajankohtina kesannolla. Myös siellä maasto viettää kohti Kalajokea muodostaen terassimaisia tasanteita, joten paikka olisi tarkastamisen arvoinen.

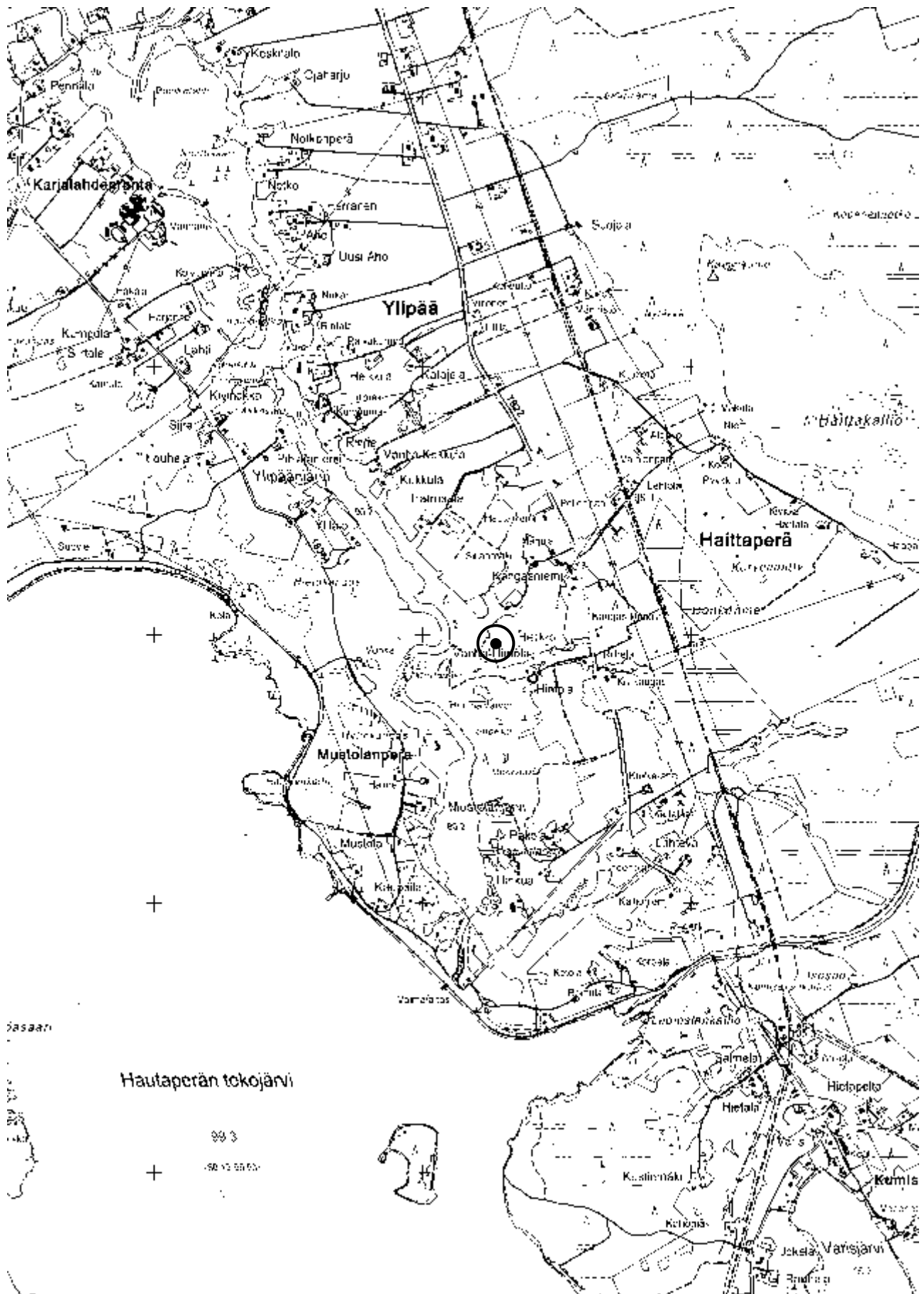
Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 29–30)

Kuva 6. Haapajärvi Himola. Asuinpaikka sijoittuu kuvan kynnettynä olleelle peltorinteelle, pääasiassa sen keski- ja alaosaan. Suunta N→S. 31.10.2010.

Kuva 7. Haapajärvi Himola. Kuva pellon alareunasta. Asuinpaikkalöydöt keskittyivät pääasiassa kuvan keskiosaan. Taustalla oikealla Vanha-Himolan päärakennus. Suunta W→E. 31.10.2010.

Kartta 79. Haapajärvi Himola. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Himola 2**1000018487****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat
 Tyypin tarkenne: pajat
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7065913, i = 419356, z = n. 90-92,5$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7065900-7065922, i = 419346-419363$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: 10 x 22 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 4,8 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Historiallisen ajan pajan jäännökset sijaitsevat Ylipäässä, Himolan tilan pohjoispuoleisella pellolla. Paikalla erottuu kaksi n. 10 x 10 m laajuista rautakuonan ja hiilensekaisen maan läikkää.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 1.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 80 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 8, 9

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Pajan jäännökset ovat havaittavissa etelään viettävässä peltorinteessä 280 m maantiestä (mt 7622) länteen, 260 m Kalajoesta itään ja 60 m Vanha-Himolan tilan pääraennuksesta luoteeseen. Tilan ja kohteen välissä on Himolannotko-niminen painauma maastossa. Maaperä kohteella on hietapohjaista peltomultaa.

Kohteen kuvaus: Tarkastushetkellä kynnetynä olleessa pellossa pajan jäännökset erottuivat kahtena tummana, hiiltyneen maan ja rautakuonan muodostamana läikkänä, joista molemmat ovat kooltaan n. 10 x 10 m. Etäisyyttä toisistaan niillä on noin viisi metriä. Pohjoisemman, ylempänä rinteessä sijaitsevan läikän ääriviivat ovat hyvin selkeät. Eteläisemmän läikän rajat hahmottuvat epäselvemmin. Kohteelta löytyi tuluspiin kappale, jota ei otettu talteen. Ajoittavaa esineistöä ei maan pinnalla ollut havaittavissa.

Vuonna 1690 perustettu Himola on Haapajärven vanhimpia tiloja. Maanomistaja Timo Herranen (Himolantie, 85800 Haapajärvi) kertoi tarkastuksen yhteydessä, että Himolan talon länsipuolella on eri vaiheissa 1800-1900-lukujen taitteessa sijainnut kaksi muutakin pajaa, mutta pellolla sijaitsevasta kohteesta hänellä ei ollut tietoa. Kahden muun pajan sijoja ei kyetty paikantamaan, sillä havaintomahdollisuudet talon länsipuolella olivat kasvillisuuden vuoksi huo-

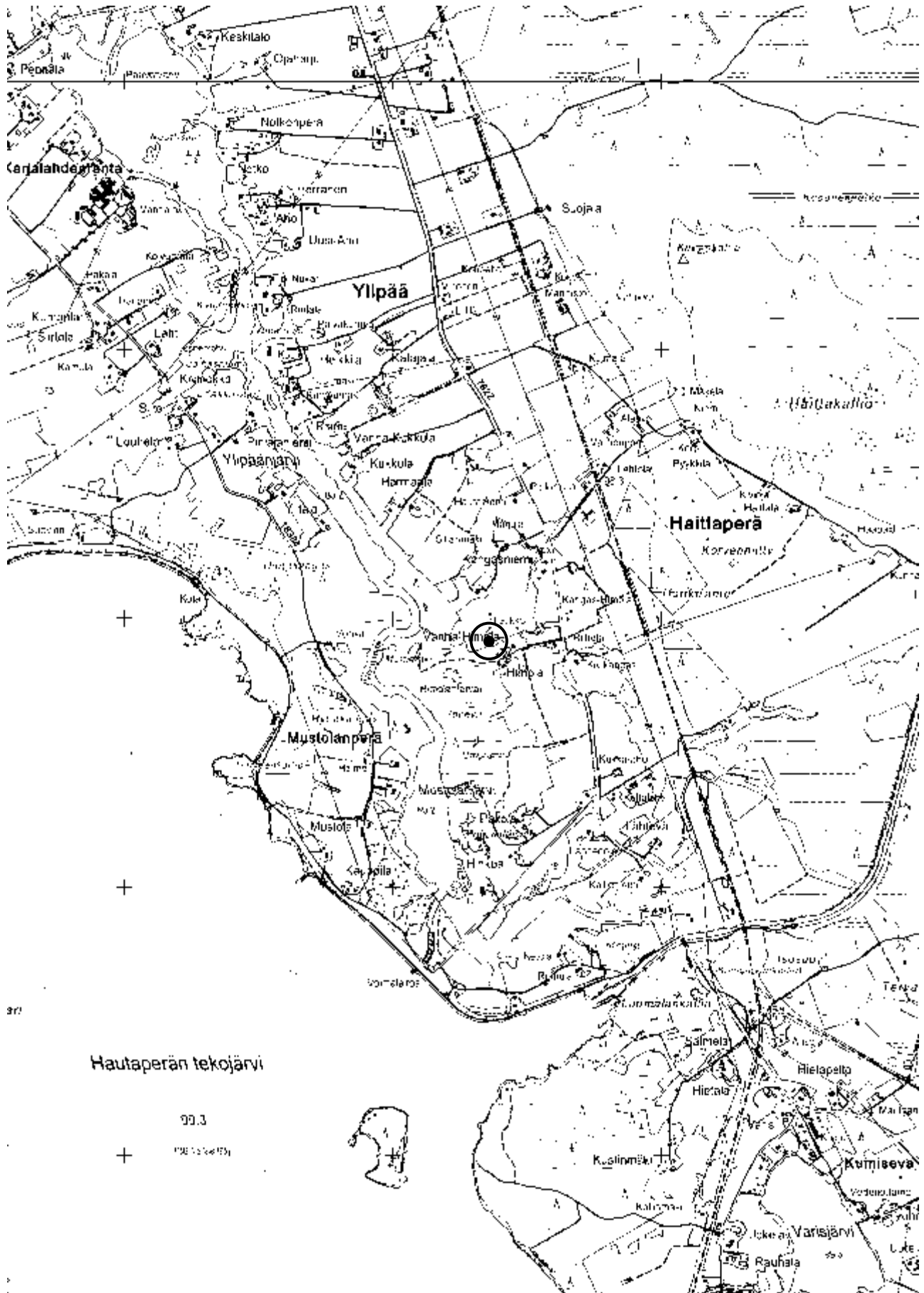
not. Kohteesta 170 m lounaaseen sijaitsee soistunut Himolanlampi, joka lienee sopinut järvi-
malmin hankintaan.

Kuva 8. Haapajärvi Himola 2. Etualalla rinteessä selkeämpi ja tummempi hiilen ja kuonan muodostama alue. Taustalla Himolan tila. Suunta WNW→ESE. 1.5.2010.

Kuva 9. Haapajärvi Himola 2. Kuvassa pellolla erottuvat eteläinen, rajoiltaan epäselvempi (1) ja selkeämpi pohjoinen (2) läikkä. Suunta SSE→NNW. 1.5.2010.

Haapajärvi Järvikuona**69010051****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 332204 Kuonanjärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067939, i = 4311117, z = n. 140$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: n. 200 x 140 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 15,6 km itään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5414:20–22	keihäänkärki ja 2 talttaa
Tutkimukset:	1909	Aarne Europaeus	tarkastus
	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kuonanjärven länsirannalla, itään päin viettävällä rinteellä, rautatiestä n. 200 m etelään. Maaperä on hienoa hiekkaa, ja talon pohjoispuolella Töröläntien varrella on useita hiekanottoaikoja. Kuonanjärvi on matala järvi, joka on kuivattu 1880-luvulla, mutta sen pinta on myöhemmin palautettu suunnilleen alkuperäistä vastaavalle tasolle.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 81 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

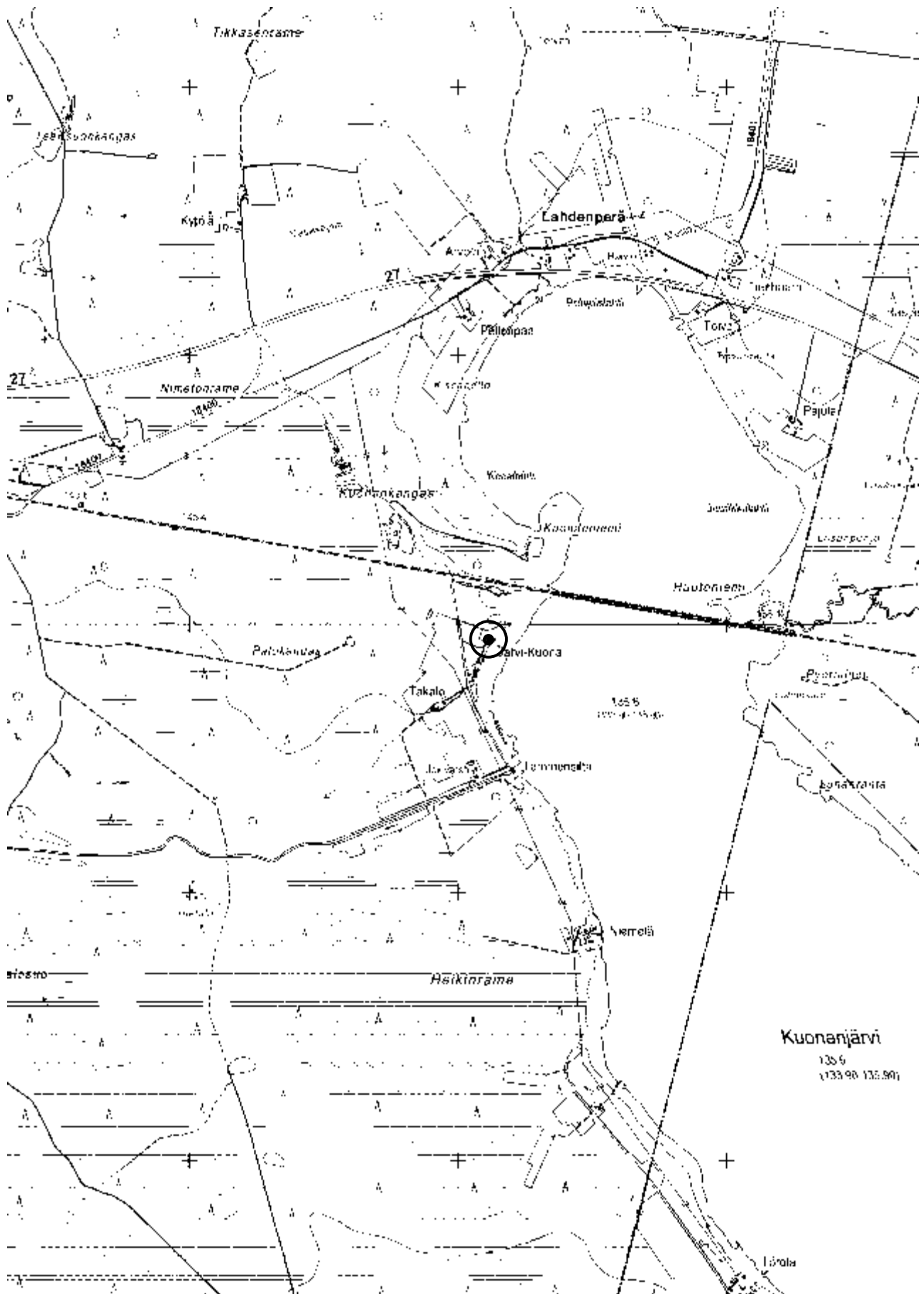
LISÄTIETOJA

Keihäänkärjen ja tasataltan (KM 5414:20–21) mainitaan löytyneen Järvikuonan talon pellostä, toisen tasataltan (KM 5414:22) löytöpaikaksi on kirjattu Järvikuonaan kuuluvan Niemelän torpan perunamaa. Löytötiedoissa mainitaan myös muitakin löytöjä saadun, mutta niitä ei oltu ymmärretty tallettaa. Esineet sai Aarne Europaeus stipendiaattimatkinsa aikana. Tarkastusaan paikan vuonna 1992 Markku Mäki vuoti ei pystynyt paikantamaan asuinpaikkaa peltojen oltua puituna. Talosta pohjoiseen sijaitsevien, rautatien tuntumassa hiekanottoaikojen tarkastus ei tuolloin myöskään tuottanut tulosta. Kohde on määritelty kiinteäksi muinaisjäännökseksi lukuisten löytöjen ja otollisen topografiansa vuoksi.

Löydön KM 5414:22 sanotaan olleen peräisin Niemelän torpan pellostä, 10–15 askelta torpasta lounaaseen. Niemelä-niminen tila sijaitsee Järvikuonasta noin reilun kilometrin verran etelään, sekin sijaitsee järven rannassa.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 112–113)

Kartta 81. Haapajärvi Järvikuona. Peruskarttaote 1:20 000 (332204 Kuonanjärvi)

Haapajärvi Jätinlinna**69000001****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: ajoittamaton
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7059298, i = 420249$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 1000 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 11 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: 1992 Markku Mäkivuoti inventointi

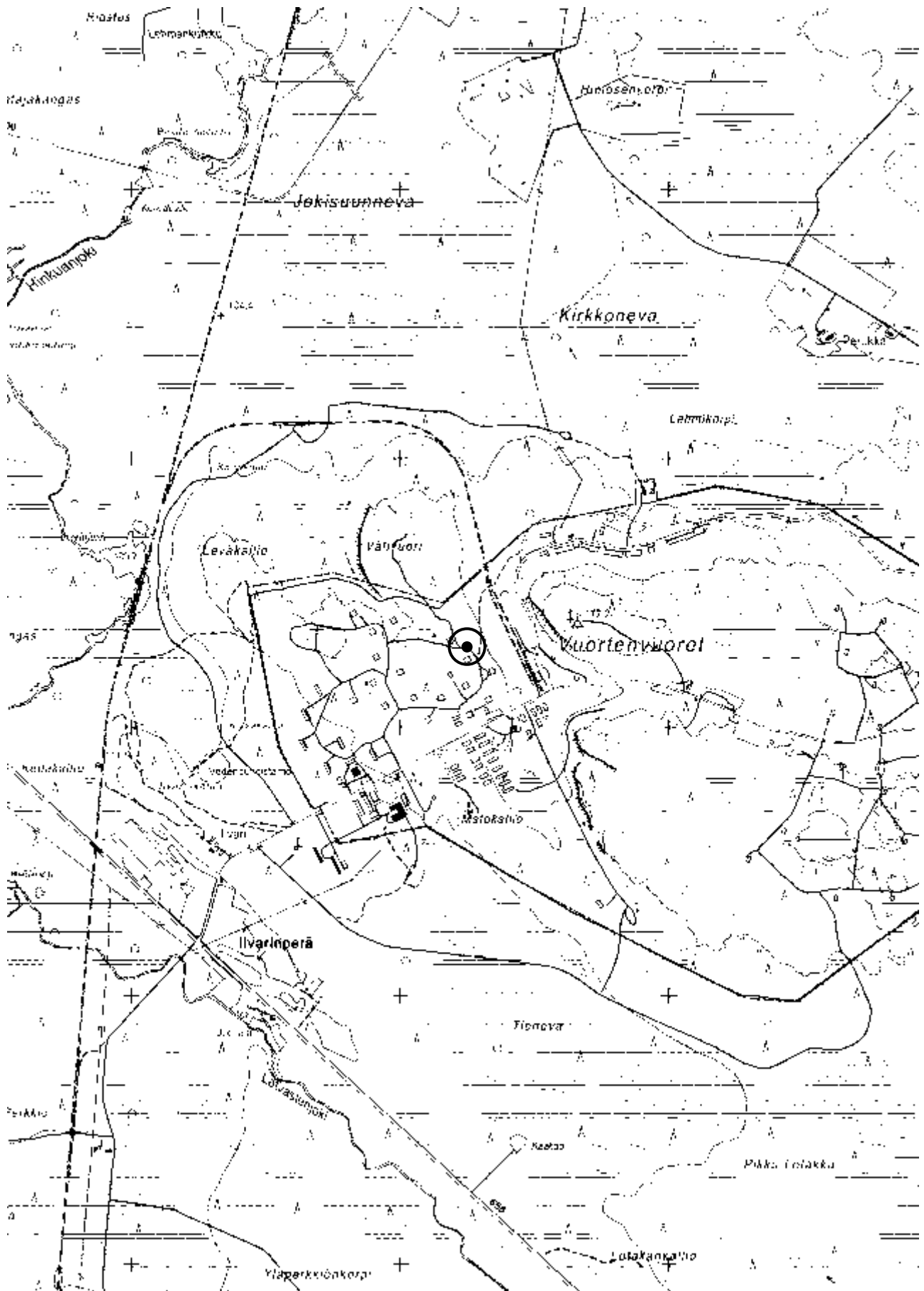
LYHYT KOHDEKUVAUS

Vanhoissa Museoviraston tiedoissa on maininta, että ”Haapajärvellä on ’Jätinlinna’, korkea nelisnurkkainen kallio, joka näyttää kuin olisi oikein muurattu tiilenmuotoisista paasiloista.” Kohde on sijoitettu Vuortenvuorten alueelle, jossa on korkeita avokallioita ja jyrkkiä kallioseinämiä. Paikalla on vaikea tehdä havaintoja, koska sinne on sijoitettu asevarikko. Aluetta on tutkinut Markku Mäkivuoti Haapajärven 1992 inventoinnissa, mutta hänen ei onnistunut paikantaa muinaisjäännöstä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 82 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 15–16)

Kartta 82. Haapajärvi Jätinlinna. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kaakila-Järvelä**69010024****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7075003, i = 414699, z = n. 82,5$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: n. 270 x 175 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,4 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1898	KM 3549:14	tasatalta
	1957	KM 14125:1–2	kourutalta ja poikkikirves
	-	Helsingin V yhteiskoulu (?)	pohjalainen tasatalta
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

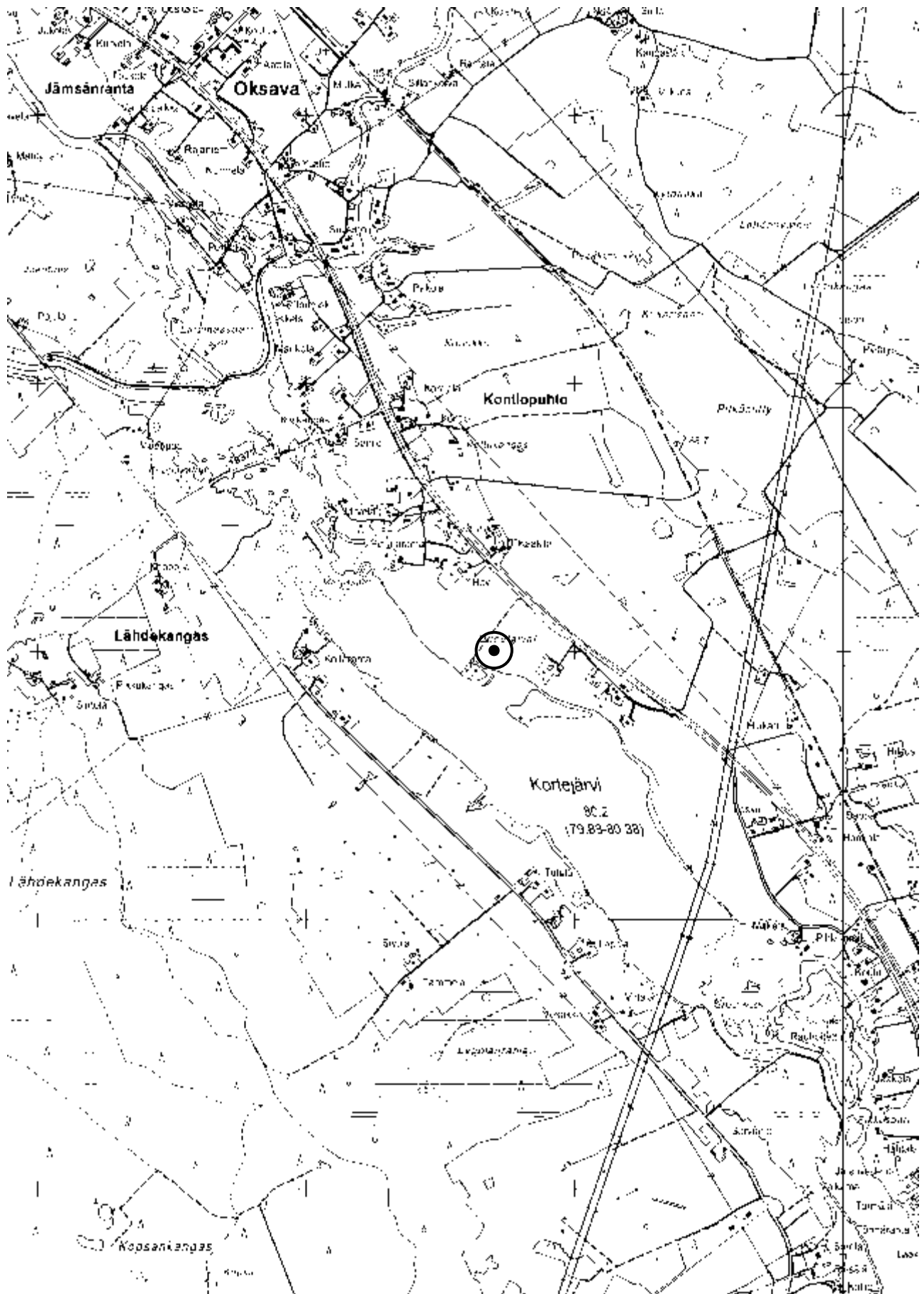
LYHYT KOHDEKUVAUS

Nivalantien (vt 27) lounaispuolella, Kortejärven pohjoispäässä. Maasto on aavaa peltotasa-koa. Kohteen on tarkastanut Markku Mäkivuoti vuoden 1992 inventoinnissa. Paikalta on löyty-nyt tasatalta (KM 3549:14) sekä kourutalta ja poikkikirves (KM 14125:1–2). Tarkastuksensa aikana Mäkivuoti sijoitti mahdollisen asuinpaikan Korttejärven rannassa sijaitsevan kesämökin tietämille; paikannus perustuu sekä löytötiedoissa mainittuihin ja talon asukkaiden antamiin tie-toihin, sillä pintahavainnointi nurmella olleilla pelloilla oli vaikeaa. KM 14125:2:n löytötiedoissa löytöpaikalla mainitaan olevan maastonkohouma, savikkoinen rantatörmä, jonka pinnalla olisi ollut vähän tuhkaa. Asuinpaikan sijainti on siis epävarma, eikä sen laajuutta tunneta.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 83 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovi-rasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 60–61)

Kartta 83. Haapajärvi Kaakila-Järvelä. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Kallio**69010060****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 3
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 332205 Ruhaperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7084382$, $i = 431006$, $z = n. 127,5$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 20,1 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1936	KM 10323:1–5	kiviesineitä
	1951	KM 12925:1–5	asuinpaikkalöytöjä
	1972	KM 18652:1–2	asuinpaikkalöytöjä
	-	HKM	3 esinettä
	-	Kuusaan koulu	2 esinettä
Tutkimukset:	1971	Anja Sarvas	tarkastus
	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi
	1999	Jalo Alakärppä, Eija Ojanlatva	koekaivaus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Kuusaanjärven kaakkoisrannalla, järveen laskevan Neva-ojan eteläpuolella. Kohteen kaakkoispuolelta kulkee Katvapuolentie. Maaperä on pohjamoreenia. Kivikautiset esinelöydöt olivat peräisin tilan päärakennuksen pohjoispuoleiselta pellolta, josta on tarkastusten yhteydessä löytynyt myös kvartsia. Kallion tilasta on tehty Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistyksen leirikeskus. Asuinpaikan ovat tarkastaneet Anja Sarvas 1971 ja Markku Mäki vuoti 1992. Vuonna 1999 paikalla tehtiin Oulun yliopiston arkeologian opiaineen toimesta tarkastus ja koekuopitus, jossa kävi ilmi, että koko asuinpaikka oli tuhoutunut maankäytön seurauksena. Lähiympäristön metsiköihin tehdyissä koekuopissa ei paljastunut mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

INVENTOINTI 2010–2011

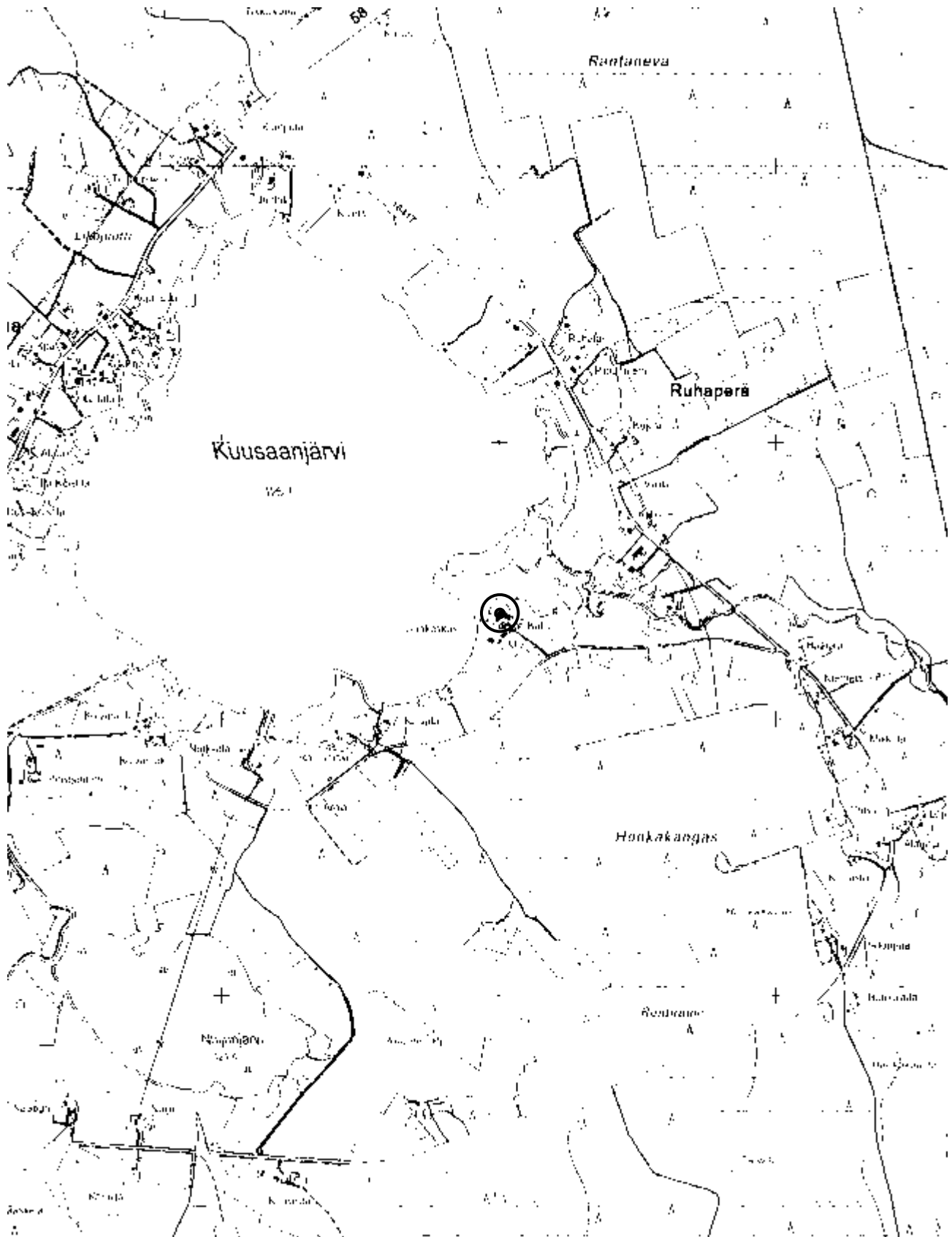
Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 84 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisätietoja:

Sarvas, Anja 1972. Haapajärvi 60 Kallio. Kivikautisen asuinpaikan tarkastus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 130–132)

Alakärppä, Jalo; Ojanlatva, Eija 1999. Haapajärvi 60 Kallio. Koe-
kuopitus 28.10.1999. Museovirasto, arkeologian osaston topogra-
finen arkisto.

Kartta 84. Haapajärvi Kallio. Peruskarttaote 1:20 000 (332205 Ruuhaperä)

Haapajärvi Karhunpiilo**69010020****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7052440, i = 417105, z = n. 125$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 17,5 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1897	KM 3354:62–64	kiviesineitä
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Haapajärven eteläisimmässä kolkassa Ison-Olloven eli Karhunpiilonjärven pohjoisrannalla. Karhunpiilon metsänvartijan talosta on jäljellä enää rauniot, piha ja lähipellot ovat metsittyneet tai metsitettyjä. Kyseessä on ilmeisesti muinaisen Päijänteen lasku-uoman varrella sijainnut esikeraaminen asuinpaikka.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 4.6.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (ei mahdollisuutta pintahavainnointiin)
 Löydöt: -
 Kartat: 85 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Haapajärven ja Pihtiputaan rajalla sijaitsevalla kankaalla, jota ympäröivät laajat suoalueet ja järvet. Alue on syrjäseutua, eikä siellä ole enää vakituista asutusta. Karhunpiilon tilan itäpuolella kohoaa pieni mäki, lounaispuolelle sijoittuu Pihtiputaaseen kuuluva Iso-Olloven eli Karhunpiilonjärvi.

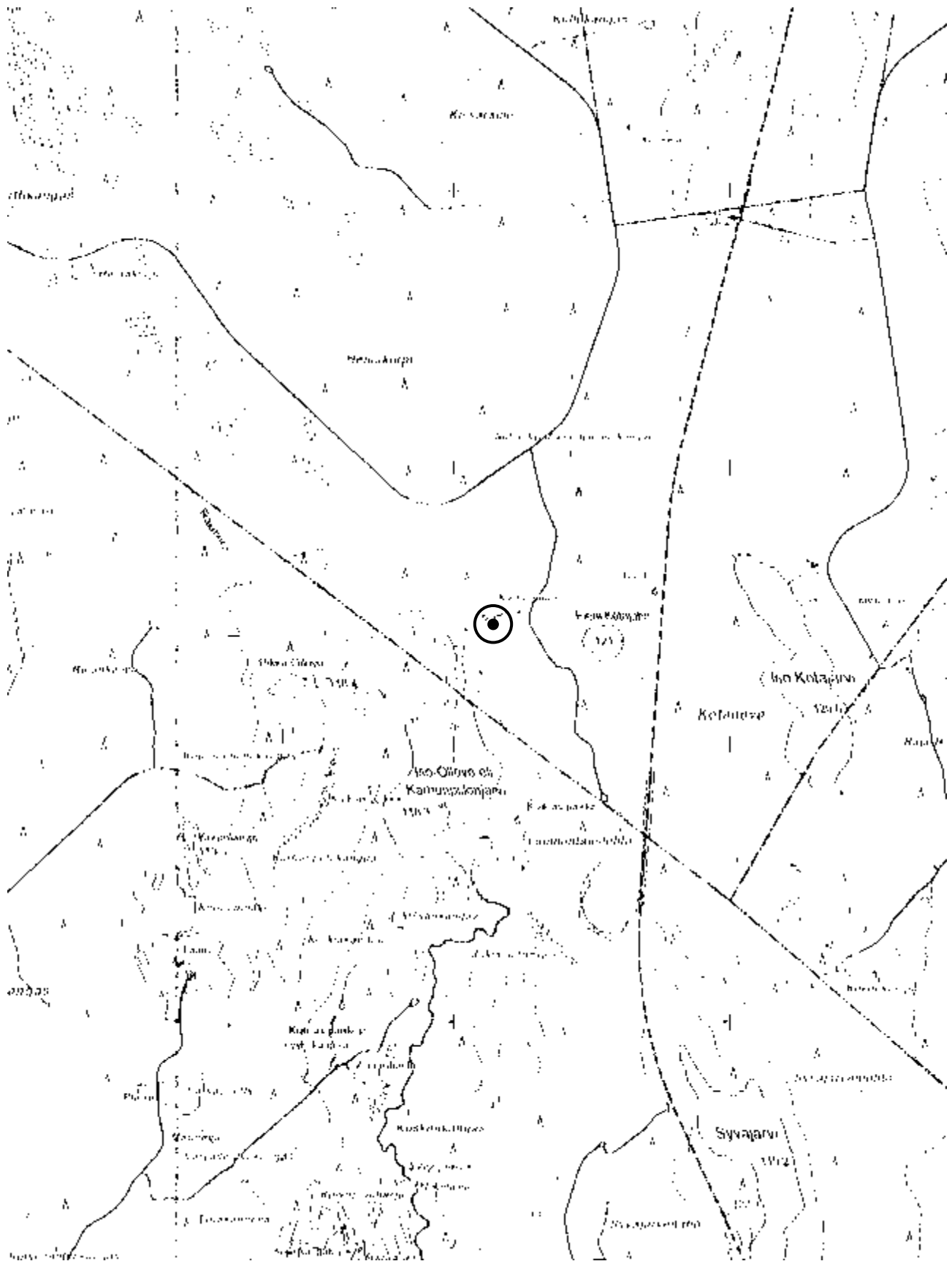
Kohteen kuvaus: Karhunpiilon löydöt lienevät peräisin tilan vanhoilta pohjois- tai eteläpuolisilta peltoalueilta, jotka nykyisin kasvavat metsää. Vanhat pellot erottuvat kuitenkin maastossa nuorena lehtimetsänä, muutoin ympäröivä metsä on mäntykangasta. Alueella on tehty joitain vuosia sitten laajoja hakkuita. Kaikki rakennukset on purettu, ainoastaan päärakennuksen kivijalat ja muuri osoittavat päärakennuksen paikkaa. Asuinpaikan tarkkaa sijaintia ei ole pystytty määrittämään, ja asian selvittämiseksi tarvittaisiin koekaivausta.

Asuinpaikkaa on sijaintinsa puolesta arveltu esikeraamiseksi, sillä Muinais-Päijänteen ranta-linja kulkee kohteen läheisyydessä suunnilleen 122,5 metrin korkeuskäyrällä. Karhunpiilon läheisyydessä Pihtiputaan puolella on lukuisia kivikautisia asuinpaikkoja.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 52–53)

Kartta 85. Haapajärvi Karhunpiilo. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Muuras)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Karjakivi**1000018861****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: rajamerkit
 Ajoitus: historiallinen (1700-luku)
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 332103 Pitkäkangas
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7058269, i = 428753, z = n. 172,5$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7058264-7058274, i = 428748-428757$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 16,7 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kala- ja Pyhäjoen rajankäyntiin (1700-luku) liittyvä rajapyykki sijaitsee Haapajärven ja Pyhäjärven rajan taitekohdassa Pitkänkankaantien varrella. Pari metriä halkaisijaltaan olevaan pöytä-mäiseen siirtolohkareeseen on kaiverrettu mm. rajalinjaa osoittavia viivoja, kirjaimia ja Ruotsin valtakunnan vaakuna.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 15.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (maasto mäntykangasta)
 Löydöt: -
 Kartat: 86 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 10–12

TUTKIMUSKERTOMUS

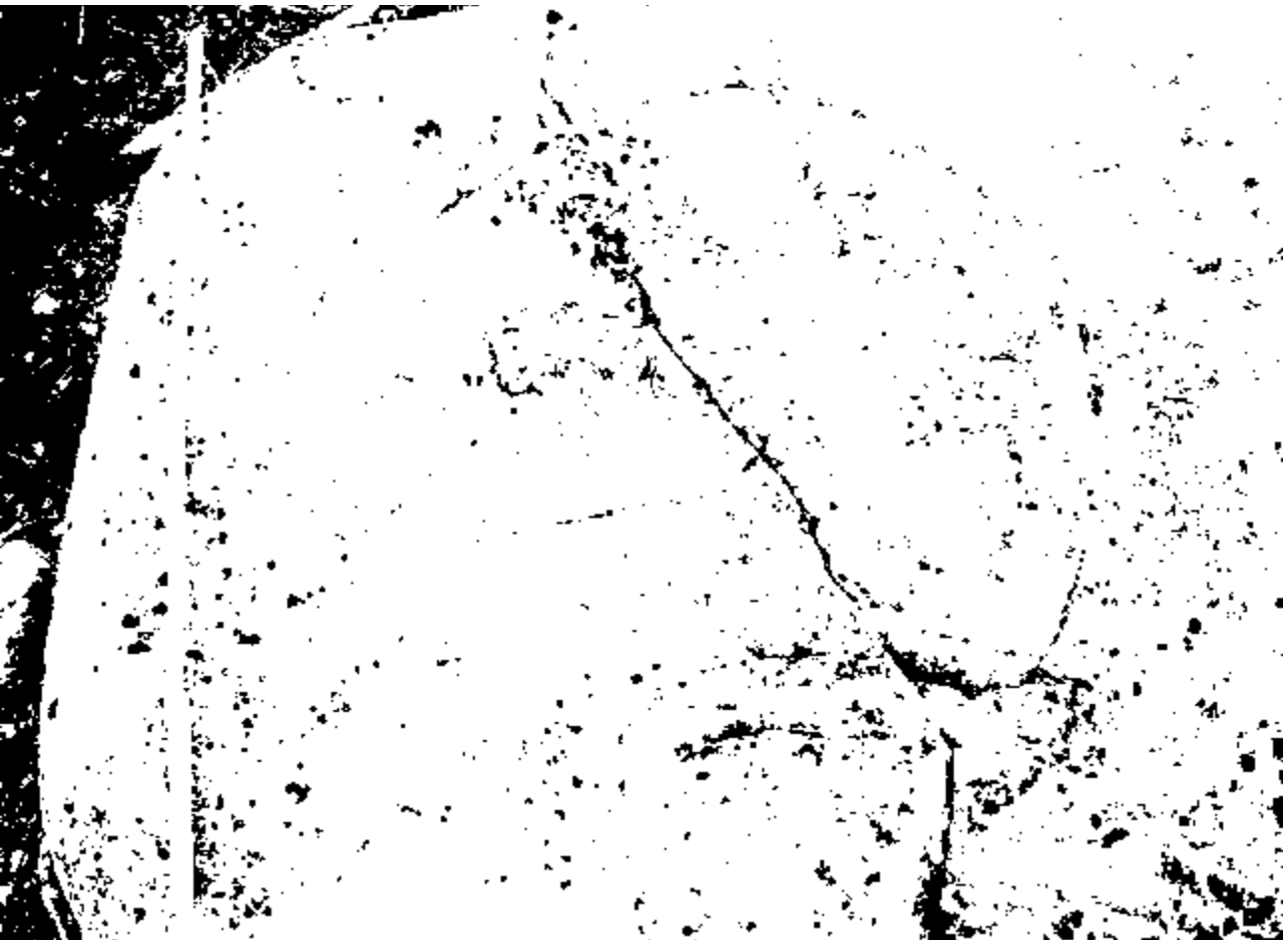
Sijainti ja maasto: Tarkalleen Haapajärven ja Pyhäjärven rajalla, Pitkänkankaantien (mt 7622) ja Taimikkokankaalle johtavan metsäautotien risteyksestä n. 20 m etelään. Maasto on hyvin hiekaista mäntykangasta. Kohteesta n. 200–300 m koilliseen sijaitsee Pitkänkankaan harju.

Kohteen kuvaus: Kyseessä on 1760-luvulla tehtyyn Kala- ja Pyhäjoen pitäjien rajankäyntiin liittyvä merkki. Rajamerkkiin, noin 2–3 m leveään ja metrin korkuiseen laakeaan kiveen on hakattu n. 80 cm halkaisijaltaan oleva ympyrä ja pitäjien rajaa merkitsevä viiva. Ympyrän sisälle on piirretty myös Ruotsin valtakunnan vaakuna, vuosiluku 1761, sekä rajakiven numero 181. Ympyrän alle on kirjoitettu rajankäynnistä vastaavan maanmittari Carl Holmlundin nimikirjaimet. Kiven pinta viettää loivasti etelään.

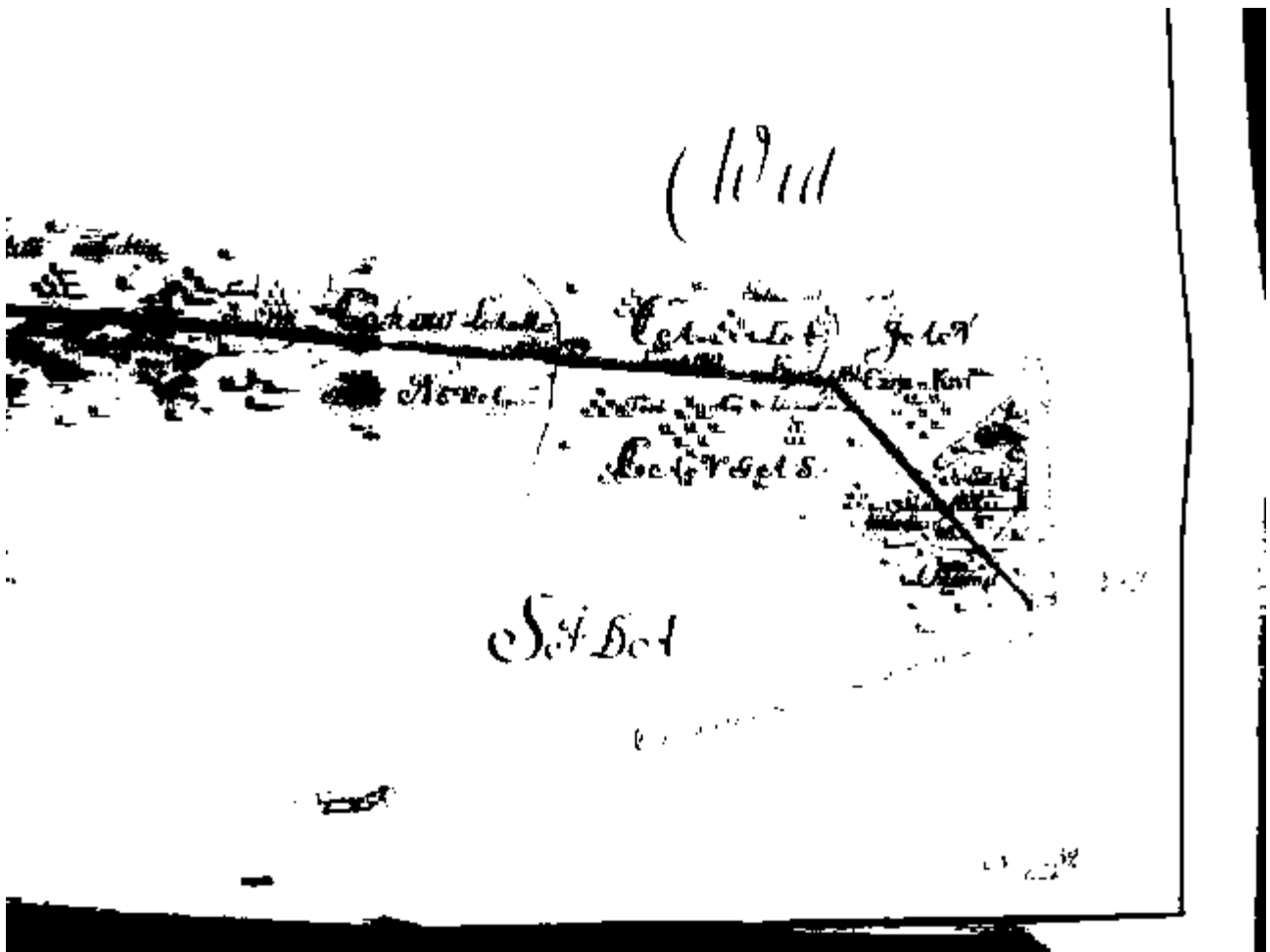
Kohteelle on kuljetettu kivilohkareita mahdollisesti tien teon yhteydessä, mutta rajamerkki kaiverruksineen on helposti havaittavissa.

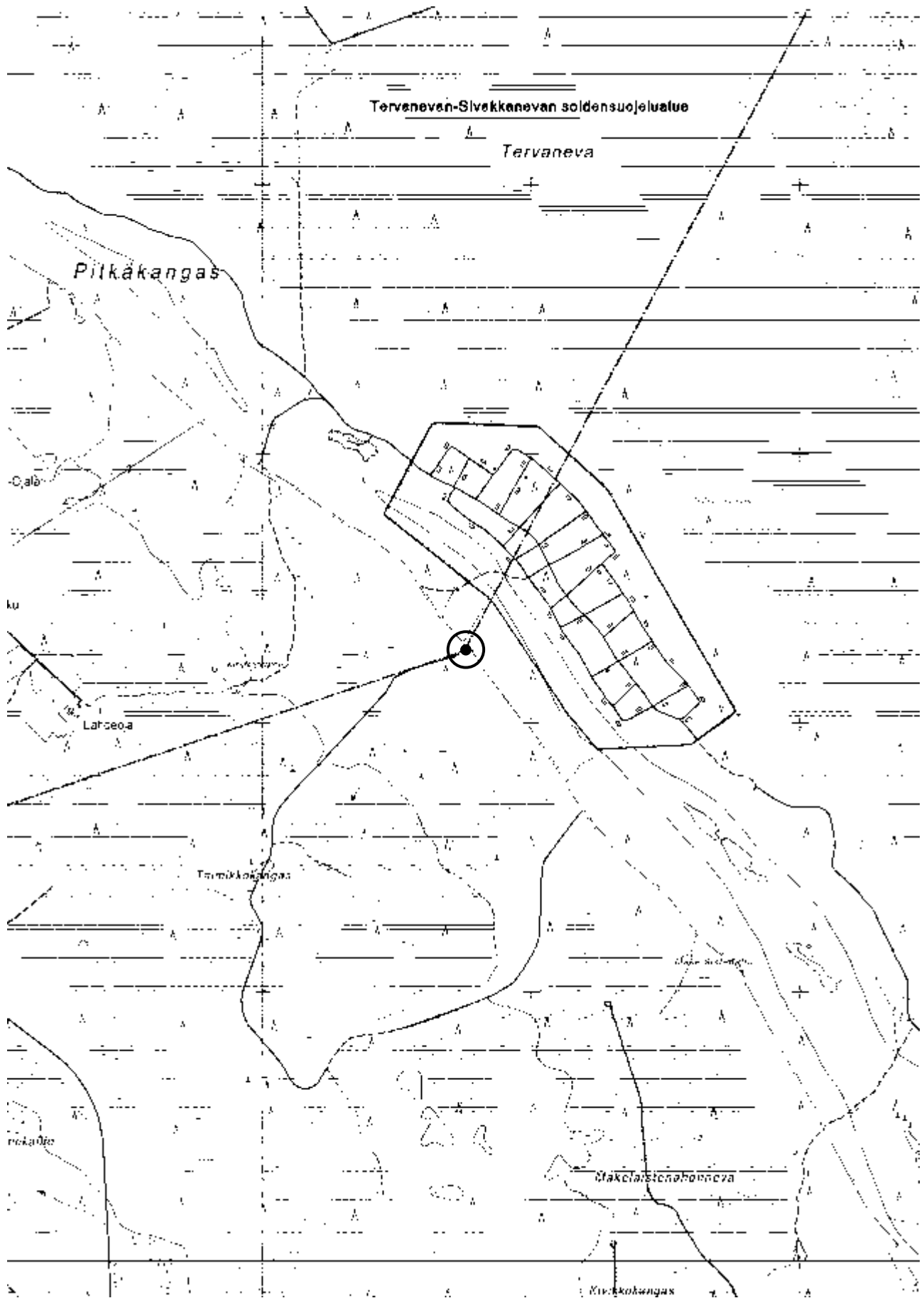
Kuva 10. Haapajärvi Karjakivi. Rajakivi etualalla keskellä. Sen oikealla puolella paikalle myöhemmin siirrettyjä lohkareita. Suunta S→N. 15.5.2011.

Kuva 11. Haapajärvi Karjakivi. Lähikuva rajamerkin yksityiskohdista. Suunta S→N. 15.5.2011.

Kuva 12. Haapajärvi Karjakivi. Ote Kala- ja Pyhäjoen rajankäyntikartasta (f4 18/1-15. Kansallisarkisto). Kartan ilmansuunta NW→SE.

Kartta 86. Haapajärvi Karjakivi. Peruskarttaote 1:20 000 (332103 Pitkäkangas)

Haapajärvi Katajakangas**69010097****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7061246, i = 418477, z = n. 100-102,5$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7061175-7061316, i = 418460-418493$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 210 x 140 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 8,8 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1973	KM 19056	asuinpaikkalöytöjä
	1993	KM 27714:1	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1972	Anja Sarvas	tarkastus
	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Hautaperän tekojärven eteläpuolella, Elämäjärventien ja Katajaperäntien risteyksen itäpuolella. Paikalla olevan hiekkakuopan reunoilta sekä Katajaperäntien eteläpuoleisesta metsässä tehdyistä koekuopista on löydetty tutkimuksissa kvartssia. Kohdetta on arveltu sijaintinsa puolesta esikeraamiseksi.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 4.6.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (paikalla tehty hakkuita ja hiekkakuoppaa täytetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 87 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Elämäjärventien (st 658) ja Katajaperäntien risteyksessä, sen itäpuolella. Kohde on maastosta lievästi kohoavalla mäellä, jossa on vanha hiekkakuoppa; maaperä on hienoa hiekkaa. Paikka on mäntyvaltaisella kangasta, jossa on paikoin tehty hakkuita. Kohde ulottuu Katajaperäntien molemmin puolin. Kohteen kaakkoispuolella virtaa Hinkuanjoki.

Kohteen kuvaus: Kohteen on paikantanut Anja Sarvas vuonna 1972, joka löysi hiekkakuopan pohjoisreunoilta kvartssia. Vuoden 1992 inventoinnissa Markku Mäki vuoti löysi kuopan reunasta lisää kvartssia ja löysi sitä koekuopista myös Katajaperäntien eteläpuolelta. Mäki vuoti on arvellut kohdetta esikeraamiseksi, Muinais-Päijänteen lasku-uoman varrella sijainneeksi asuinpaikaksi.

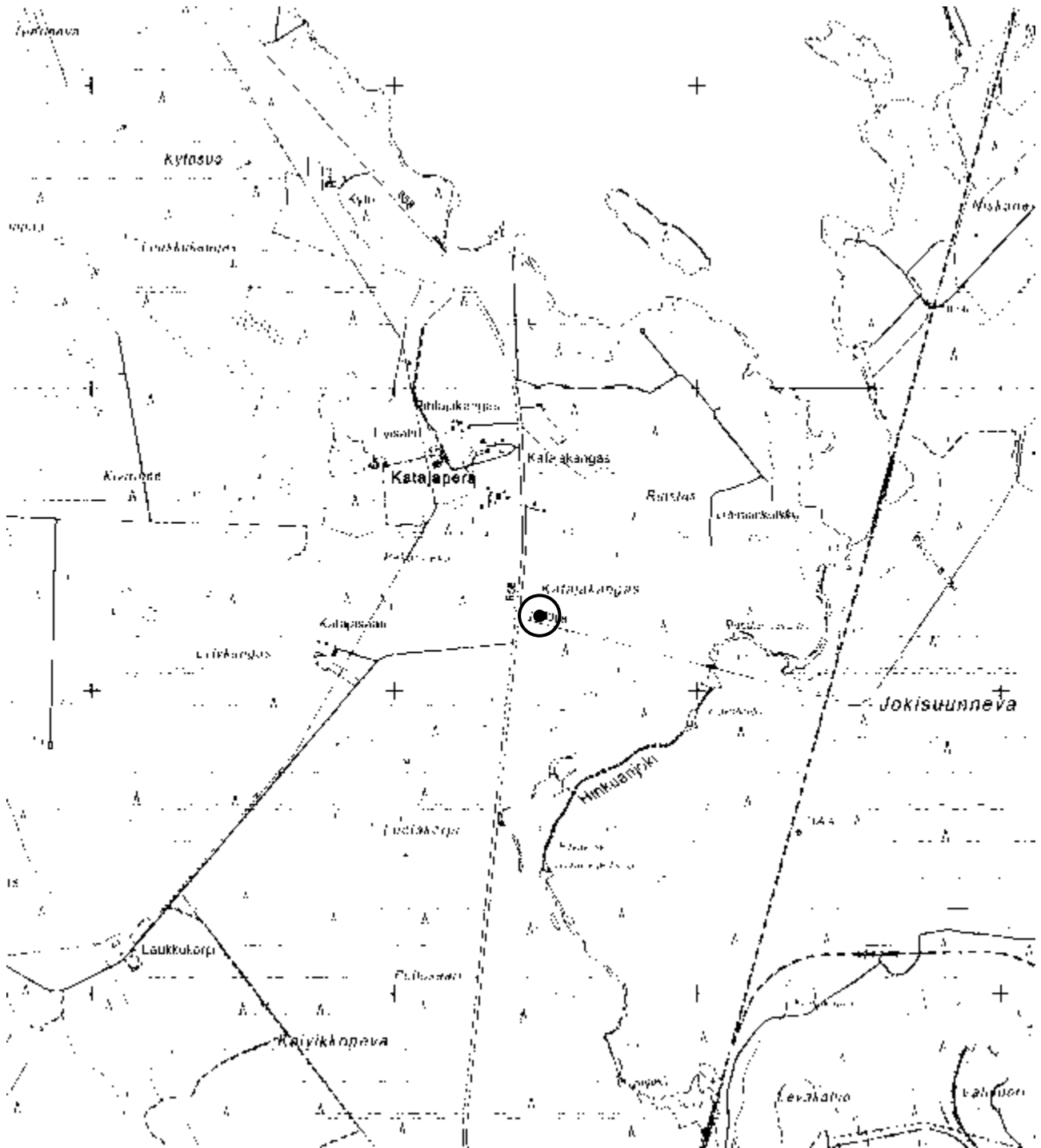
Tarkastaessani paikan 4.6.2010 hiekkakuoppa oli laajalti kasvillisuuden peitossa. Katajaperäntien pohjoispuolella on tehty hakkuita ja hiekkakuopan reunan päältä on paikoin ajettu metsäkoneella. Kuoppaa on myös täytetty kivilohkareilla. Tien eteläpuoleinen kangas oli puoles-

taan koskematonta metsää. Vaikkakin suuri osa kohteesta lienee säilynyt koskemattomana, on hiekkakuopalla tapahtunut mahdollisesti tuhoisia mullistuksia edellisten tarkastusten jälkeen. Vähäinen kuopan ja ojen reunusten tarkastelu ei tuottanut havaintoja kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Lisäyksiä:

Sarvas, Anja 1973. Haapajärvi 97 Katajakangas. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 203–204)

Kartta 87. Haapajärvi Katajakangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Katajakangas Pihlajakangas**69010105****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7061839$, $i = 418194$, $z = n. 105-107,5$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: 130 x 90 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 8,2 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1985	KM 22624	kivikiekko
	1992	KM 27715:1-9	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

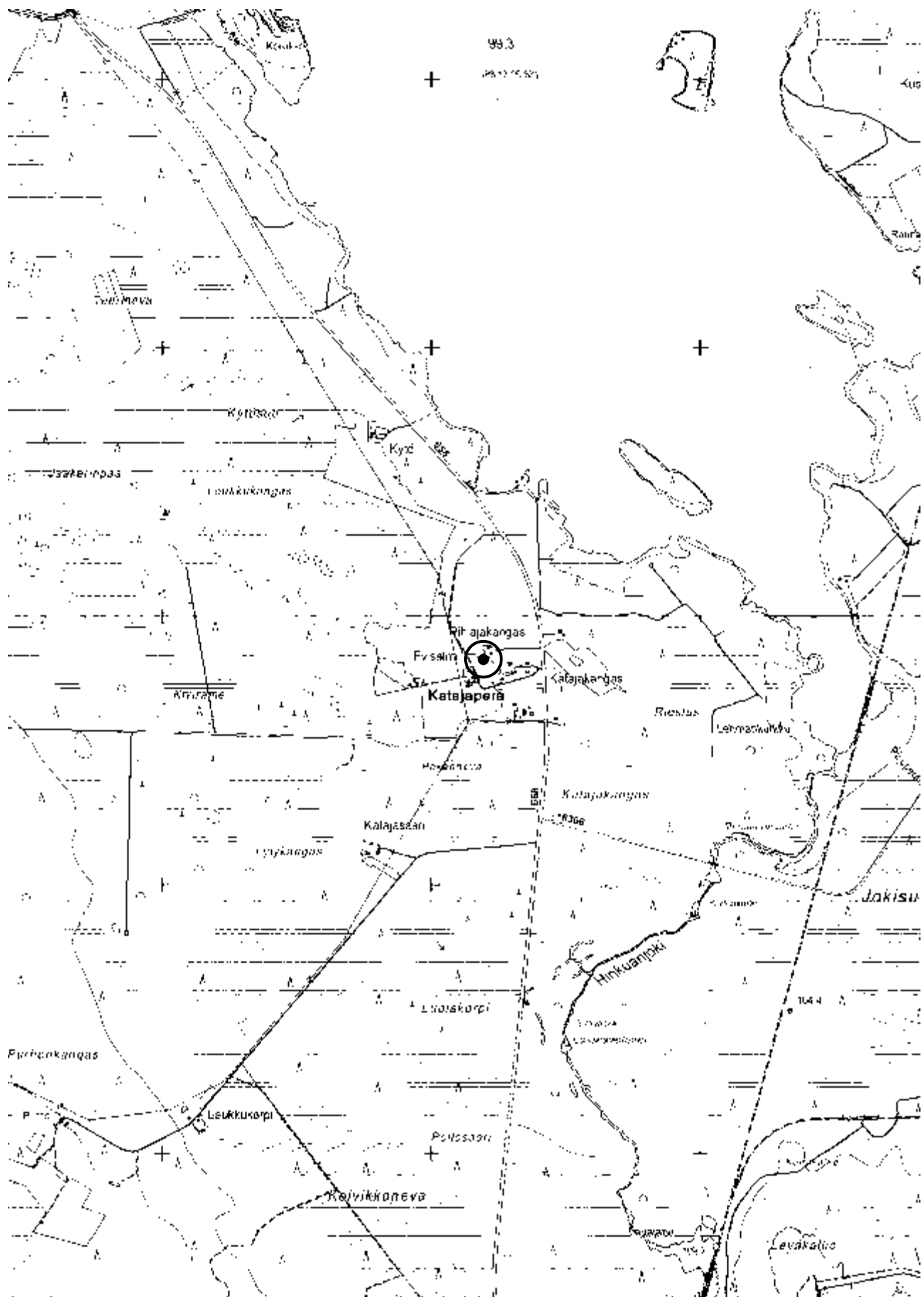
Kohde sijaitsee pellolla, n. 300 m Elämäjärventien (st 658) ja Tauskankaantien risteyksestä luoteeseen ja n. 550 m Hautaperän tekojärven rannasta lounaaseen. Kohteelta on löytynyt kivikiekko (KM 22624) ja vuoden 1992 inventoinnissa asuinpaikkalöytöjä (27715:19), mm. piitä, kvartseja ja palanutta luuta. Peltö on maaperältään savisilttiä. Kohteen pohjoispuolella on hiekkainen ja paikoin varsin kivikkoinen mäntykangas.

INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 88 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäksi: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 218-219)

Kartta 88. Haapajärvi Katajakangas Pihlajakangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Kauppila**1000018502****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7064985, i = 418889, z = n. 95-97,5$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7064947-7065034, i = 418862-418898$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: n. 65 x 20 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,4 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohteelta, joka sijaitsee Mustolanperällä, lähellä Hautaperän tekojärveä on löytynyt neljä kvartsi-iskosta. Löytöalue rajautuu hietaiseen rinteeseen Kauppilan talon kasvimaahan sekä talon koillispuoleiselle pellolle lähelle tietä. Paikalta ei ole kvartsien lisäksi muita varmasti asuinpaikkaan viittaavia löytöjä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 5.5.2010, 5.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: 2010 KM 38822 kvartsi-iskoksia
 Kartat: 89 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 13

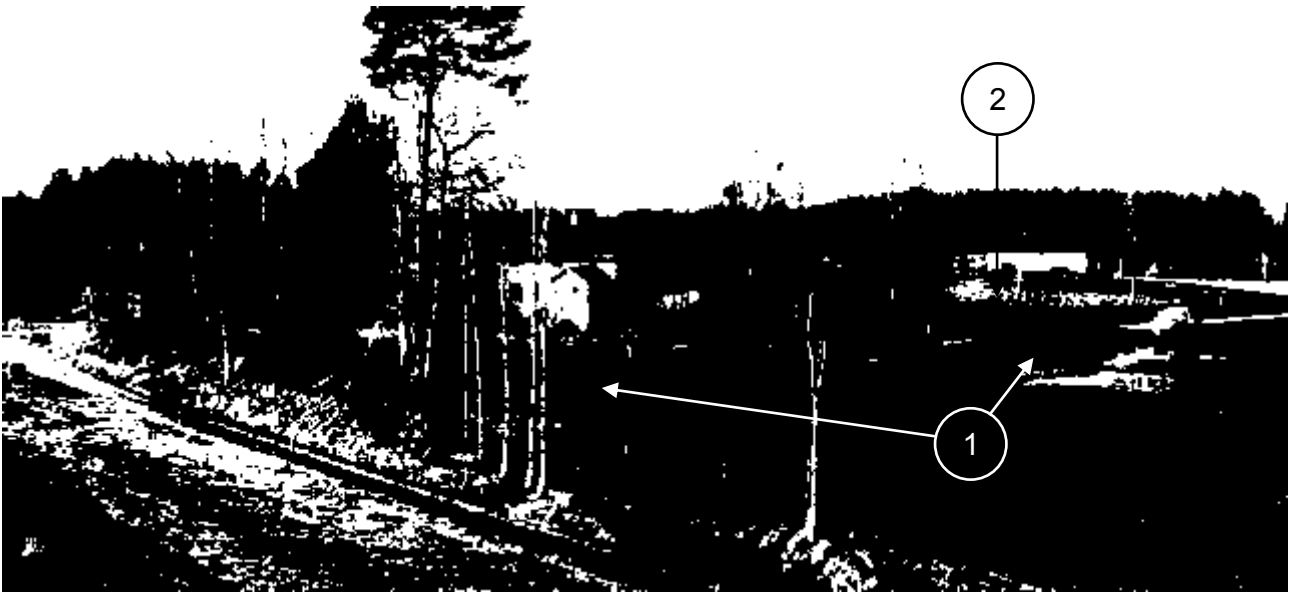
TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Mustolanperällä aivan Kauppilan talon läheisyydessä, n. 200 m Mustolanjärvestä länteen ja n. 350 m Hautaperän voimalaitoksesta luoteeseen. Maaperä on paikoin hyvin hietaista peltomultaa. Kohde sijaitsee kaakkoon viettävällä rinteellä, joka jyrkkenee alasastaan voimakkaasti. Rinteen alapuolella on entisen Hinkuanjoen ja niin ikään Muinais-Päijänteen lasku-uoman laakso. Kohteen poikki kulkee Mustolanperäntie.

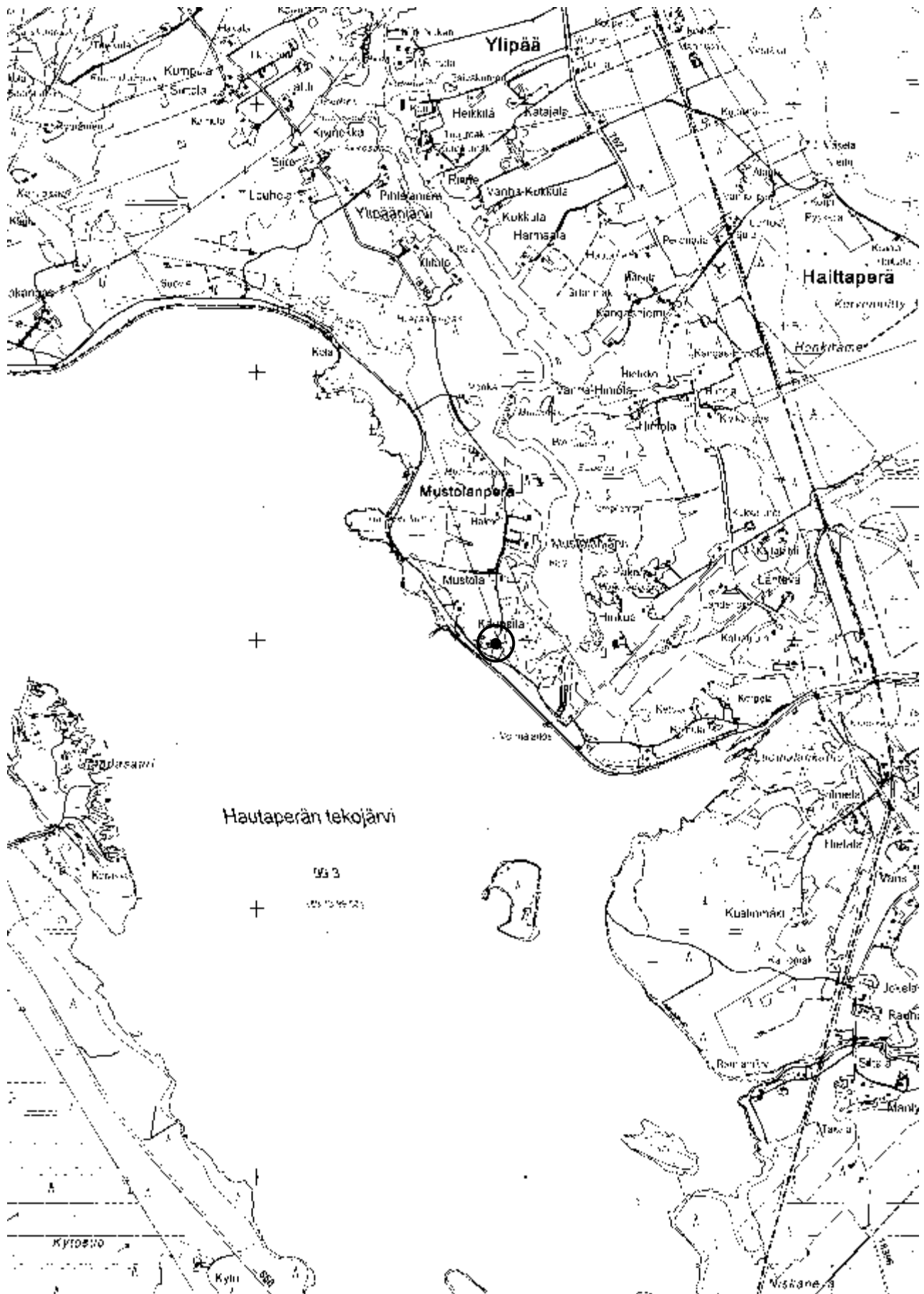
Kohteen kuvaus: Kvartsit löytyivät kartta-analyysiin perustuvan esityön avulla; Mustolanjärven rannat ovat topografisesti kivikautiselle asuinpaikalle sopivia, ja sen eteläpuolelta Hautaperän tekoaltaan alueelta tunnetaan kaksi asuinpaikkaa. Tarkastusajankohtina 5.5.2010 ja 5.5.2011 Kauppilaa ympäröivät pellot ja kasvimaat olivat osin kynnettyinä. Osa peltorinteestä oli hevoslaitumena. Talon väki ei ollut havainnut maillaan koskaan mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Tein pintapoimintaa Kauppilan itä- ja kaakkoispuoleisella pellolla sekä talon pihapiiriin kuuluvilla kasvimailla. Kolme kvartsi-iskosta löytyi kasvimaalta, ja suurin kvartsi pellostä Mustolanperäntien länsipuolelta, 43 metriä talosta pohjoiseen. Näkyvyys maanpinnalla oli hyvä, mutta

muita kiinteään muinaisjäänökseen viittaavia havaintoja ei tehty. Kvartsilöydöt näin pieneltä alueelta viittaavat kuitenkin vahvasti kivikautiseen joenvarsiasuinpaikkaan.

Kuva 13. Haapajärvi Kauppila. Kivikautinen asuinpaikka. Pintapoiminnassa kvartssia löytyi Kauppilan kasvimailta [1] sekä talon koillispuoleiselta pellolta [2]. Kuvassa etualalla Hinkuan voimalaitokselle johtava tie. Suunta SSE→NNW. 5.5.2011.

Haapajärvi Koivuranta**1000018506****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 3
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7064554, i = 418992, z = n. 87-90$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,8 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1972	KM 18648:1-4	asuinpaikkalöytöjä
	1972	KM 18954:1-44	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1971	Anja Sarvas	tarkastus
	1972	Maarit Lönnberg	kaivaus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hautaperän tekoaltaan alle jäänyt asuinpaikka, jolla on tehty pelastuskaivaukset vuonna 1972. Kaivauksia johtaneen Maarit Lönnbergin mukaan lyhytaikainen kivikautinen asuinpaikka on sijainnut Hinkuanjoen itäpuolella Koivurannan talon lounaispuoleisella pihamaalla ja siitä alkavalla loivalla peltorinteellä. Nyt paikka on Hautaperän tekoaltaan pohjassa n. 160 m voimallitoksesta lounaaseen.

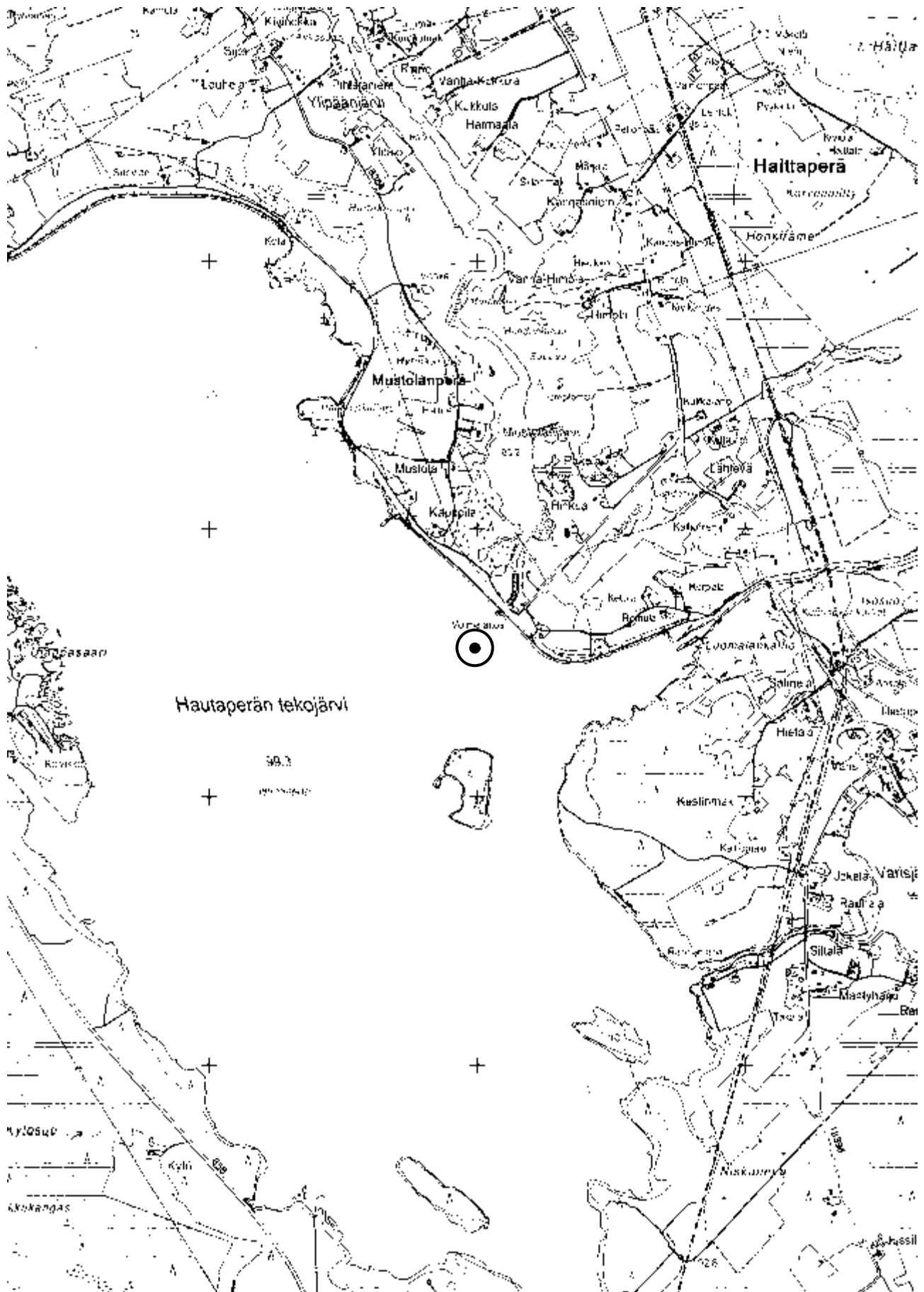
INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 90 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä:

Lönnberg, Maarit 1972. Haapajärvi 95 Koivuranta. Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1972. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 199-200)

Kartta 90. Haapajärvi Koivuranta. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Kokonmaa**1000018507****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: maarakenteet
 Tyypin tarkenne: kuopat
 Ajoitus: ajoittamaton
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 7

SIJAINTI

Topografinen kartta: 332103 Pitkäkangas
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7063485, i = 426894, z = n. 132,5$ (kuoppa 3)
 $p = 7063472-7063496, i = 426877-426917$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: n. 40 x 25 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 11,9 km itäkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Useista maahan kaivetuista kuopista koostuva ajoittamaton muinaisjäännös sijaitsee Haapajärven itäosassa, lähellä Kuonanjokeen laskevaa Musulanojaa. Paikka on lievästi ympäröivästä maastosta kohoava kangas. Kuoppia, jotka ovat keskenään eri kokoisia ja muotoisia, on yhteensä yhdeksän. Kolme suurinta ja selkeintä kuoppaa ovat halkaisijaltaan n. 2–3 m ja syvyydeltään yli metrin. Kuoppien ajoitus tai käyttötarkoitus ei ole selvillä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 4.6.2010, 24.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (maasto sankkaa kuusimetsää)
 Löydöt: -
 Kartat: 91 (yleiskarttaluonnos 1:1000)
 92 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 14, 15

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Haapajärven itäosassa, n. 5,5 km Kuonanjärvestä lounaaseen, 7 km Hautaperän tekojärvestä itään. Kohteen länsipuolella virtaa Kuonanjokeen laskeva Musulanoja ja koillispuolelta kulkee Piiloperältä Peräkankaalle johtava metsäautotie. Kohteen lähimaasto on n. 50 m säteellä kuusivaltaista kangasta, joka kohoaa lievästi, noin pari metriä ympäröivää soista maastoa korkeammalle. Alueella on ojituksia, ja kohteen poikki kulkee luoteiskaakkoissuuntaisia polkuja, mahdollisia talvitien jäännöksiä.

Kohteen kuvaus: Kohteesta ilmoitti minulle Veijo Myllylahti (Epäilyspuhdontie, 85840 Kuona) 8.5.2010 Haapajärven inventoinnin yleisötilaisuudessa. Myllylahti kertoi aiemmin omistamalaan metsätontilla sijaitsevista kuopista, joita jo hänen isänsä oli epäillyt pyyntikuopiksi. Tarkastin kohteen Myllylahden opastamana 4.6.2010. Kohde koostuu ainakin yhdeksästä eri kokoisesta ja muotoisesta kuopasta. Kuopat ovat kauttaaltaan aluskasvillisuuden peittämiä. Maastossa erottuu viisi hyvin selkeää kuoppaa; leveyttä niillä on n. 2–3 m ja syvyyttä hieman yli metrin. Muodoiltaan kuopat ovat suorakulmaisia tai soikeita ja suppilomaisia. Kuoppien poh-

jalla on paksu sammalpeite. Loput kuopat ovat kooltaan ja muodoltaan epämääräisempiä, korkeintaan alle metrin levyisiä ja muutamien kymmenien senttimetrien syvyisiä.

Kuopat eivät muodosta pyyntikuoppakohteille tyypillistä rivistöä tai linjaa, eikä niissä ole vallia. Niiden kokoerot viittaisivat siihen, ettei kuoppia ole pyritty tekemään rakenteeltaan samanlaisiksi. Kahden kuopan pohjalle tehty koepisto paljasti turpeen alla olevan 5–10 cm paksun hiilikerroksen. Kuoppien maannos oli häiriintynyt; huuhtoutumiskerrosta ei ollut havaittavissa. Koepisto paljasti samanlaisen hiilikerroksen myös muualla maastossa, mikä viittaisi joskus paikalla raivonneeseen metsäpaloon. Muinaisjäätännösalueen halki kulkee edellä mainittu polku, joka on mahdollinen hevos- tai talvitien jäännös. Kuopat sijoittuvat polun läheisyyteen, joten ne voivat liittyä historiallisen ajan elinkeinotoimintaan tai jopa metsäpalon sammutustöihin.

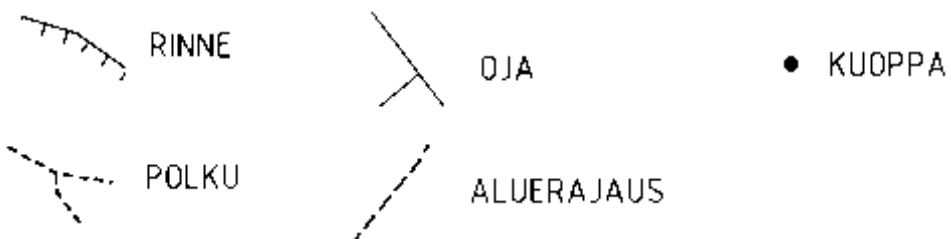
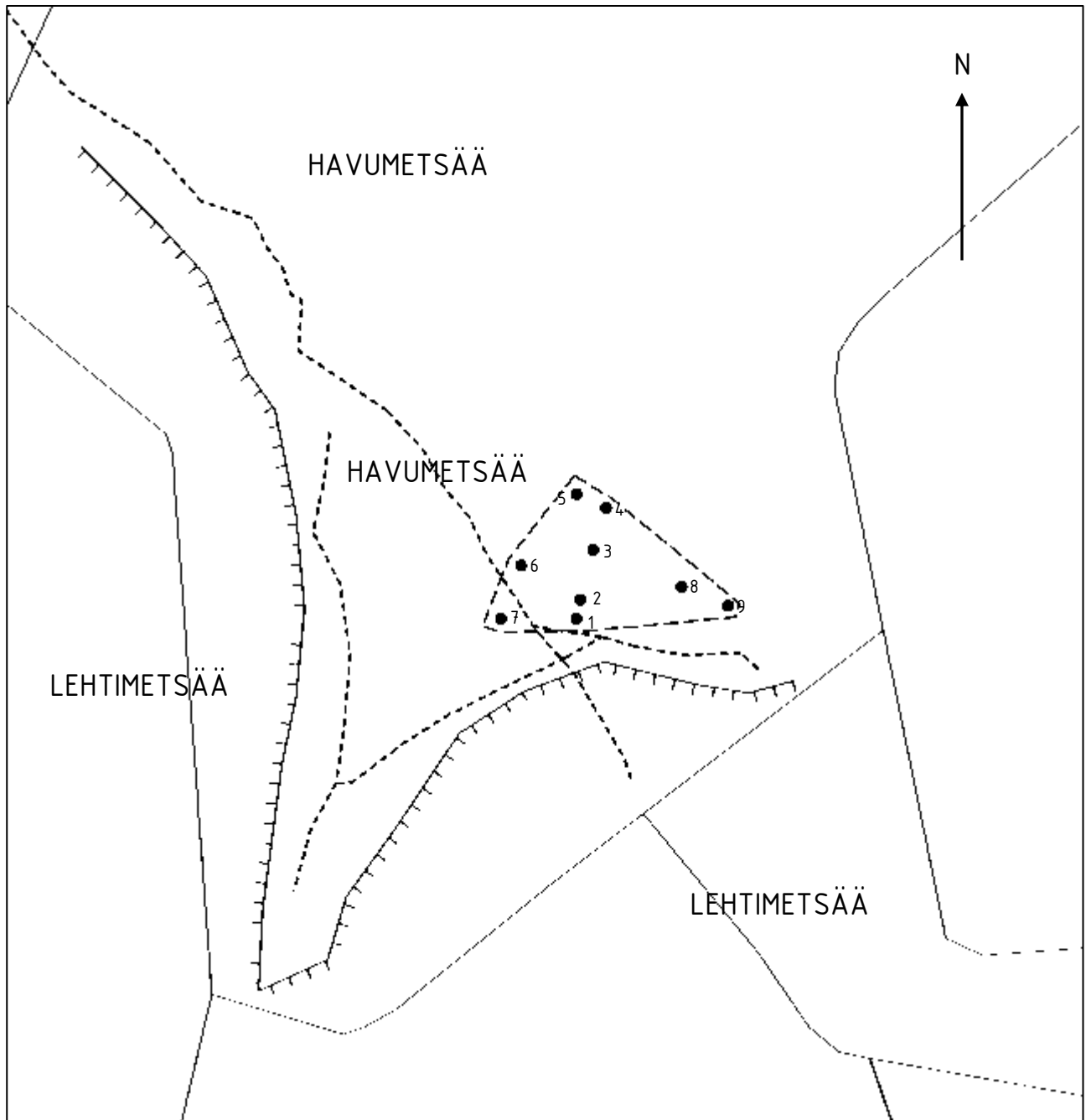

Kuva 14. Haapajärvi Kokonmaa. Kuoppa 7, koko n. 2 x 2 x 1 m. Suunta W→E. 4.6.2010.

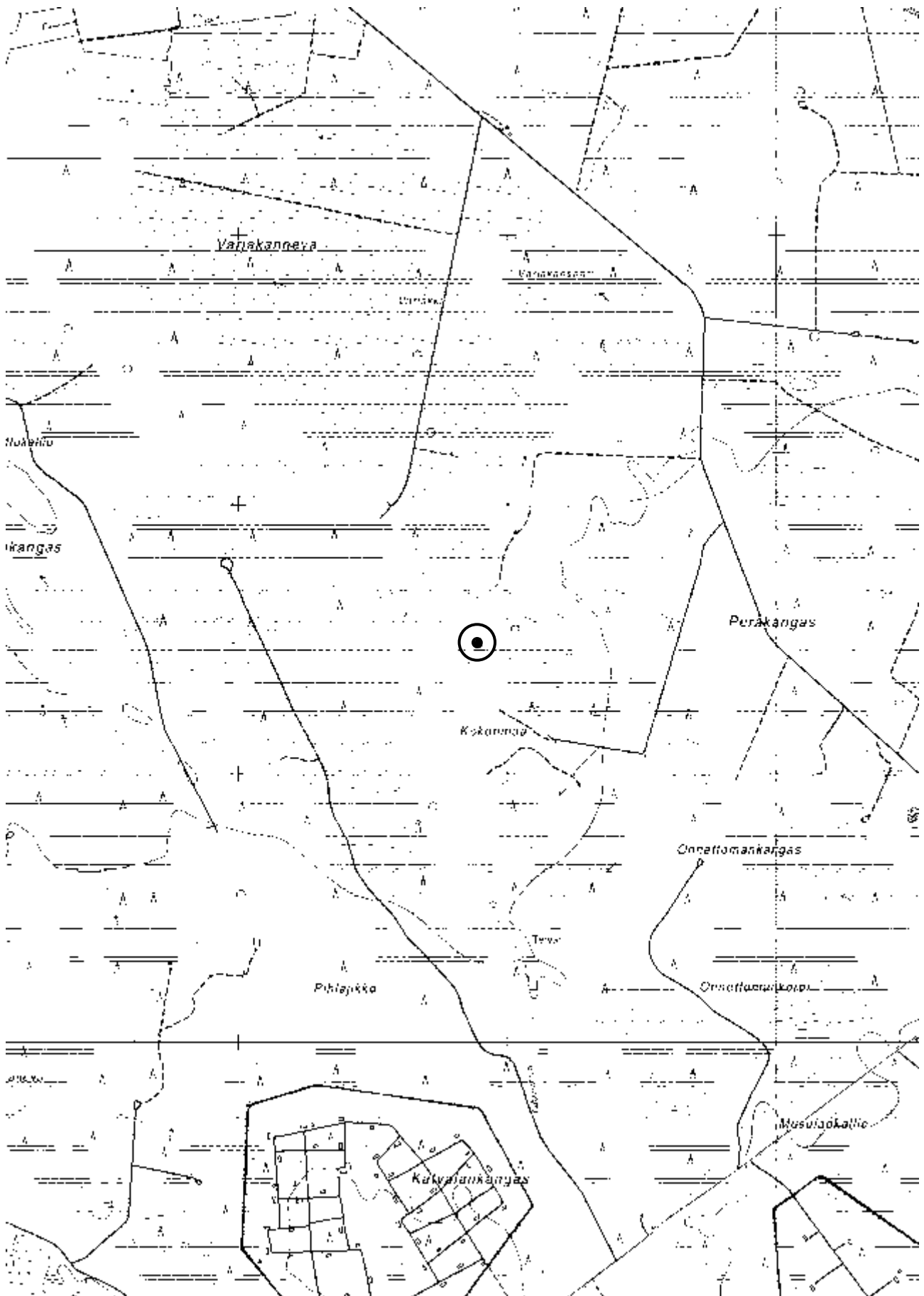

Kuva 15. Haapajärvi Kokonmaa. Kuopat 1 ja 2. Suunta N→S. 24.5.2011.

Kartta 91. Haapajärvi Kokonmaa. Yleiskarttaluonnos 1:1000

Kartta 92. Haapajärvi Kokonmaa. Peruskarttaote 1:20 000 (332103 Pitkäkangas)

Haapajärvi Kortteranta**1000018510****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7075011, i = 414119, z = n. 81$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7074985-7075035, i = 414083-414141$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: n. 60 x 25 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 5,7 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1974	KM 19744	kaksoiskirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee alavalla peltoalueella Korttejärven länsirannalla aivan vesirajan tuntumassa. Kohteelta on löytynyt kaksoiskirves (KM 19744) ja vuoden 2010 inventoinnissa pellolta oli poimittavissa kvartsi-iskoksia. Suurin osa kohteesta on mahdollisesti tuhoutunut tai jäänyt veden alle Korttejärven alle järven pintaa nostettaessa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä:	12.5.2010		
Havaintomahdollisuudet:	hyvät (pelto kynnetty)		
Löydöt:	2010	KM 38823	kvartsi-iskoksia
Kartat:	93	(peruskarttaote 1:20 000)	
Kuvat:	16		

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Korttejärven pohjoispäädyssä, lounaanpuoleisella rannalla, 800 m Tiitonrannan tien (mt 7630) ja Kontiopuhdontien risteyksestä kaakkoon. Kohde on sijaitsee aivan Korttejärveä ympäröivien peltoaavojen pohjoispäädyssä, ja maaperä on savea. Pelto on hyvin alavaa ja se viettää loivasti Korttejärveen. Kohteen pohjoispuolella maasto on metsää.

Kohteen kuvaus: Esineen on löytänyt peltotöissä Olavi Jaakonaho. Vuoden 1992 inventointikertomuksessa Markku Mäkivuoti mainitsee löytöpaikan sijaitsevan aivan nykyisessä vesirajassa 100 m talosta koilliseen. Tuolloisessa tarkastuksessa muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu, sillä peltoalue oli nurmella. Vuoden 2010 inventoinnissa tilanne oli onnekkaampi pelton ollessa kynnettyä. Kortterannan talossa asuva esineen löytäjän veli Lauri Jaakonaho kertoi, että pelto on muuttunut paljon vedenpinnan säännöstelyn vuoksi, ja siitä johtuen löytöpaikka olisi jäänyt Korttejärven alle. Tämän lisäksi pellolle on tuotu taannoin paksu, vähintään puolen metrin kerros maata.

Tutkin noin 140 metrin etäisyydellä Kortterannan talosta olleet peltoalueet. Pelto on hyvin alavaa, rannan läheisyydessä melkein vetistä. Huolimatta alueen maankäytöstä pellon pinta-

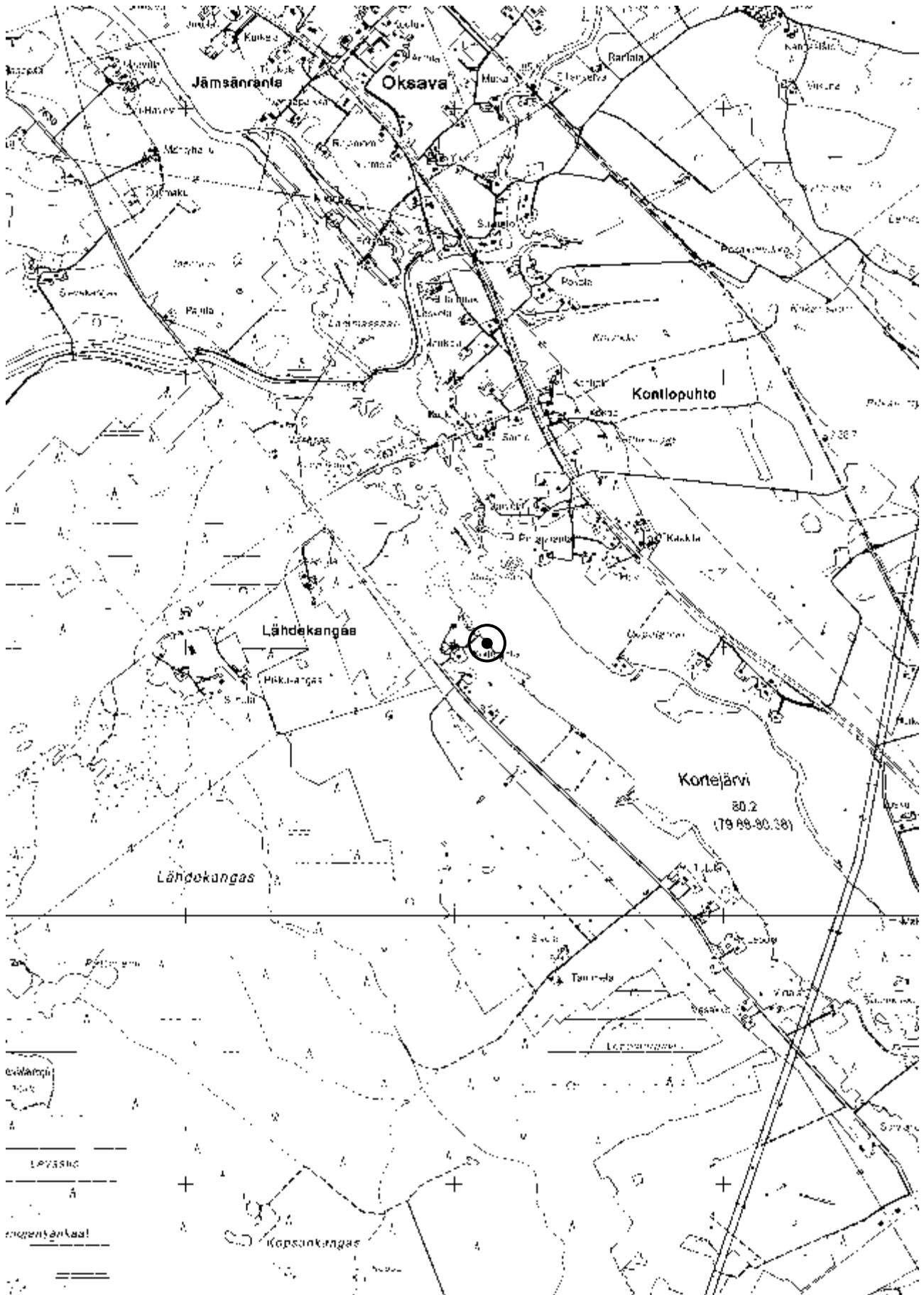
poiminnassa löytyi aivan pellon pohjoispäästä neljä kvartsi-iskosta n. 60 m pituiselta alueelta ja n. 13–20 m etäisyydeltä vesirajasta. Muita asuinpaikkaan viittaavia havaintoja ei tehty. Kaksoiskirveen löytöpaikaksi ilmoitetut koordinaatit sijoittuvat aivan kvartsilöytöalueen keskelle, mikä vahvistaa epäilyn kivikautisesta asuinpaikasta. Luultavasti suuri osa kohteesta on kuitenkin tuhoutunut maansiirron yhteydessä tai jäätyään vedenpinnan alle.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 210–211)

Kuva 16. Haapajärvi Korteranta. Kaksoiskirves ja vuoden 2010 inventoinnin kvartsilöydöt ovat peräisin pellon reunasta, aivan Kortejärven vesirajasta. Suunta WSW→ENE. 12.5.2010

Kartta 93. Haapajärvi Korteranta. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Kotajärvi (Kokkilan ja Rajahoikan väli)**69010005****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: latomukset
 Ajoitus: esihistoriallinen
 Rauhoitusluokka: 3 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: kyllä
 Koordinaatit: $p = 7052432, i = 418566, z = n. 125$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 17,6 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: 1971 Anja Sarvas tarkastus
 1992 Markku Mäki vuoti inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

MJrek (viittaus 1.1.2011): Kohde, sammaloitunut kiviraunio, sijaitsee Iso-Kotajärven itäpuolella lähellä Pyhäjärven rajaa metsäautotien käänköpaikasta 100 m pohjoiseen tiheässä metsikössä. Kiviraunio halkaisija on n. 2 m ja korkeutta sillä on n. 30 cm. Rakenne poikkeaa esihistoriallisesta röykkiöstä, joten kysymyksessä saattaa olla historiallisen ajan jäännös.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 19.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset
 Löydöt: -
 Kartat: 94 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Haapajärven ja Pyhäjärven rajalla, 230 m Kotajärvestä koilliseen. Kohteen lounaispuolella on metsäautotie, joka päättyy kuntien rajalle. Tien itäpuolella, Kotajärvestä etäännyttäessä maasto kohoaa paikoin melko jyrkästi koilliseen. Paikalla kasvaa tiheää kuusimetsää, ja rauniota ympäröivillä metsäalueilla onkin tehty joitain vuosia sitten hakkuita.

Kohteen kuvaus: Kohteen ensimmäisenä tarkastanut Anja Sarvas mainitsee latomuksen sijaitsevan ”Karhunpiilo-nimiseltä rautatiepysäkiltä Haapajärven puolelta Rajahoikkaan Pyhäjärvelle johtavan polun varressa, vain muutaman metrin päässä polusta, sen itäpuolella”. Raunio oli tuolloin tiheän pensaikon peitossa; se oli pyöreä ja halkaisijaltaan n. 1,5–2 m. Korkeutta sillä oli n. 40 cm. Sekä Sarvas että vuonna 1992 kohteen tarkastanut Markku Mäki vuoti ovat epäilleet latomusta historialliseksi, ehkä rajapyykiksi tai kiukaan pohjaksi. Mäki vuoti mainitsee myös, että kohdetta oli erittäin vaikea paikantaa sen oltua lähes kauttaaltaan sammalen peitossa.

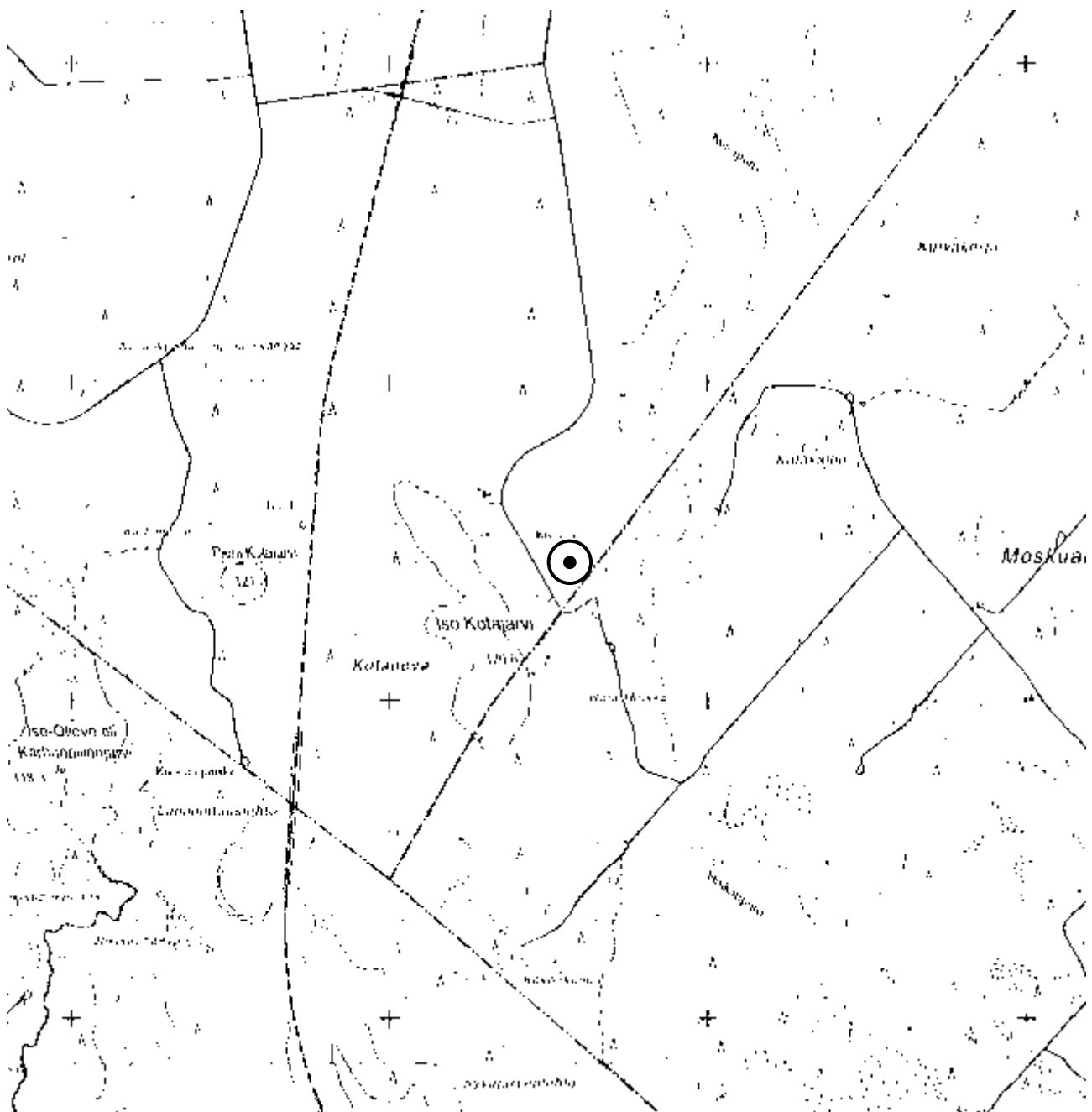
Vuoden 2010 tarkastuksessa yritin paikantaa kohteen, mutta sitä ei löytynyt. Vanhaa Rajahoikkaan johtanutta polkua ei enää erotu maastossa. Tarkalleen koordinaattien osoittamassa

kohdassa kulkivat metsäkoneen jäljet. Jälkien kohdalla sammalen alta pilkotti joitain terä-
väsärmäisiä kiviä, mutta mitään aiempien kuvausten rakenteen tapaista ei ollut havaittavissa.
Havainnointi ja maan tunnustelu parinkymmenen metrin säteellä ei myöskään tuottanut tu-
lostta. Latomus on voinut peittyä täysin aluskasvillisuuden alle. Mikäli se sijaitsi tarkalleen ai-
emmin annetuissa koordinaateissa, on se luultavasti tuhoutunut metsäkoneen yliajon seurauk-
sena.

Lisäyksiä:

Sarvas, Anja 1972. Haapajärvi 5 Pyhäjärven raja (Kokkilan-Raja-
hoikan väli). Kiviraunion tarkastus. Museovirasto, arkeologian
osaston topografinen arkisto.

Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovi-
rasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 23–24)

Kartta 94. Haapajärvi Kotajärvi. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Muuras)

Haapajärvi Kotajärvi Kokkila**1000018510****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännostyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7052660, i = 418263, z = n. 125$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7052558, i = 418289, z = n. 125$ (vanhat koordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 17,4 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1911	KM 5928:1–2	2 tasatalltaa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Haapajärven eteläosassa, Iso-Kotajärven itärannalla, metsästysmajan läheisyydessä. Kohteelta on löytynyt kaksi tasatalltaa (KM 5928:1–2) ja 2010 inventoinnissa kvartsiydin ja kivilaji-iskos. Kyseessä on ilmeisesti Muinais-Päijänteen lasku-uoman varrella sijainnut asuinpaikka. Kohteen laajuutta ei ole pystytty määrittämään, ja osa asuinpaikasta lienee tuhoutunut metsästysmajan pihapiirissä rakennustöiden seurauksena.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 2.9.2009, 19.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (paikalla metsää ja rakennuksia)
 Löydöt: 2010 KM 38824:1–3 asuinpaikkalöytöjä
 Kartat: 95 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 17, 18

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Haapajärven eteläosassa, lähellä Pihtiputaan ja Pyhäjärven rajaa Iso-Kotajärven itärannalla, n. 100 m päässä järven rannasta. Paikalla sijaitsee Isokotajärven hirvikämpä ulkorakennuksineen sekä Kokkilan vanha, ränsistynyt autiotalo. Kasvillisuus on vanhaa kangasmetsää, maaperä hienoa hiekkaa. Maasto viettää kohti järven rantaa, ja siinä on havaittavissa Muinais-Päijänteen lasku-uoman rantaterassi tai törmä suunnilleen 122,5 m korkeuskäyrän paikkeilla. Törmän alapuoleinen alue aina järven vesirajaan asti on suota.

Kohteen kuvaus: Esineiden kerrotaan löytyneen 150 m Iso-Kotajärven rannasta ”kuokanlavan syvyydestä”. Kohteen on tarkastanut Markku Mäki vuoti Haapajärven inventoinnin yhteydessä 1992, jolloin paikalla ei voitu havaita merkkejä kiinteästä muinaisjäänöksestä. Mäki vuoti määritteli kohteen mahdolliseksi kivikautiseksi asuinpaikaksi topografian perusteella.

Tarkastin kohteen ensimmäisen kerran jo ennen varsinaista inventointia syksyllä 2009. Entisiä peltoalueita ei enää tunnista maastossa muutoin kuin ojien perusteella, ja havaintojen teko on miltei mahdotonta. Metsästysmajan pihapiirissä oli vastikään tehty rakennustöitä ja ulko-

käymälälle johtavan polun vieressä oli revitty pintamaata n. 60 x 100 cm kokoiselta alueelta ja maaperä oli paljastunut. Paljastuman tarkastelu lastalla n. 5–10 cm syvyydeltä (huuhtoutumis-kerroksesta) tuotti löytöinä kvartsiytimen ja kivilaji-iskoksen. Pinnallisen tarkastelun perusteella maannos on podsolia, mutta kulttuurimaata ei ollut erotettavissa. Toisena tarkastusajankoh- tana kohteen havainnointimahdollisuudet olivat olemattomat. Löytöjen perusteella kyseessä on kuitenkin selkeä asuinpaikka, mutta kohteen laajuuden määrittämiseksi tarvittaisiin koekaiva- usta. Osa kohteesta on epäilemättä tuhoutunut metsästysmajan rakennustöiden seurauksena.

Lisäyksiä:

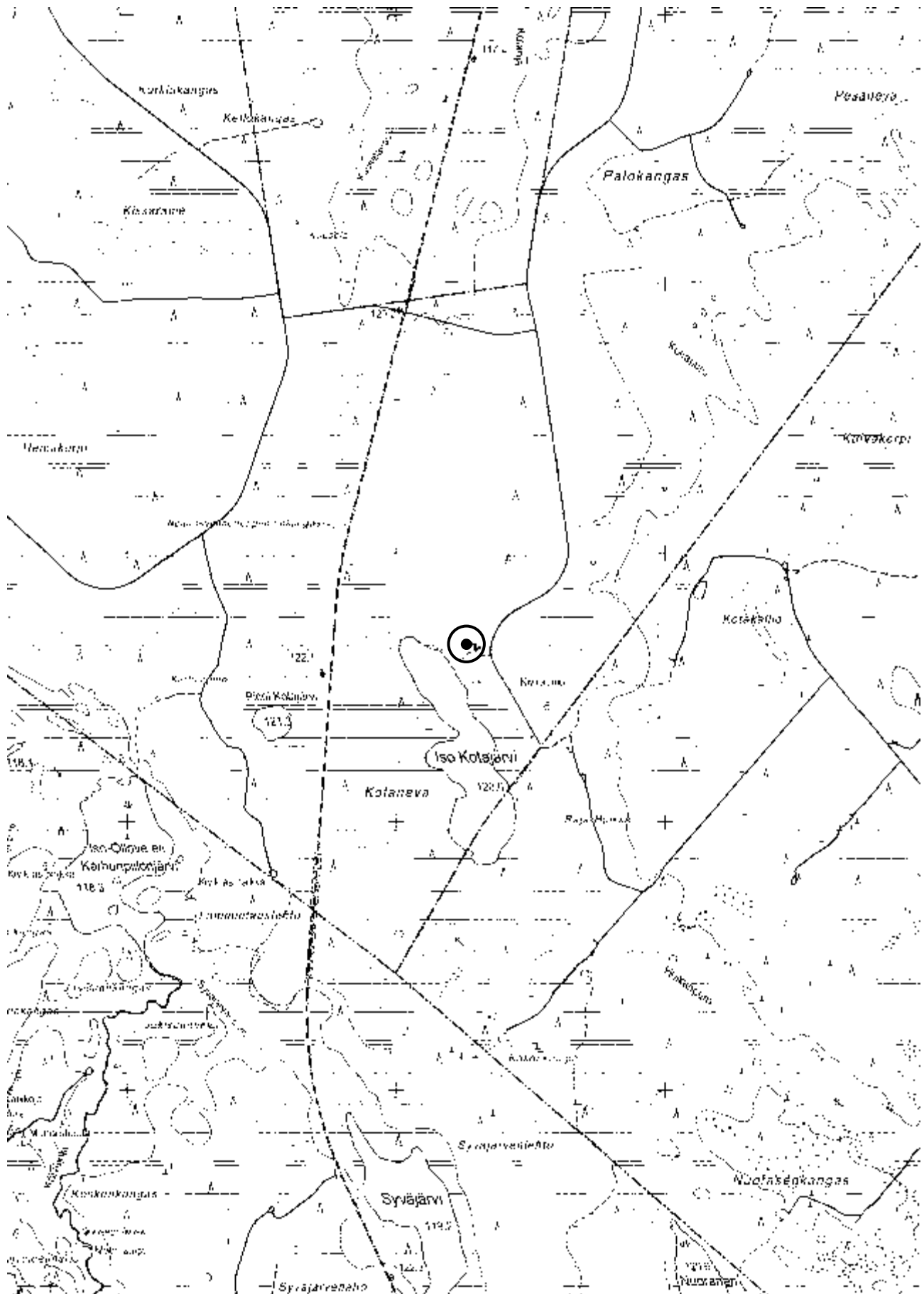
Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovi- rasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 126–127)

Kuva 17. Haapajärvi Kotajärvi Kokkila. Näkymä metsästysmajan parkkipaikalta. Kvartsilöytö- jen ja kivilaji-iskoksen löytöpaikka on kuvassa keskellä vasemmalla näkyvän puuvajan takana. Suunta SE→NW. 2.9.2009.

Kuva 18. Haapajärvi Kotajärvi Kokkila. Näkymä puuvajan takaa, ulkokäymälälle johtavan po- lun varresta. Vuoden 2010 inventoinnin asuinpaikkalöytöjen löytökohta kuvan vasemmassa reunassa (1). Paikka on muinainen rantaterassi, taustalla maasto viettää kohti Isoa- Kotajärveä. Suunta E→W. 2.9.2009.

Kartta 95. Haapajärvi Kotajärvi Kokkila. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Muuras)

Haapajärvi Kurikkaluhta**1000017149****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat ?
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7068789, i = 416433, z = n. 85$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 50 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1,3 km etelälounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: 2010 KM 38389 kiviesineitä,
 esineiden katkelmia
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde, mahdollinen asuinpaikka sijaitsee Elämäjärventien ja Kalakankaantien risteyksestä 430 m eteläkaakkoon, Myllymäentien itäpuolella. Kohde on vanhalla peltorinteellä, joka on osin pihamaana, niittynä tai osin nuorta koivua kasvavana metsikkönä. Kohteelta ja sen lähiympäristöstä on löydetty useita kiviesineitä, mutta asuinpaikka on paikannettu vain suuntaantavasti, eikä sen laajuutta ole voitu määrittää.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 19.11.2010
 Havaintomahdollisuudet: huonot (maassa lumipeite, paikka kasvillisuuden peittämä)
 Löydöt: 2010 KM 38825:1–2 2 tasatalltta
 Kartat: 96 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: Kuva 19

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee koilliseen viettävällä vanhalla, osin nuorta koivikkoa kasvavalla rinteellä, joka on oletettavasti Muinais-Päijänteen lasku-uoman rantatörmää. Paikalla on ollut kasvimaata, josta löydöt ovat peräisin. Nyttemmin alue on osin pihamaana, koivikkona ja niittynä. Maaperä on maanomistajan mukaan savea. Kohteen länsipuolelta kulkee Myllymäentie, ja idänpuoleinen laakso on vanhaa luhtaa. Kohteesta n. 300 m itään sijaitsee Kurikkalampi. Löytöpaikka tunnetaan nimellä Kurikkaluhta, mutta tontilla sijaitsevan tilan nimi on nykyään Puistola.

Kohteen kuvaus: Kohteelta on useita kivikautisia esinelöytöjä, jotka Esa Kiiskilä (Kuonalantie, 85800 Haapajärvi) on löytänyt vuosikymmeniä sitten maata viljellessään. Sain tietää löytöpaikasta inventoinnin yleisötilaisuuden yhteydessä 8.5.2010, jolloin Kiiskilän sukulainen, Haapajärven kaupungin kulttuuriohjaaja Marjatta Kiiskilä luovutti minulle kaksi kohteelta löytynyttä talttaa. Samana kesänä Esa Kiiskilä lahjoitti Kansallismuseolle useita samalta kohteelta löytämiään kiviesineitä (KM 38389), mistä sain tiedon syksyllä. Tarkastaessani kohteen 19.11.2010 ajankohta oli huono, sillä lumi oli ehtinyt sataa maahan ja eikä mahdollisuutta pintahavaintojen

tekoon ollut. Esineiden löytäjän poika Vesa Kiiskilä pystyi osoittamaan vanhan, talon pohjoispuoleisen pellon, josta löydöt ovat peräisin. Kyseessä on sama paikka, kuin mihin esineiden löytöpaikka muinaisjäännösrekisterin koordinaateissa osoitettu. Useista pieneltä alueelta saaduista löydöistä ja otollisesta topografiasta päätellen paikalla on luultavasti asuinpaikka, vaikka asiaan ei tarkastuksen yhteydessä saatukaan varmistusta. Lisäksi Vesa Kiiskilä kertoi löytäneensä lapsena jostain lähialueen pellolta kiviä raivattaessa reikäkiven tai pallonuijan, mutta esinettä ei ollut ymmärretty tallettaa eikä löytöpaikka ollut enää muistissa.

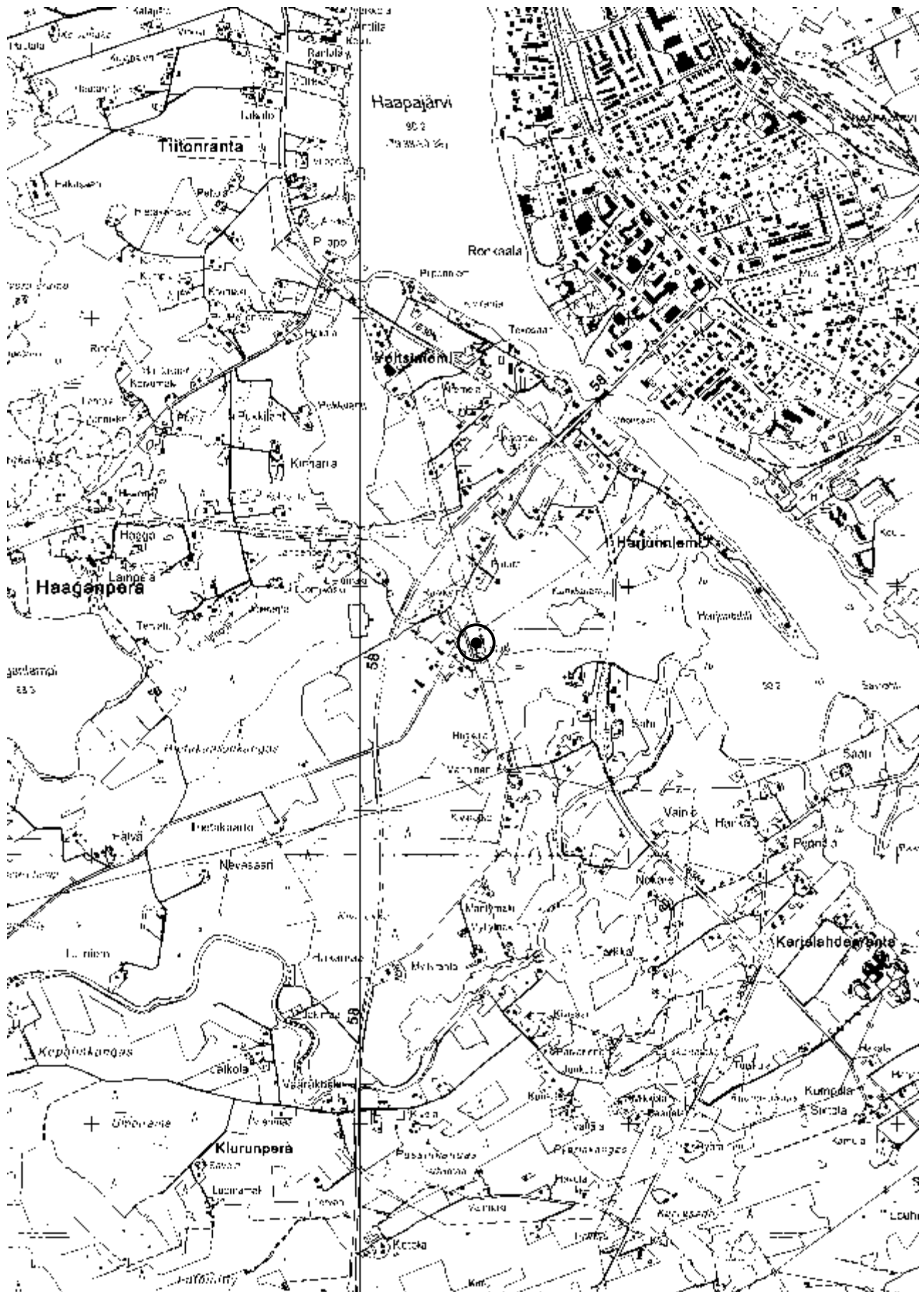
Maastotarkastuksen yhteydessä haastattelin esineiden löytäjää Esa Kiiskilää, joka kertoi löytäneensä esineet pellostä useina eri ajankohtina mahdollisesti kasvimaata istuttaessaan. Kiiskilä epäili, että mahdollinen asuinpaikka ulottuisi kyseessä olevaa peltoa laajemmalle alueelle ja että osa kohteesta olisi luultavasti tuhoutunut mm. lähellä olevien teiden rakentamisen ja lähialueella aikoinaan sijainneen tiilitehtaan toiminnan yhteydessä.

Kiiskilä kertoi, että yksi hänen luovuttamistaan löydöistä oli peräisin n. 300 m luoteeseen sijaitsevalta, Elämäjärventien (kt 58) varressa sijaitsevalta maankaatopaikalta. Kyseinen kohta on aivan **Liejumäen-Lahdenperän** asuinpaikan tuntumassa, ja Kiiskilä arveli Elämäjärventien ja maankaatopaikan teon tuhonneen osan asuinpaikasta. Tämän lisäksi hän kertoi löytäneensä kasvimaaltaan myös kourutaltan, jonka hän oli vuosia sitten antanut pyynnöstä paikalliselle opettajalle koulun opetusmateriaaliksi. Edelleen Kiiskilä mainitsi, että myös talon eteläpuoleisen naapurin, Pahkalan tilan pellostä olisi aikoinaan löydetty kivikirves. Kyseisessä paikassa ei käyty tämän inventoinnin yhteydessä.

Kalajanjoen ja Muinais-Päijänteen lasku-uoman yhtymäkohta, johon myös Kurikkaluhta on kivikaudella kuulunut, on löydöiltään runsas. Alueella voi saatujen tietojen valossa olla useita asuinpaikkoja, joten kohde ja sitä ympäröivät peltoalueet olisi syytä tarkastaa tulevaisuudessa.

Kuva 19. Haapajärvi Kurikkaluhta. Näkymä esineiden löytöpaikalle, entiselle peltoalueelle. Suunta SSE→NNW. 19.11.2010.

Kartta 96. Haapajärvi Kurikkaluhta. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Kuusaa Someronmäki**69010102****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: kyllä
 Koordinaatit: $p = 7076800, i = 420041, z = n. 140$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7076629-7076858, i = 419944-420082$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: 240 x 85 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 7,4 km pohjoiskoilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: 1979 Paula Purhonen tarkastus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Someronmäellä, kuusivaltaisessa metsässä. Se koostuu talonpohjasta, kiviröykkiöistä, ojituksista ja maavalleista. Röykkiöitä on noin 40. Kyseessä on arveltu olevan historiallisen ajan talonpaikka viljelysraunioineen. Kohde on merkitty peruskartalle kiviröykkiöinä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 5.8.2010, 3.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (maasto tiheää kuusikkoa)
 Löydöt: -
 Kartat: 97 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 20, 21

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Someronmäellä, n. 900 m Ouluntiestä (kt 58) länteen, Someronmäen ulkoilalueen länsipuolella. Maasto on kuusivaltaisesta metsää, jonka topografia viettää luoteeseen. Kohteen pohjoispuolella on vastikään tehty hakkuita. Havaintojen tekoa kohteella haittaa hieman sankka kuusimetsä.

Kohteen kuvaus: Kohteen on tarkastanut aiemmin Paula Purhonen vuonna 1979. Tarkastin kohteen 5.8.2010 ja uudelleen 5.5.2011. Ensimmäisellä tarkastuskerralla mukanaani avustamassa oli valtiotiet. yo. Hannu Mällinen Rovaniemen yliopistosta ja toisella kerralla paikallinen Sirpa Latvakoski.

Kohde koostuu ojitetusta alueesta ja useista sammaloituneista kiviröykkiöistä. Noin puolen metrin syvyisten ojien muodostama alue on pitkulainen, pohjoiskoillis-etelälounas-suuntainen ja yhteensä 240 x 85 m laajuinen. Ojat ovat paksun aluskasvillisuuden peittämiä. Alueen pohjois- ja eteläosia reunustavat kivistä ja maasta kootut vallit, jotka jäävät ojitetun alueen ulkopuolelle. Kaikki röykkiöt (ainakin 40 kpl) sijoittuvat ojitetun alueen sisälle tai ulkopuolelle aivan ojan tuntumaan. Röykkiöt ovat keskimäärin noin kaksi metriä leveitä ja metrin korkuisia, ja pinta-alueiden havaintojen ja tunnustelun perusteella ne on koottu kivilohkareista. Kaikkia raken-

teita peittää sammalkerros. Joidenkin röykkiöiden päällä on havaittavissa syvennys tai kuoppa. Kivetty talonpohja on kooltaan 7 x 9 m ja sen pohjoisnurkassa on n. 2 m korkea ja n. 4 x 4 m leveä uunin jäännös.

Röykkiöitä on epäilty viljelysraunioiksi, mutta sellaisiksi röykkiöt ovat varsin kookkaita. Vaihtoehdoksi Paula Purhonen on myös esittänyt sotaleiriä. Kyseessä voi olla myös jonkinlainen työ- ja valmistuspaikka.

Lisäyksiä:

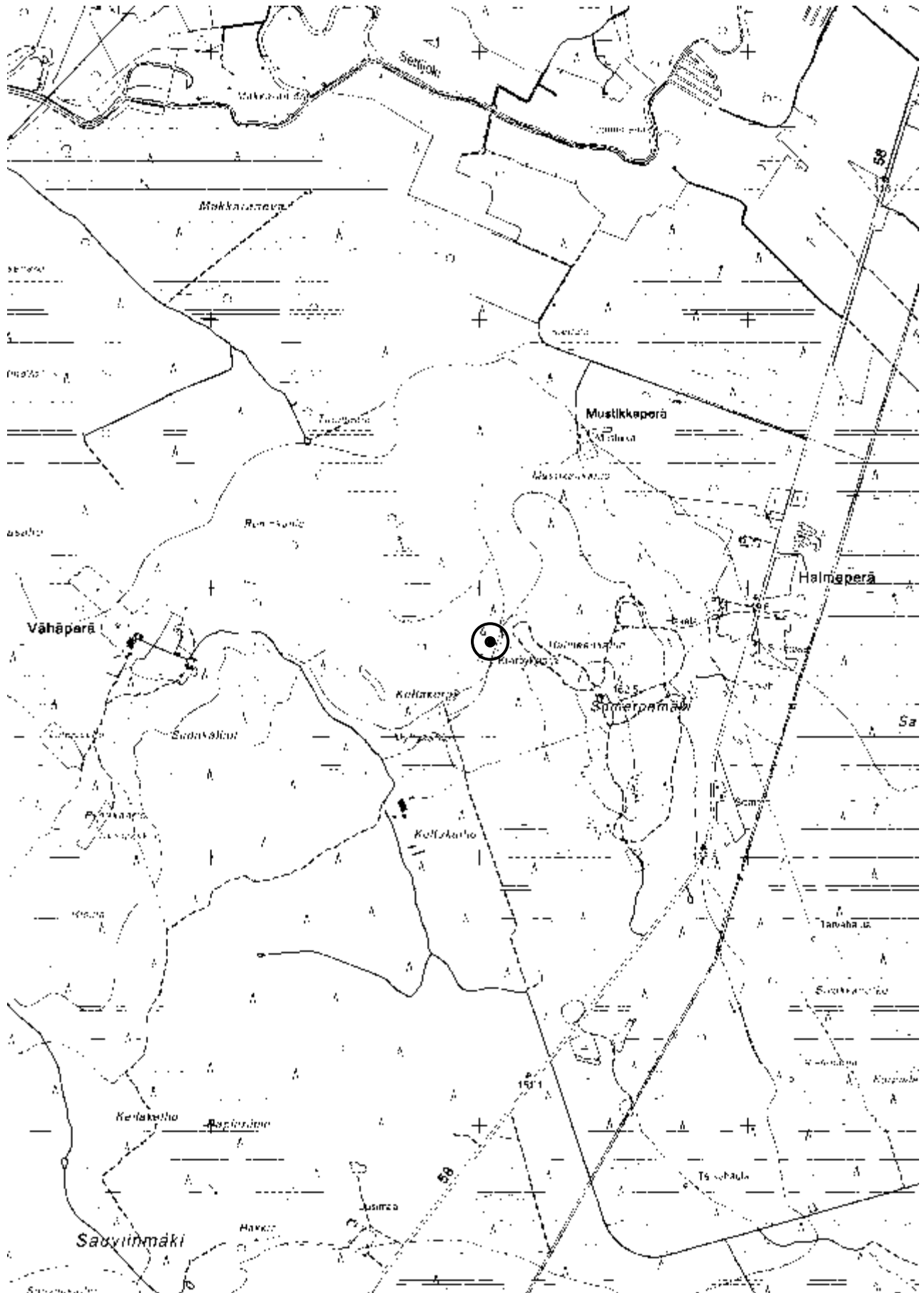
Purhonen, Paula 1979. Haapajärvi 102 Kuusaa, Someronmäki. Tarkastus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Kuva 20. Haapajärvi Someronmäki. Kuvassa heikosti erottuvaa vallia ojitetun alueen luoteiskulmassa. Katkoviivat osoittavat ojen suuntaa. Suunta W→E. 5.8.2010.

Kuva 21. Haapajärvi Someronmäki. Neliskulmainen talonpohja ja kiuasröykkiö. Taustalla hakkuuaukio. Suunta SE→NW. 3.5.2011.

Kartta 97. Haapajärvi Someronmäki. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Laajala**69010080****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7064795, i = 412999, z = n. 105$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 110 x 110 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6,5 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	-	Arvo Saarelan hallussa	reikäkivi ja tasataltta
	1993	KM 27711:1-2	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

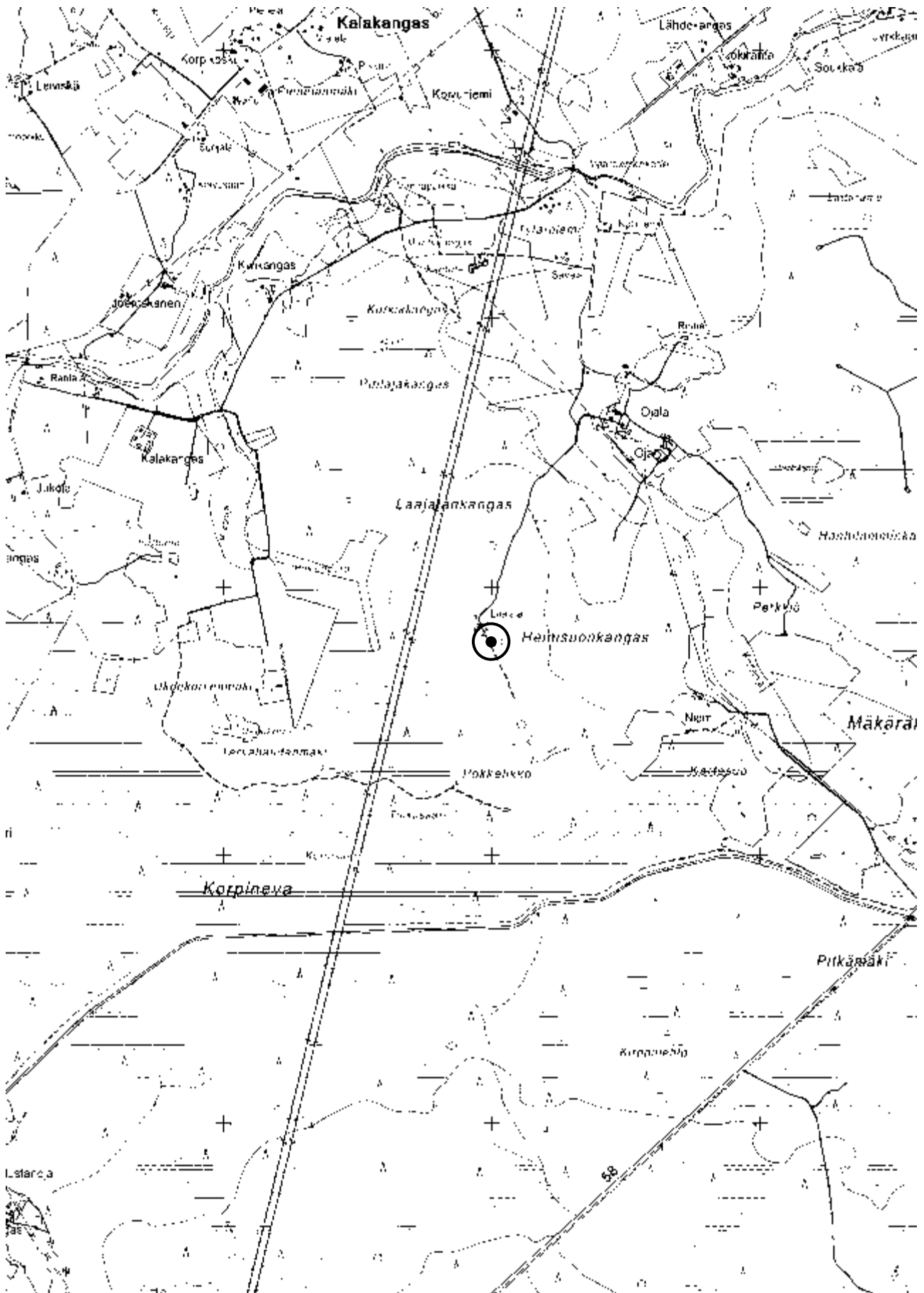
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka, joka sijaitsee Heinisuonkankaalla, reilun 1,5 km päässä Kalajanjoesta ja n. 3,6 km Hautaperän tekojärvestä itään. Paikalta on löytynyt reikäkivi ja tasataltta (maanomistajan hallussa). Kohteen on tarkastanut Markku Mäki vuoti 1992, joka paikansi kohteen Laajalan tilan eteläpuoleiselle peltoalueelle esineiden löytäjän tietojen sekä kvartsien, palaneiden kivien sekä koekuopissa havaitun kulttuurikerroksen perusteella.

INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 98 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäksi: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 170-171)

Kartta 98. Haapajärvi Laajala. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Lamminoja**1000018519****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat
 Tyypin tarkenne: kalastuspaikat
 Ajoitus: ajoittamaton
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7066819$, $i = 417000$, $z = n. 85$
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: 14 x 3 m (vain näkyvät osat)
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3,2 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Ojankaivussa paljastuneet liistekatiskan jäännökset sijaitsevat Karjalahdenrannalla, Kalajanjokeen laskevan Lamminojan pohjassa ja osin vedenpinnan yläpuolella. Rakenne koostuu useista pystyssä olleista suorista tai mutkittelevista liisteriveistä ja puupaaluista. Maaperä on rakenteen ympärillä turvetta, ja kohde saattaa olla esihistoriallinen.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 17. ja 18.11.2010, 16.5.2011
 Havaintomahdollisuudet: hyvät
 Löydöt: -
 Kartat: 99 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 22–24

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Karjalahdenrannalla, Karjalahdentien ja Kiurunperäntien risteyksestä n. 200 m pohjoiseen. Lamminoja virtaa laakson pohjalla Hautaperän tekojärven padon liepeiltä luoteeseen kohti Kalajanjokea. Laaksoa ympäröivät jyrkähkösti kohoavat kangasmaiset rinteet. Maasto on kohteen ympärillä sekametsää, parinkymmenen metrin päässä sen eteläpuolella avautuu pelto. Lamminoja on suunnilleen 2–3 m leveä ja n. 2 m syvä oja, jossa vesi virtasi tarkastusajankohtina melko vuolaasti.

Kohteen kuvaus: Kohteen on löytänyt maanomistaja Kauko Nybacka (Virpikuja, 85800 Haapajärvi) syksyllä 2010. Lamminojaa oli kaivettu syvemmäksi pari vuotta aiemmin. Tarkkailtuun maansa poikki kulkevaa ojaa oli Nybacka huomannut sen pohjassa noin kymmenen metrin matkalla puuliisteiden ja -paalujen muodostamia linjoja, ja tunnistanut ne merran tai katiskan jäänteiksi. Kuultuaan Haapajärvi-Seuralta meneillään olleesta inventoinnista otti Nybacka minuun yhteyttä löytöön liittyen. Tarkastin kohteen 17.11. Nybackan opastamana, mukana oli myös paikallinen Kyösti Niinikoski. Tein kohteella lisätarkastuksen seuraavana päivänä sekä seuraavana keväänä 16.5.2011. Viimeisellä tarkastuskerralla havaitsin rakenteen hieman vaurioituneen talven ja kevään aikana.

Vuoden 2010 tarkastusajankohtina maa oli lumen peitossa ja Lamminoja oli alkanut jäätyä. Jäästä ja lumesta huolimatta katiskarakenteen jäänteet olivat selkeästi nähtävissä. Osa rakenteesta oli tuhoutunut kaivinkoneen syventäessä ojaa, ja puuosien yläpääät olivat leikkautuneet tasaisesti poikki. Osa rakenteesta oli vedenpinnan yläpuolella, mutta suurin ja paremmin säilyneempi osa on säilynyt veden alla aivan ojan pohjassa. Paikoin rakenteita on nähtävissä myös kuivalla maalla, ojan reunassa vesirajan yläpuolella. Tarkastushetkillä veden syvyys ojassa oli n. 20–30 cm. Nybacka osoitti, että kaivinkoneen irrottamia liisteen pätkiä oli havaittavissa maassa ojan itäpuoleisella penkalla ja vedessä ojan alajuoksulla.

Rakenne koostuu pääasiassa n. 1 x 2–4 cm levyisistä, litteähköistä ja neliskulmaisista liisteistä (ilmeisesti mäntyä) sekä muutamista paksummista paaluista. Jotkut liisteen pätkät ovat paljastuneet useiden kymmenien senttimetrien verran, ja ojan penkalla ojasta kaivetun maa-aineksen seassa oli muutamia kymmeniä senttimetrejä pitkiä liisteitä. Rakenne ulottuu noin 10 m pitkälle alueelle, jossa liisteen pätkät muodostavat useita erisuuntaisia, muutamasta kymmenestä senttimetristä pariin metriä pitkiä kaarevia ja suoria linjoja. Liisteen pätkien väli on alle yksi senttimetri, ja paikoin ne vaikuttavat painautuneen tai pusertuneen tiiviisti yhteen. Lisäksi ne ovat taipuneet hieman alavirtaan. Tarkastusten aikana rakenteessa oli näkyvillä myös kolme n. 10 cm paksumista paalua, jotka olivat nähtävästi liisterivien päätypuita. Vuoden 2011 keväällä Nybacka löysi ja otti talteen ojan penkalta, kaivinkoneen siirtämästä maa-aineksestä liisteen kappaleen, jonka ympärillä oli koivun tuohesta valmistettua punosta (ks. kuva 24).

Nybackan mukaan Lamminoja ei ole tiedettävästi ollut aiemmin näin syvä. Taannoisessa kaivussa ojan pohjaa oli syvennetty noin metrin verran. Ojan pohjassa, juuri rakenteen kohdalla maaperä on turvetta, mikä viittaa siihen, että paikalla on ollut joskus seisovaa tai hyvin hitaasti virtaavaa vettä. On siis mahdollista, että kohde on esihistoriallinen. Asiaa tukee myös punostapa. Rakenteen ääripäistä vain muutama metri ojan ylä- ja alajuoksun suuntiin maaperä muuttuu siltiksi tai saveksi.

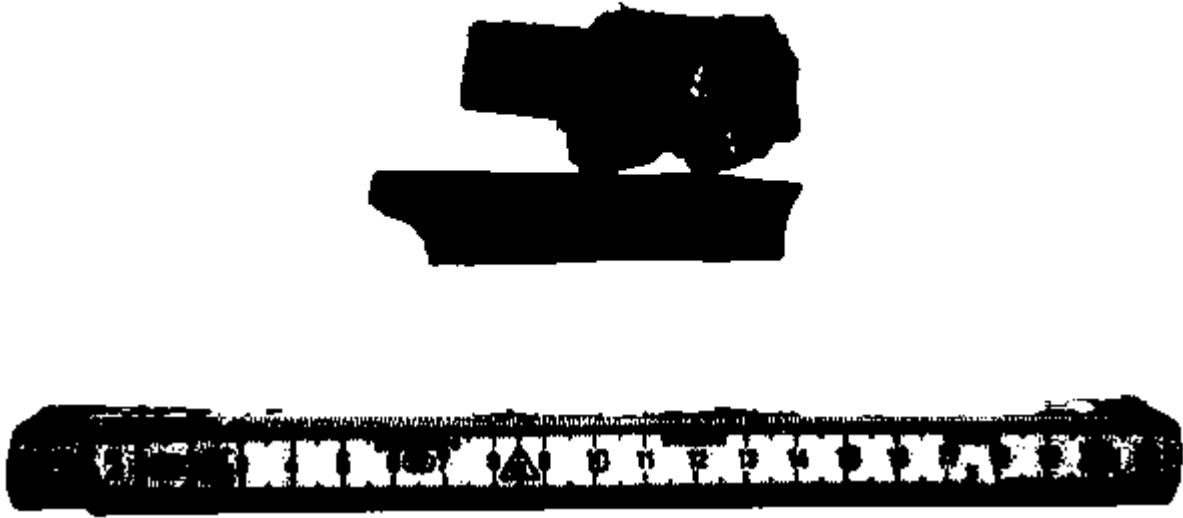
Rakenne ulottuu havaittua laajemmalle alueelle ojan penkkojen alle. Nybacka osoitti maaperän olevan oja itäpuolella suoperäistä ja hyllyvää. Tästä johtuen on syytä epäillä, että hyvin säilynyt rakenne ulottuisi maan alla ojan pohjaa laajemmalle alueelle. Rakennetta uhkaa kuitenkin Lamminojan pohjan ja penkkojen eroosio, ja rakenteen pinnalla näkyvät osat tulevatkin tuhoutumaan joidenkin vuosien kuluessa. Kohde muistuttaa paljon esihistoriallisiksi arvioitujen Yli-lin Purkajasuon (535010001), Nivalan Salmensuon (972010012), ja Kurikan Hiipakanludan (KM 27368) katiskalöytöjä. Harvinaisuutensa ja uhanalaisen tilansa vuoksi kohteella tulisi ehdottomasti tehdä pikaisesti tarkempi tutkimus.

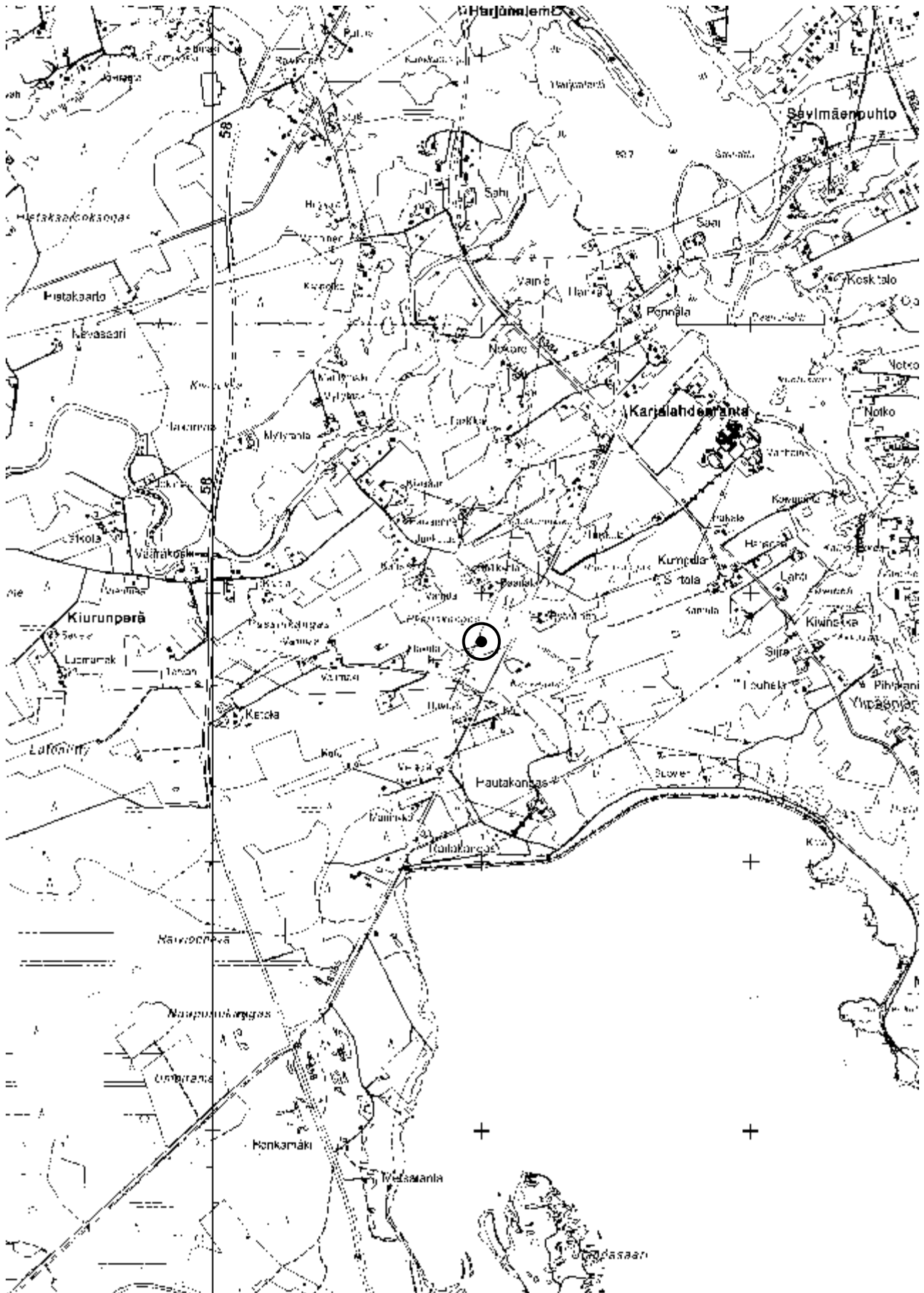
Kuva 22. Haapajärvi Lamminoja. Yleiskuva. Suunta S→E. 16.5.2011.

Kuva 23. Haapajärvi Lamminoja. Katiskan osia ojan pohjassa. Suunta W→E. 16.5.2011.

Kuva 24. Haapajärvi Lamminoja. Kauko Nybackan ojan penkalta toukokuussa 2011 löytämiä liisteen pätkiä ja koivuntuohipunosta. 23.5.2011.

Kartta 99. Haapajärvi Lamminoja. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Liejumäki-Lahdenperä**69010064****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069046$, $i = 416031$, $z = n. 82,5-90$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7069002-7069090$, $i = 415898-416163$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 310 x 150 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1,2 km lounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1955	KM 13743:1-3	3 poikkikirvestä
	1961	HKM 374	hioinlaaka
	1962	HKM 554	kirves
	1993	KM 27709:1-9	asuinpaikkalöytöjä
	2007	KM 36924:1-2	palanutta luuta, kvartsi-iskos
	-	Vilho Laurialan hallussa	hioinlaaka
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi
	2007	Markku Torvinen	tarkastus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Kalajoessa olevan suvannon, ns. Pukkilahden eteläpäässä. Kohde sijoittuu kohti Pukkilahtea viettävälle peltorinteelle, Kalakankaantien (mt 7623) ja Elämjärventien (kt 58) väliselle alueelle. Kohteelta, pääasiassa Liejumäen talon itäpuoliselta rinteeltä on löytynyt useita esineitä, hioinlaakoja ja muita kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Kohteen on tarkastanut Markku Mäki vuoti 1992 Haapajärven inventoinnissa ja Markku Torvinen 2007.

INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 100 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

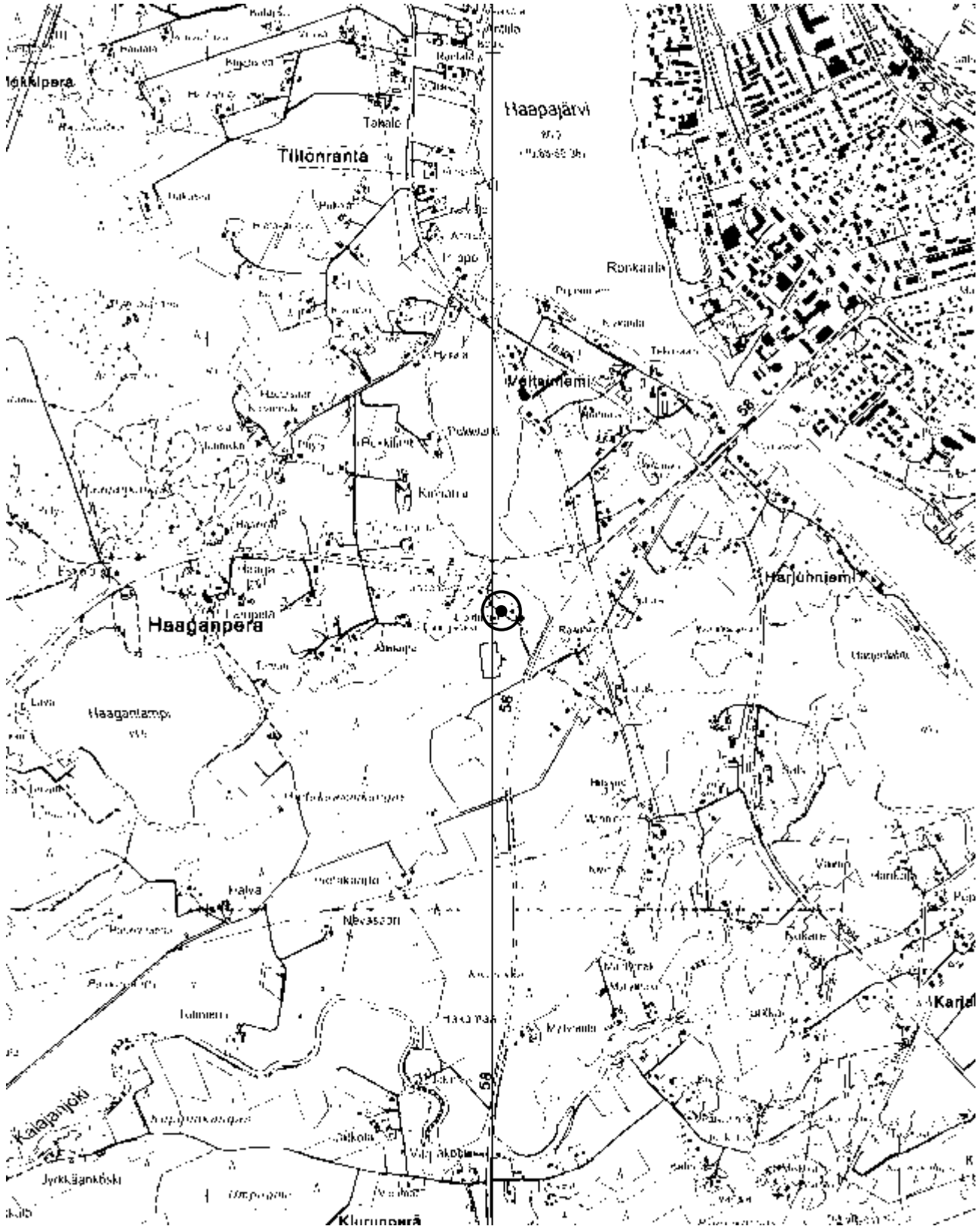
Vuoden 2010 inventoinnissa kohteella ei tehty maastokäyntiä. Asuinpaikasta saatiin sattumalta lisätietoja **Kurikkaluhdan** asuinpaikan tarkastuksen yhteydessä, jolloin haastattelin paikallista Esa Kiiskilää (Kuonalantie, 85800 Haapajärvi). Kiiskilä kertoi luovuttaneensa kesällä 2010 useita vuosia sitten löytämiään kivikautisia esineitä (KM 38389) Kansallismuseon kokoelmiin. Yksi esineistä ei kuitenkaan ollut peräisin Kurikkaluhdasta, vaan aivan Liejumäen-Lahdenperän asuinpaikan tuntumasta, Elämjärventien itäpuolella sijaitsevalta maankaatopaikalta (joka sijaitsee suunnilleen koordinaateissa. $p = 7068979$, $i = 416246$). Kiiskilä oli löytänyt esineen käveltyään paikalla maankaatopaikan kaivutyön jälkeen pari vuosikymmentä sitten. Näin ollen Liejumäen-Lahdenperän asuinpaikka on ollut vuoden 1992 inventoinnissa määriteltyä

laajempi, mutta sen itäisin osa on ilmeisesti tuhoutunut Elämäjärventien ja maankaatopaikan teon yhteydessä.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 139–141)

Kartta 100. Haapajärvi Liejumäki-Lahdenperä. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Losku**1000018523****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat ?
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 ?
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7074311, i = 415598, z = n. 82,5-85$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7074205, i = 415502$ (KM 14747 löytöpaikka)
 $p = 7074416, i = 415693$ (KM 14748 löytöpaikka)
 Koordinaattiselite: löytöjen sijainti (± 20 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 4,4 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5415:29	kourutaltoa
	1959	KM 14747	kourutaltoa
	1959	KM 14748	tasataltoa
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki	inventointi

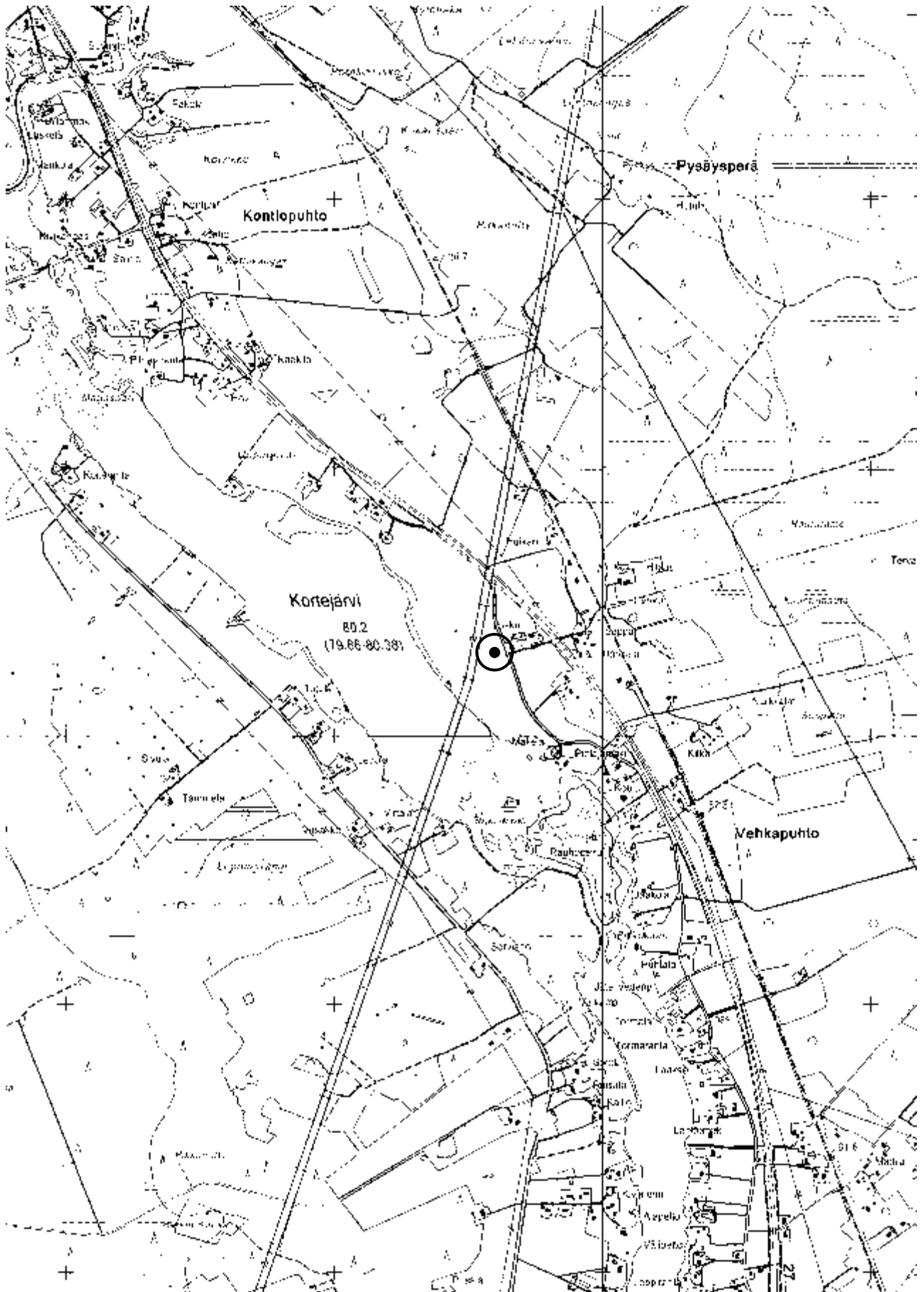
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Kortejärven kaakkoispäässä, lähellä Nivalantien (vt 27) ja Siiponkoskentie yhtymäkohtaa. Maasto on esineiden löytöpaikalla maaperältään savista, loivaa peltoa, joka viettää kohti Kortejärveä. Kohteelta on löydetty kaksi kourutaltoa (KM 5415:29, KM 14747) ja tasataltoa (KM 14748). Vuoden 1992 inventoinnissa ei kiinteään muinaisjäännökseen viittavaa voitu havaita peltoalueiden oltua nurmella ja viljalla, mutta esineiden keskittyminen alueelle viittaavat kivikautiseen asuinpaikkaan.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 101 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 122–123)

Kartta 101. Haapajärvi Losku. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Luukorpi**1000018524****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat
 Tyyppin tarkenne: tervahaudat
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234312 Pitkäkangas
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7061457, i = 421527, z = n. 115$
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9,7 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Kumisevassa, Luukorvessa n. 2 km Hautaperän tekojärven eteläpäästä itään. Kyseessä on kangaskasvillisuuden peittämä, mutta rakenteeltaan hyvin säilynyt tervahauta, jonka leveys valleineen on n. 6–8 m.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 3.6.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset
 Löydöt: -
 Kartat: 102 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 25

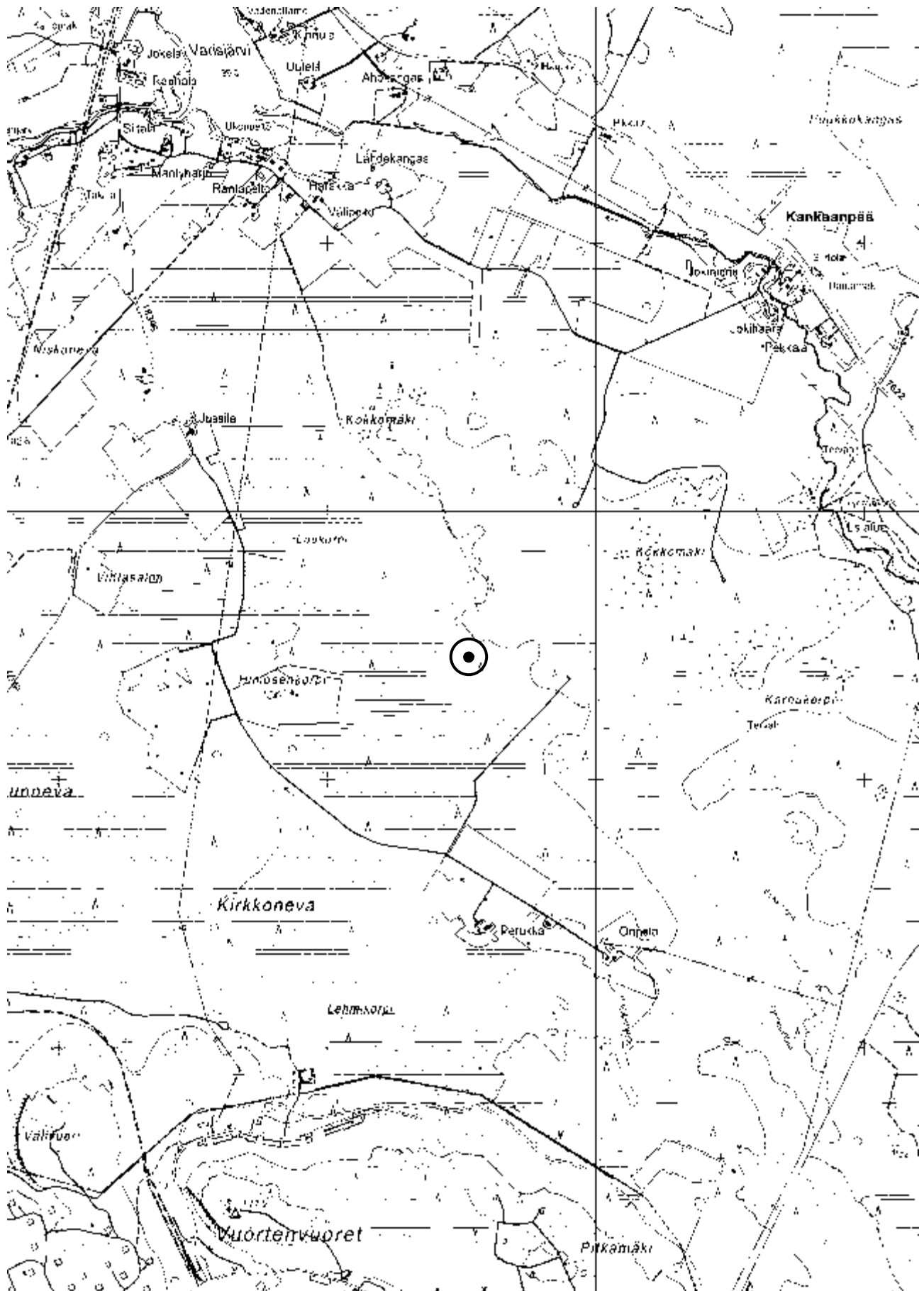
TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kumisevassa, n. 2 km Hautaperän tekojärven eteläpäästä itään ja Varisjärvestä n. 2 km eteläkaakkoon. N. 800 m kohteesta lounaaseen kulkee Onnelantie. Maasto on paikoin kallioista, lounaaseen päin laskevaa metsäkangasta, puusto on vanhaa kuusikkoa. Kohteen pohjoispuolella kohoaa Luukorven kallio. Tervahaudan pohjoispuolella erottuu vielä polkuna vanha tie, jota pitkin kulkee osittain myös metsäkoneen luoma ura. Kohteen lähialueilla on vastikään tehty laajoja hakkuita.

Kohteen kuvaus: Kohteen ilmoitti minulle toukokuussa 2010 Antti Pihlajamäki (Rannanjärventie, 85800 Haapajärvi). Hän kertoi huomanneensa tervahaudan useita vuosia sitten metsällä ollessaan. Tarkastin kohteen Pihlajamäen kanssa 3.6.2010. Kyseessä on n. 6–8 m leveä ja pari metriä syvä tervahauta. Koepisto paljasti paksun hiilikerroksen haudan pohjalla. Tervahaudan rakenne on hyvin säilynyt, ja sen rännin aukko erottuu hyvin vallin eteläreunassa. Rakenteen havaitsemista maastossa hankaloittaa tiheä kuusikko, ja se on kauttaaltaan aluskasvillisuuden peittämä.

Kuva 25. Haapajärvi Luukorpi. Osa tervahaudasta kuvattuna sen reunalta. Suunta NW→SE.
3.6.2010.

Kartta 102. Haapajärvi Luukorpi. Peruskarttaote 1:20 000 (234312 Pitkäkangas)

Haapajärvi Myllyranta**69010109****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067604$, $i = 416417$, $z = n. 90$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 65 x 55 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 2,4 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1993	KM 27717:1–3	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

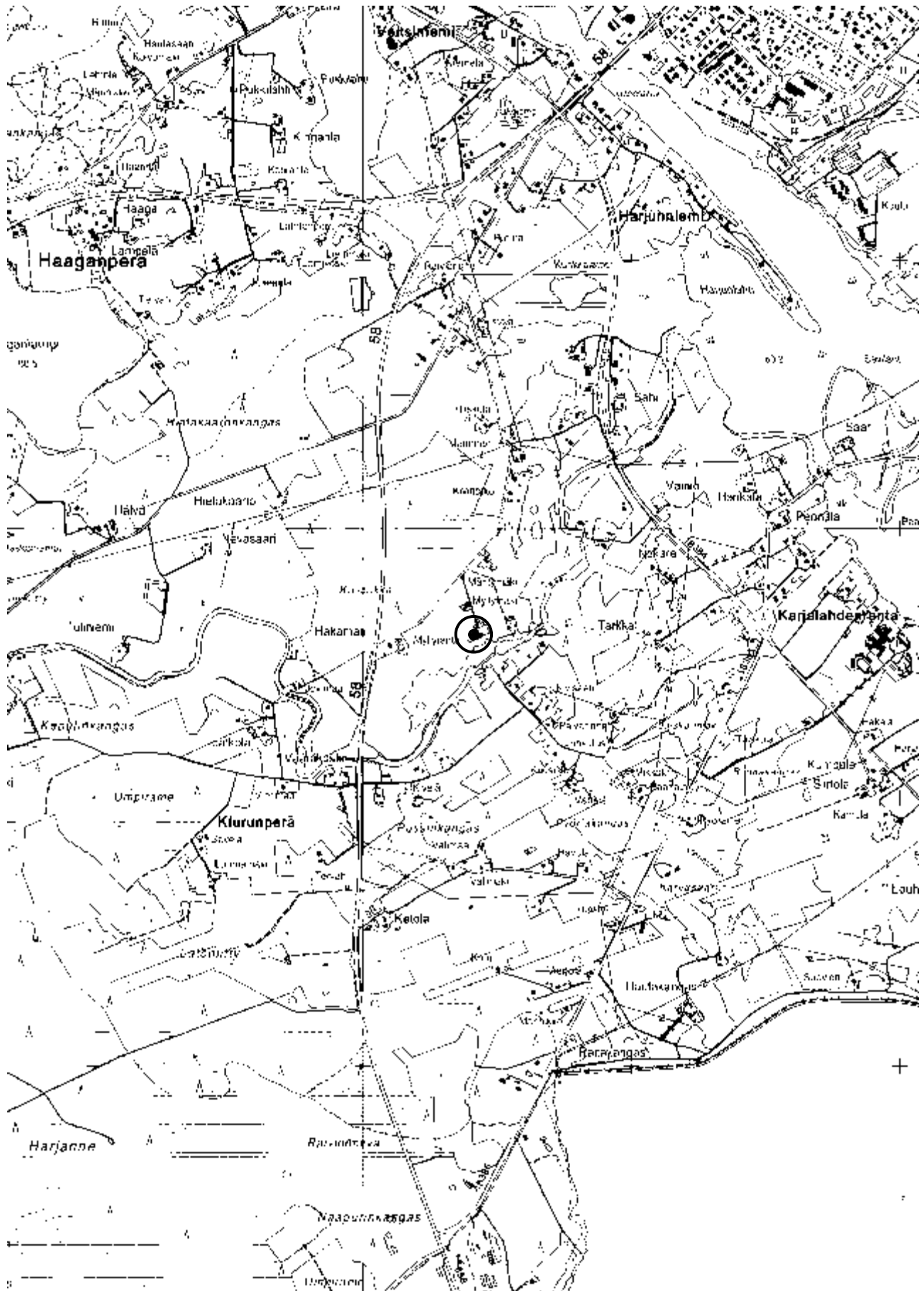
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Kalajanjoen pohjoisrannalla, Elämäjärventiestä (kt 58) n. 350 m itään. Kohteen on tarkastanut Markku Mäki vuoti 1992. Kohteelta, n. 50 m Myllyrannan talosta länteen oli peltotöissä löytynyt tasa- ja kaitataltta (KM 27717:1–2), minkä lisäksi tarkastuksessa talon perunamaalta löytyi kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Lisäksi peltotöissä oli aiemmin havaittu pyöreä, halkaisijaltaan noin metrin laajuinen palaneista kivistä koostunut rakennelma.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 103 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäksi: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 226–227)

Kartta 103. Haapajärvi Myllyranta. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Neljänkymmenenpenninkangas 1**1000018525****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7052873, i = 417323, z = n. 124$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 17 km etelään

ARKISTOTIEDOT

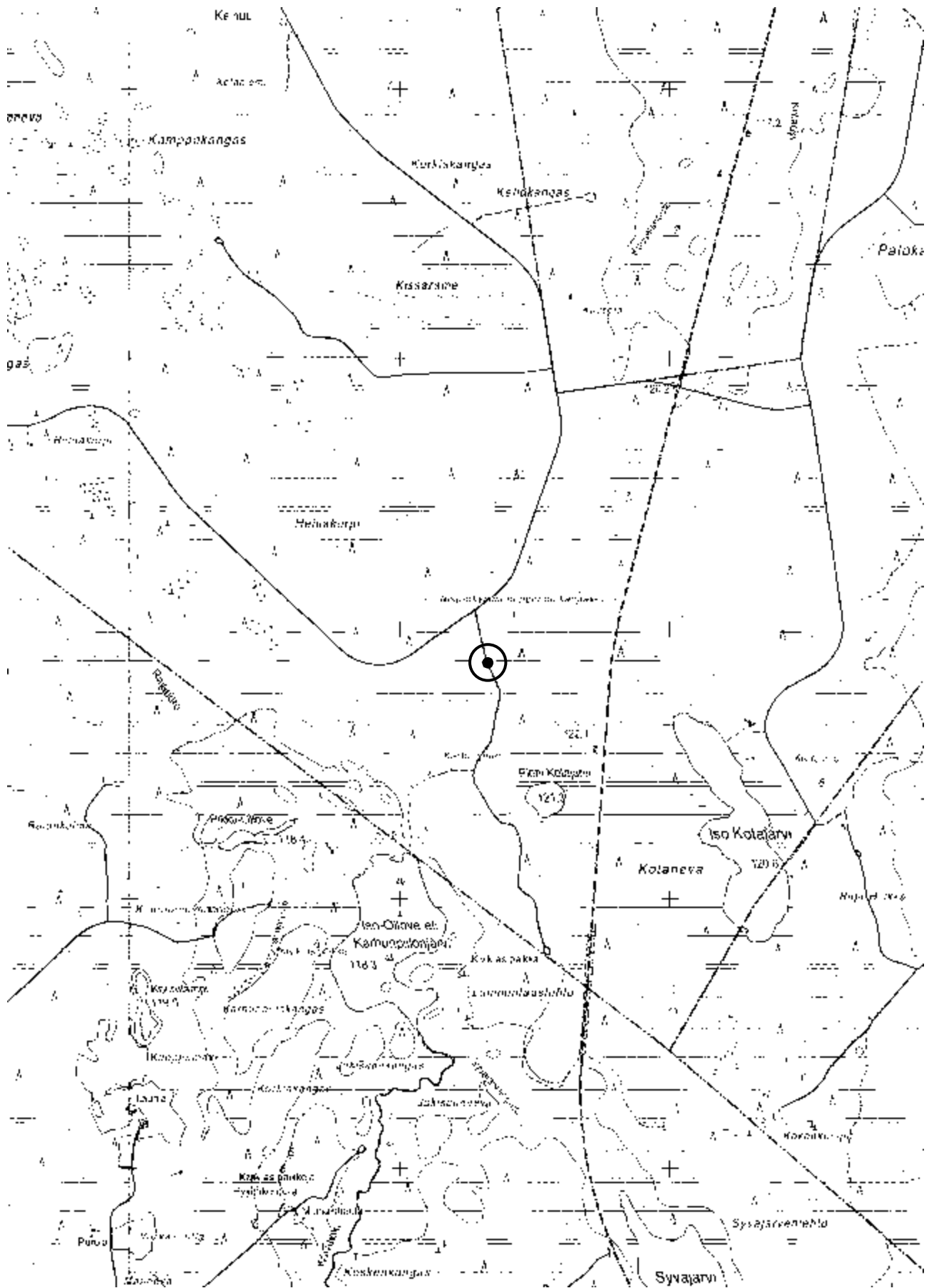
Löydöt:	1997	KM 30167:1-2	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1996	Timo Jussila	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee lähellä Haapajärven ja Pihtiputaan rajaa, Karhunpiiloon johtavan tien luoteispuolella. Kohde on niemekemäisen kankaan eteläkärjessä. Asuinpaikalta on löytynyt kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Löydöt ovat peräisin ojaleikkauksista ja metsänlaikutuskuvioista. Kohde sijaitsee Muinais-Päijänteen lasku-uoman alueella. Kohteen on löytänyt Timo Jussila Pihtiputaan inventoinnin yhteydessä 1996.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 104 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Kartta 104. Haapajärvi Neljänkymmenenpenninkangas. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Muuras)

Haapajärvi Nokare**69010096****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7067807$, $i = 417063$, $z = n. 90$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 85 x 50 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 2,2 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1972	KM 18649:1–4	asuinpaikkalöytöjä
	1972	KM 18650:1–3	2 talttaa ja siimanpaino
	1993	KM 27713:1–2	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1971	Anja Sarvas	tarkastus
	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

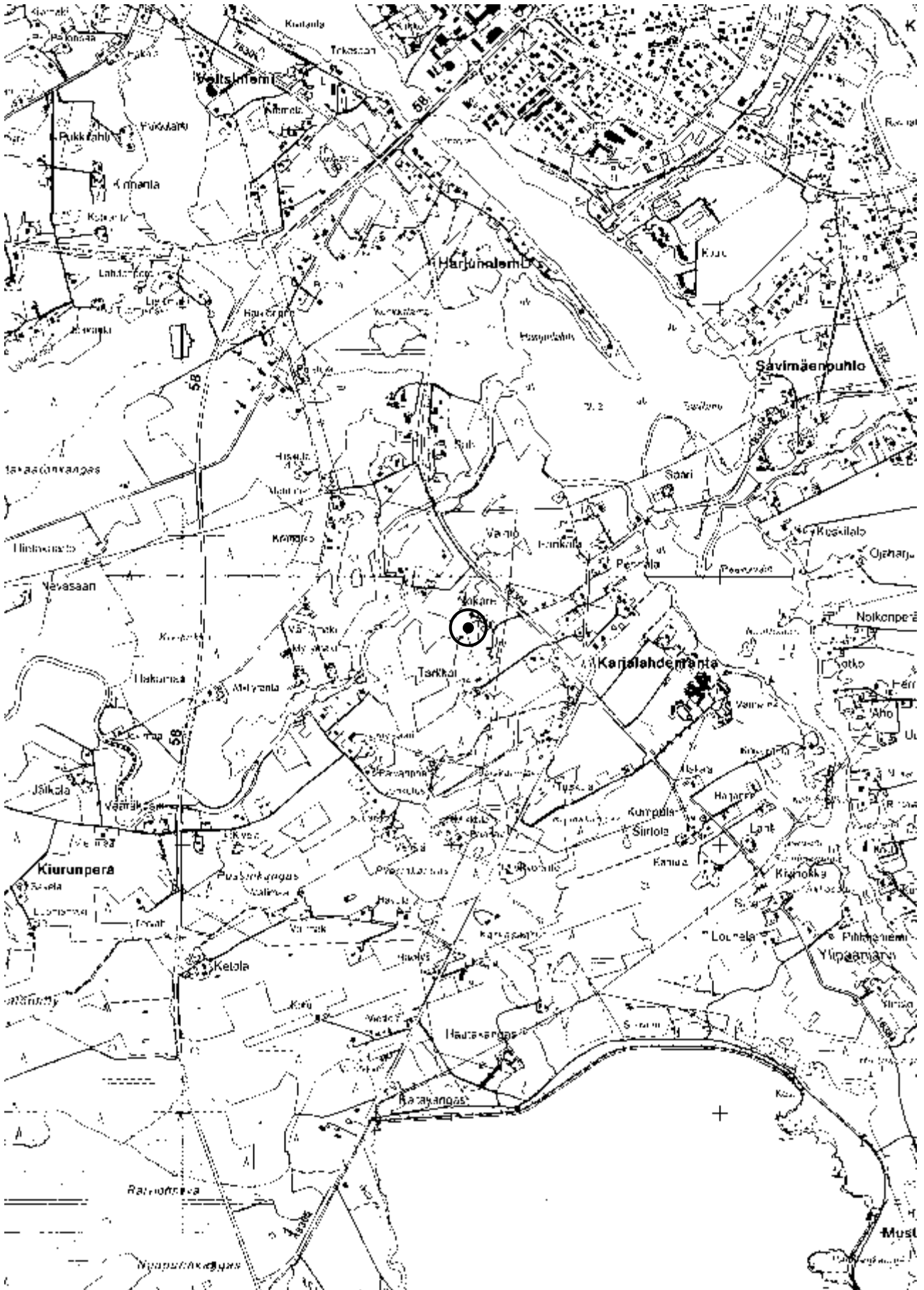
Kohde sijaitsee Karjalahdenrannalla, Kalajoen ja siihen lännestä laskevan Kalajanjoen välissä länteen viettävällä peltorinteellä. Kalajokeen matkaa on n. 700 m ja Kalajanjokeen 300–400 m, kohteen pohjoispuolelta kulkee Karjalahdentie. Nokareen talon länsi- ja lounaispuolisilta pelloilta on löydetty kiviesineitä (tasa- ja pienoistaltta, siimanpaino), kvartsia ja palanutta luuta. Nykyään talo on tyhjillään, mutta pellot ovat viljelyksessä.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 105 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Sarvas, Anja 1972. Haapajärvi 96 Nokare. Kivikautisen asuinpaikan tarkastus.

Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 201–202)

Kartta 105. Haapajärvi Nokare. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Ollovensaari**1000018531****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: rajamerkit
 Ajoitus: historiallinen (1700-luku)
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234308 Muuras
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7051448, i = 417999, z = n. 122,5$
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 18,5 km etelään

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

1700-luvun Kala- ja Pyhäjoen rajankäyntiin liittyvä rajapyykki sijaitsee Haapajärven, Pyhäjärven ja Pihtiputaan rajalla, pienellä kankaalla. Pyykki koostuu noin pari metriä leveästä ja metrin korkuisesta nelikulmaisesta keskusrakenteesta ja kuudesta rajalinjaa osoittavasta suuntakivestä. Kiveen on hakattu Ruotsin vallan aikaisia tunnuksia ja kirjaimia.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 4.6.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (maasto nuorta, harvennettua kangasta)
 Löydöt: -
 Kartat: 106 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 26–30

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Tarkalleen Haapajärven, Pyhäjärven ja Pihtiputaan rajojen yhtymäkohdassa. Ollovensaari on matala, halkaisijaltaan n. 100 m laaja kangasmäinen kohouma ojitetun suoalueen keskellä. Tarkastushetkellä paikka oli nuorta mäntyvaltaista sekametsää, ja paikalla on tehty hakkuita nähtävästi pari vuotta sitten. Aluskasvillisuus koostuu sammalista ja varvuista, maasto on paikoin kivikkoista.

Kohteen kuvaus: Rajapyykin keskusrakenne koostuu osin sammaloituneesta, nelikulmaisesta (mitat n. 200 x 200 x 50 cm) kivilohkareista kootusta alustasta tai "pöydästä", sekä sen keskellä noin metrin korkeuteen kohoavasta nelikulmaisesta pylväskivestä (näkyvillä oleva osa n. 40 x 40 x 50 cm). Pylväskiven kolmeen sivuun on hakattu symboleja ja kirjaimia. Sen itäsisivussa on Ruotsin valtakunnan tunnus ja alla vuosiluku 1761. Pohjoissivussa lukee No 200, ja länsisivussa kirjaimet NI.

Pyykkikivestä lähtee rajalinjojen myötäisesti kolme pienemmistä maahan pystyyn asetetuista kivistä (n. 20 x 20 x 60 cm) koottua suuntalinjaa. Joka suuntaan osoittaa siten rajapyykin ja kahden kiven muodostama linja. Kivistä itäisin, Pyhäjärven ja Pihtiputaan vastaisen rajanlinjan

suuntakivi on kaatunut paikaltaan ilmeisesti metsäkoneen ajettua osin sen päältä tai vierestä. Muutoin rakenne erottuu maastossa selkeästi.

Lisäyksiä: f4 18/1-15 (Kala- ja Pyhäjoen rajankäyntikartta). Kansallisarkisto.

Kuva 26. Haapajärvi Ollovensaari. Etualalla rajamerkin keskusrakenne [1], taustalla yksi rajalinjan mukaisista suuntakivistä [2]. Suunta ESE→WNW. 4.6.2010.

27.

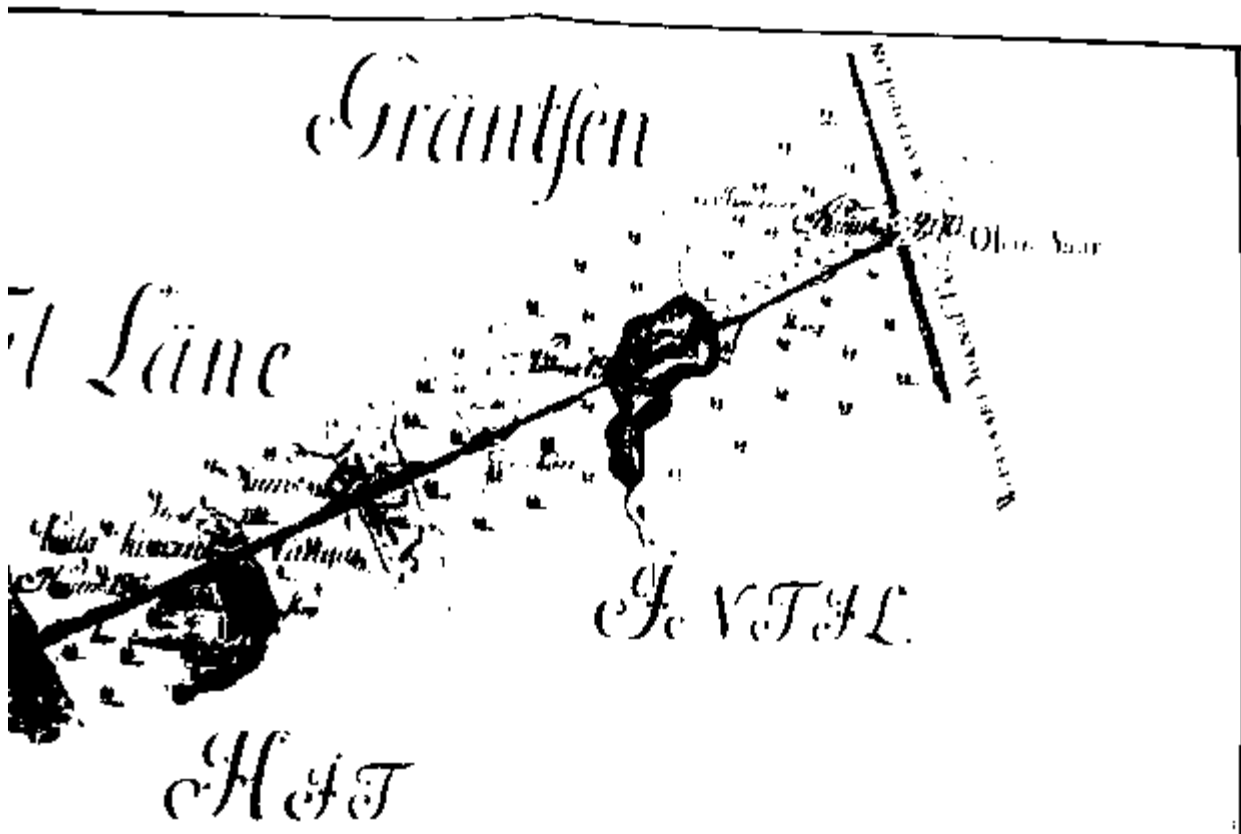
28.

29.

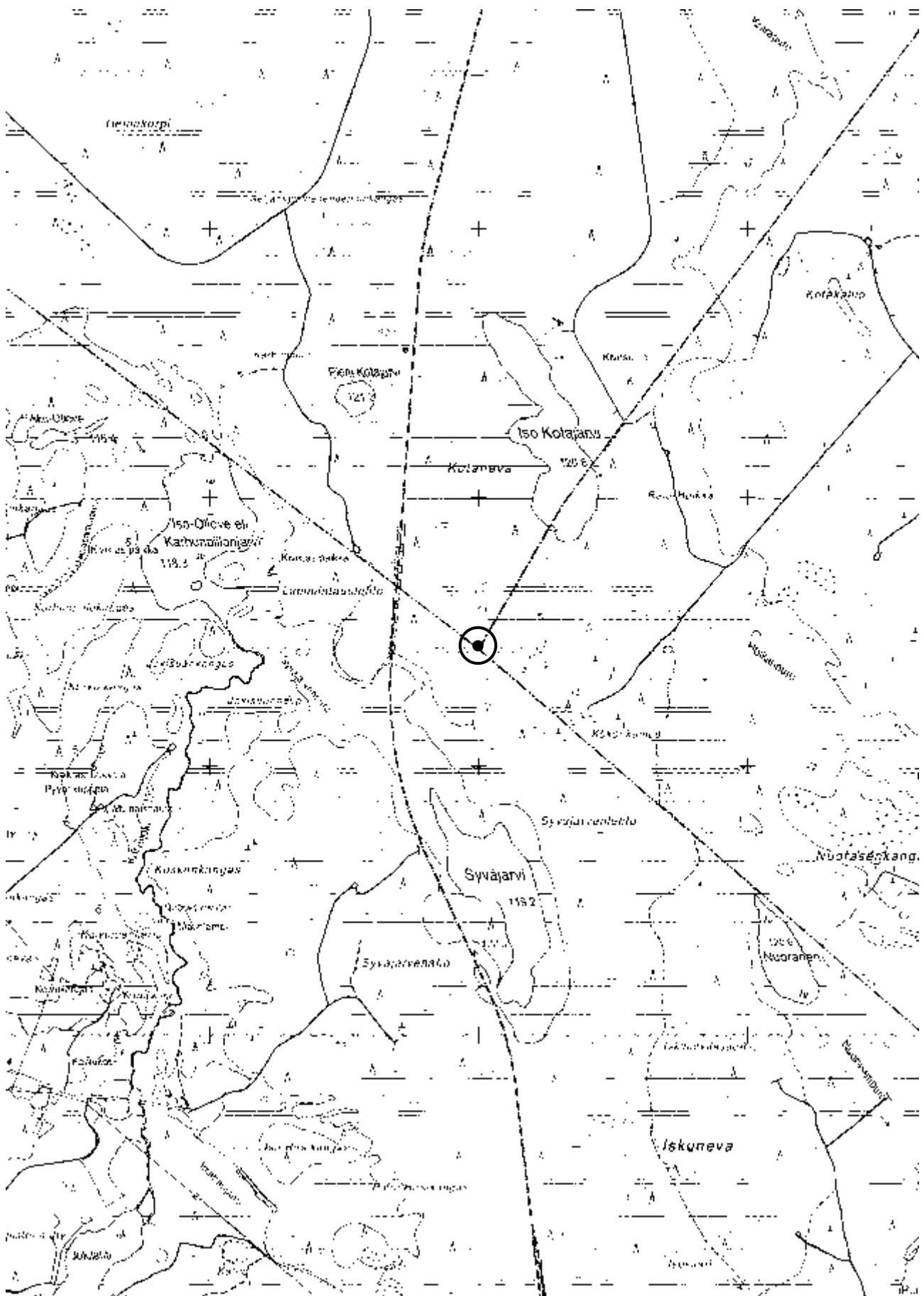
Kuva 27. Haapajärvi Ollovensaari. Rajamerkin keskusrakenteen pylväskivi kaiveruksineen. Itäisivussa Ruotsin valtakunnan tunnus [1]. Suunta E→W. 4.6.2010.

Kuva 28. Haapajärvi Ollovensaari. Rajamerkin keskusrakenteen pylväskivi kaiveruksineen. Pohjoissivussa kirjaimet "NI" [2]. Suunta N→S. 4.6.2010.

Kuva 29. Haapajärvi Ollovensaari. Rajamerkin keskusrakenteen pylväskivi kaiveruksineen. Länsisivu. Suunta W→E. 4.6.2010.

Kuva 30. Haapajärvi Ollovensaari. Ote Kala- ja Pyhäjoen rajankäyntikartasta (f4 18/1-15. Kansallisarkisto). Ollovensaaren (Oloin Saari) rajamerkin sijainti kuva oikeassa yläkulmassa. Kartan ilmansuunta NW→SE.

Kartta 106. Haapajärvi Ollovensaari. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Muuras)

Haapajärvi Pappila**69010033****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7070112, i = 416714, z = n. 90$ (uudet koordinaatit)
 $p = 7070120, i = 416767$ (vanhat koordinaatit)
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 20 m)
 Pinta-ala: n. 155 x 150 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 200 m luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:

1886	KM 2477:24	tasatalta
1898	KM 3549:26	kourutalta
1968	KM 17385:1–2	kvartsi-iskoksia, piitä
Tutkimukset:	1967 Oiva Keskitalo	tarkastus
	1992 Markku Mäki vuoti	inventointi
	2007 Markku Torvinen	tarkastus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka Haapajärven keskustassa, Ronkaalan pappilassa. Paikalta, joka on rantaa kohti viettävää hiekkamaata, on löytynyt kaksi taltaa (KM 2477:24, KM 3549:26) sekä kvartsi-iskoksia ja piitä (KM 17385:1–2). Kasvimaalta löytyneiden kvartsilöytöjen perusteella asuinpaikan sijainti on määritelty 25–30 m pappilan päärakennuksesta kaakkoon ja 40–60 m Haapajärven rannasta koilliseen. Ronkaalan seutu on nykyään täysin rakennettu. Kohteen vuonna 1992 tarkastaneen Markku Mäki vuodin mukaan asuinpaikka lienee tuhoutunut rakennustöiden seurauksena, joskin osa siitä saattaa ulottua hautausmaalle.

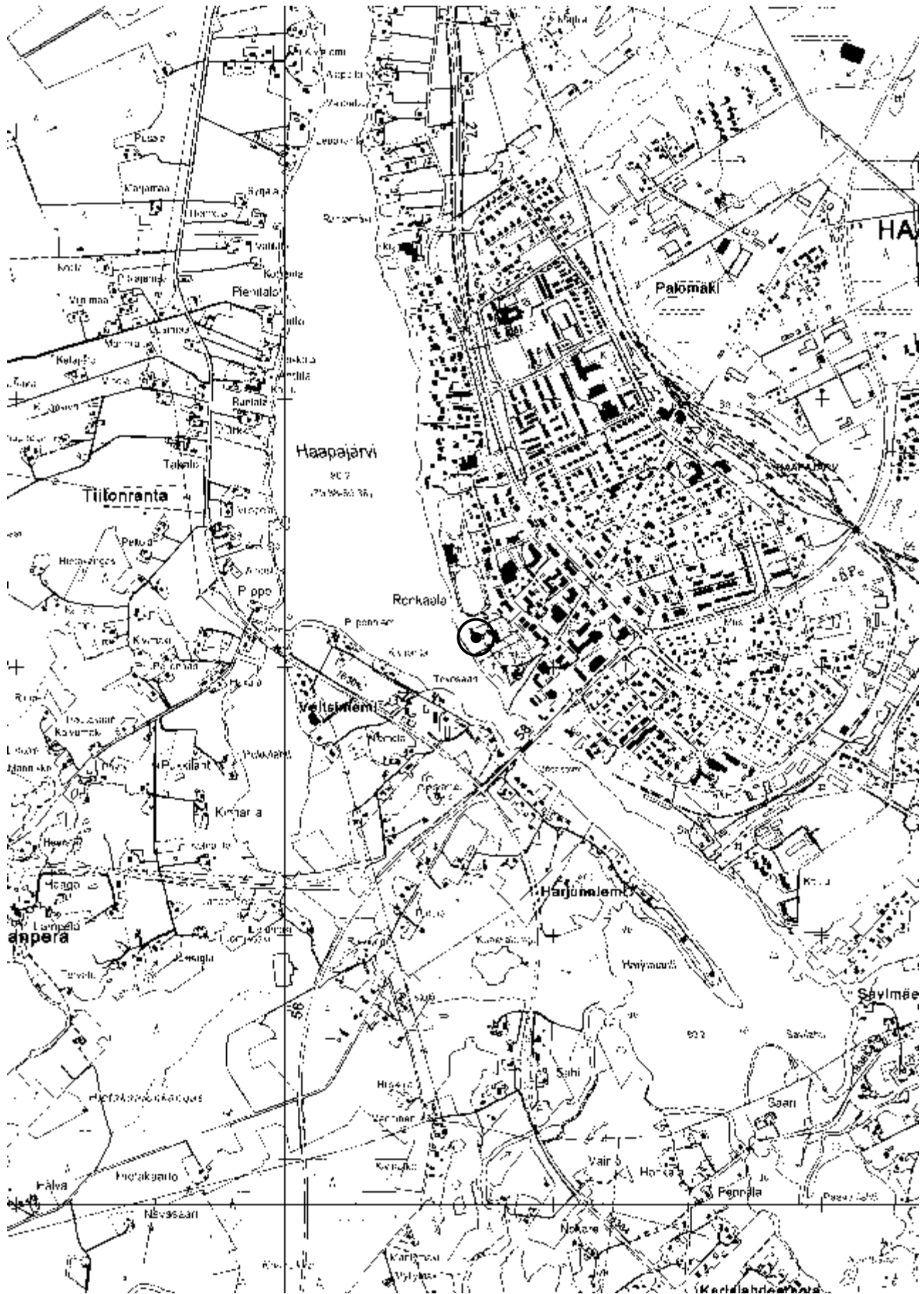
INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 107 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä:

Keskitalo, Oiva 1968. Haapajärvi kk, Ronkaala 17. Kvartsi-iskennäisten löytöpaikka 17.6.1967. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 46–47)

Kartta 107. Haapajärvi Pappila. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Pihlajaranta**1000018536****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7075398$, $i = 414343$, $z = n. 83$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7075376-7075440$, $i = 414298-414379$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: n. 80 x 60 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1993	KM 27791	pohjalainen kirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee loivalla etelään viettävällä peltorinteellä n. 150 m Kortejärven pohjoisrannasta pohjoiseen. Paikalta on löytynyt kivikirves (KM 27791) ja vuoden 2010 tarkastuksessa kvartsi-iskoksia (KM 38827:1-5) ja palanutta kiveä.

INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä:	12.5.2010		
Havaintomahdollisuudet:	hyvät (pelto kynnetty)		
Löydöt:	2010	KM 38827:1-4	asuinpaikkalöytöjä
Kartat:	108	(peruskarttaote 1:20 000)	
Kuvat:	31		

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kontiopuhdossa, Nivalantien (vt 27) lounaispuolella lähellä Kortejärven pohjoisranta. Tarkastettu peltoalue (laajuudeltaan n. 100 x 85 m) sijaitsee Pihlajarannan talon pohjoispuolella. Pelto viettää loivasti etelään. Se rajautuu länsi- ja pohjoispuoleltaan kangasmetsään. Maaperä on paikalla, metsän reunassa moreenipitoista, muilta osin pääasiassa savipohjaista peltomultaa.

Kohteen kuvaus: Kohteen, silloisen irtolöytöpaikan on tarkastanut Markku Mäkivuoti inventoidessaan Haapajärvellä 1992. Tuolloin esineen löytäjä oli osoittanut esineen löytöpaikan Pihlajarannan talon pohjoispuolelle ($p = 7075418$, $i = 414379$), mutta pelto oli puinnin jälkeen sängellä, eikä siltä löytynyt mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Vuoden 2010 inventoinnin tarkastusajankohtana pelto oli kynnetty. Muutaman kymmenen metrin etäisyydellä Pihlajarannan talosta löytyi kvartsi-iskoksia. Niiden ja parin epämääräisen palaneen kiven perusteella paikalla on kivikautinen asuinpaikka, joka keskittyy pellon keskelle ja sen länsireunaan. Asiaa tukee vahvasti asuinpaikkalöytöjen sijoittuminen lähelle kirveen löytöpaikkaa.

Vielä vahvemmin asuinpaikan puolesta puhuu kuitenkin seuraava seikka. Tarkastuksen yhteydessä maanomistaja Anne Hautakangas kertoi nimittäin kiinnostuksestaan alueen historiaan ja muinaisuuteen, josta johtuen hän oli keräillyt pelloltaan vuosien ajan suuren määrän nuolenkärkiä muistuttavia kvartsi-iskoksia. Hän oli säilyttänyt kvartseja pussissa, aikeinaan näyttää niitä jokin päivä arkeologeille. Kvartsit olivat kuitenkin hukkuneet Hautakankaan lasten leikittyä niillä. Hautakangas kertoi muistelevansa myös, että tilan pelloilta olisi löytynyt toinenkin kiviesine, jonka löytöpaikasta hänellä ei kuitenkaan ollut tarkempaa tietoa. Kertomuksen valossa kyseessä olisi mitä selvin kivikautinen asuinpaikka.

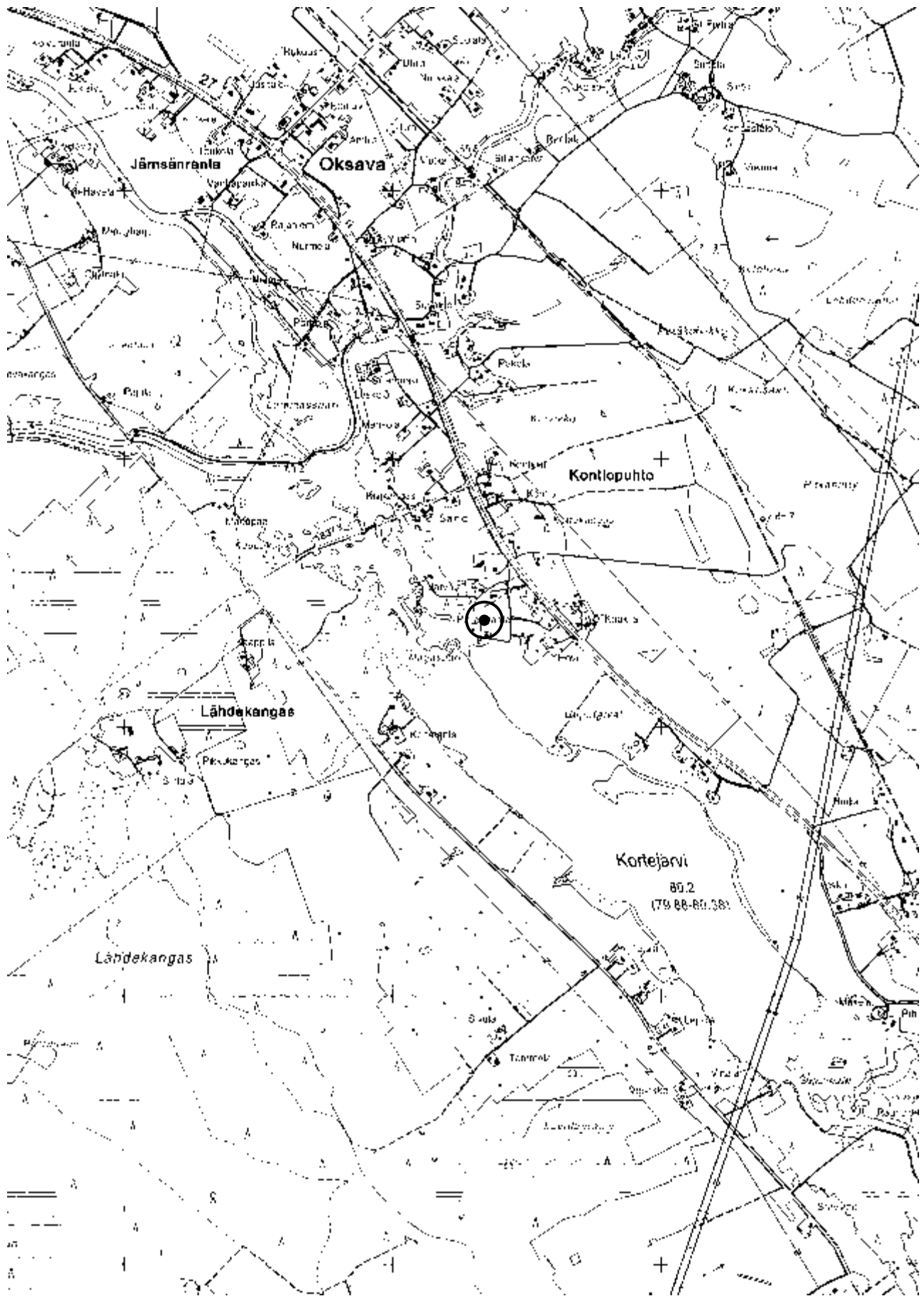
Tarkastuksen yhteydessä Hautakangas kertoi myös, että Pihlajarannan talon paikalla oli aikoinaan ollut muutamien metrien levyinen kivikehä. Kehä oli tuhoutunut talon perustuksia rakennettaessa. Lisäksi Hautakangas kertoi, että talon lähellä Kalajoen rannassa oli ollut ”rillankivi”, jonka pinnassa oli pisteitä ja kirjaimia jonkinlaisina kohokuviolina. Paikalliset historian harrastajat olivat aikoinaan tutkineetkin kiveä. Hautakankaan mukaan kivi on tuhoutunut tai jäänyt Kortejärven pohjaan, kun järven pintaa 70-luvulla nostettiin. Kiven sijainti ja kulttuurihistoriallinen merkitys jäi siis täydelliseksi mysteeriksi.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 222–223)

Kuva 31. Haapajärvi Pihlajaranta. Kivikautinen asuinpaikka sijoittuu kuvassa näkyvälle pellolle, aina taka-alalla näkyvän metsän rajaan saakka. Kuvassa vasemmalla Pihlajarannan talo. Suunta SE→NW. 12.5.2010.

Kartta 108. Haapajärvi Pihlajaranta. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Rajaniemi**1000018862****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 3
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7070843, i = 416691, z = n. 90$
 Koordinaattiselite: vanha päärakennus (suuntaa antava sijainti ± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1 km pohjoiseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5415:26–28	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1909	Aarne Europaeus	tarkastus
	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

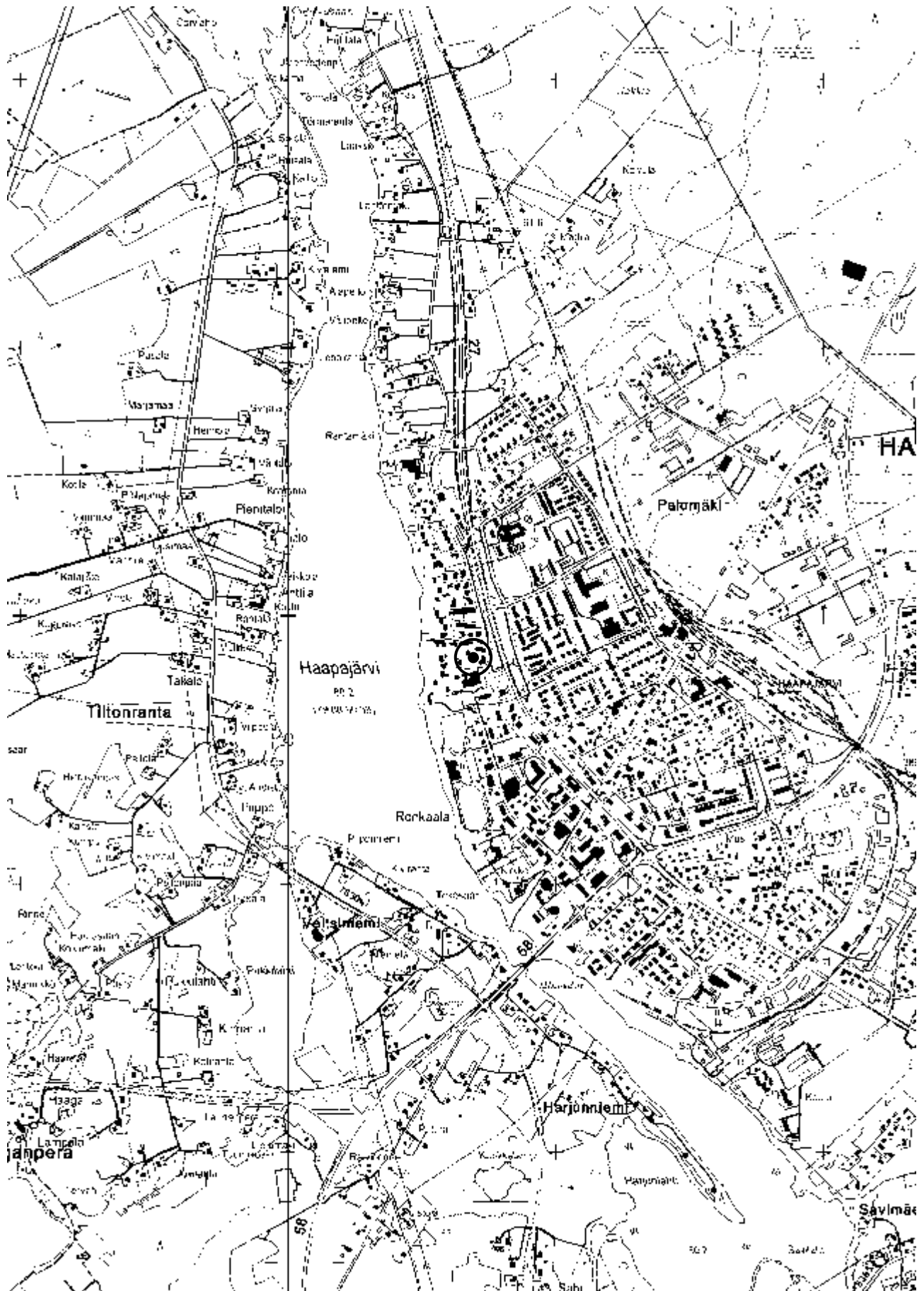
LYHYT KOHDEKUVAUS

Haapajärven keskustassa sijainnut kivikautinen asuinpaikka, jolta Aarne Europaeus tarkastusmatkansa aikana vuonna 1909 poimi palanutta luuta sekä kiviliuskoja (liusketta ja kvartsia). Löydöt ovat peräisin hiekkakuopasta. Tarkastaessaan kohteen vuonna 1992 Markku Mäki vuoti totesi alueen muuttuneen kaavoituksen seurauksena täysin, eikä kohdetta voida enää paikantaa.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 109 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäksi: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 120–121)

Kartta 109. Haapajärvi Rajaniemi. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Ritakangas**1000018540****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: rajamerkit
 Ajoitus: historiallinen (1700-luku)
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 332106 Väätinperä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7061831, i = 430668, z = n. 160$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 10 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 16 km itäkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Haapajärven kotiseutumuseon arkistotietojen mukaan kyseessä on rajakivi Ritakangas-nimisellä metsäalueella Sivakkanevan soidensuojelualueen eteläpuolella Haapajärven ja Pyhäjärven rajalla kohdassa, jossa rajalinja tekee lievän käännöksen. Rajamerkki on peräisin 1760-luvulta ja se liittyy Suur-Kalajoen ja -Pyhäjoen rajankäyntiin. Kivi on kuvauksen mukaan kolme metriä pitkä ja n. 1–1,5 m leveä. Kivessä on hakkaus; halkaisijaltaan n. 70 cm ympyrä ja sen poikkikulkeva vaakasuuntainen viiva. Kuvion yläpuolikkaassa on Ruotsin valtakunnan tunnus ja vuosiluku 1761. Alemmassa puolikkaassa lukee "No 176" ja ympyrän alapuolella on nimikirjaimet C:HL.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 110 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

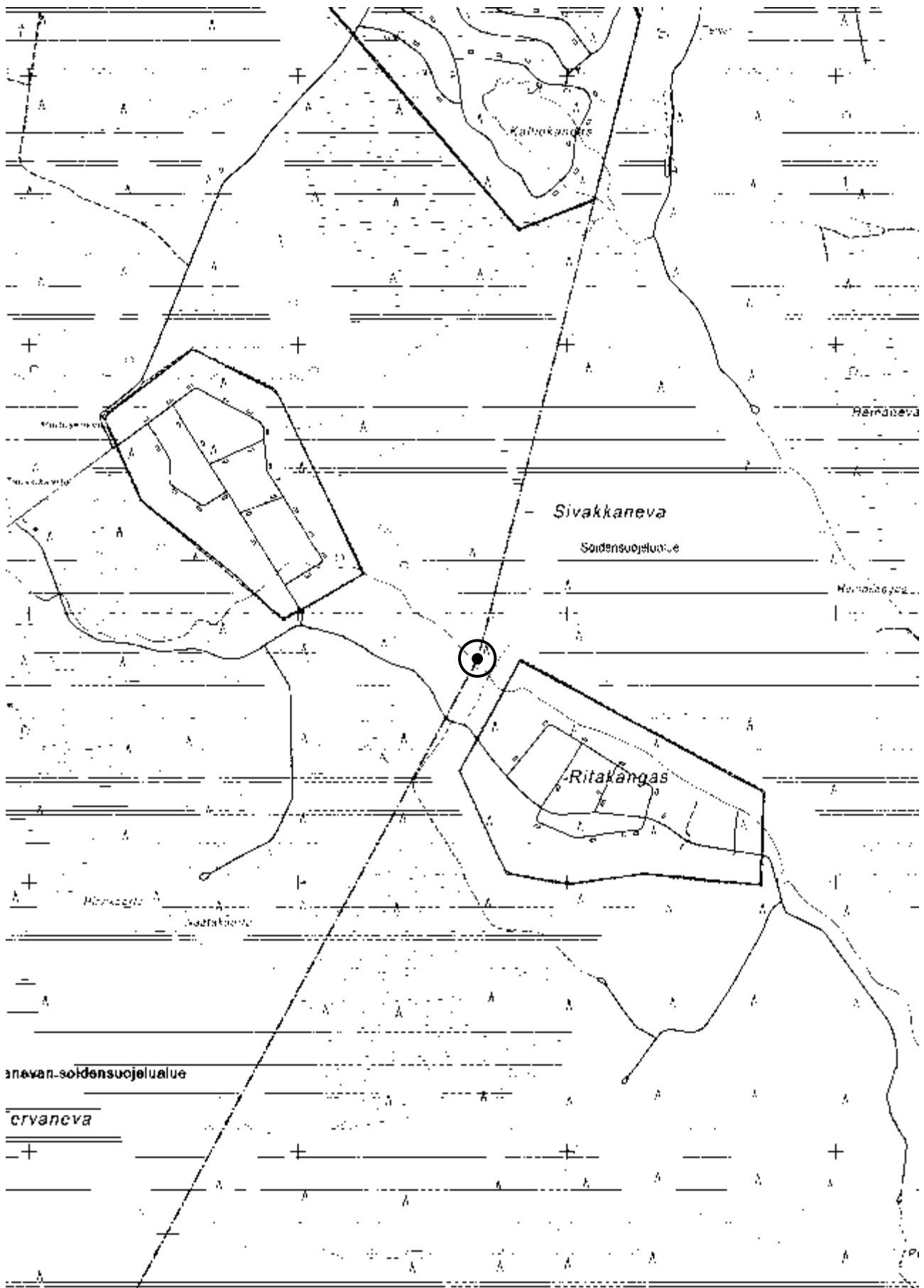
LISÄTIETOJA:

Haapajärvi-Seuran arkistotietojen mukaan rajamerkkiin liittyy kaksi erillistä löytötarinaa. Ensimmäisen mukaan kiven löysi opettaja Seppo Kalaoja, joka yhdessä Ilmari Luhtaselan kanssa tarkasti kohteen vuonna 1965. Rajakiven taustoja tiedusteltiin Turun yliopiston historian professori Eero Matinollilta, jonka tekemä selvitys julkaistiin Keskipohjanmaa-lehdessä 15.8.1965. Vuonna 1971 kersantti P. Tiittanen löysi samaisen kiven uudelleen, ja 1988 Haapajärvi-Seura pyysi Museoliitolta selvitystä kiven kulttuurihistoriallisesta merkityksestä. Kohdetta ei ole kuitenkaan koskaan tarkastettu arkeologin toimesta, eikä sitä ollut merkitty muinaisjäännösrekisteriin ennen 2010 inventointia.

Lisäyksiä: Luhtasela, Ilmari 1965. *Keskipohjanmaa* 15.8.1965.

Matinolli, Eero 1965. *Keskipohjanmaa* 27.7.1965

Kartta 110. Haapajärvi Ritakangas. Peruskarttaote 1:20 000 (332106 Väätingerä)

Haapajärvi Saari**69010074****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7068460, i = 417797, z = n. 85$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 255 x 240 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 1,8 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1971	KM 18377:1–2	2 talttaa
	1971	KM 18653:1–3	asuinpaikkalöytöjä
	1993	KM 27710:1–5	asuinpaikkalöytöjä
	-	HKM 2030	kvartsinuolenkärki
	-		
Tutkimukset:	1972	Anja Sarvas	tarkastus
	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla sijaitsevalla niemellä. Paikka on nimensä mukaisesti Haapajärven eteläpäässä ollut saari, joka on myöhemmin maatonut kiinni jokitormaan. Niemen eteläkautta kulkee Saarentie. Saaren rakennusten pohjoispuoleiselta kynnetyltä peltoaukeamalta on löydetty talttoja, kvartsinuolenkärki, kvartsi-iskoksia ja piitä. Pellossa on myös palaneita kiviä, mahdollisia liesien kiveyksiä. Kohde käsittää koko Saaren tilan pohjoispuoleisen peltoalueen.

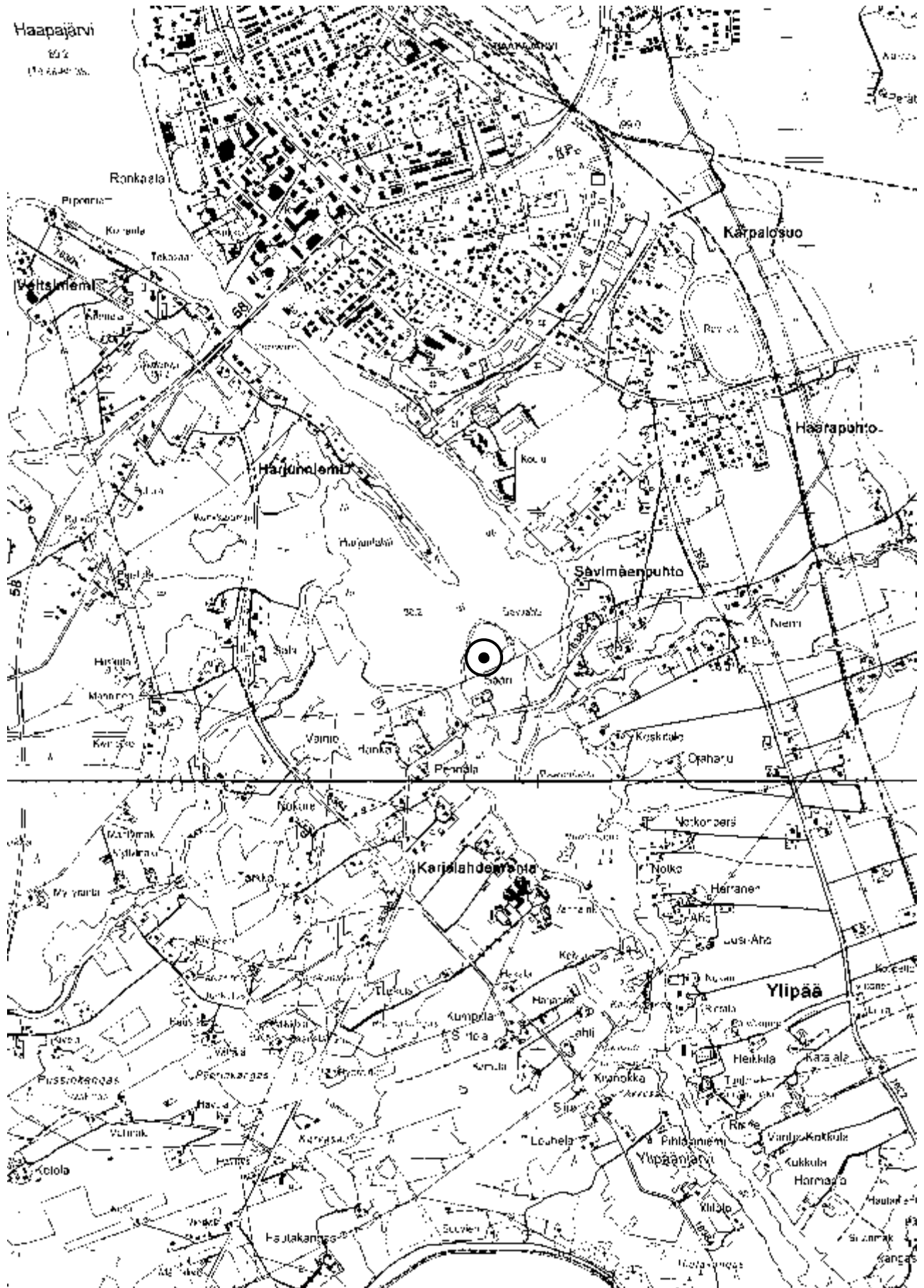
INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 111 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä:

Sarvas, Anja 1972. Haapajärvi 74 Saari. Kivikautisen asuinpaikan tarkastus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 158–159)

Kartta 111. Haapajarvi Saari. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajarvi)

Haapajärvi Settijoen niska**PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Tyypin tarkenne: padot
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 3
 Lukumäärä: 3

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234408 Parkkila
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: -
 Koordinaattiselite: -
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 17–20 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: 1992 Markku Mäki vuoti inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Mäkivuoti 1993: Kohteen sanotaan sijaitsevan Settijoen niskassa. Kohteessa olevat kivipadot eivät ole enää löydettävissä, koska joki on perattu useaan otteeseen, jossa yhteydessä myös padot on hävitetty.

INVENTOINTI 2010–2011

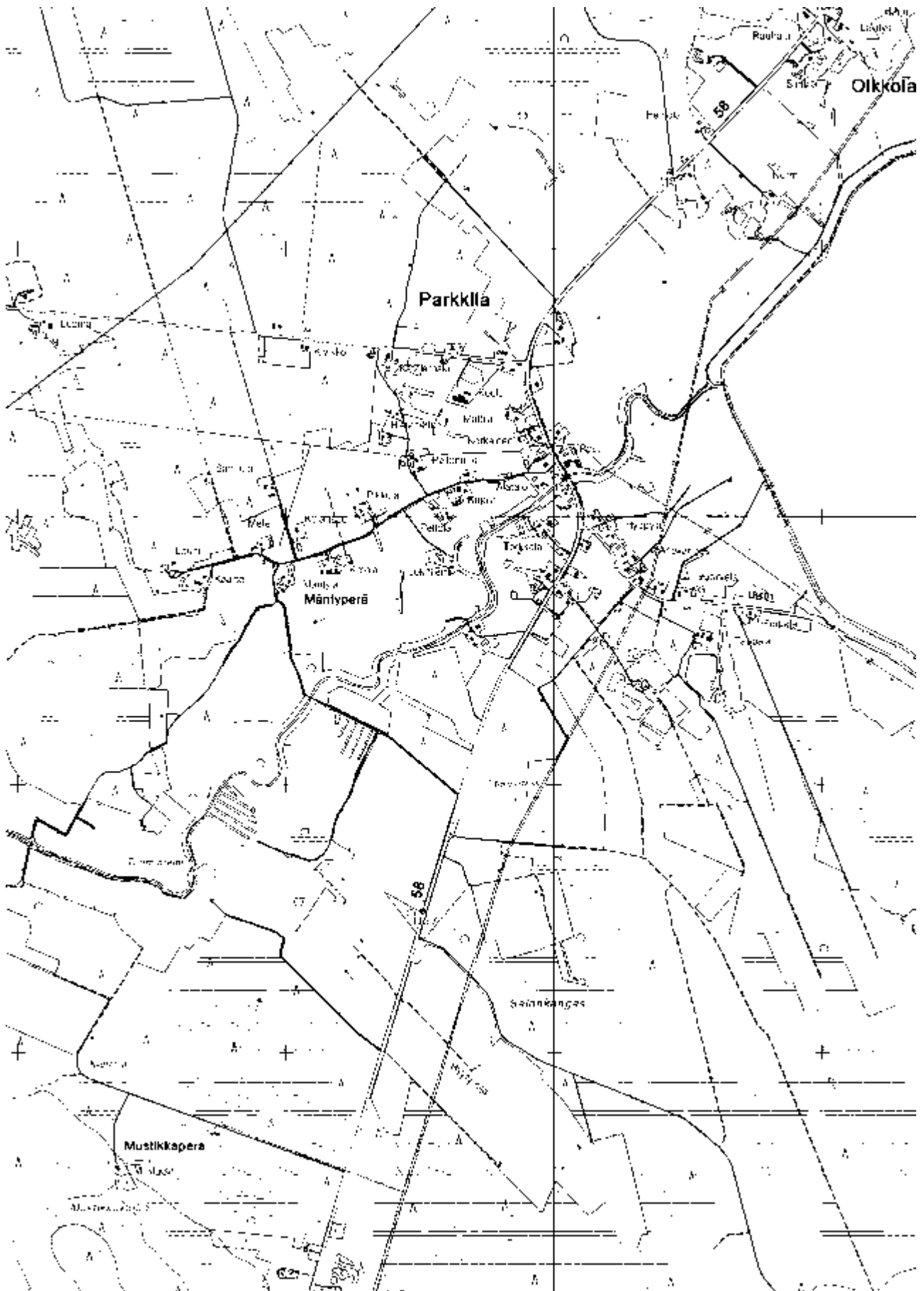
Päivämäärä: Kohdetta voitu paikantaa tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 112 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä:

Suomenmaa IX:1 Oulun lääni, Maantieteellis-taloudellinen ja historiallinen tietokirja. Porvoo 1929. (s. 147)

Haapajärven kihlakuntakertomus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 37–38)

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 21–22)

Kartta 112. Haapajärvi Settijoen niska. Peruskarttaote 1:20 000 (234408 Parkkila)

Haapajärvi Tervakoski**69010038****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 332202 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7082463, i = 426978, z = n. 120$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 50 m)
 Pinta-ala: n. 80 x 65 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 16 km koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1899	KM 3678:8	tikari
	-	PM 728	kivirengas
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

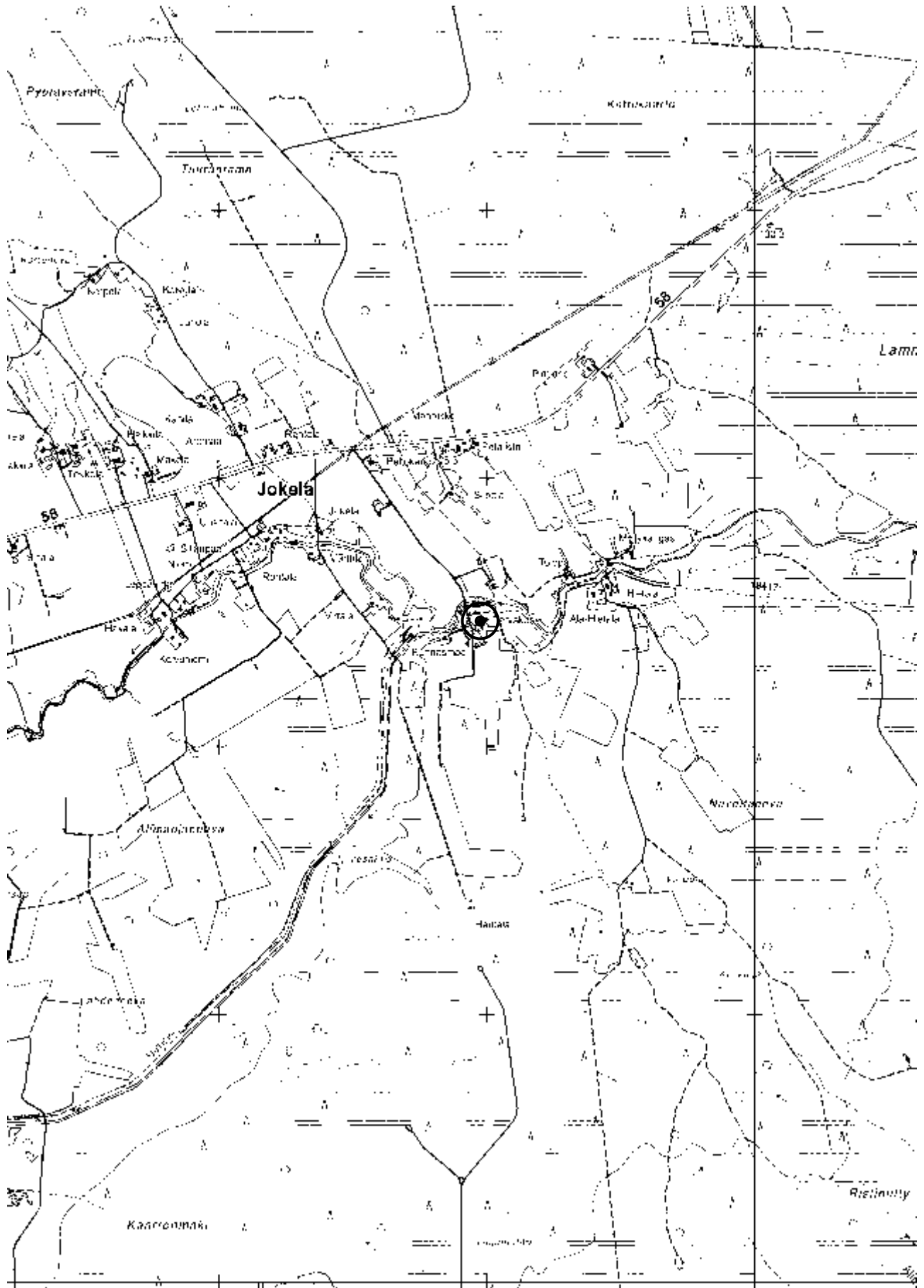
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Kuusaanjärvestä Settijärveen laskevan Settijoen etelärannalla. Paikalta on löytynyt kivitikari (KM 3678:8) ja liuskerengas (PM 728). Alue on nykyisin rakennettua maatalon pihapiiriä ja viljelysmaana. Vuoden 1992 inventoinnissa varmoja todisteita asuinpaikasta ei saatu, mutta löytöjen lisäksi rakennustoissa on saatu havaintoja, jotka viittaavat asuinpaikkaan.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 113 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäksi: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 87–88)

Kartta 113. Haapajärvi Tervakoski. Peruskarttaote 1:20 000 (332202 Jokelankylä)

Haapajärvi Toukola**1000018545****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7077128, i = 413220, z = n. 77,5-80$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7077118-7077155, i = 413165-413246$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: n. 85 x 25 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 8 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: -

LYHYT KOHDEKUVAUS

Oksavalla, 300–400 m länteen Aholantien ja Nivalantien (Vt 27) risteyksestä, kohti Kalajokea viettävällä peltoaukealla. Kohteelta löytyi kvartsia ja palanutta kiveä vuoden 2010 inventoinnissa. Löydöt sijoittuvat paikoin hietavalle vanhalle Kalajoen rantaterassille.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 29.10.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto kynnetty)
 Löydöt: 2010 KM 38828 kvartsi-iskoksia
 Kartat: 114 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 32

TUTKIMUSKERTOMUS

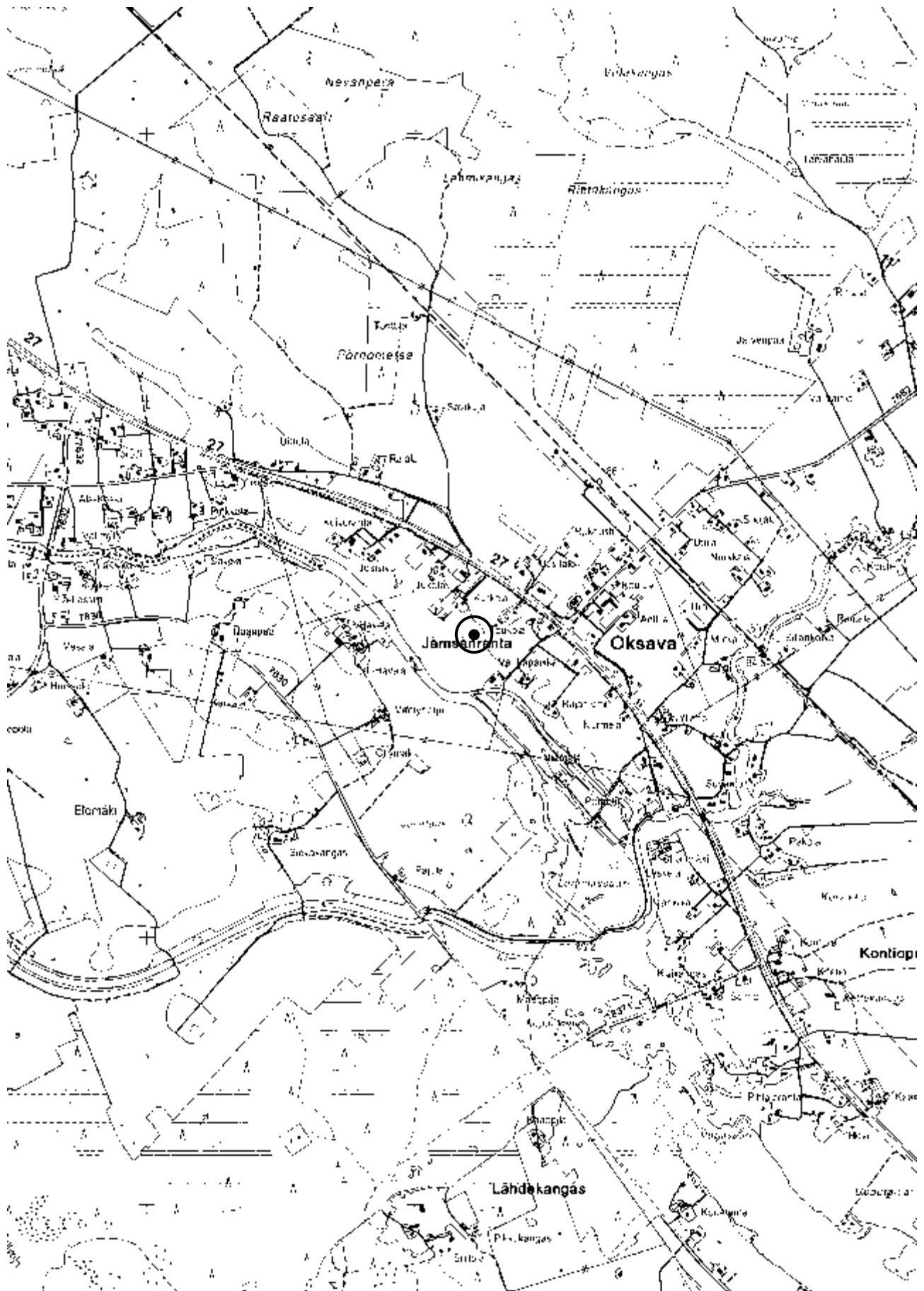
Sijainti ja maasto: Oksavan kylässä lähellä Kalajoen ja Settijoen yhtymäkohtaa Nivalantien eteläpuolella. Laajat peltorinteet viettävät lounaaseen kohti Kalajokea, joka sijaitsee n. 180 m havaittujen kvartsien löytöpaikasta lounaaseen. Pintamaa on hiesun ja saven sekaista, paikoin on nähtävissä kyntöauran pintaan nostamaa hietaisempaa maata. Muinaisen rantaterassin tai törmän laki myötäilee 77,5 m korkeuskäyrää. Terassin alapuolella maaperä on vetisempää savikkoa.

Kohteen kuvaus: Tarkastin paikan 29.10.2010, jolloin osa Jämsänrannan pelloista oli kynnettyinä ja havainto-olosuhteet maan pinnalla olivat erinomaiset. Pellosta löytyi kvartsi-iskoksia ja paikoin niiden yhteydessä oli havaittavissa myös rakeista, mahdollisesti palanutta kiveä. Kvartsit löytyivät selkeän vanhan rantaterassin tai törmän päältä korkeuskäyrien 77,5–80 väliseltä alueelta, n. 140–210 m Toukola-nimisestä talosta länsilounaaseen ja n. 180–250 m Kalajoen rannasta koilliseen. En ehtinyt tutkia peltorinteen kaakkoisimpia osia (Meijeritien lähellä oleva alue) pimeän tulon vuoksi, enkä myöskään ehtinyt tehdä kohteella uusintatarkastusta. Kvartsin ja otollisen topografian perusteella kyseessä on kuitenkin kivikautinen asuinpaikka, joka saattaa ulottua tarkastuksessa määriteltyä laajemmalle alueelle. Jämsänrannalta on myös peräisin muita esinelöytöjä (ks. kuvaus kohteesta **Jämsän ranta**).

Kuva 32. Haapajärvi Toukola. Kuvassa erottuu tummana alueena alava ja vetinen maaperä sekä sen yläpuolella oleva vaaleampana näkyvä rantaterassi. Asuinpaikkalöytöjä saatiin terrassin yläpuolelta (1). Oikealla näkyviä peltoalueita ei ehditty tutkia kunnolla, ja löydöt voivat ulottua sinne. Vasemmassa reunassa Kurkelan talo, taustalla keskellä Toukola. Suunta SW→NE. 29.10.2010.

Kartta 114. Haapajärvi Toukola. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

Haapajärvi Tynnyrikoski**69010108****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234312 Pitkäkangas
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7062056, i = 422881, z = n. 120$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 95 x 90 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 9,9 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1993	KM 27716:1	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Kumisevassa, Tynnyrikosken itä- ja länsirannalla. Asuinpaikalta on löytynyt kvartsia ja palanutta kiveä. Löytöjen perusteella kohde sijoittuu kosken itärannalle. Kohteen laajuuden määrittäminen edellyttäisi koekaivausta.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 26.7.2010
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset (hakkuiden vuoksi maanpinta osin rikkoutunut)
 Löydöt: -
 Kartat: 115 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

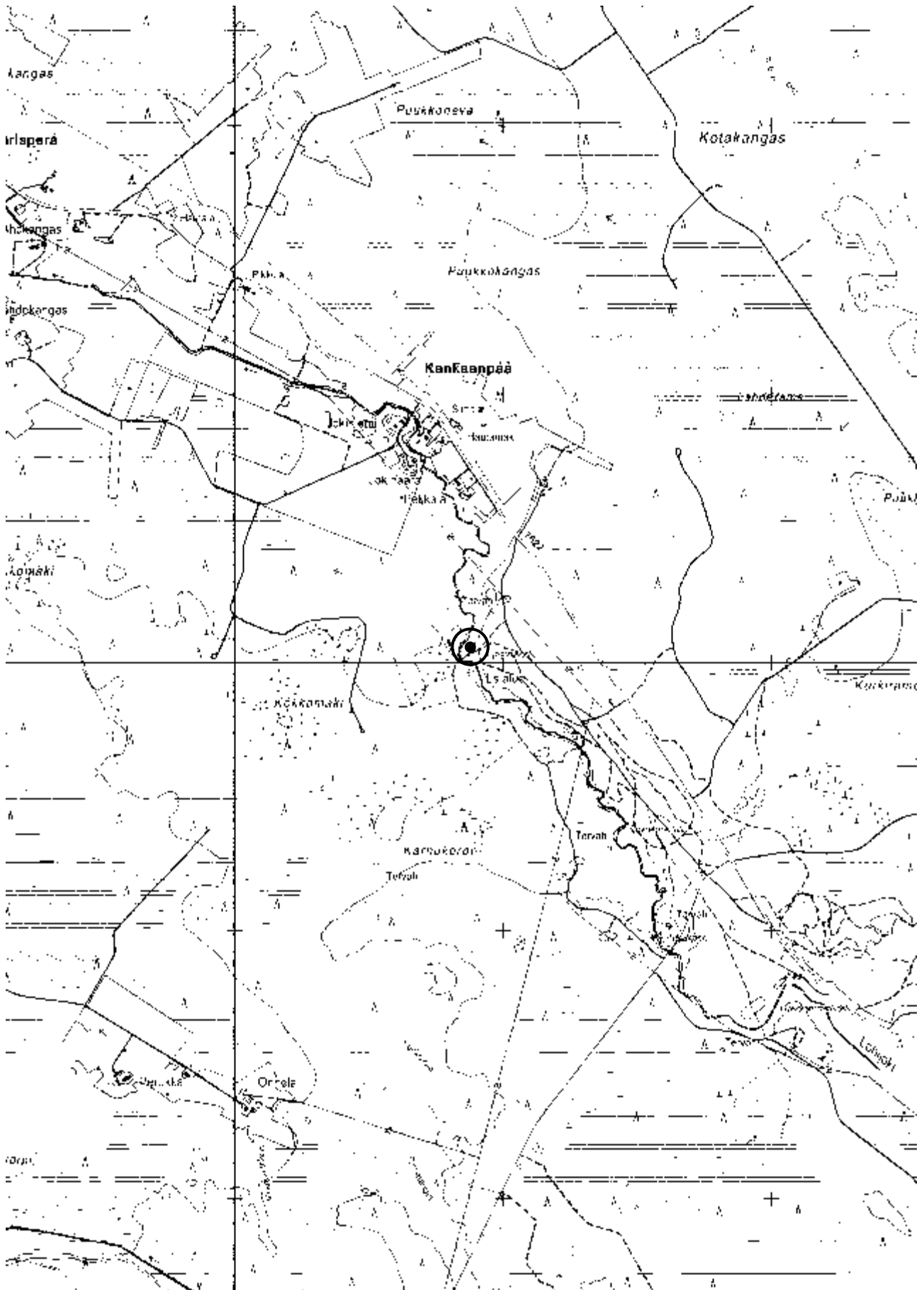
TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee Kumisevassa, Pitkänkankaantien (mt 7622) lounaispuolella, putousmaisena Tynnyrikosken rannoilla. Paikka hiekkapohjaista kangasta, ja se kuuluu Lohiojoen varsia myötäilevään luonnonsuojelualueeseen. Lohiojoki ja erityisesti Tynnyrikosken seutu on suosittu ulkoilualue.

Kohteen kuvaus: Kohteen on löytänyt Markku Mäki vuoti vuoden 1992 inventoinnin yhteydessä, jolloin kohteelta löytyi kvartsia ja palanutta kiveä. Asuinpaikkalöytöjä tavattiin tuolloin Tynnyrikosken itä- ja länsipuolelta, joskin asuinpaikka vaikutti keskittyvän kosken itäpuolelle.

Vuoden 1992 inventointikertomuksesta kvartsien ja palaneiden kivien löytöpaikka ei käy tarkasti ilmi. Kohteelle ilmoitetut koordinaatit osoittavat Tynnyrikosken itärannalle, lähelle parkkipaikkaa. Tarkastusajankohtana vuoden 2010 inventoinnissa parkkipaikasta n. 70 m koilliseen, sille johtavan tien vieressä, aivan luonnonsuojelualueen kupeessa oli tehty hakkuita n. 80 x 30 m laajuisella alueella. Hakkuualueen maanpinta oli rikkoutunut metsäkoneen jälkien paikalla. Maan pinnalla mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ollut havaittavissa.

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 224–225)

Kartta 115. Haapajärvi Tynnyrikoski. Peruskarttaote 1:20 000 (234312 Pitkäkangas)

Haapajärvi Uunila**1000018546****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234411 Jokelankylä
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7081669, i = 423609, z = n. 115$
 Koordinaattiselite: tilan päärakennus, suuntaa antava sijainti (± 200 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 13,5 km pohjoiskoilliseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1959	KM 14735	hioinkivi
	1959	KM 14736:1–3	3 hioinkiveä
	1959	KM 14737	poikkikirveen katkelma
	1972	KM 18692:1–5	asuinpaikkalöytöjä
	Tutkimukset:	1992	Markku Mäkivuoti

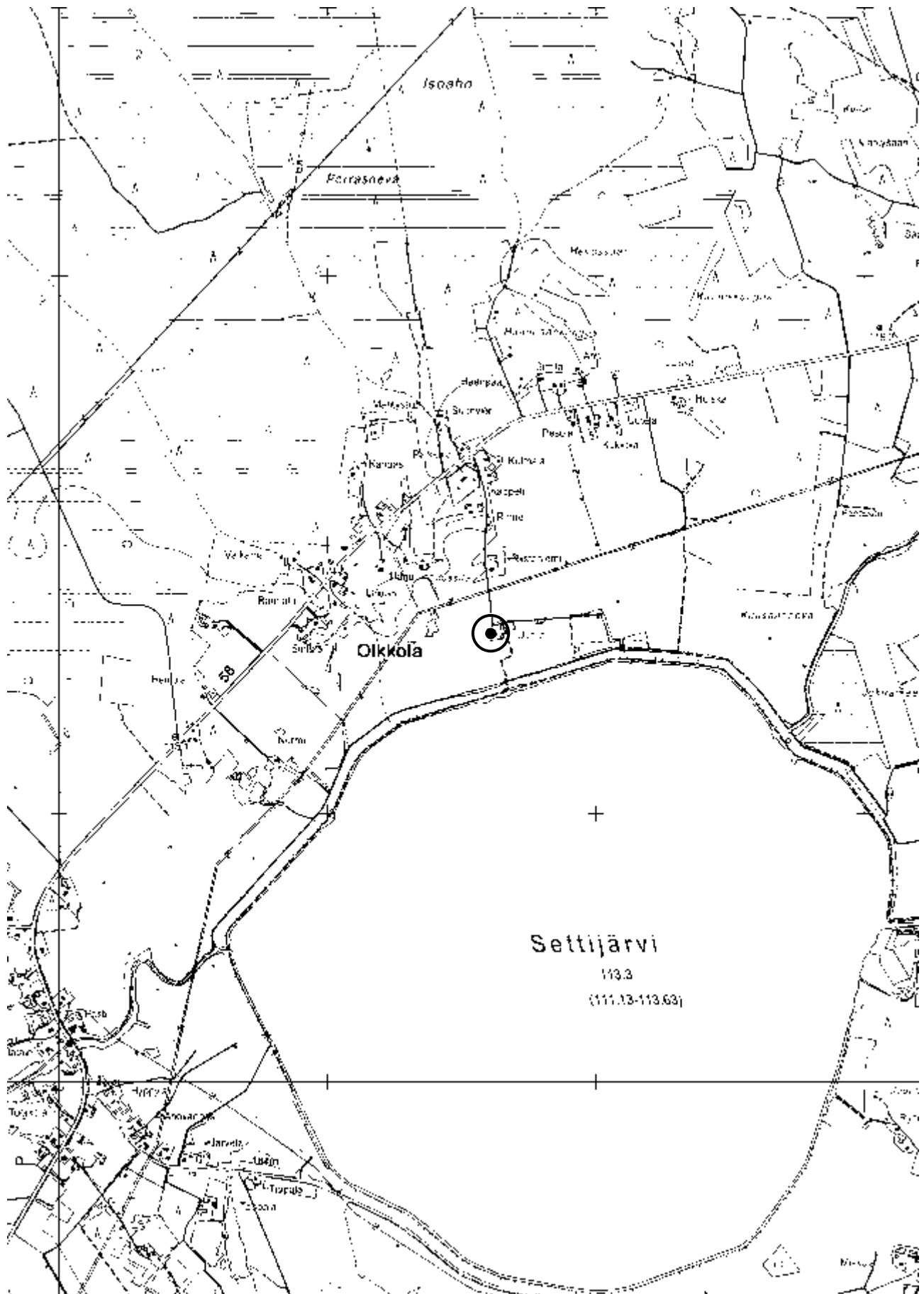
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Olkkolassa, suunnilleen 200 m Settijärven rannasta pohjoiseen ja n. 600 m Olkkolan kirkosta etelään. Paikalta on löydetty peltotöissä useita kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia esineitä. Vuoden 1992 inventoinnissa kohdetta ei pystytty paikantamaan tarkasti, ja sille ilmoitetut koordinaatit osoittavat Uunilan taloon. Kohteen on katsottu olevan asuinpaikka sieltä saatujen löytöjen ja Uunilan peltöjen otollisen topografian vuoksi.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 116 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 153–154)

Kartta 116. Haapajärvi Uunila. Peruskarttaote 1:20 000 (234411 Jokelankylä)

Haapajärvi Vehkalahti**1000001031****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7074014$, $i = 415734$, $z = n. 82,5-85$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: 90 x 80 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 4 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1886	KM 2477:21–22	tasataltta ja poikkikirves
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

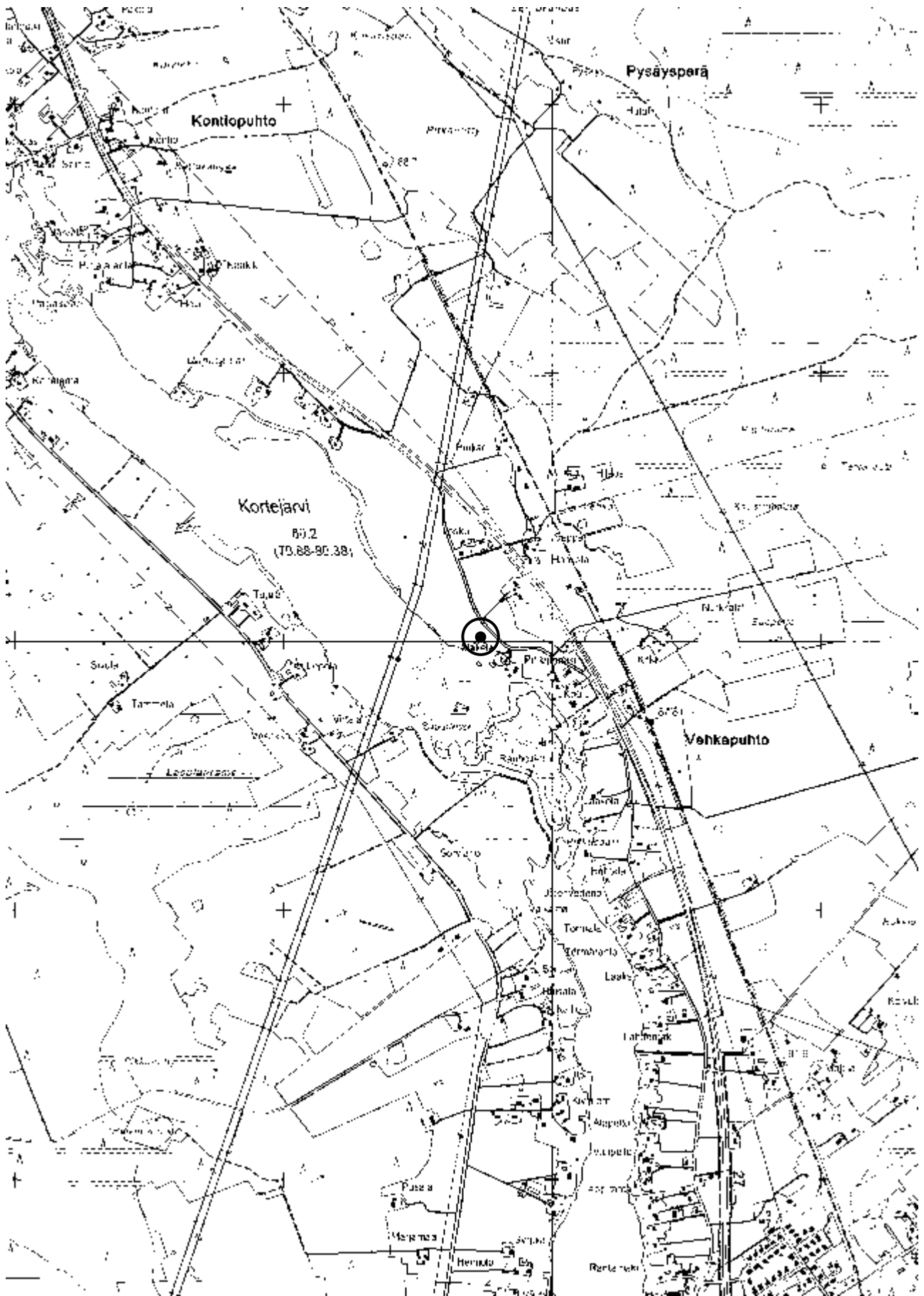
LYHYT KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Kalajoen koillisrannalla, Siiponkosken tuntumassa, Nivalantien (vt 27) lounaispuolella. Paikalta on löydetty tasataltta ja poikkikirves (KM 2477:21–22). Vuoden 1992 inventoinnin yhteydessä ei hakamaana olleilta pelloilta ja paikalle tehdyistä koekuopista ei tavattu varmoja merkkejä asuinpaikasta vaikka maastonsa puolesta alue on sovelias sellaiseksi. Maaperä on kohteella moreeni- ja hiekkapohjaista. Löytöpaikalla on nykyisin kesäasunto.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 117 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 41–42)

Kartta 117. Haapajärvi Vehkalahti. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Ylikoski**1000018551****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2 (luokitusehdotus)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7077624, i = 412353, z = n. 75-77,5$ (keskikoordinaatit)
 $p = 7077580-7077655, i = 412298-412415$ (äärikoordinaatit)
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus (± 5 m)
 Pinta-ala: 70 x 120 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 8,8 km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5415:30	tasataltta
	1915	PPM 560=2266	kovasin
Tutkimukset:	1909	Aarne Europaeus	tarkastus
	1992	Markku Mäkivuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka, jolta on löydetty 1900-luvun alussa tasataltta (KM 5415:30) ja kovasin. Paikalta löytyi runsaasti asuinpaikkalöytöjä, mm. hiotun kiviesineen katkelma ja kvartsi-iskoksia (KM 38829:1-4) vuoden 2010 inventoinnissa. Kohde sijaitsee Kalajoen vanhan uoman varrella etelään viettävällä peltorinteellä.

INVENTOINTI 2010-2011

Päivämäärä: 12.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto edellissyksynä kynnetty)
 Löydöt: 2010 KM 38829:1-4 asuinpaikkalöytöjä
 Kartat: 118 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: 33, 34

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Oksavalla, n. 150 m Nivalantien (Vt 27) ja Lipposentien (eli vanhan maantien) risteyksestä etelään, Kalajoen vanhan uoman rannassa. Kohde sijaitsee pellolla, etelään viettävällä joentörmällä, jonka maaperä on hiesu-savipohjaista. Pelto viettää joen rannassa jyrkäkosti kohti jokea. Pellon ja vesirajan välissä on n. 80 m pitkä ja useita metrejä korkea maavalli. Joen rannassa on mökki/saunarakennus, jonne johtaa Ylikosken talosta muinaisjäännöksen poikki kulkeva polku. Kohteen itäpuolella on notko, jonka pohjalla virtaa oja Kalajokeen.

Kohteen kuvaus: Ylikoskelta on löydetty kaksi kiviesinettä 1900-luvun alkupuolella. Aarne Europaeuksen antamien tietojen mukaan toinen esine (KM 5414:30) on aitan takaa jokirannasta ja toinen Pohjois-Pohjanmaan museon kokoelmissa oleva esine on rantapellostä. Kohteen tarkasti Markku Mäkivuoti vuonna 1992, mutta pelto oli tuolloin nurmella ja kohde jäi irtolöytöpaikaksi.

Vuoden 2010 inventoinnissa maanomistaja ei ollut tietoinen uusista löydöistä. Tutkimusajankohta oli aiempaa inventointia onnekkaampi, sillä Ylikosken rantapello oli kynnetty ja havaintomahdollisuudet erinomaiset. Pintahavainnoinnissa pellolta löytyi runsaasti asuinpaikkaan viitettäviä kvartsi-iskoksia ja -raaka-ainetta, kivilaji-iskoksia sekä hiotun esineen katkelma. Löytöalue rajautuu melko tarkasti Ylikosken talon eteläpuoleiselle peltoalueelle, kohti jokea viettävään rinteeseen suunnilleen korkeuskäyrälle 77,5 ja hieman sen yläpuolelle. Löytöjä esiintyi rinteeseen myötäisesti n. 120 m pituisella matkalla aivan pellon itäpuoleisesta notkosta länsireunaan, tontin rajalle. Asuinpaikka saattaa jatkua kyseisen rajan yli naapuritalon pihapiiriin. Pohjoisosastaan löytöalue rajoittuu siten, ettei asuinpaikkalöytöjä havaittu lainkaan n. 50 m etäisyydellä Ylikosken päärakennuksesta tai sen itäpuoleiselta, aivan Nivalantien vieressä olevalta peltoalueelta.

Lisäyksiä:

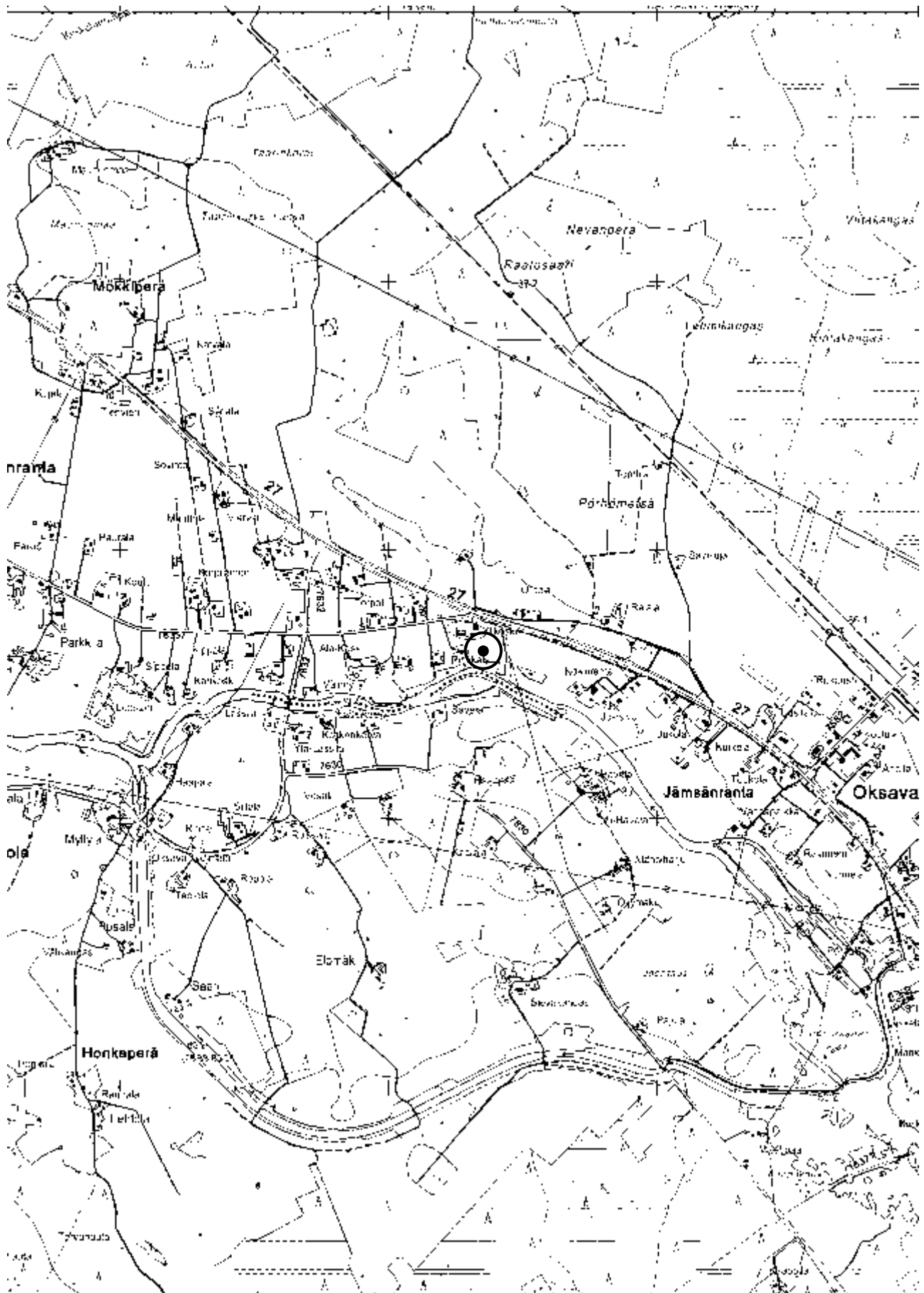
Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 124–125)

Kuva 33. Haapajärvi Ylikoski. Kivikautinen asuinpaikkasijoittuu kuvan etualalla olevalle pelto-rinteelle. Vasemmassa reunassa joen rannassa oleva maavalli, taustalla Ylikosken talo. Suunta ESE→WNW. 12.5.2010.

Kuva 34. Haapajärvi Ylikoski. Kivikautisen asuinpaikan länsireuna. Etualalla Ylikosken talosta rantaan johtava polku. Asuinpaikkalöytöjä tavattiin koko kuvassa näkyvältä peltoalueelta, myös kuvassa vasemmalla näkyvän talon pihapiirin vierestä. Suunta SSE→NNW. 12.5.2010.

Kartta 118. Haapajärvi Ylikoski. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Yliniemi**69010085****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234407 Haapajärvi
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7069093$, $i = 413264$, $z = n. 100$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 190 x 140 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 3,7 km länsilounaaseen

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1959	HKM 267	taltoa
	-	Huuko Tiiton hallussa	oikokirves
	1993	KM 27712	asuinpaikkalöytöjä
Tutkimukset:	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Haapajärven Haaganperällä. Kohteelta on löydetty taltoa, oikokirves ja kvartsi-iskos. Lisäksi kohteella on havaittu tarkastusten yhteydessä palanutta kiveä. Kohde keskittyy Yliniemen tilan läheisyyteen ja sen alapuolelle etelään viettävälle pelto-rinteelle.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 1.5.2010
 Havaintomahdollisuudet: hyvät (pelto edellissyksynä kynnetty)
 Löydöt: -
 Kartat: 119 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto: Haaganperällä, Haaganlammen rannasta reilu 1 km länsiluoteeseen. Yliniemi sijaitsee loivan mäen huipulla. Yliniemen eteläpuolella virtaa Vahvanoja. Kohta, johon esinelöydöt on paikannettu, sijaitsee Yliniemeen johtavan tien itäpuoleisella peltoalueella rinteessä, joka viettää kohti etelää, Vahvanojaa.

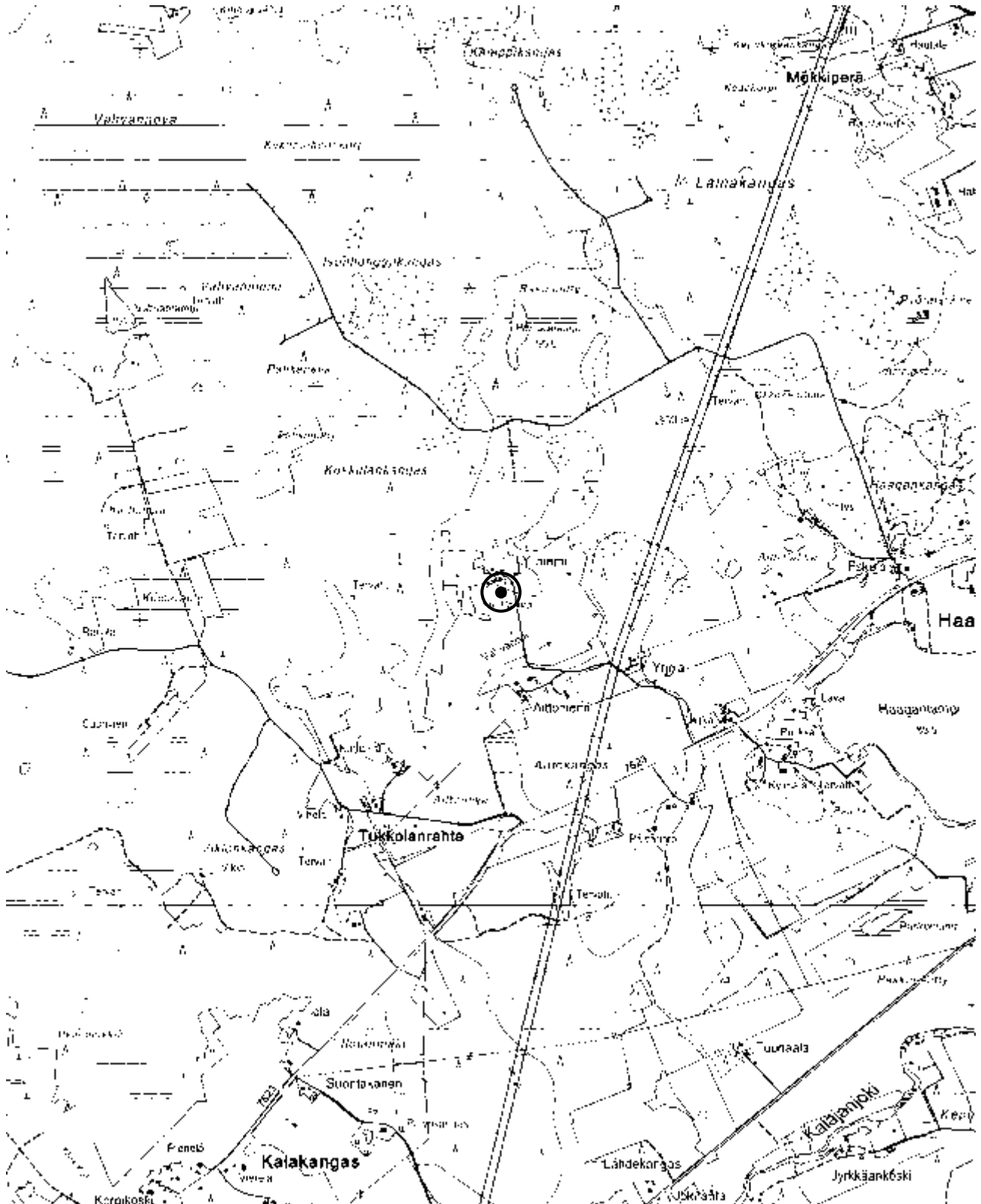
Kohteen kuvaus: Kohteen on tarkastanut Markku Mäki vuoti 1992. Tuolloin Yliniemen asukas kertoi molempien esineiden löytyneen tilan navetan takaisesta pellostä. Talon perunamaasta Mäki vuoti löytyi kvartsiä ja pellolla oli havaittavissa palaneita kiviä. Huuko Tiitto oli myös kertonut pellossa olleen enemmänkin valkoista kiveä, oletettavasti kvartsiä.

Vuoden 2010 inventointiajankohtana autiona olleen Yliniemen pellot olivat kynnettynä. Tarkastelin pääasiassa n. 150 m etäisyydellä Yliniemen tilasta olevia peltoalueita. Mäki vuodin ilmoittamissa koordinaateissa ja tien itäpuolella olleella pellolla havaittavissa palanutta kiveä ja mahdollista kvartsiä-ainetta, mutta ei selviä iskoksia. Navetan länsipuoleiselta pellolta ($p =$

7069148, $i = 413230$) löytyi kuitenkin kvartsi-iskos, jota ei otettu talteen. Asuinpaikka ulottunee siis Yliniemen eteläpuolelta (navetan takaa) talon länsipuolelle, pellon pohjoisreunaan saakka.

Lisäyksiä:

Mäkivuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 179–180)

Kartta 119. Haapajärvi Yliniemi. Peruskarttaote 1:20 000 (234407 Haapajärvi)

Haapajärvi Ylipää Luomalankallio**1000018554****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet ?
 Tyypin tarkenne: rökkiöt
 Ajoitus: ajoittamaton
 Rauhoitusluokka: ei määritelty
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7064657, i = 419958$
 Koordinaattiselite: suuntaa antava sijainti (± 500 m)
 Pinta-ala: -
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt: -
 Tutkimukset: 1981 Paula Purhonen tarkastus
 1992 Markku Mäki vuoti inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivikumpu tai -rökkiö sijaitsee paikallisen perimätiedon ja silminnäkihavaintojen mukaan Kumisevassa Luomalankalliolla, Kumisevantien (mt 7622) läheisyydessä. Kohdetta ei ole pysytetty paikantamaan.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: 3.5.2010 (haastattelu), 14.5.2011 (maastotarkastus)
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 120 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

TUTKIMUSKERTOMUS

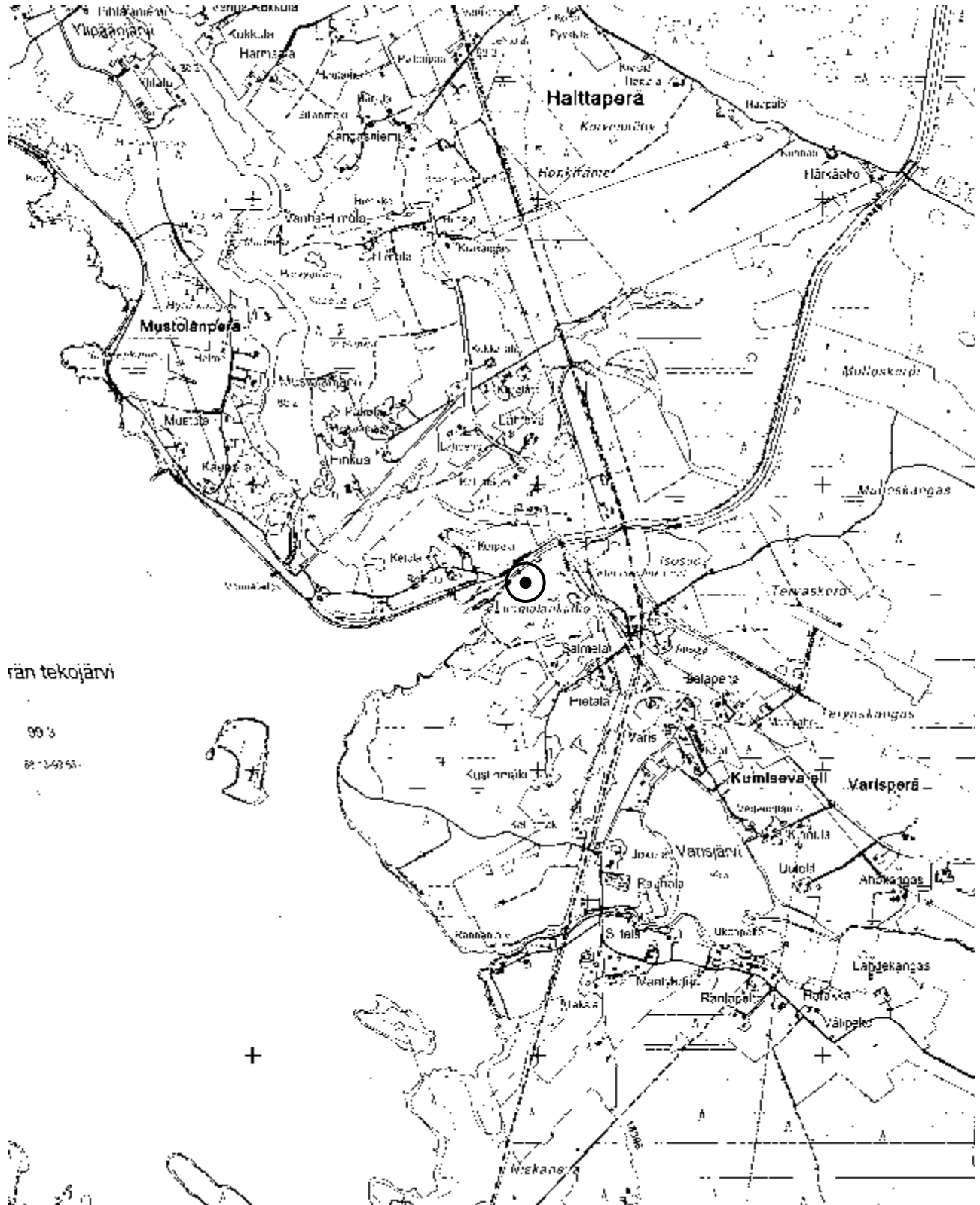
Kohdetta ei ole kyetty paikantamaan. **Korpelan** löytöpaikkaa tarkastaessani 3.5.2010 kertoi paikallinen Maire Vehkalahti (Perälänkuja, 85800 Haapajärvi) minulle kummusta, joka kuvauksesta päätellen on sama kuin Purhosen 1981 ja Mäki vuodin 1992 etsimä rökkiö. Kohde on kertoman mukaan sijainnut jossain Luomalankalliolla, mutta sen tarkkaa sijaintia Vehkalahti ei muistanut, koska hän oli nähnyt kummun lapsuudessaan useita vuosikymmeniä sitten. Kumpu oli ollut muutaman metrin korkuinen, ja siihen liittyi tarinoita kummussa öisin palaneista virvutusta. Jotkut paikalliset olivat jopa suunnitelleet kaivavansa rökkiön auki aarteiden toivossa. Vehkalahten luona vieraillemassa ollut sukulaismies kertoi kuljeskelleensa muutamia vuosia sitten Luomalankalliolla, muttei ollut pannut merkille minkäänlaista kumpua. Maire Vehkalahti piti mahdollisena, että rökkiö olisi tuhoutunut Kuonanjoesta Hautaperän tekojärveen johtavan kanavan teon yhteydessä.

Yritin paikantaa kohteen 14.5.2011. Tarkastin sekä Luomalankallion että Kumisevantien koillispuoleiset Kumisevankalliot. Alueella on jyrkkiä avokallioita ja kangasta. Minkäänlaista kivi-rökkiöitä ei kuitenkaan ollut havaittavissa.

Lisäyksiä:

Purhonen, Paula 1982. Haapajärvi, Ylipää, Luomalankallio. Tarkastus. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto.

Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 17–18)

Kartta 120. Haapajärvi Ylipää Luomalankallio. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärvi Ylipään Kangas Varis**69010052****PERUSTIEDOT**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 234309 Kumiseva
 Merkitty peruskartalle: ei
 Koordinaatit: $p = 7064131, i = 420456, z = n. 105$
 Koordinaattiselite: sijainti
 Pinta-ala: n. 90 x 60 m
 Etäisyystieto: Haapajärven kirkosta noin 6,8 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Löydöt:	1909	KM 5415:23	kirves
	1938	KM 10779:1–2	poikkikirves ja hioin
	1993	KM 27708:1	kvartsia
Tutkimukset:	1909	Aarne Europaeus	tarkastus
	1992	Markku Mäki vuoti	inventointi

LYHYT KOHDEKUVAUS

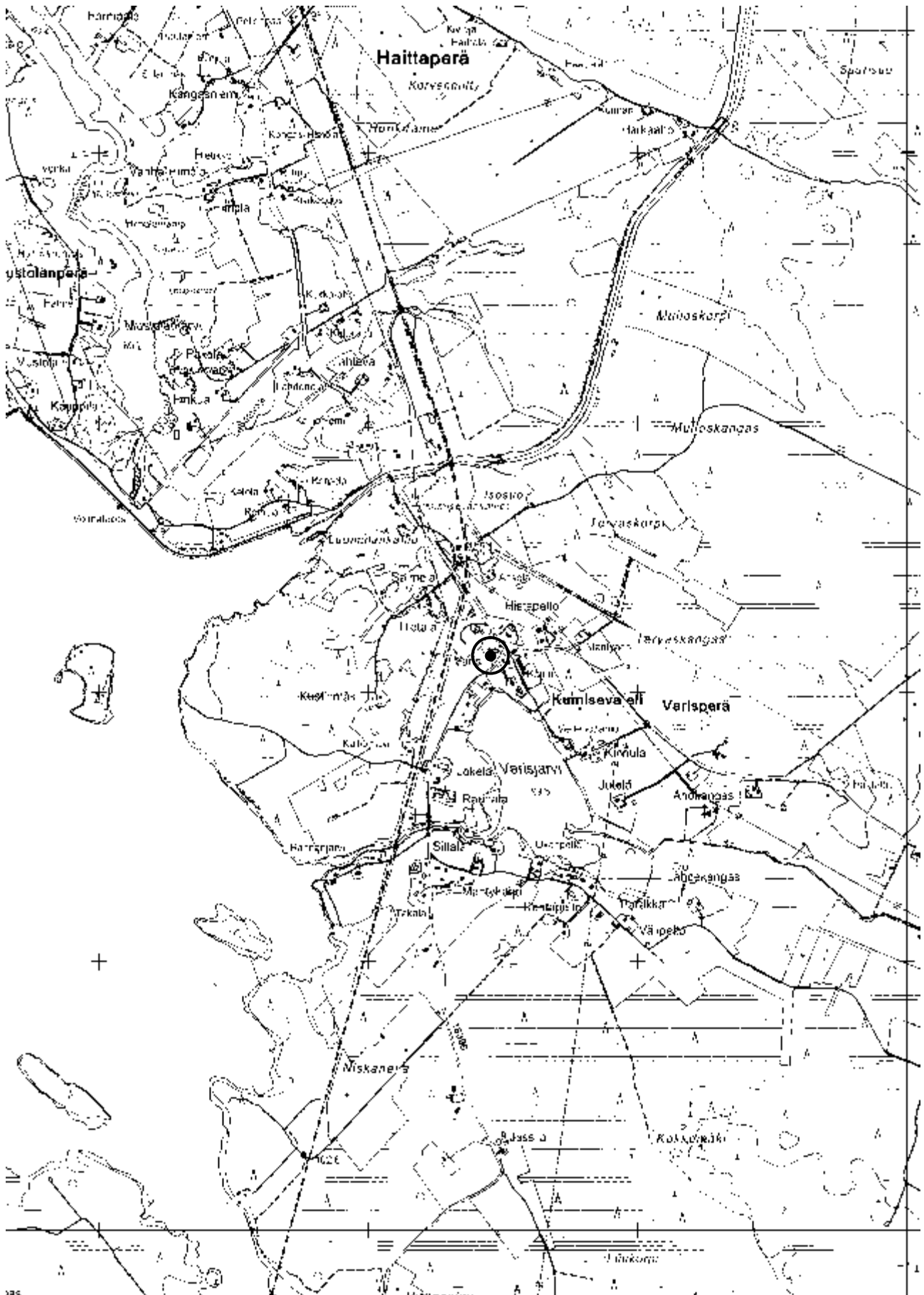
Kohde sijaitsee Varisjärven pohjoispäässä. Vuoden 1992 inventoinnissa osa löydöistä pystytettiin paikantamaan varsin tarkoin nykyisen Variksen talon navetan paikalle. Kyseisessä tarkastuksessa havaintojen teko oli nurmella ja viljalla olleiden peltojen sekä tiheään rakennetun ympäristön takia miltei mahdotonta. Kohde on määritelty asuinpaikaksi otollisen topografian sekä ojaleikkauksista löytyneiden palaneiden kivien ja niitä ympäröivän kulttuurimaan perusteella.

INVENTOINTI 2010–2011

Päivämäärä: Kohdetta ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä
 Havaintomahdollisuudet: -
 Löydöt: -
 Kartat: 121 (peruskarttaote 1:20 000)
 Kuvat: -

Lisäyksiä: Mäki vuoti, Markku 1993. Haapajärven inventointi 1992. Museovirasto, arkeologian osaston topografinen arkisto. (s. 114–115)

195
Kartta 121. Haapajärvi Ylipään Kangas Varis. Peruskarttaote 1:20 000 (234309 Kumiseva)

Haapajärven inventointi
Niko Latvakoski 2011

LYHENNELMÄ

Niko Latvakoski suoritti Haapajärvellä muinaisjäännösinventoinnin vuosina 2010–2011. Tarkastukset painottuivat kivikautisille asuinpaikoille soveltuville alueille, kuten tunnetuille irtolöytöpaikoille sekä erityisesti Muinais-Päijänteen lasku-uoman alueelle, nykyisen Kalajoen varrelle Haapajärven kaupungin eteläosiin. Tarkastukset perustuivat pääasiassa peltojen pintapöimintaan. Inventoinnin tuloksena dokumentoitiin kymmenen uutta kivikautista asuinpaikkaa ja kaksi uutta kivikautista löytöpaikkaa. Asuinpaikoista neljä löytyi maaperä- ja kartta-analyysin avulla. Uusia ajoittamattomia kohteita dokumentoitiin kaksi ja historiallisen ajan kohteita viisi. Yhteensä tarkastettiin 65 kohdetta. Osa uusista kohteista oli paikallisten ilmoittamia.